

SAMRUK
KAZYNA

**БОЛАШАҚТЫ БҮГІННЕН БАСТАП
ҚҰРАЙМЫЗ: ТҰРАҚТЫ ДАМУҒА
АРНАЛҒАН ИНФРАҚҰРЫЛЫМ**

2022 ЖЫЛҒЫ ТҰРАҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ ЕСЕП

МАЗМҰНЫ

Есеп туралы	3
Директорлар кеңесі мүшесінің үндеуі	4
Басқарма Төрағасының сұхбаты	6
Құндылық жасау	9
2022 жылғы тұрақты даму саласындағы негізгі көрсеткіштер	10
2022 жылғы тұрақты даму саласындағы негізгі оқиғалар	11

Қор туралы	12
Миссия	12
Тұрақты дамудың қағидаттары мен мақсаттары	13
Адам құқықтарын құрметтеу және этикалық мінез-құлық	14
Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік	14
Ашықтық, айқындық және есеп беру	15
Мүдделер қақтығысының алдын алу	16
Серіктестік және қауымдастық мүшелігі	17

ЖАҢАНДЫҚ СЫН-ҚАТЕРЛЕРГЕ БІЗДІҢ ЖАУАБЫМЫЗ 18

Неміртенсіздендіру	19
Өсуді тежейтін факторлар	20
Климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктер	20

СТРАТЕГИЯ ИНВЕСТИЦИЯЛАРҒА АЙНАЛАДЫ 24

Жаңа өнімді қайта өңдеу және жұмыс орындарын құру	28
Өңірлердің тұрақты дамуын қамтамасыз ете отырып	37

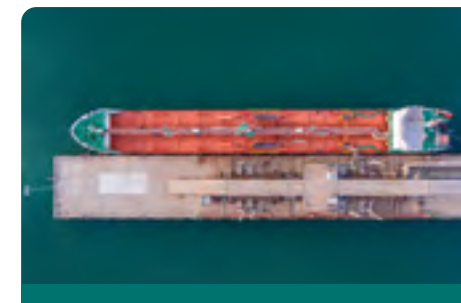
БІЗДІҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУҒА ДЕГЕН КӨЗҚАРАСЫМЫЗ 43

Корпоративтік басқару	45
Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау	49
Комплаенс қызметі және Омбудсмен институты	50

БІЗДІҢ АДАМДАР 52

Персоналдың құрылымы	53
Барлығына теңдік	54
Біздің адамдарға қамқорлық	55
Персоналды дамытуға инвестициялар	56
Корпоративтік мәдениет	57
Жастар саясаты	58
Әлеуметтік-еңбек қатынастары	59
Жұмыс орнындағы қауіпсіздік	60
Денсаулық сақтау	64

ҚОРШАҒАН ОРТА 66

Парниктік газдардың шығарындылары	67
Атмосфералық ауаның сапасы	69
Энергияны тиімділігін басқару	71
Биоалуантүрлілікті сақтау	73
Су ресурстарын басқару	78
Экологиялық талаптарды сақтау	81

ҚОСЫМШАЛАР 82

Есепті дайындау әдістемесі	83
Тәуелсіз растау	86
1-қосымша. БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарын ұстануы	92
2-қосымша. Есеп беру шегі	97
3-қосымша. Gri Content Index мазмұн көрсеткіші	101
4-қосымша. Біздің мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсіліміз	107
5-қосымша. Өз қызметімізді жүзеге асыратын аумақтарда анықталған түрлер және олардың табиғатты қорғау мәртебесі	113
6-қосымша. Байланыс ақпараты	117
7-қосымша. Кері байланыс сауалнамасы	118
8-қосымша. Глоссарий	119
9-қосымша. ESG Data	122

Тұрақты даму туралы есеп «Самурық-Қазына» АҚ электронды форматта ресми, орыс және ағылшын тілдерінде компанияның веб-сайтында қолжетімді.

ЕСЕП ТУРАЛЫ

Сіздердің назарларыңызға ұсынылып отырған «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-ның Тұрақты даму саласындағы 2022 жылғы [GRI 2-1](#) есеп (бұдан әрі – Есеп) 2021 жылғы есептілік жөніндегі жаһандық бастаманың (Global Reporting Initiative Sustainability Reporting Standards – GRI) тұрақты даму саласындағы есептілікті дайындау жөніндегі халықаралық стандарттарға сәйкес дайындалды.

Біз Тұрақты даму туралы есептерді 2016 жылдан бастап жыл сайын жариялап келеміз. [GRI 2-3](#) Есеп мүдделі тараптардың кең ауқымын, соның ішінде біздің жұмыснерлерді, Жалғыз акционер мен инвесторларды, серіктестер мен клиенттерді, біз өзіміздің өндірістік қызметімізді жүзеге асыратын өңірлердегі халықты, жұртшылықты тұрақты экономикалық дамуды қамтамасыз ету және ұзақ мерзімді құнды құру жөніндегі біздің қызметіміздің нәтижелері туралы, елдің экономикалық, инфрақұрылымдық және әлеуметтік дамуына, сондай-ақ климат пен қоршаған ортаны қорғауға қосқан үлесіміз туралы хабардар етуге арналған.

Есепте «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Қор») және оның портфельдік компаниялары туралы 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап 31 желтоқсанға дейінгі кезеңдегі шоғырландырылған ақпарат ұсынылған. [GRI 2-3](#)

Есептің шекаралары туралы ақпарат 2-қосымшада берілген. [GRI 2-2](#)

Осы Есепті дайындау кезінде ХҰЕС-тің Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес дайындалған Қордың басқарушылық және аудит жүргізілген қаржылық есептілігі пайдаланылды. [GRI 2-2](#)

Ашық және айқын ақпарат беруге деген ұмтылысымыздың дәлелі ретінде біз есеп беру қағидаттары мен халықаралық стандарттарды қатаң сақтау арқылы есеп беру тәжірибемізді жақсарттық.

Есептің бүкіл барысында есептілік тәжірибесін байытуға және оның ашықтығын арттыруға бағытталған маңызды тақырыптар мен пайдаланылатын есептілік стандарттары арасындағы байланысты көрсететін маркерлер келтіріледі.

Бұл жетілдіру бізге инвесторлар мен барлық мүдделі тараптар үшін салыстырмалы және пайдалы ESG ақпаратын беруге көмектеседі.

Осы есепті Қор жұмыснерлері дайындады, бұл ретте деректер мен ақпаратты жинау процесіне тартылған Қор тобының бейінді сарапшыларымен консультациялар жүргізілді. Сонымен қатар Есеп ISAE 3000 стандартына сәйкес «НПМГ Такс энд Эдвайзори» компаниясының тәуелсіз сыртқы растау үдерісінен өтті. [GRI 2-5](#)

Қордың Тұрақты дамуы саласындағы есепті Директорлар кеңесі бекітеді және корпоративтік сайтта жариялау арқылы мүдделі тараптардың назарына жеткізіледі. [GRI 2-14](#)

Осы Есеп 2023 жылғы 20 маусымдағы шығарылымға бекітілді. [GRI 2-3](#)

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МҮШЕСІНІҢ ҮНДЕУІ

Құрметті оқырмандар,

Для Сіздердің назарларыңызға «Самұрық-Қазына» АҚ-ның 2022 жылғы Тұрақты даму саласындағы есебін ұсыну және ел экономикасының тұрақты дамуын қамтамасыз ету және ұзақ мерзімді құнды құру жөніндегі өз миссиясын орындауда Қордың қол жеткізген елеулі жетістіктері мен прогресімен бөлісу мен үшін үлкен мәртебе.

Жыл артқан сайын әлемнің 30 ірі қорының қатарына кіретін «Самұрық-Қазына» АҚ мұнай-газ, көлік-логистика, энергетика, химия және атом салаларындағы 64 миллиард доллар активтерін біріктіріп, тиімді басқара отырып, Қазақстан Республикасының экономикасына елеулі үлес қосып келеді. [GRI 2-6](#)

Өткен жыл бізге, әлемдегі көптеген ұйымдар сияқты, әлемдегі жалпы геосаяси шиеленістерден, қаржы нарықтарының тұрақсыздығынан туындаған бірқатар сын-қатерлер мен қиындықтармен бетпе-бет келтірді, бұл пайыздық мөлшерлемелердің күрт өсуіне, қаржыландырудың шектелуіне, жобаларға қойылатын талаптардың қатаюына себеп болды. Алайда өзгеріп жатқан экономикалық ландшафт пен логистикалық тізбектегі өзгерістер аясында біздің алдымызда жаңа мүмкіндіктер де ашылды. Біз мұны еліміздің әлеуметтік-экономикалық дамуын қолдайтын стратегиялық жобаларды қоса алғанда, бірінші кезекте Қазақстан экономикасына инвестицияларымызды шоғырландыра отырып, жаңартылған 10 жылдық Даму жоспарымызда көрсеттік.

Біздің инвестициялар портфелін өртаптапандыруға деген ұмтылысымыз және жоғары экспорттық өлеуеті бар инновациялық жобаларды қолдау біздің одан әрі табысымыздың кепілі болады деп санаймыз.

ESG қағидаттарын енгізу – Қор тобының негізгі стратегиялық басымдықтарының бірі. **GRI 2-22** Біз корпоративтік басқару, әлеуметтік және экологиялық жауапкершілік, өндірістік қауіпсіздік саласындағы озық тәжірибелерді одан әрі жетілдіруге және енгізуге, қоғам алдындағы ашықтығымыз бен транспаренттілігімізді үнемі арттыруға ниеттіміз.

Мәселен, 2022 жылы Қоғамдық кеңестің 13 отырысы өткізілді, оған 230 сарапшы қатысты, барлық отырыстар БАҒ-та жарияланды, әр отырыстан кейін баяндамашылар сұхбат береді. Қоғамдық бақылау аясында «Самұрық-Қазына» АҚ және ұлттық компаниялардың («ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ, «Қазақстан темір жолы» ҰН» АҚ, «KEGOC» АҚ, «Қазақтелеком» АҚ, Samruk-Kazyna Trust КҚ, «Әлеуметтік өзара ықпалдастық және коммуникациялар орталығы» ЖМ) жұмысы тыңдалды. Қоғамдық кеңес қаралып отырған мәселелер бойынша 118 ұсыныс жіберді, атап айтқанда, активтерді жекешелендіру және қайта құрылымдау, басым инвестициялық жобалар, қайырымдылық, әлеуметтік тұрақтылық индекстері, ұлттық компаниялардың қоғамдық бақылауы және т. б. Қоғаммен өзара іс-қимылдың тағы бір жаңа түрі – азаматтармен ашық кездесулер. Қыркүйек айында Қор өкілдері мен сарапшылар IPO науқаны аясында

бүкіл Қазақстанды аралап, «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ компаниясының акцияларын орналастыру туралы қалалар мен ауылдардың тұрғындарымен 200-ден астам кездесу өткізді. Бұл кездесулерге ондаған мың (153 мыңнан астам) адам қатысты.

Қауіпсіздік және еңбекті қорғау жылы деп жарияланған 2022 жылы Директорлар кеңесінің назарында біздің жұмыскерлердің денсаулығы мен қауіпсіздігін бақылау басты назарда болды. Бес бетпе-бет отырыста Директорлар кеңесі өндірістік қауіпсіздік жөніндегі есептерді тыңдады. Сонымен қатар климаттың өзгеруі, көміртегі әсерін азайту және энергия тиімділігін арттыру мәселелері корпоративтік басқарудың ажырамас бөлігі болды. Директорлар кеңесі төмен көміртекті дамудың бірыңғай негізін біздің ұзақ мерзімді дамуымыздың ажырамас бөлігі ретінде айқындайтын және көміртекті бейтараптыққа қол жеткізу үшін Қордың стратегиялық құжаты болып табылатын төмен көміртекті бизнес-модельге көшу жоспарын қоса алғанда, Төмен көміртекті даму тұжырымдамасын бекітті. **GRI 2-6**

Біз алғаш рет 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу перспективасымен 2021 жылғы базалық 10 жыл ішінде көміртегі әсерін 10% азайту бойынша сандық міндеттемелерді белгіледік. Көміртегі әсерін азайту мақсаттары парниктік газдар шығарындыларын азайту тұрғысынан маңызды Қордың портфельдік компаниялары үшін де белгіленген.

Мүдделі тараптардың біздің ESG-нәрсеткіштерімізге деген қызығушылығының артуын ескере отырып, біз жыл сайын тұрақты даму туралы есептілікті тәуелсіз тексеру жүргізілетін болады деген шешім қабылдадық. Сонымен қатар Қор мен ірі портфельдік компаниялар тәуелсіз жетекші халықаралық рейтингтік агенттіктердің бағалауынан өтіп, ESG рейтингтерін алады. Бұл біздің мүдделі тараптарымызға ESG саласындағы прогресті бақылауға, қаржылық емес есептіліктегі деректердің ашықтығы мен сенімділігін жақсартуға мүмкіндік береді.

Біздің 2022 жылғы тұрақты даму туралы есебіміздің тақырыбы біздің стратегиялық басымдықтарымызды және жауапты және тұрақты инвестициялауды, активтерді тиімді басқаруды, елдің одан әрі дамуына жәрдемдесетін энергетикалық ресурстарды тұрақты және сенімді жеткізуді қамтамасыз етуге бағытталған күш-жігерімізді көрсетеді.

Құрметпен,

**БОЛАТ БИДАХМЕТҰЛЫ
ЖӘМІШЕВ**

*Директорлар кеңесінің мүшесі,
«Самұрық-Қазына» АҚ тәуелсіз директоры*

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ СҰХБАТЫ

– Бүгінгі таңда Қор Тобы үшін тұрақты даму нені білдіреді?

Ағымдағы жаһандық трендтер тұрақты даму мәселелерінің маңыздылығын тағы да атап көрсетеді. Ал отын-энергетика саласы – ең елеулі өзгерістерге ұшырайтын салалардың бірі.

E, S және G – бұл біздің операциялық нәтижелерімізге және акционерлеріміз үшін жасалған құнға тікелей әсер ететін үш тірек. Біз үшін ESG қағидаттарын енгізу ұзақ мерзімді қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз етуді, сонымен бірге жұмыскерлеріміздің денсаулығы мен әл-ауқатын, қызметіміздің өңірлерінде экологиялық тепе-теңдікті сақтауды, сондай-ақ озық бизнес-тәжірибелер мен корпоративтік басқару қағидаттарын (ESG қағидаттары) ұстануды білдіреді. Бұл біз үшін жаңалық емес. ESG-ге ұмтылу біздің стратегиямыздың іргелі негізі. [GRI2-22](#)

– 2022 жылы тұрақты даму саласында неге қол жеткізілді?

2016 жылдан бастап біз өз қызметіміздің ашықтығын қамтамасыз етеміз және жыл сайын біздің мүдделі тараптарымызды қызықтыратын түрлі тақырыптар бойынша ақпаратты ашатын тұрақты даму саласындағы жекелеген есептерді жариялап келеміз.

Біз энергия тиімділігі және энергетикалық және су ресурстарын тиімді пайдалану саласындағы шараларды табысты іске асыруды жалғастырамыз. Өнімнің энергия сыйымдылығын 27%-ға төмендетуге мүмкіндік берген алдыңғы 6 жылдық энергия үнемдеу бағдарламасын іске асыруды жалғастыра отырып, биыл біз жаңа 5 жылдық бағдарламамызды және оны іске асыру жоспарын бекіттік.

Қордың портфельдік компаниялары қолжетімді ең жақсы техниканы енгізеді, қоршаған ортаға теріс әсерді азайту үшін сүзгілерді және шығарындыларды бақылаудың автоматты жүйелерін орнатады. Жылу электр станцияларын электр сүзгілерімен және эмульгаторлармен жабдықтау 10 жыл ішінде күл шығарындыларының 4 есе төмендеуіне әкелді.

Көміртексіздендіру бойынша мақсатымызға сүйене отырып, біз электр энергиясын өндіру құрылымындағы жаңартылатын көздердің үлесін арттыруды жалғастырамыз.

Мәселен, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ биыл 8,5 млн кВт*сағ көлемінде I-REC (International Renewable Energy Certificate) халықаралық жаңартылатын энергия сертификаттарын сатып алып¹, Қазақстанда таза электр энергиясын өндіруді қаржыландырды. Халықаралық тәжірибеге сәйкес I-REC сертификаттары (GHGP, CDP, RE100, ISO және т.б.) Scope 2 шеңберінде электр энергиясын пайдалануға байланысты ПГ шығарындыларын төмендету туралы мәлімдеуге мүмкіндік береді.

Қордың ұйымдық құрылымын оңтайландыруға қарамастан, біз Қордың ESG бағытындағы қызметін үйлестіру үшін жеке бөлімше бөлдік. Басқарма деңгейінде портфельдік компаниялардың басшыларының қатысуымен Тұрақты даму жөніндегі комитет құрылды, оның мақсаты – тұрақты даму саласындағы қызметтің тиімділігі мен үйлестірілуін арттыру. Сонымен қатар Басқарма жанынан 2019 жылдан бастап еңбекті қорғау, өндірістік қауіпсіздік және қоршаған ортаны

қорғау комитеті жұмыс істейді, ол еңбекті қорғау және денсаулық саласындағы іс-шаралардың орындалу барысын үйлестіреді және бақылайды.

Биыл Қор нөлдік жарақатқа қол жеткізуге бағытталған «Vision Zero» әлемдік тұжырымдамасының қатысушысы болды. Жалғасып жатқан COVID-19 пандемиясын ескере отырып, қиын жағдайларға қарамастан, біз табысты жұмыс істеп, алға қойған мақсаттарға қол жеткіздік. 2022 жылы жарақат алу деңгейі 16%-ға – 2021 жылмен салыстырғанда 133-тен 111-ге дейін төмендеді.

Сонымен қатар біз білім беру, денсаулық сақтау және басқа да қажетті қызметтерге қолжетімділікті қамтамасыз ететін жобаларды қолдаймыз. Біз сондай-ақ гендерлік теңдікті ілгерілету және Қор тобының басшылығына әйелдердің қатысу үлесін арттыру бойынша жұмыс істеп жатырмыз. Біз Қордың барлық компаниялар тобындағы басқармалардағы, Директорлар кеңестеріндегі және байқау кеңестеріндегі әйелдердің үлесін 2023 жылдың соңына қарай 20%-ға дейін және 2030 жылға қарай 30%-ға дейін арттыруды мақсат етіп қойдық.

– Қордың төмен көміртекті дамуының негізгі бағыттарын атап өтсеңіз? Қазақстандық энергожүйеде қандай өзгерістер күтіледі?

Қордың төмен көміртекті дамуының негізгі бағыттары – баламалы энергетика, ресурстық және энергия тиімділігін арттыру, инфрақұрылымды жақсарту, сондай-ақ көміртегі әсері мен бизнес-процестерді тиімді басқару саласындағы іс-шаралар.

2032 жылға дейінгі жоспарларда бірқатар инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру, үздік тәжірибелер мен озық технологиялық шешімдерді енгізу, мысалы: Алматы энергокешенін газдандырғаннан кейін, жаңартылатын

энергия көздері мен гидроэлектростанцияларды 30%-ға дейін генерациялауды дамыту, сатып алынатын электр энергиясындағы ЖЭН үлесін 45%-ға дейін ұлғайту, энергия тиімділігі жөніндегі шараларды іске асыру, теміржол тасымалы мен автокөлікті электрлендіру, шығынды және кемуді азайту, метан шығарындыларын азайту, офсеттік жобаларды іске асыру және т. б.

– Қор төмен көміртекті даму жолында қандай сын-тегеуріндер мен мүмкіндіктерді көріп отыр?

Қазақстан электр энергиясы мен қуатқа деген өсіп келе жатқан қажеттілікке тап болады, бұл электр станцияларында генерациялайтын жабдықтың жүйелі авариялық тоқтауына және Қазақстан БЭЖ-нің Ресей БЭЖ-мен шекарасындағы қуаттың сальдо-ағынының ауытқуының ұлғаюына әкеледі. Биыл электр энергиясын тұтыну және желіге жүктеме 2021 жылғы көрсеткіштерден 6,5%-ға асып түсті, ал энергия жүйесіне ең жоғары жүктеме Алматыда 1 696 МВт-та тіркелді. Ұзақ мерзімді перспективада жаңа өндіруші қуаттарды салу талап етіледі, алайда саланы дамытудағы тосқауыл коммуналдық қызметтерге бағаны ұстап тұру жөніндегі мемлекеттік саясат болып табылады, бұл негізгі қорлардың тозуы мен жабдықтардың авариялар санының ұлғаюына әкеледі. Осыған байланысты электр энергетикасы саласының тартымдылығы төмен. Саланы дамыту үшін озық қарқынмен жаңа өндіруші қуаттарды салу және негізгі қорларды жаңарту қажет, алайда бұл коммуналдық қызметтердің бағасын тежеу жағдайында қиын болуы мүмкін. Бағаны ұстап тұру мен электр энергетикасы саласының тұрақты дамуын қамтамасыз ету арасындағы теңгерімді табу қажет.

Биыл біз ел бойынша жылыту маусымын өткізудің қиындығын байқадық, сондықтан Қор компаниялары тобына кіретін Қазақстанның ірі энергетикалық объектілері біздің назарымызда болды.

¹ I-REC сертификаттары жаңартылатын электр энергиясын өндіру фактісін растайды. Олар дүниежүзінің 51 елінде саудаланады, халықаралық стандарттар бойынша шығарылады және әлемдік ұйымдар мойындайды.

Осы проблемаларға қарамастан, мен болашаққа оптимистік көзқараспен қараймын және ұйымымыздың және жалпы Қазақстан экономикасының күші мен тұрақтылығына сенімдімін. Дұрыс инвестициялау, серіктестік және көшбасшылық арқылы Қор экономикалық өсуді ынталандыруда және барлығына мүмкіндіктер жасауда маңызды рөл атқаратынына сенемін.

– Өткен 2022 жылдың Қор үшін ерекшелігі неде?

2022 жыл жүйелі реформалар жылы болды. Қор көптеген сын-тегеуріндер мен қиындықтарға тап болды. Мұндай жағдайда Қор жобаларды іске асыру шарттары мен кестелерін түзетуге, қаржыландырудың баламалы көздерін іздеуге, сондай-ақ өндірістік объектілерде әлеуметтік тұрақтылықты сақтау және өндіру, тасымалдау және қайта өңдеу объектілерінде өндірістік қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін операциялық қызметте бизнес-процестерді қайта құруды жүргізуге мәжбүр болды. Уақтылы қабылданған шаралардың арқасында Қор байланысты тәуекелдерді жеңілдете алды. Биыл Қорда біздің жұмысымыздың тиімділігі мен нәтижелілігін арттыруға бағытталған үлкен өзгерістер орын алды. Ұйымдастырушылық құрылымды оңтайландыру жүргізілді. Сатып алудың жаңа тәртібі қабылданды, өндірістік персоналдың жалақысы көтерілді, Қоғамдың кеңестің рөлі күшейтілді.

Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен 2021–2025 жылдарға арналған жеңелендіру жоспары шеңберінде «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ-ның IPO-сы сәтті өткізілді. Қазақстан қор нарығының тарихында «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ акцияларын бастапқы жария орналастыру тек қазақстандық қор биржаларында листинг бар ең ірі жергілікті IPO болып табылады. Осы IPO табысының көпшілігі Қор мен «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ-ның оған дайындық бойынша жүргізген ауқымды жұмысы, қаржы секторында цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы болды, бұл жеке тұлғалардың өтінім беруін,

сондай-ақ Қор мен компанияның инвестициялық қоғамдастық алдында ашықтығын айтарлықтай жеңілдетті.

Қордың қаржылық көрсеткіштері бір жыл бұрынғыға қарағанда жақсы қалыптасты. Компания оң бос ақша ағындарын құрды, Қордың жалпы қарызын 9%-ға, 23,4-тен 21,3 миллиард АҚШ долларына дейін төмендетті². 2022 жылдың соңындағы қаржылық тұрақтылық Борышы/EBITDA көрсеткіші де 1,73 деңгейінде оң нәтиже көрсетеді.

Қазақстан Республикасының бюджетіне дивидендтер мен төлемдер сомасы 2,0 трлн теңгені, оның ішінде салық түрінде 1,7 трлн теңгені құрады, бұл республикалық бюджетке жыл сайынғы түсімдердің 10%-ын құрайды. Қор акционерлер алдындағы дивидендтер төлеу жөніндегі міндеттемелерді орындады, олар Қордың бүкіл тарихындағы ең ірі – 170 млрд теңге болды.

Қор тобының өндірістік көрсеткіштері жақсарды, электр энергиясын өндіру және беру, мұнай мен газды тасымалдау, контейнерлік транзит және телекоммуникация сияқты салалар сенімді өсуді көрсетті.

Бірқатар жаңа нысандар енгізілді. 29 шілдеде Түркістан қаласын сыртқы электрмен жабдықтау схемасын күшейту шеңберінде жаңа электр желілік объект – кернеуі 220 кВТ жаңа «Орталық» қосалқы станциясы іске қосылды, құны 9,9 млрд теңге болатын «KEGOC» электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания» АҚ-ның бұл жобасы компанияның өз қаражатына орындалды. Оны іске асыру кезінде отандық өндірушілердің жабдықтары мен материалдары басым пайдаланылды.

12 қыркүйекте ЖЭК әлеуетін дамыту үшін бірегей өңірдегі Алматы облысының Шелек дәлізінде қуаты 60 МВт жел электр станциясы іске қосылды.

2022 жылғы 8 қарашада Қарабатандағы арнайы экономикалық аймақ аумағында Қазақстан экономикасы үшін тұңғыш рет – «Kazakhstan Petrochemical Industries Inc» ЖШС (КПИ) газ-химия кешені іске қосылды. Өнімнің қуаттылығы жылына 500 мың тоннаны құрайды, бұл оны полипропилен өндірісінің әлемдік нарығындағы ең ірі ойыншылармен бір қатарға қояды.

Біздің алдымызда жаңа ауқымды міндеттер тұр. Үкімет мұнай-газ, энергетика, теміржол және телекоммуникация салаларында 20,4 трлн теңгеден астам сомаға 20 жобадан тұратын Қордың басым жобаларының екінші пакетін мақұлдады.

Тұрақты даму саласындағы жыл сайынғы есептерімізде біз мүдделі тараптарымыз үшін прогресс туралы ақпаратты ұсынатын боламыз.

Қорытындылай келе, біздің жұмыскерлерге, серіктестерге және мүдделі тараптарға олардың қолдауы мен Қордың табысына қосқан үлесі үшін алғысымды білдіргім келеді.

Құрметпен,

**НҰРЛАН ҚАРШЫҒАҰЛЫ
ЖАҚЫПОВ**

*«Самұрық-Қазына» АҚ
Басқарма Төрағасы*

² Номиналды бойынша қарыз

ҚҰНДЫЛЫҚ ЖАСАУ

GRI 2-1, GRI 2-6

КӨЛІК-ЛОГИСТИКА СЕКТОРЫ

Пошта және курьерлік қызметтер

Жолаушылар тасымалы

Жүк тасымалы

138 229 (+0,9%) **1,61** (-6,1%)
0,46 ГДж/10 мың т нм.брутто (электровоздар) (-0,2%)

51% жалпы т/ж жүк айналымында **15%** жалпы теміржол жолаушылар айналымында

МҰНАЙ-ГАЗ СЕКТОРЫ

Мұнай мен газды тасымалдау

Мұнай мен газды өндіру

Геологиялық барлау

Мұнай мен газды қайта өңдеу

Мұнай өнімдерін, бензолды және параксилолды өндіру

Мұнай қызметтері

58 422 (+2,7%) **4,34** (-36%) **83,7** (-0,8%)
2,78 ГДж/т өндірілген HCLU (+14,5%)

26% мұнай өндіруде **53%** мұнай тасымалдауда **84%** мұнай өңдеуде

ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЯ СЕКТОРЫ

Телекоммуникациялық қызметтердің барлық түрлерін ұсыну

24 147 (-7,2%) **0,05** (-8,0%) **6 751** теңге ARPU

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН АКТИВТЕР

33,6 (+11%)
трлн теңге

ҚҰРЫЛҒАН ТІКЕЛЕЙ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚҰН
16,7 (+26,6%)
трлн теңге

МЕМЛЕКЕТКЕ ТӨЛЕМДЕР
2 (+51%)
трлн теңге

Саны, адам Су қабылдағыш, млн м³ Энергияны нақты тұтыну

Парниктік газдары шығарындыларының қарқындылығы, тонна CO₂-балама млн теңгеге сату

ТАУ-КЕН МЕТАЛЛУРГИЯ СЕКТОРЫ

Геологиялық барлау

Fe, Mo, W кендерін, полиметалл кендерін, U₃O₈ өндіру

Кенді қайта өңдеу

Тазалау және конверсия

Сату және тасымалдау

U₃O₈, UO_{2-x} тұнтағы, отын таблеткалары, Nb₄₁, Be₄, Ta₇₃, Au, Ag, Si және кварц өндірісі

21 305 (+0,9%) **0,01** (-42%)
9,2 (-9,2%) **0,25 мың** ГДж/т U (+1,2%)
 Табиғи уран өндірудің әлемдік нарығының **22%**

МҰНАЙ-ГАЗ ХИМИЯСЫ ЖӘНЕ ХИМИЯ СЕКТОРЛАРЫ

Полипропилен өндірісі

H₂SO₄ өндірісі

Гербицидтер өндірісі

Полимер өнімдерін өндіру

ҰИМТ АЭА-ның инфрақұрылымдық объектілері

565 (-2,2%) **0,32** (+39,9%)
14 ГДж/т химиялық өнім (-37,7%)

ЭЛЕКТР ЭНЕРГЕТИКАСЫНЫҢ СЕКТОРЫ

Энергетикалық көмір өндіру

Электр энергиясын өндіру

Жылу энергиясын өндіру

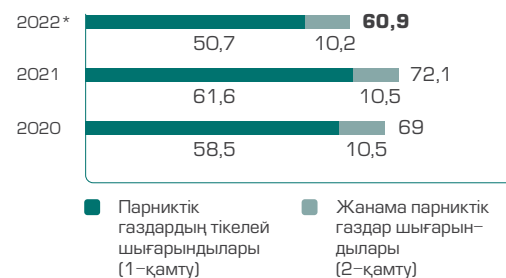
Электр энергиясын беру және тарату

15 399 (-0,6%) **86,53** (-28,6%)
211,2 (-0,06%) **9,5** ГДж/мың кВт*сағ (-2,5%)
 елде **32%** электр энергиясын өндіру

ТҰРАҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

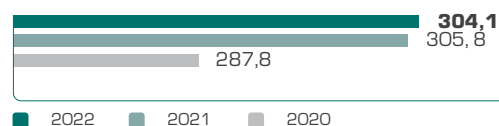
ҚОРШАҒАН ОРТА

КӨМІРТЕГІ ІЗІ, МЛН Т СО₂-БАЛАМА

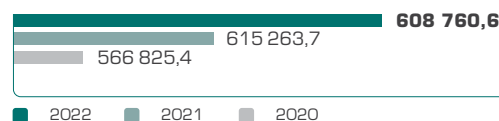

* Парниктік газдар шығарындарының нөлеміндегі елеулі өзгерістер есептеудің әдістемесі мен қамтылуын қайта қарауға байланысты

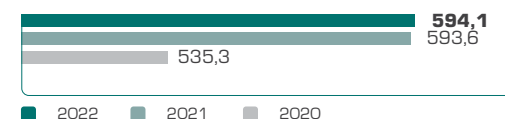
СУ ІЗІ, МЛН М³

ЛАСТАУШЫ ЗАТТАРДЫҢ ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ, ТОННА

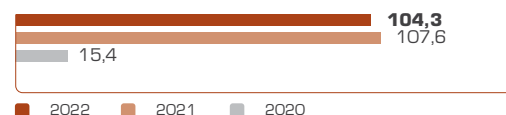

ЖАЛПЫ ЭНЕРГИЯ ТҰТЫНУ, МЛН ГДЖ

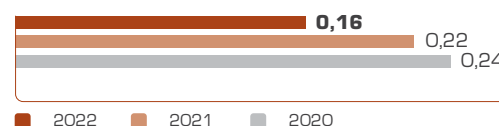

ЕҢБЕК ПРАКТИКАСЫ

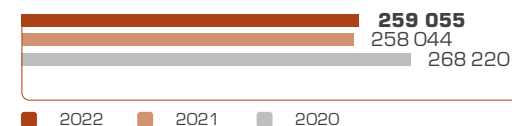
ЖҰМЫСКЕРЛЕРДІ ОҚИТУ МЕН ДАМУҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР, МЛРД ТЕҢГЕ

LTIFR КӨРСЕТКІШІ

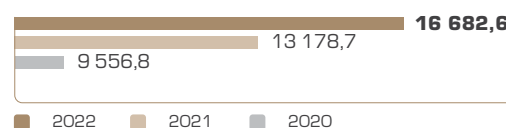

ЖЫЛ СОҢЫНДАҒЫ ШТАТТЫҚ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ТІЗІМДІК САНЫ

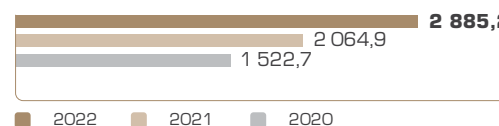

АЙМАҚТАР МЕН ЖЕРГІЛІКТІ ҚАУЫМДАСТЫҚТАРДЫҢ ДАМУЫНА ҚОСҚАН ҮЛЕСІ

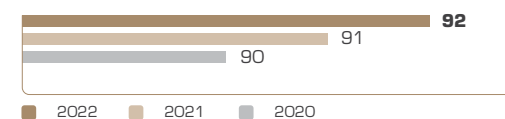
ҚҰРЫЛҒАН ТІКЕЛЕЙ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚҰНЫ, МЛРД ТЕҢГЕ

МЕМЛЕКЕТКЕ ТӨЛЕНЕТІН ТӨЛЕМДЕР, МЛРД ТЕҢГЕ

ОТАНДЫҚ ӨНДІРУШІЛЕРДЕН САТЫП АЛЫНҒАН ТАУАРЛАРДЫҢ, ЖҰМЫСТАР МЕН КӨРСЕТІЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ҮЛЕСІ, %

2022 ЖЫЛҒЫ ТҰРАҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ ОҚИҒАЛАР

СӘУІР

- «KEGOC» АҚ-ның 2031 жылға дейінгі Төменгі көміртенді даму бағдарламасын бекіту және 2060 жылға дейінгі көміртенді бейтараптыққа қол жеткізу жөніндегі пайымдау

МАУСЫМ

- «Эйр Астана» АҚ-ның 2023–2032 жылдарға арналған Төменгі көміртенді даму бағдарламасын бекіту
- «Қазпошта» АҚ Төменгі көміртенді даму бағдарламасын бекіту
- «Самұрық-Қазына» АҚ Health&Safety бірінші жыл сайынғы форумы

ҚЫРКҮЙЕК

- 2022–2031 жылдар кезеңіне арналған «Samruk-Kazyna Oneworld» ЖШС Төменгі көміртенді даму бағдарламасын бекіту.
- «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ-ға ESG бойынша 57 балл (теориялық 100 балл) берілді, бұл Moody's ESG Solutions тұрақтылық шкаласы бойынша екінші ең жоғары балл болып табылатын «A2» тұрақтылық рейтингіне сәйкес келеді.
- «KEGOC» АҚ бір данасының номиналды құны 1 000 теңге болатын кепілсіз 35 миллион купондық облигациялар мөлшерлемесі бойынша 35 миллиард теңге сомасына алғашқы «жасыл» облигацияларды шығарды.

ҚАРАША

- АХҚО юрисдикциясында «Жасыл» активтерді (ЖЭН, СЭС) басқару үшін Qazaq Green Power PLC компаниясы тіркелген.

НАУРЫЗ

- «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ ресми түрде БҰҰ Жаһандық шартының толыққанды қатысушысы болды

МАМЫР

- «Самұрық-Қазына» АҚ «Vision Zero» нөлдік жарақаттану тұжырымдамасына қосылды

ТАМЫЗ

- «ҚазМұнайГаз» ҰН АҚ-ның жаңартылатын энергияның I-REC (International Renewable Energy Certificate) халықаралық сертификаттарын сатып алу
- Директорлар кеңесінің «Самұрық-Қазына» АҚ Төменгі көміртенді дамуға көшу жөніндегі Тұжырымдамасын бекітуі

ҚАЗАН

- «Тау-Кен Самұрық» ҰМН» АҚ-ның 2060 жылға дейінгі Энергия көшу тұжырымдамасын бекіту
- «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022–2060 жылдарға арналған Энергетикалық көшу бағдарламасын бекіту

ЖЕЛТОҚСАН

- «Қазақтелефон» АҚ-ның 2022–2032 жылдарға арналған Төменгі көміртенді даму бағдарламасын бекіту
- «Самұрық-Қазына» АҚ Тұрақты даму жөніндегі комитетінің II отырысы
- «KEGOC» АҚ жасыл облигацияларын «Қазақстан қор биржасы» АҚ (KASE) сауда алаңында 3% маржамен жалпы сомасы 16,1 млрд теңгеге сәтті орналастыру
- «ҚТН» ҰК» АҚ және оның еншілес ұйымдарының 2060 жылға дейінгі Төменгі көміртенді даму тұжырымдамасын бекіту
- Басқарманың «Самұрық-Қазына» АҚ-ның 2027 жылға дейінгі энергия және ресурс үнемдеу бағдарламасын бекітуі
- S&P Global Ratings рейтингтік агенттігінің «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ ESG бағасын 51/100 деңгейінде беруі
- «Самұрық-Қазына» АҚ-ның 2023–2032 жылдарға арналған Даму жоспары шеңберінде «ESG принциптерін енгізу» стратегиялық мақсатын бекіту
- «Sustainalytics» рейтингтік агенттігінің «Medium risk» бағасымен «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ ESG тәуекел-рейтингін жаңарту

ҚОР ТУРАЛЫ

Қор 2008 жылы Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен құрылған. Қор маңызды мемлекеттік активтерді басқару арқылы Қазақстан экономикасының тұрақты дамуында шешуші рөл атқарады.

Қордың жалғыз акционері Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады. Үкімет пен Қор тобы арасындағы қатынастар корпоративтік басқару принциптеріне сәйкес Директорлар кеңесі арқылы жүзеге асырылады.

Қордың компаниялар тобына мұнай-газ және көлік-логистикалық секторлар, химия және атом өнеркәсібі, тау-кен металлургия кешені, энергетика және жылжымайтын мүлік кәсіпорындары кіреді. Қордың басқаруындағы жалпы активтер 2022 жылдың соңында 33 574 млрд теңгені құрады. [GRI 2-6](#)

- ТОП-20 әлемнің жетекші қорлары (United Nations)
- ТОП-10 ең тиімді қорлар (SWFI), ашықтық рейтингі 10-нан 10 (SWFI)
- ТОП-30 (SWFI) активтері бойынша жетекші SWF арасындағысы
- Fitch BBB, S&P (BBB-/A-3), Moody's (Baa2) кредиттік рейтингі

Қор халықаралық деңгейде танылған және ол әлемдегі ең тиімді және ашық қорлардың бірі болып саналады.

МИССИЯ

Активтердің әртараптандырылған портфельін тиімді басқару және Қазақстан Республикасы халқының мүддесіндегі бизнесті қолдау арқылы тұрақты экономикалық дамуды қамтамасыз ету және ұзақ мерзімді құнды құру біздің миссиямыз болып табылады.

ПАЙЫМДАУ

Біздің пайымдауымыз – жауапты инвестициялар арқылы адамдардың әл-ауқаты мен қоршаған ортаны қорғау принциптеріндегі инновациялық дамуда серпілісті жүзеге асыратын ұлттық экономикадағы көшбасшы болу.

Қордың рөлі портфельдік компаниялар арасындағы синергияны қамтамасыз етуде, әсіресе жеке сектор шектелген шикізаттық емес салалар мен жаңа бағыттарға инвестицияларды жүзеге асыруда, сараптама, құзыреттер мен инвестициялар беру арқылы нысаналы салаларды дамытуда, стратегиялық әріптестік арқылы инвестицияларды, оның ішінде шетелдік инвестицияларды тартуда, меншікті және акционерлердің құқықтарын қорғау принциптеріне негізделген озық бизнес-мәдениетті дамытуда және отандық компанияларды, оның ішінде шағын және орта бизнес өкілдерін қолдауда, жаһандық стратегиялық инвесторлармен және салалық көшбасшылармен, сондай-ақ ұлттық әл-ауқаттың басқа да қорларымен халықаралық әріптестікті дамытуда тұжырымдалады.

БІЗДІҢ СТРАТЕГИЯМЫЗ

2023 жылы Қормен 2023–2032 жылдарға арналған Даму жоспары бекітілді. Осы жоспарға сәйкес дамудың үш стратегиялық бағыты таңдалып алынған:

- активтер портфельін тиімді басқару;
- бизнеске арналған экожүйе;
- тұрақты даму.

Қор тұрақты дамуды сапалы өсу мен акционерлік құнды арттыру негіздерінің бірі ретінде анықтады. Тұрақты даму стратегиялық бағыты бойынша Даму жоспары нелесідей негізгі бастамаларды қамтиды: корпоративтік басқару, ашықтық, транспаренттілік және комплаенс, әлеуметтік жауапкершілік, H&S озық тәжірибелері, адами капиталды дамыту, экологиялық жауапкершілік және ресурстарды үнемдеу, көміртенсіздендіру және «жасыл» қаржыландыру.

ТҰРАҚТЫ ДАМУДЫҢ ПРИНЦИПТЕРІ МЕН МАҚСАТТАРЫ

Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз берік іргетасқа негізделген, бұл біздің қызметіміз құрылатын негіздер мен құндылықтар. Олар біздің мақсаттарымызға жетуде бізді қолдайды.

Адам құқықтарын сақтау	Этикалық мінез-құлық
Ашықтық	Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік
Айқындық	Мүдделер қақтығысына жол бермеу
Есеп беру	Жеңе мысал

Қор және біздің портфельдік компаниялар Біріккен Ұлттар Ұйымы (бұдан әрі – БҰҰ ТДМ) қабылдаған Тұрақты даму мақсаттарына, БҰҰ Жаһандық шартының принциптеріне, БҰҰ-ның жауапты инвестициялау принциптеріне, экватор принциптеріне бейілділікпен бөліседі.

Стратегиялық жоспарлау деңгейінде Қор стратегияның, мақсаттар мен міндеттердің тұрақты даму саласындағы жалпы мақсаттармен, соның ішінде БҰҰ ТДМ-да, сондай-ақ климат жөніндегі Париж келісімінде көрсетілген мақсаттармен және тиісті ұлттық және аймақтық мақсаттармен шектелмей үйлесімділігін қамтамасыз етеді. Тұрақты даму жөніндегі іс-шаралар Қордың Даму стратегиясын (Даму жоспарын) іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарына енгізіледі. БҰҰ ТДМ-ның міндеттемесі, Қордың стратегиялық мақсаттары және нысаналы көрсеткіштерге қол жеткізу саласындағы іс-шаралар туралы толығырақ – 1-қосымша.

[© 1-қосымша. БҰҰ ТДМ міндеттемесі.](#)

Қор мен портфельдік компаниялар үшін ESG мақсаттарының сапалық және сандық көрсеткіштері қормен белгіленді.

ТҰРАҚТЫ ДАМУДЫҢ ҚАҒИДАТТАРЫ МЕН МАҚСАТТАРЫ

3 ЖАҚСЫ ДЕНСАУЛЫҚ ЖӘНЕ ӘЛ-АУКАТ

АДАМИ КАПИТАЛДЫ ДАМУ

- Адам ресурстарын құру, жаңа бағыттар бойынша құзыретті нығайту

⊖ Біздің адамдар

⊖ 1-қосымша. БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарын ұстануы

3 ЖАҚСЫ ДЕНСАУЛЫҚ ЖӘНЕ ӘЛ-АУКАТ

Н&S ОЗЫҚ ТӘЖІРИБЕЛЕРІ

- «Нөлдік жарақатқа» ұмтылу және LTIF 0,14 жетістігі

(2023 жыл)

- Қауіпсіздік мәдениеті бойынша 100% өндірістік персоналды оқыту

(2023 жыл)

⊖ Біздің адамдар

⊖ 1-қосымша. БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарын ұстануы

5 ГЕНДЕРЛІК ТЕНДІК

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРМА

- ESG-рейтингі Қор топтары

(2032 жылға 70 перцентиль)

- Қор компанияларының басшы органдарындағы әйелдердің үлесін арттыру

2030 жылға 30%

- Қордың ДК және ПК құрамындағы тәуелсіз директорлардың үлесі

50% деңгейінде қолдау

⊖ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз

⊖ 1-қосымша. БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарын ұстануы

ТҰРАҚТЫ ДАМУ МАҚСАТТАРЫ

7 ҚЫҒМАТ ЕМЕС ЖӘНЕ ТАЗА ЭНЕРГИЯ

РЕСУРС ҮНЕМДЕУ

- Өндірістік қызметтің энергия сыйымдылығын төмендету

(2027 жылға -10%)

⊖ Жаһандық сын-қатерлерге біздің жауабымыз

⊖ Қоршаған орта

⊖ 1-қосымша. БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарын ұстануы

13 КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУМЕН КҮРЕС

КӨМІРТЕКСІЗДЕНДІРУ

- Парниктік газдардың тікелей және жанама лақтырындыларын азайту (1-қамту және 2-қамту)

≥ 2032 жылға ≥ [-10%]

- Электр энергиясын сатып алуда төменгі көміртекті генерацияның үлесін арттыру

2032 жылға 45%

⊖ Жаһандық сын-қатерлерге біздің жауабымыз

⊖ Стратегия инвестицияға айналады

⊖ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз

⊖ Қоршаған орта

⊖ 1-қосымша. БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарын ұстануы

13 КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУМЕН КҮРЕС

«ЖАСЫЛ» ҚАРЖЫЛАНДЫРУ

- Оффсеттік жобалар портфелін қалыптастыру (2023 жылға 5,8 млн тонна CO₂-балама)

- Электр энергиясын өндірудегі ЖЭК және СЭС үлесі 2032 жылға 26%

⊖ Стратегия инвестицияға айналады

⊖ 1-қосымша. БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарын ұстануы

16 БЕЙБІТШІЛІК, АДДІЛІК ЖӘНЕ ТИМДІ ИНСТИТУТТАР

АШЫҚТЫҚ, ТРАСПАРЕНТІЛІК ЖӘНЕ КОМПЛАЕНС

- ISO 37001:2016 «Парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйелері» және ISO 37301:2021 «Сәйкестікті басқару жүйесі» халықаралық стандарттарының талаптарына сәйкестікке сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс жүйелерін сертификаттау

- Қор компанияларының басқару органдарындағы әйелдер үлесін ұлғайту

⊖ Қор туралы

⊖ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз

⊖ 1-қосымша. БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарын ұстануы

⊖ 4-қосымша Біздің мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсіліміз

Неліктен бұл біз үшін маңызды?

Біздің бизнесіміздің көптеген аспектілері адам құқықтарын қамтиды, соның ішінде қызметкерлеріміздің жұмыс жағдайлары, денсаулық пен қауіпсіздік, цифрлық деректер, технология және жеткізушілеріміздің тәжірибесі. Сондықтан бизнесті жүргізу және іскерлік қарым-қатынастарды құру контекстіндегі біздің мінез-құлқымыз қоғамға оң және теріс әсер етуі мүмкін. Сонымен қатар, біздің мүдделі тараптарымыздың өсіп келе жатқан үміттері адам құқықтары Қор үшін маңызды тақырып екенін растайды.

Біздің мақсаттарымыз бен міндеттеріміз:

- 2023-2027 жж. жалақысы төмен кәсіптер мен лауазымдардағы жұмысшылардың еңбек ақысын арттыру
- 2030 жылға қарай портфельдің компаниялардың Директорлар кеңесі мен атқарушы органдарындағы әйелдер үлесін біртіндеп 30%-ға дейін арттыру
- Қор компаниялары тобындағы жас, гендер және ұлттық теңгерім әртүрлілігін ынталандыру

Маңызды тақырыптар	Әсер түрі	Тікелей әсер ету
Адам құқықтары және кемсітушілікке қарсы	+	●

Әсер ету түрі: + оң – теріс

Материалдық деңгейі:

- күшті
- орташа
- әлсіз

АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚҰРМЕТТЕУ ЖӘНЕ ЭТИКАЛЫҚ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ

”

Иә, мемлекеттік қызметшінің әдеп кодексі Қор тобының жұмыскерлеріне қолданылмайды. Бірақ біз квазимемлекеттік сектордың ең ірі өкілі, елдегі ең ірі жұмыс беруші болып табыламыз және біз ашықтық пен есеп берудің мәлімделген принциптері аясында жұртшылықтың назарында боламыз.

Қордың Басқарма Төрағасы

Қазақстан Республикасы адам, оның өмірі, құқықтары мен бостандықтары ең жоғары құндылықтары болып табылатын құқықтық мемлекет болып табылады. Қазақстан Республикасы Конституциясының 14-бабының 2-тармағына сәйкес ешкімді тегіне, өлеуметтік, лауазымдық және мүлктік жағдайына, жынысына, нәсіліне, ұлтына, тіліне, дінге көзқарасына, нанымына, тұрғылықты жеріне байланысты немесе кез келген өзге мән-жайлар бойынша қандай да бір кемсітуге болмайды.

Біз Ұлттық әл-ауқат қоры ретінде адамның негізгі құқықтарын қатаң құрметтейміз. Біз барлығына тең құқықтар берудің сөзсіз маңыздылығын мойындаймыз. [GRI 2-23](#)

2017 жылы Директорлар кеңесі бекіткен біздің Мінез-құлық кодексіміз қандай да бір негізде кемсітушілік пен қысымға тыйым салады. [GRI 2-23](#) Кодекс барлық жұмыскерлердің лауазымына қарамастан жалпы мінез-құлық нормаларын белгілейді және Қордағы жұмыстың негізгі құндылықтары мен этикалық принциптерін көрсетеді. Кодекс Қор жұмыскерлеріне, Қордың

лауазымды тұлғалары мен директорларына ғана емес, сонымен қатар Қор тобына кіретін компанияларға да қолданылады. Қормен жұмыс істейтін немесе Қорды ұсынатын іскер серіктестерге, жеткізушілерге және басқа да үшінші тұлғаларға осы Кодекстің ережелерін ұстану ұсынылған.

Жылдан жылға біздің негізгі Адам құқықтары жөніндегі ұстанымымыз мызғымас және өзгеріссіз қала береді: біз балалар еңбегін пайдаланбаймыз, мәжбүрлі еңбекпен айналыспаймыз, нәсіліне, дініне және жынысына қарамастан барлық жұмысшылар мен контрагенттердің тең құқықтарын мойындаймыз. Алайда, біз олардың жалпы қоғам үшін айрықша маңыздылығын түсінеміз, сондықтан жоғарыда аталған аспектілерді Қор үшін маңызды деп танимыз. [GRI 406-1, GRI 408-1, GRI 409-1, GRI 2-23](#)

Кодекспен танысу барлық жұмыскерлер үшін міндетті болып табылады. Мінез-құлық кодексі мүдделі тараптар үшін біздің ресми сайтта үш тілде – қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде қолжетімді. [GRI 2-23](#)

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ТӨЗБЕУШІЛІК

Біз кез келген көріністерде сыбайлас жемқорлыққа мүлдем төзбеушілік принципін ұстанамыз. Компаниядағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелерін реттейтін негізгі ішкі құжаттар:

- Мінез-құлық кодексі;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат;
- Бастамашылық ақпараттандыру саясаты болып табылады.

2021 жылы Директорлар кеңесі бекіткен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты сыбайлас жемқорлыққа, сыйлықтар беруге және қабылдауға, алаяқтыққа және басқа да заңсыз әрекеттерге қатысты принциптерді қамтиды. [GRI 2-23](#)

Нәліктен бұл біз үшін маңызды?

Сыбайлас жемқорлық – заңсыз нәсіпкерлік тәжірибе және сәйкестіктің негізгі тәуекелдерінің бірі. Ол әлеуметтік және экономикалық дамуға нұқсан келтіреді және бизнес ортаны тұрақсыздандырады. Бұл біздің құндылықтарымызға қайшы келеді және мүдделі тараптарымыздың сеніміне әсер етеді. Қорда сыбайлас жемқорлыққа кез келген көріністерге жол берілмейді, сондықтан біз Қоғамдағы сыбайлас жемқорлықпен күрес мәселелерін реттейтін бірқатар ішкі құжаттарды әзірледік.

Біздің мақсаттарымыз бен міндеттеріміз:

- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметпен, қаржы мониторингі органдарымен және прокуратурамен тиімді және тығыз өзара іс-қимыл
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы сәйкестік жүйелерінің ISO 37001:2016 «Парақорлыққа қарсы басқару жүйелері» және ISO 37301:2021 «Сәйкестікті басқару жүйесі» халықаралық стандарттарының талаптарына сәйкестігіне сертификаттау

Маңызды тақырыптар	Әсер түрі	Тікелей әсер ету
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес	+	●●

Әсер ету түрі: + оң – теріс

Материалдық деңгейі:

- күшті
- орташа
- әлсіз

Осы саясаттың негізгі принциптерінің бірі – «Жоғары басшылықтың міндеттемесі және «жоғарыдан тонды» (Tone at the Top) орнату болып табылады. Компанияның Қор тобының бірінші басшысы қарамағындағылардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары үшін дербес жауап береді. Бұл өзгерістер Қор компанияларының бүкіл тобында бекітілген. [GRI 3-3](#)

Біздің саясатымызға сәйкес, Қор, сондай-ақ лауазымды тұлғалар мен жұмыскерлер өз қызметінде артықшылық алу немесе сақтау мақсатында саяси партияларды, қоғамдық бірлестіктерді қаржыландыруды жүзеге асырмайды. Сондай-ақ Қор өз қызметінде артықшылық алу немесе сақтау мақсатында қайырымдылық және демеушілік жобаларды қаржыландыруды жүзеге асырмайды. [GRI 415-1](#) Саясат Қордың корпоративтік сайтында барлық жұмыскерлерге, сондай-ақ барлық мүдделі тараптарға толық қолжетімділік беру үшін қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде орналастырылған. [GRI 205-2](#)

АШЫҚТЫҚ, АЙҚЫНДЫҚ ЖӘНЕ ЕСЕП БЕРУ

Ел экономикасындағы негізгі ойыншы Қордың табысты дамуы көбінесе мүдделі тараптармен өзара іс-қимылдың қалай құрылғанына байланысты болады. Біз диалог пен мүдделі тараптардың тікелей қатысуы экономиканың тұрақты дамуын қамтамасыз етудің және ұзақ мерзімді құнды құрудың кілті деп санаймыз. Біз өзара сенімге, ашықтық пен адалдыққа негізделген қарым-қатынас орнатамыз. Мүдделі тараптармен тұрақты өзара іс-қимыл жүйесі мағыналы және шынайы ақпарат беруді, екіжақты диалог мүмкіндігін, портфельдік компаниялардың қызметіне, шағым берудің икемді тетігін әзірлеуге байланысты экологиялық қауіптер мен тәуекелдер туралы хабардар болуды қамтамасыз етуді білдіреді.

Мүдделі тараптармен болған диалогтың негізгі аспектілерін реттеу үшін PR-стратегия және 2022 жылға арналған Іс-шаралар жоспары әзірленді, портфельдік компаниялармен Өзара іс-қимыл жөніндегі саясат әрекет етеді. Есепті жылы Саясатқа түзетулер енгізілді –

1-СУРЕТ. СТЕЙКХОЛДЕРЛЕР КАРТАСЫ [GRI 2-29, GRI 413-1](#)

артық буындар оңтайландырылды және алынып тасталды, Қордың бизнес-процестерін іске асырудың жеделдігі үшін өзара іс-қимыл тиімділігін арттырудың қосымша тетіктері құрылды. [GRI 2-29](#)

Қордың және оның портфельдік компанияларының қызметіне қоғамдық бақылауды жүзеге асыру үшін 2021 жылғы желтоқсаннан бастап Қоғамдық кеңес жұмыс жүргізеді. Кеңес кандидаттарды ашық конкурстық іріктеу арқылы құрылған болатын. Онда он адам бар: азаматтық қоғамның жеті өкілі және Қордың үш өкілі. Қордың Қоғамдық кеңесінің әрбір отырысы өзінің ақпараттық ресурстарымен жарияланады, сондай-ақ түрлі БАҚ шақырылады, оқиғалар интернет-басылымдарда да, теледидарда да жарияланады. Корпоративтік сайтта Қордың Қоғамдық кеңесінің, оларға берілген барлық ұсынымдар жарияланатын беті құрылды.

2022 жылы 13 отырыс өткізілді (230 сыртқы сарапшыларды тарта отырып) – бұл пікір көшбасшылары, қоғам қайраткерлері, салалық сарапшылар, қауымдастық өкілдері мен мәселелерді жан-жақты және сараптамалық қарауға арналған үкіметтік емес ұйымдар. 118 ұсыныс берілді.

Бұдан басқа, Қор тобы басшыларының БАҒ пен жұртшылықтың сұрақтарына жауап беретін баспасөз брифингтері үнемі өткізіліп тұрады. Қор өзінің жұмысы туралы әлеуметтік желілерде, оның ішінде @samrukazynaofficial телеграмм-арнасында белсенді түрде айтады. Қоғаммен өзара іс-қимылдың тағы бір жаңа түрі – IPO кампаниясы аясындағы азаматтармен ашық кездесулер. Қыркүйек айында Қор өкілдері мен сарапшылар бүкіл Қазақстанды аралап шықты және «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ компаниясының акцияларын орналастыру туралы қалалар мен ауылдардың тұрғындарымен 130-дан астам семинарлар өткізді. Бұл кездесулерге 150 мыңнан астам адам қатысты. Біз қоғаммен келісе отырып жұмыс істеу және даму үшін өз қызметіміздің ашықтығын одан әрі нығайтуға дайынбыз.

© Біздің өзара әрекеттесуіміз туралы толығырақ ақпарат Қосымшада берілген.

МҮДДЕЛЕР ҚАҚТЫҒЫСЫНЫҢ АЛДЫН АЛУ

”

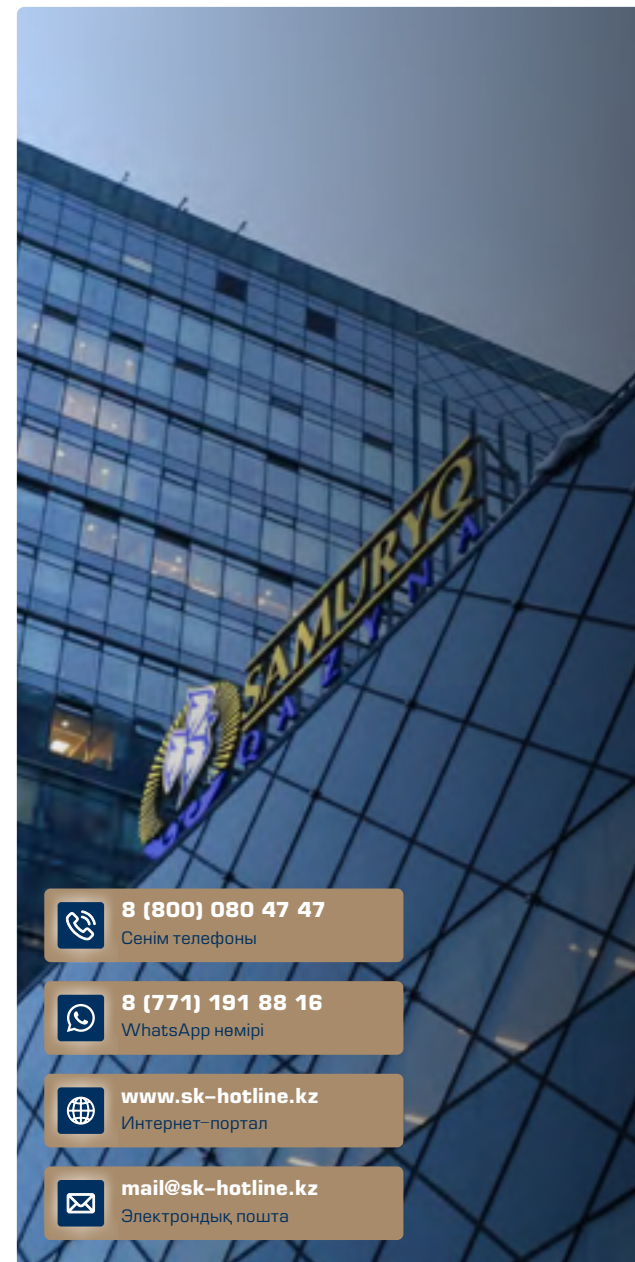
Қор ширек миллион адамға жұмыс беруші болып табылады. Олардың әрқайсысының өз сұрақтарымен кез келген деңгейдегі басшыға жүгінуге мүмкіндігі болуы керек. Ең бастысы: толық, сапалы түсініктеме алу. Адамдарға оларды еститінін түсіну маңызды.

Қордың Басқарма Төрағасы

Біздің мүдделі тараптарымыздың әртүрлі сипатын ескере отырып, бізде, әрқайсысымен үздіксіз өзара әрекеттесу үшін бірқатар механизмдер қарастырылған, Стейкхолдерлер картасы әзірленген (4-қосымшаны қараңыз), мысалы:

- ресми сайт (sk.kz ресми сайтындағы кері байланыс терезе);
- қоғаммен байланыс жөніндегі департаменттің электрондық поштасы;
- Қордың орналастырылатын ақпаратқа пікірлер қалдыру мүмкіндігі бар Telegram Samruk-Kazyna official, Instagram samrukkazyna_official, Facebook ресми аккаунттары;
- алаңда үнемі шұғыл (мүдделі тараптарды толғандыратын өткір мәселелер бойынша) және апта сайынғы брифингтер өткізілетін Қордың баспасөз орталығы, Қордың қызметі және т. б. туралы есеп беретін бірінші басшылар. Барлық баяндамалар бейнебайланыс бойынша сұрақтар қою мүмкіндігімен онлайн түрде таратылады, осылайша барлық қатысқысы келгендерге аймақтық шектеулерсіз (онлайн) қатысу мүмкіндігі берілген;
- кері байланыс жүйелері – Сенім телефоны (сыбайлас жемқорлық және өзге де бұзушылықтар туралы хабарлар үшін) және Нысана (жұмыскерлердің өтініштері үшін);
- E-Отініш азаматтарының барлық өтініштерін қабылдау мен өңдеудің бірыңғай платформасы.

Қор тобының әрбір жұмыскері немесе кез келген үшінші тұлға, оның ішінде сатып алу мәселелері бойынша жеткізушілер кез келген Мінез-құлық кодексінің бұзушылықтары, оның ішінде сыбайлас жемқорлық, кемсітушілік, этикаға жат мінез-құлық және өзге де бұзушылықтар туралы кез келген жұмыскерлердің, контрагенттердің немесе қызметі Қормен байланысы бар басқа да тұлғалардың кез келген әрекеттерінің заңдылығына қатысты қандай да бір күмән туындаған жағдайда тәуелсіз орталықтандырылған Сенім телефонына хабарласа алады. Анонимділік және өтініш берушілерді қудалаудан қорғау Бастамашылық ақпараттандыру саясатымен кепілдендірілген. Электрондық пошта мекенжайы және Сенім телефоны нөмірлері туралы ақпарат біздің корпоративтік сайтта және барлық портфельдік компаниялардың сайттарында қолжетімді. [GRI 2-26](#)

СЕРІКТЕСТІК ЖӘНЕ ҚАУЫМДАСТЫҚ МҮШЕЛІГІ

Қордың компаниялар тобы БҰҰ Жаһандық шартының негізгі принциптерін қоса алғанда, тұрақты даму саласындағы үздік тәжірибелерді сақтау мен өз қызметіне енгізуге ұмтылады және әлемдік қоғамдастықпен әріптестікте өз құзыреттерін дәйекті түрде арттырып отырады:

- IFSWF мүшесі (Тәуелсіз Әл-ауқат қорларының Халықаралық форумы);

- Қазақстан-Қытай Іскерлік кеңесі шеңберінде ҚХР Халықаралық сауданы дамытуға жәрдемдесу комитетімен әріптестік;
- Қазақстан-Британ Іскерлік кеңесі шеңберінде Ұлыбританияның Сыртқы істер министрлігінің DIT, Халықаралық сауда департаментімен әріптестік;
- Қазақстан-Корея Іскерлік кеңесі шеңберінде КІТА, Корея халықаралық сауда қауымдастығымен әріптестік;
- «Vision Zero» Халықаралық нөлдік жарақат тұжырымдамасының мүшесі. [GBL2-28](#)

ҚОРДЫҢ ПОРТФЕЛЬДІК КОМПАНИЯЛАРЫНЫҢ СЕРІКТЕСТІГІ ЖӘНЕ МҮШЕЛІГІ

ЖАҒАНДЫҚ СЫН-ҚАТЕРЛЕРГЕ БІЗДІҢ ЖАУАБЫМЫЗ

”

Біз портфельдік компанияларымыз үшін тон мен стратегиялық нұсқауларды белгілей отырып, төмен көміртекті дамуға көшуді жүргіземіз.

01

Неліктен бұл біз үшін маңызды?

Әлем сыни жаһандық климаттық өзгерістердің алдында тұр. Температураның өзгеруі ауқымы жылдан жылға өсіп келе жатқан бірқатар қолайсыз климаттық құбылыстарды (құрғақшылық, су тасқыны, қалыптан тыс жылу және т. б.) тудырады. Біз көміртегі бейтараптығына қол жеткізу, портфельдік компанияларға және басқа да мүдделі тараптарға олардың жаһандық жеткізу тізбегін көміртенсіздендіруге және жаһандық климаттық өзгерістердің жағымсыз әсерін азайтуға көмектесу үшін қолымыздағы барлық ресурстарды пайдалануды өз міндетіміз деп санаймыз.

Біздің мақсаттарымыз бен міндеттеріміз:

- 2021 жылғы базалық жылдан 2032 жылға қарай көміртегі ізіңізді 10%-ға азайтыңыз және 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізіңіз
- 2032 жылға қарай электр энергиясын сатып алудағы төмен көміртенсіздендіру үлесін 45%-ға дейін ұлғайту (2021 жылғы деңгейден)

Маңызды тақырыптар	Өсер түрі	Тікелей әсер ету
Энергия	-	●●●

Өсер ету түрі: + оң – теріс

Материалдық деңгейі:

- күшті
- орташа
- әлсіз

КӨМІРТЕКСІЗДЕНДІРУ

Қазақстан Орталық Азиядағы парниктік газдардың ірі эмитенті бола отырып³, климаттық өзгеруіне қарсы күрес жөніндегі жаһандық мақсатты ұстанатынын білдіреді. Елде климаттық өзгеруіне байланысты стратегиялық құжаттар базасы құрылды. Біз осы аспектідегі алғашқылардың бірі – Қазақстан Республикасының «жасыл экономикаға» көшуі жөніндегі тұжырымдаманың мақсаттарын ұстанамыз. Тұжырымдама энергия тиімділігін арттыру және электр энергетикасындағы көмірқышқыл газы шығарындыларының деңгейін төмендету бойынша көрсеткіштерді қамтиды. 2016 жылы Қазақстан Париж келісімін ратификациялады. Бұдан әрі Қазақстан Президентінің 2020 жылғы желтоқсанда көміртегі бейтараптығына қол жеткізу міндеті туралы мәлімдемесінен кейін елімізде 2060 жылға қарай Көміртегі бейтараптылығына қол жеткізу стратегиясын әзірлеу басталды, оған біз белсенді қатысудамыз.

Біз әлеуметтік жауапты ұйым ретінде Қазақстанда және бүкіл әлемде климаттық күн тәртібін ілгерілетуде маңызды рөл атқара аламыз. Біз төмен көміртенсіздендіруде маңызды драйвер болып табыламыз, біздің портфельдік компанияларымыз үшін тонды және стратегиялық бағдарларды белгілейміз. Қор әлемдік қоғамдастықтың климаттық өзгеруі проблемасына алаңдаушылығын бөліседі және парниктік газдар шығарындыларын азайту бойынша жаһандық күш-жігерді қолдайды. Бұл үшін Қор 2022 жылдың қорытындысы бойынша Қор тобының көміртегі әсерін анықтады. Ол 60,9 млн тонна CO₂-баламаны құрады. Оның ішінде 50,7 млн тонна CO₂-балама тікелей парниктік газдар шығарындылары, 10,2 млн тонна CO₂-балама жанама шығарындылар. Қор кәсіпорындарының ішінде парниктік газдардың тікелей шығарындылары «Самұрық-Энерго» АҚ-ға (65%) тиесілі, оның қызметі негізінен көмір электр станцияларында электр энергиясын өндіруге байланысты. Мұнай-газ саласындағы парниктік газдардың тікелей шығарындыларының үлесі («ҚазМұнайГаз» ҰН) АҚ және «QazaqGas» ҰН) АҚ) – 28%, олардың қызметі де отынның қазба түрлеріне шоғырланған. Қордың қалған барлық компанияларына 7%-дан кем тиесілі.

³ REdiCAP деректері бойынша (The Regional Dialogue on Carbon Pricing)

2013 жылдан бастап елімізде шығарындыларды сату жүйесі құрылды және біз парниктік газдардың тікелей шығарындыларын есепке алу мен түгендеуді жүргізудеміз. Қазіргі уақытта шығарындылармен сауда жүйесі қызмет салаларының бір бөлігін ғана жабады және Қазақстандағы барлық парниктік газдар шығарындыларының 50%-ға жуығын қамтиды, алайда біздің ірі портфельдік компанияларымыз осы жүйенің қатысушылары болып табылады және шығарындыларға квоталар алады.

Қазіргі климаттық күн тәртібінің аясында біз климатқа және қоршаған ортаға түсетін жүктемені төмендету қажеттігін түсіне отырып, еліміз айқындаған климаттық мақсаттарға бағдарланамыз және Қазақстан Республикасының 2060 жылға дейінгі көміртегі бейтараптығына қол жеткізу бастамасын қолдаймыз. Қор климаттық аспектіде елеулі ықпалы бар экономика секторларында мемлекеттің мүдделерін білдіретін ірі холдинг ретінде Қазақстан экономикасының орнықты жолға көшуінде негізгі рөл атқарады. Біз өндірістің неғұрлым тиімді және экологиялық таза технологияларын пайдаланатын өндірістік кәсіпорындарды салу және жаңғырту бойынша түрлі жобаларға инвестициялаймыз. Біз күн және жел сияқты жаңартылатын энергия көздерін пайдалануға бағытталған инновациялық жобаларды қолдаймыз, осы трендтерге сәйкес келетін және пайда табу мүмкіндігі бар жобаларға инвестиция тартамыз.

Біз өзіміз үшін тұрақтылықты арттыруға, энергетикалық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге және бәсекеге қабілеттілікті арттыруға бағытталған басым стратегиялық міндеттердің бірі ретінде көміртенсіздендіруді анықтадық. Мақсатты көрсеткіштерді анықтау үшін 2022 жылы біз 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптылығына қол жеткізу перспективасымен 2032 жылға дейін Қорды дамытудың үш сценарийі бойынша модельдеу жүргіздік: «Әдеттегі бизнес», Көміртенсіздендіру және Терең көміртенсіздендіру.

Оптимисті Сценарийлердің бірі – Терең көміртенсіздендіру, ол 2021 жылғы деңгейден 2032 жылға қарай көміртегі әсерін 10%-ға төмендетуге мүмкіндік береді. Бұл сценарий 2032 жылы бірінші блокпен ЖЭН пен СЭС үлесінің 30%-ға дейін өсуімен, автокөлікті электрлендіру деңгейін 19%-ға дейін арттырумен және баламалы көздерден электр энергиясын сатып алу үлесімен – 45% АЭС-ті жедел енгізу арқылы жылдам энергетикалық ауысуды болжайды.

Бейтарап сценарий (көміртенсіздендіру) кезінде шығарындыларды 2021 жылғы деңгейде ұстап қалу ғана мүмкін болады. Ал «Әдеттегі бизнес» сценарийі кезінде көміртегі әсерінің 19%-ға өсуі болжанады, себебі сценарий Қор тобының қызметіндегі ағымдағы трендтерді

көміртенсіздендіруге назар аударусыз жалғастыруды көздейді.

Біздің төмен көміртекті дамуымыздың бағыттары «2060 жылға дейінгі көміртекті бейтараптылыққа қол жеткізу стратегиясына» толық сәйкес келеді. Барлық сценарийлерде біз елде энергия жетіспеушілігін болдырмау үшін жаңа қуаттарды енгізу қажеттілігінен алшақтаймыз, бірақ 2032 жылы бірінші блокпен АЭС іске қосылмай, мақсатқа жету мен қысқарту мүмкін емес. Базалық қуаттың экологиялық таза көзін енгізу көмір электр станцияларының жүктемесін азайтуға және жоғары тозумен Екібастұз ГРЭС-1 блоктарының біріне консервация жүргізуге мүмкіндік береді.

Алынған нәтижелер есепті жылы бекітілген төмен көміртекті даму тұжырымдамасы мен төмен көміртекті бизнес-модельге көшу жөніндегі іс-шаралар жоспарына негіз болды. Тұжырымдамада Қордың әділ және экономикалық негізделген төмен көміртекті дамуының бағалау құны шамамен 20-25 млрд АҚШ долларын құрайтын пайымы, мақсаттары мен түйінді бағыттары қамтылған. Есепті жылы төмен көміртекті даму тұжырымдамасын іске асыру үшін барлық ірі холдингтік компаниялар нақты мақсаттармен, іс-шаралармен, жобалармен және құнмен ауысу бойынша өздерінің жеке жоспарларын әзірледі.

© [Сандық көрсеткіштер парниктік газдар шығарындылары бөлімінде толық сипатталған.](#)

ӨСУДІ ТЕЖЕЙТІН ФАКТОРЛАР

ЖІӨ-нің құбылмалылығы сыртқы қарызға және Ұлттық қордан түсетін трансферттерге тәуелділікті арттыра отырып, мемлекет бюджетіне теріс әсер етеді. Бұл өз кезегінде, бюджеттік шығындардың 50%-дан астамы әлеуметтік болып табылатындығына қарамастан, инфрақұрылымдық жобаларға инвестицияларды шектейді. Инвестициялардың жетіспеушілігін жеке сектор өтемейді. Шектеуші факторлардың бірі түпкілікті тұтынушыға әсерді азайтуға бағытталған ағымдағы тарифтік саясат болып табылады. Нәтижесінде, елдегі негізгі құралдардың тозуы 2015 жылғы 36%-дан 2019 жылы 38,7%-ға дейін (электрмен жабдықтауда

75,5%, тау-кен өнеркәсібінде 64,2% және ақпарат пен байланыста 58,9%) өсті.

Технологиялық прогреске инвестициялардың жеткіліксіздігі экономика өнімділігінің төмен деңгейінде де байқалады. Осы жүйелі проблеманы шешу ЖІӨ-нің тұрақты өсуінің және ел азаматтарының табысын арттырудың негізгі факторларының бірі болып табылады.

Қордың белгіленген тарифтерді қолдануы мынадай тариф белгілеу тәуекелдерінің туындауын білдіреді: Қор

компаниялары тобы бойынша қаржылық нәтиженің нашарлауы, Даму жоспарының көрсеткіштерін орындамау, айыппұл санкцияларын қолдану.

Қордың іске асырылып жатқан электр энергетикасы және өңірлерді газдандыру саласындағы басым жобалары бірқатар нормативтік құжаттарды өзектендіруді талап етуі мүмкін. Реттеу базасын жаңғырту мақсатында мүдделі мемлекеттік органдармен бірлесіп тұрақты жұмыс жүргізу жоспарлануда.

КЛИМАТТЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕР МЕН МҮМКІНДІКТЕР

Қазақстанға көміртенсіздендіруге жалпы әлемдік трендті ұстану оңай емес. Біздің еліміздің экономикасы – әлемдегі ең энергия және көмір сыйымдылықтарының бірі, себебі көмір генерациясы негізгі энергия көзі болып қала береді. ЖЭН-ге қарқынды көшу энергетикалық қауіпсіздіктің жүйелі проблемаларына әнелуі мүмкін. Халықаралық ұйымдар

көмірсутекті энергия тасымалдаушылардан бас тартуды талап етеді, өйткені оларды жағу кезінде «парниктік» әсер ететін және климаттың өзгеруіне ықпал ететін газдар пайда болады. Бірақ Қазақстанда көмір мен мұнайдан кенеттен бас тарту бүкіл экономиканың күйреуіне алып келер еді.

Біз тұтастай алғанда Қор тобының қызметіне климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктер әсерінің маңыздылығын түсінеміз. Осыған байланысты біз оларды Қор деңгейінде бағалаймыз және портфельдік компаниялардың алдына TCFD-ға сәйкес климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді бағалауды енгізу міндетін қоямыз. TCFD ұсынымдарын енгізу

Қордың қаржы нарықтарында реттеуді күтілетін қатаңдатуға дайындайтын тәуекелдерді басқарудың корпоративтік практикаларын нығайтуға және дамытуға ықпал етеді.

Бір жағынан климаттық күн тәртібі дәстүрлі энергетикалық жүйеге сын-қатер ретінде қарастырылады және Қор үшін айтарлықтай өтпелі тәуекелдерге әкеп соғады. Мысалы қызметтің ерекшелігіне байланысты көмір өндіру, көмірді жағу арқылы алынатын электр энергиясын генерациялау және пайдалану Қор компаниялары тобындағы өндірістік процестерде елеулі үлеске ие және бүкіл ел бойынша

40 мың жұмыскердің жұмыспен қамтылуын қамтамасыз етеді. Сондықтан Қор көміртенсіздендіру жолында дәстүрлі энергия тасымалдаушылардан бас тартпай, төмен көміртекті технологияларға жоспарлы және орынды көшуге басымдық береді. 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу энергетикалық және экологиялық қауіпсіздік арасындағы теңгерімге құрылуы тиіс. Сондықтан Қазақстан экономикасын көмірге тәуелділіктен кезең-кезеңмен шығаруда баламалы энергетика, атап айтқанда, атом энергетикасы басты рөл атқарады.

Екінші жағынан көміртегі бейтараптығына көшуді біз өсу үшін жаңа мүмкіндіктер ретінде қарастырамыз. Энергияны жүйелі және теңгерімді өткізу кезіндегі біздің негізгі мүмкіндіктеріміз:

- Портфельді өртараптандыруды жеделдету;
- Жаңа индустрияларды дамыту;
- Жаңа жұмыс орындарын құру және кадрлардың біліктілігін арттыру;
- Қаржы мен инвестицияларға қол жеткізу;
- Технологиялар трансферті және білім беру. [GRI201-2](#)

1-КЕСТЕ. ҚОРДЫҢ КЛИМАТТЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРІ МЕН МҮМКІНДІКТЕРІН БАСҚАРУ

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЖОСПАРЛАУ	ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ	КӨРСЕТКІШТЕР МЕН МАҚСАТТАР
<ul style="list-style-type: none"> • Қолданыстағы корпоративтік басқару құрылымына тұрақты даму мәселелерін біріктіру; • Қордың барлық портфельдік компанияларындағы қызмет пен бастамаларды үйлестіру үшін ESG саласындағы дамуды басқару үшін Қор Басқармасының жанынан Тұрақты даму комитетін құру; • Көміртегі ізін азайту, жаңартылатын энергия көздерін дамыту және көміртегі реттеудегі жаһандық үрдістерді ескере отырып. 	<ul style="list-style-type: none"> • Көміртенсіздендіру стратегиялық басымдықтардың бірі ретінде анықталды; • Қордың даму жоспарындағы климаттық мақсаттарды есепке алу; • Төмен көміртекті даму тұжырымдамасы дамудың 3 сценарийін анықтады; • Қаржылық жоспарлардағы климаттық өзгеруіне бейімделу жөніндегі іс-шараларды есепке алу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Климаттық тәуекелдерді анықтау; • Климаттық тәуекелдерді тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесіне интеграциялау тәжірибесін енгізу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Төмен көміртекті даму тұжырымдамасының мақсаттарына қол жеткізу үшін төмен көміртекті бизнес моделіне көшу жөніндегі іс-шаралар жоспары әзірленді; • Жыл сайынғы парниктік газдар шығарындыларын түгендеу және мониторингі; • Парниктік газдар шығарындылары бойынша деректерді есеп беру және тексеру, 3-ші қамтудағы есептілікті енгізу; • Баламалы энергия және ЖЭҚ бойынша зерттеулер.

Өтпелі тәуекелдер

Саясат саласындағы тәуекелдер және нормативтік–құқықтық тәуекелдер

Тәуекелдер:

- Ұлттық экологиялық заңнама талаптарын сақтауға арналған шығындардың өсуі
- Ұлттық және халықаралық көміртенкті реттеудің қатаңдатылуына байланысты шығындардың өсуі
- Жаңа климаттық бастамаларды тарату нәтижесінде бизнесті жүргізудегі шектеулер

Іс-шаралар:

- Қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнама нормаларының және мемлекеттік реттеуші органдарға эмиссияларға рұқсаттар мен есептілікке өтінімдерді ұсыну мерзімдерінің сақталуын бақылау; техникалық регламенттерді сақтау
- Парниктік газдар шығарындыларына квоталар лимитін пайдалану мониторингі, парниктік газдар шығарындыларына түгендеу жүргізу
- Климатпен байланысты ақпаратты ашу практикасын енгізу, CDP және TCFD талаптарына сәйкес тәуекелдер мен мүмкіндіктер
- Қор Тобының 1-санатындағы 12 қондырғыға АСМ енгізу
- Материалдарды, энергия мен суды пайдалану тиімділігін арттыру, қалдықтармен ұтымды жұмыс істеу бағдарламаларын іске асыра отырып, экологиялық және климаттық тәуекелдерді басқару практикасын жетілдіру
- Заңнаманы жетілдіру бойынша мүдделі тараптармен коммуникациялар
- Жобалардың коммерциялық тартымдылығын және өтемділігін қамтамасыз ету, бұл бүгінде өсуді тежеуге бағытталған тарифтік саясатпен шектелген
- Оффсеттер тетігін пайдалану

Технологиялық тәуекелдер

Тәуекелдер:

- Жаңа ірі энергия көздерін қосуға әзірлікті қамтамасыз ету, жаңартылатын энергия көздерін және энергия сақтау жүйелерін интеграциялау үшін ұлттық электр желісін күшейтуге арналған шығындардың өсуі
- Энергетикалық инфрақұрылымды жаңғыртуға және техникалық қайта жарақтандыруға, төмен көміртенкті технологияларды енгізуге арналған шығындардың өсуі
- Энергия, шикізат және басқа ресурстар бағасының өсуі

Іс-шаралар:

- Төмен көміртенкті бизнес-модельге нөшу жөніндегі жоспарды қоса алғанда, төмен көміртенкті даму тұжырымдамасы бекітілді
- Қордың 2027 жылға дейінгі ресурс және энергия үнемдеу бағдарламасы бекітілді
- Қор «НЕСОС» АҚ үлгі ретінде Smart Grid технологиясының элементтерін іске асыра бастады
- Түркістан қаласында маневрлік БГҚ құрылысы басталды (толығырақ №7 кестеде)
- Электр энергиясы мен электр қуаты нарығын дамыту мәселелері бойынша мемлекеттік органдармен және ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау
- Геологиялық барлау және жаңа жобалар есебінен газдың ресурстық базасын ұлғайту
- Басым жобаларды іске асыру (№7 кесте)
- ҒЗТНЖ бағдарламасын қаржыландыру және іске асыру
- ЖЭҚ, энергия тиімді технологиялар, ЕҒТ, көміртенкті ұстау және сақтау технологиялары және т. б. сияқты жаңа технологияларды әзірлеу және пайдалану)

Нарықтық тәуекелдер

Тәуекелдер:

- Парниктік газдар шығарындыларының жоғары деңгейіне байланысты қаржыландырудан бас тарту
- Шикізат пен энергия бағасының өсуіне байланысты маржиналдың төмендеуі
- Климатқа байланысты белгілі бір тауарларға, өнімдерге және көрсетілетін қызметтерге сұраныс пен ұсыныстың өзгеру тәуекелі
- Жаңа шикізат суперциклінің басталуы салдарынан жіберілген пайда тәуекелі

Іс-шаралар:

- Электр энергиясын іске асыру жоспарының, іске асырылатын инвестициялық жобалардың орындалу мониторингі, Қордың капиталдық салымдарын игеру
- Бұрын негізінен мұнай-газ секторын дамытуға бағытталған инвестициялардың едәуір көлемін тарту
- Инвестициялық жобаларды іріктеудің және инвесторлар үшін жоғары тұрақтылық деңгейін қамтамасыз етудің ашық және бәсекелестік шарттары
- Адам өркениетінің даму қарқыны мен экологиялық тепе-теңдікті қамтамасыз ету арасындағы орынды теңгерім негізінде жоспарлы және орынды энергия өткізгіш қамтамасыз ету

Беделді тәуекелдер

Тәуекелдер:

- Әлеуметтік-экономикалық даму мен экологиялық ықпал ету арасындағы теңгерімсіздік (энергетикалық қауіпсіздік тәуекелдері)
- Көмірді пайдаланудан бас тарту нәтижесінде жағымсыз әлеуметтік әсер (Б моноқала және шамамен 40 000 жұмыскер елдің көмір саласына байланысты)

Іс-шаралар:

- Халықаралық қауымдастықтар мен бастамаларға мүшелік
- ESG рейтингін алу

Физикалық тәуекелдер

Циклондар, дауылдар, су тасқыны сияқты төтенше ауа райы құбылыстарымен негізделген қысқа мерзімді тәуекелдер

Тәуекелдер:

- Ауаның аномальды жоғары немесе төмен температурасының ұзақ кезеңі
- Төтенше ауа райы құбылыстары

Іс-шаралар:

- Кездейсоқ және күтпеген тікелей физикалық әсер ету салдарынан мүлкікті залалдан (кездейсоқ жойылудан, жоғалудан немесе зақымданудан) ерiкті сақтандыру
- Жұмыскерлердің еңбек (қызметтік) мiндеттерiн орындау кезiнде оларды жазатайым оқиғалардан мiндеттi сақтандыру жүйесi арқылы олардың мүлiктiк мүдделерiн қорғау
- Мiндеттi экологиялық сақтандыру

Климаттық модельдердегi ұзақ мерзімді өзгерістерден туындаған жүйелі (созылмалы) тәуекелдер

Тәуекелдер:

- Каспийдің су жинау бассейніндегi су ресурстарының тапшылығы және климаттық өзгерістер
- Қор тобы қызметінің өңірлеріндегi Каспий теңізі мен өзендердің деңгейін өзгерту

Іс-шаралар:

- Қаражанбас кен орнындағы қабат суын тұщыландыру зауыты
- «Астрахань – Маңғышлақ» магистральдық су құбырын қайта жаңарту және кеңейту
- Тарихи қалдықтарды жою
- Су басатын және су басқан ұңғымалардың мониторингi

Климаттың өзгеруіне байланысты бар тәуекелдерге қатысты біз жер қойнауынан ресурстарды алатын Қордың портфельдік компанияларының пайдалану объектілерін жоюға және экологиялық залалды қалпына келтіруге арналған резервтерді бағаладық және мойындадық. Мұндай резерв 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 363 064 млн теңгені құрады. [GBI201-2](#)

Бастамалар мен жобаларды бірлесіп іске асыру, инвестициялар тарту мақсатында Қор ірі халықаралық ұйымдармен және ұлттық әл-ауқат қорларымен өзара іс-

қимыл практикасын кеңейтетін болады. Бұдан басқа, ел экономикасын тұрақты дамыту үшін инвестициялар тартудан басқа, халықаралық стратегиялық әріптестермен өзара іс-қимыл алдыңғы қатарлы білім, практика және технологиялар трансферті арқылы оң әсерін тигізеді. Жаһандық серіктестік жөніндегі бастамаларды күшейту географиялық өртараптандырумен қатар Қорға тең инвестициялау тетіктері арқылы ресурстар мен құзыреттерді біріктіре отырып және Қазақстан Республикасы мен Қордың имиджін арттыра отырып, жаңа нарықтарға қол жеткізуге және халықаралық инвестициялар тәжірибесін арттыруға мүмкіндік береді.

Біз 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу энергетикалық және экологиялық қауіпсіздік арасындағы ұтымды теңгерімге негізделуі тиіс деп сенеміз. Сондықтан Қазақстан экономикасын көмірге тәуелділіктен кезең-кезеңмен шығаруда баламалы энергетика, атап айтқанда, атом генерациясы басты рөл атқаратын болады.

СТРАТЕГИЯ ИНВЕСТИЦИЯЛАРҒА АЙНАЛАДЫ

”

Біз ұлттық экономиканың Көшбасшысы мәртебесіне ұмтыламыз және қаржылық нәтижелеріміздің тұрақтылығы ел экономикасына тікелей әсер ететінін түсінеміз.

02

Біздің Қор Ұлттық экономиканың көшбасшысы мәртебесіне ұмтылады және біздің қаржылық нәтижелеріміздің тұрақтылығы ел экономикасына тікелей әсер ететінін түсінеміз. [GRI 3-3](#)

Біздің қоржынымызда стратегиялық және әлеуметтік маңызды активтер бар. Қор түсімінің шамамен 30%-ы реттелетін субъектілерге, 12%-ы табиғи монополиялар субъектілеріне тиесілі.

Қор қызметінің нәтижелері бойынша 2022 жылы қаржылық көрсеткіштердің, оның ішінде негізгі қызметтен түсетін кірістер (2021 жылғы фактіге + 26%) және таза кіріс (кезең үшін + 24%) бойынша өсуі байқалады. 2022 жылы мемлекет тарапынан 53,4 млрд теңге субсидия төленді. [GRI 201-4](#)

2022 жылдың қорытындысы бойынша Қор тобының қаржылық тұрақтылығы көрсеткіштерінің айтарлықтай жақсарғаны байқалады. Қор тобының шоғырландырылған активтері 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 33,6 трлн теңгені құрады, бұл 2021 жылғы осындай көрсеткішпен салыстырғанда 3,3 трлн теңгеге немесе 11%-ға артық, 2022 жылдың соңындағы жағдай бойынша Борыш/EBITDA көрсеткіші негізінен валюталық қарыздарды мерзімінен бұрын өтеуге, қарыздарды қайта қаржыландыруға және шетел валютасына бағамды нығайтуға байланысты EBITDA өсуі мен борыштың төмендеуі есебінен 2021 жылмен салыстырғанда 1,73 деңгейіне дейін төмендеді. Осы көрсеткіштің төмендеуі Қор тобының қаржылық тұрақтылығының сенімді индикаторы болып табылады.

3-КЕСТЕ. ҚҰРЫЛҒАН ЖӘНЕ БӨЛІНГЕН ТІКЕЛЕЙ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚҰНЫ, МЛРД ТЕҢГЕ⁴

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Құрылған тікелей экономикалық құны			
Жиынтық кірістер⁵	9 556,8	13 178,7	16 682,6
Бөлінген экономикалық құны			
Жиынтық шығындар⁶	-8 974,2	-11 270,3	-14 313,8
Бөлінбеген экономикалық құны			
Пайда	582,5	1 908,4	2 368,9
Мемлекетке төлемдер ⁷	-1 522,7	-2 064,9	-2 885,2
Капиталды өнім берушілерге төлемдер (дивидендтер)	-251,9	-247,9	-486,3
Капиталдың салымдар	1 434,4	1 572,4	1 880,3

2022 жылы Қор құрған тікелей экономикалық құны 16 682,6 млрд теңгені, бөлінген құны – 14 313,8 млрд теңгені, ал бөлінбеген құны – 2 368,9 млрд теңгені құрады. [GRI 201-1](#)

⁴ 201-1 GRI ақпаратты ашу жөніндегі нұсқаулықтарға сәйкес кестені дайындау үшін ХҚЕС сәйкес дайындалған Қордың қаржылық есептілігі пайдаланылды.

⁵ Жиынтық табыс туралы есептегі жиынтық табыс және басқа да кірістер.

⁶ Жиынтық табыс туралы есептегі жалпы шығыстар мен шығындар.

⁷ Қор тобының барлық аймақтарында бюджетке және НТС төлемдері.

4-КЕСТЕ. ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР, БІРЛІК

Портфельдік компаниялар бойынша көрсеткіштердің атауы	Өлш. бірл.	2020	2021	2022
Мұнай мен газ конденсатын өндіру	млн тонна	21,8	21,7	22
ҚМГ үлесіне активтер бойынша табиғи және ілеспе газ өндіру	млрд м ³	8,2	8,1	8,2
Мұнайды тасымалдау	млн тонна	73,2	74,6	74,7
Мұнай мен газды қайта өңдеу	млн тонна	18,1	18,8	19,9
ҚМГ мұнай өнімдерін көтерме саудада өткізу, ішкі нарық	млн тонна	2,2	3,6	4,1
Көмір өндіру	млн тонна	43,3	44,6	42,5
Уран өндіру	мың тонна	19,6	21,8	21,3
Газды іске асыру:	млрд м ³	23,8	23,6	22,7
оның ішінде ішкі нарыққа	млрд м ³	15,9	17,6	18,4
Газды магистральдық тасымалдау	млн м ³	86 590	95 422	83 744
Электр энергиясын өндіру	млрд кВт*сағ	31,4	35,6	35,9
Электр энергиясын беру көлемі (KEGOC)	млрд кВт*сағ	46,2	54,6	58,5
Жұн айналымы (т/ж)	млрд т-нм	231,8	233,3	245,2
Жолаушылар айналымы (т/ж)	млрд п-нм	8,6	9,5	12,4
Жолаушылар ағыны (авиа)	млн адам	3,7	7,2	7,9
Пошта және курьерлік қызметтер	млн бірл.	137,8	131,7	114,7
Тіркелген сызықтар саны	мың сызық	2 893, 5	2 774,5	2 636,6
Тіркелген КҰЖҚ абоненттерінің саны ^в	мың порт	1 833,2	1 860,7	1 857,4
Ақылы ТВ абоненттерінің саны	мың нүкте	863,9	918,7	917,5
Ұялы байланыс абоненттерінің саны	млн абонент	14,8	14,5	14,4

Қорды басқаруды оңтайландыру мақсатында 2022 жылы корпоративтік орталықтың өкімшілік-басқару персоналының санын 2 есеге, 248-ден 124 адамға дейін және басшылық позициялардың санын 10-нан 5-ке дейін қысқартумен қайта құрылымдау жүргізілді. Құрылымдық бөлімшелердің саны 33%-ға оңтайландырылды, штаттық бірлік ретіндегі «кеңесшілердің» лауазымдық позициялары алынып

тасталды. Қордың шетелдік өкілдіктерін жабу туралы шешім қабылданды. Корпоративтік орталықтар саны екі есеге – 2 786-дан 1 393 адамға дейін, өкімшілік басқару персоналы арасындағы шетелдік мамандар саны екі есеге – 47-ден 24-ке дейін, Директорлар кеңесіндегі шетелдік мүшелер саны 23-тен 14-ке дейін қысқартылды.

^в Кең жолақты Интернетке қол жеткізу.

ДИВИДЕНДТЕР ЖӘНЕ БЮДЖЕТКЕ ТӨЛЕНЕТІН ӨЗГЕ ДЕ ТӨЛЕМДЕР

Мемлекеттік нәсіпорын бола отырып, Қорға Қазақстан Үкіметі белгілеген түрлі салықтар мен алымдар салынады. 2022 жылдың қорытындысы бойынша мемлекетке салықтар мен өзге де төлемдер түрінде 1 696 млрд теңгеден астам төленді.

Салық төлеуден басқа, Қор мемлекетке жалғыз акционер ретінде төлейтін дивидендтер арқылы мемлекет кірісіне өзінің үлесін қосады. 2022 жылдың қорытындысы бойынша 170 млрд теңге дивиденд төленді, бұл 2021 жылдың көрсеткіштерінен екі есе көп.

Үкімет Қорға демеушілік пен қаржыландыруға байланысты әртүрлі міндеттемелер береді. Үкімет Топтың түпкілікті

акционері болғандықтан, мұндай міндеттемелерді орындауға байланысты шығыстар шоғырландырылған қаржылық есептілікте капитал құрамындағы «Акционердің пайдасына өзге де бөліністер» ретінде танылады.

5-КЕСТЕ. МЕМЛЕКЕТКЕ ТӨЛЕМДЕР, ҚР, МЛРД ТЕҢГЕ

Атауы	2021	2022
Дивидендтер	88	170
Басқа да бөлулер	68	132
ҚР бюджетіне төленген салықтар ⁹	1 167	1 696,4
Активтерді жөнелендіруден Ұлттық қорға төлемдер	0,6	0,1
ЖИЫНЫ	1 324	1 998,5

Біз салық төлеу мәселелерінде ашықтық пен ашықтықты одан әрі арттыруға ниеттіміз. Осы мақсатта 2022–2023 жылдар кезеңінде біз Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Мемлекеттік кірістер комитетінің пилоттық жобасы аясында салық төлеу мәселелеріне деңгейлес мониторинг жүйесін енгізуге ниеттіміз. Аталған бастама ашықтықты одан әрі арттыруға, салықтық тәуекелдерді, айыппұлдар мен өсімпұлдарды азайтуға және болашақта салықтық әкімшілендіру шығындарын азайтуға мүмкіндік береді. Деңгейлес мониторинг Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымына мүше елдерде белсенді түрде ілгерілеп неле жатқан және әлемнің 53-тен астам елінде енгізілген салықтық әкімшілендірудегі әлемдік тренд болып табылады.

⁹ Және табыс салығын қоспағанда

Нәліктен бұл біз үшін маңызды?

Қалыптасқан өндірістік-шикізаттық базаны ескере отырып, біз жаңа қайта бөлуді игеруге ұмтылудамыз. Жаңа қайта бөлуді енгізу біздің алдымызға үздік әлемдік тәжірибе негізінде адам ресурстарын қалыптастыру, жаңа салалардағы құзыреттерді нығайту және қызметкерлердің біліктілігін үздіксіз арттыру міндетін қояды.

Біздің мақсаттарымыз бен міндеттеріміз:

- 2023 жылы 1,3 мың тұрақты жұмыс орнын құрумен 1,6 трлн теңгені құрайтын 14 жобаны іске қосу
- Отандық және шетелдік ғылыми-технологиялық серіктестер желісін қалыптастыру
- Қолданбалы зерттеулерді қаржыландыру 8 млрд теңгеге дейін ұлғайтылды 2026 жылдың соңына дейін

Маңызды тақырыптар	Өсер түрі	Тікелей өсер ету
Жергілікті қауымдастықтар	+-	●●
Экономикалық нәтиже	+	●●●

Өсер ету түрі: + оң – теріс

Материалдық деңгейі:

- күшті
- орташа
- әлсіз

ЖАҢА ӨНІМДІ ҚАЙТА ӨҢДЕУ ЖӘНЕ ЖҰМЫС ОРЫНДАРЫН ҚҰРУ GRI 3-3, GRI 203-1

ӨНЕРКӘСІП, ИННОВАЦИЯ ЖӘНЕ ИНФРАҚҰРЫЛЫМ

ҒЗТҚЖ және инновацияларды, жоғары технологиялық өндірістерді дамыту

Ғылыми-зерттеу әлеуетін арттыру ұзақ мерзімді перспективада бәсекеге қабілеттілікті қамтамасыз етеді. Біз ғылыми әзірлемелерді дамыту бойынша жұмыс жүргіземіз, ғылыми-зерттеу қауымдастығымен тығыз байланыс орнатамыз және ғылыми әзірлемелердің практикалық әсерін арттырамыз, оның ішінде отандық кадрлардың зерттеу жұмыстарын жүргізуін қолдаймыз. Ғылыми әзірлемелерден уақтылы экономикалық өсер алу мақсатында ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарды коммерциаландыру мәселелеріне маңызды назар аударылады.

Біз ғылыми және инновациялық қызмет үшін «бір терезе» – Ғылыми-технологиялық бастамалар орталығын құрдық. Бұл қадам бізге портфельдік компанияларда ғылыми әзірлемелерді, өнеркәсіптік инновацияларды және инновациялық мәдениетті дамыту жөніндегі жұмысты тиімдірек үйлестіруге мүмкіндік береді және өндірісте отандық және шетелдік ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарды (бұдан әрі – ҒЗТҚЖ) енгізуді қамтамасыз етеді.

2022 ЦНТИ қорытындысы бойынша ҒЗТҚЖ-ға 120-дан астам өтінім қаралды (2022 жылғы 17 наурызда қабылданған ҒЗТҚЖ және инновациялар бойынша корпоративтік стандарт рәсімдеріне сәйкес), оның ішінде Қордың Ғылыми-техникалық кеңесінің отырыстарында жалпы сомасы 8,5 млрд теңгеге 70 жобаны, оның ішінде «Қазатөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ-ның 51 жобасын іске асыруға мақұлданды, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ-ның 12 жобасы, «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-ның 4 жобасы, «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2 жобасы және «Тау-Кен Самұрық» ҰТК» АҚ-ның 1 жобасы.

Қазіргі уақытта біз Қор тобының бизнес-процестерінің ішкі қажеттіліктері мен ерекшеліктерін көздейтін, сондай-ақ ҒЗТҚЖ жүргізуге өтінімдерді қабылдау және қарау жөніндегі жұмысты қамтамасыз ету үшін барлық қажетті функцияларды қамтитын ғылыми-инновациялық қызметті қолдау үшін жаңа ақпараттық жүйені енгізіп жатырмыз. Халықаралық тәжірибені ескере отырып, ҒЗТҚЖ жобаларын іріктеудің, сараптаудың және мониторингтеудің тиімді және ашық тетігін іске қосу және қамтамасыз ету қосымша күтілуде. Жұмыс жоспары шеңберінде Қор тобының инновациялық аудиті, Қор тобы кәсіпорындарының ғылыми-техникалық және инновациялық инфрақұрылымын дамыту жай-күйін талдау және тиісті ұсынымдар әзірлеу жүргізілетін болады. [GRI 203-2](#)

Ресурстық базаны дамыту және инфрақұрылымды жаңғырту

Қазіргі уақытта өнеркәсіпті газдандыру мен көміртексіздендірудің, газ-химия өндірістерін дамытудың өршіл жоспарларына байланысты елімізде газ ресурстық базасының тапшылығы күтілуде.

Сонымен қатар, ресурстарды дамыту келесі негізгі тежеу факторларымен шектеледі:

- ішкі тұтыну үшін газды өткізу нарық қатысушылары үшін тиімсіз болып табылады. Жер қойнауын пайдаланушылардан газ сатып алудың ағымдағы бағасы оны өндіру құнынан төмен, ал нақты өткізу бағасы (газды өткізудің ағымдағы көтерме және бөлшек сауда бағасы) өткізу құнынан төмен;
- газ нарығының жалпы шығынына байланысты жеке инвесторлардың қызығушылығы төмен.

Алдағы тапшылық жағдайында ресурстық базаны ұлғайту Қор үшін стратегиялық маңызды басымдық болып табылады.

Өндірістің кәсіпорындардың толық қуатын пайдалана отырып, шикізат өндіруді ұлғайту экспорттық әлеуетті іске асыруға көмектеседі. Бұл сондай-ақ әлеуетті әлемдік қажеттіліктерді талдауға сәйкес сұранысқа ие тауарларға ерекше назар аударылатын қосылған құны жоғары өнім шығару үшін база құру бойынша шикізаттық тәуелсіздікті қамтамасыз етеді.

Ресурстық базаны ұлғайту геологиялық барлаудың жаңа жобаларын іске асыру, сондай-ақ жұмыс істеп тұрған кен орындарын кеңейту есебінен мүмкін болады.

Мәселен, 2022 жылы жұмыс істеп тұрған кен орындарында барлау және жете барлау нәтижелері бойынша 2022 жылы жалпы өсім 19 млн тоннаға дейін құрады. Бассейндік модельдеу және тарихи деректерді талдау нәтижелері бойынша мұнай жер қойнауын геологиялық зерттеу шеңберінде озыңқы сейсмикалық барлау жұмыстарын қою арқылы қосымша зерттеулерді қажет ететін ең перспективалы 5 учаске анықталды.

Қордың басым жобалар топтамасына газ өңдеу қуаттарын салу жөніндегі басым жобалар кірді. Тауарлық газ ресурстарын жылына 30 млрд м³-не дейін ұлғайту аясында «QazaqGas» ҰК» АҚ қуаттылығы жылына 1 млрд м³ болатын Қашаған МӨЗ-ін салу жобасын іске асыруда. Бұдан басқа, қуаттылығы жылына 2-4 млрд м³ болатын Қашаған газын «2А» сатысы бойынша қайта өңдеуді ұлғайту жобасын іске асыру жоспарлануда.

2024–2031 жылдары жаңа генерациялайтын қуаттарды іске қосу (жаңа электр сүзгілерін орната отырып, Екібастұз ГРЭС-1-де №1 энергия блогын қалпына келтіру, №3 және №4 блоктарды орната отырып, Екібастұз ГРЭС-2-ні кеңейту, ГРЭС-3 салу және т. б.) станциялардың көмір тұтынуын 233%-ға ұлғайтады және жылына шамамен 37,8 млн тоннаны құрайды, бұл «Самұрық-Энерго» АҚ несіңділерінде көмір өндіруді ұлғайтуды талап етеді.

Қолда бар инфрақұрылымды жаңғырту және салу

2022 жылы 1 344 млрд теңге сомасына 5 жоба пайдалануға берілді.

2022 жылы «Астрахань – Маңғышлақ» су құбырын реконструкциялау мен кеңейтуді, Кендірлі кентінде тұзсыздандыру зауытын салуды, Сарша жерін және «Жылы жағажай» курорттық аймағын газдандыруды, Маңғыстау облысының газ тасымалдау жүйесін реконструкциялауды, қуаты 1 млрд м³ Қашаған МӨЗ құрылысын, магистральдық су құбырының лупингін салуды қоса алғанда, басым инвестициялық жобалардың бірінші пакеті бойынша жұмыс жүргізілді. газ құбыры «Мақат – Солтүстік Кавказ» және Алматы ЖЭО 1, 2 және 3 газбен жабдықтауға арналған газ инфрақұрылымы.

2022 жылы қазақстандық газ-химия саласын елеулі түрде ілгерілетуге тиіс және жылына 500 мың тонна полипропиленнің түрлі маркаларын өндіретін «Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.» ЖШС зауыты пайдалануға берілді. Кәсіпорынның үлкен экспорттық әлеуеті бар: өнімнің 10%-ын қажеттіліктерге сүйене отырып ішкі нарықта сату, ал 90%-ын Еуропа, Түркия, ҚХР және ТМД елдеріне экспорттау жоспарланған.

Сондай-ақ «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ Қашаған кен орнында шикі газ айдау компрессорларын жаңғырту және Қарашығанақ кен орнында газды кері айдаудың 4-ші компрессорын орнату бойынша жобаларды іске асырды. «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ үшін Қордан Қашаған жобасында 3,8 млрд АҚШ долларына 8,4% көлемінде үлесті сатып алу маңызды стратегиялық оқиға болды.

ЖЭК әлеуетін дамыту үшін бірегей өңірдегі Шелек дәлізінде қуаттылығы 60 МВт жел электр станциясы 300 МВт-қа дейін кеңейту перспективасымен пайдалануға берілді. Жаңа станцияға әрқайсысы номиналды қуаты 2,5 МВт болатын 24 жел қондырғысы кіреді. Жаңа ЖЭС жылына 225,7 млн кВт*сағ электр энергиясын өндіретін болады.

НЕГОС-та Түркістан облысында қуаты 220 кВт*сағ болатын «Орталық» қосалқы станциясының құрылысы бойынша жоба іске асырылды. 2022 жылы қосалқы станция пайдалануға берілді. Жобаның мақсаты – Қазақстан Республикасының энергетикалық қауіпсіздігін және ұлттық энергетикалық жүйенің сенімділігін арттыру. Икемді генерациялау режимі бар аралас циклді зауыт салу жаңартылатын энергия көздерін Қазақстан Республикасының энергетикалық жүйесіне интеграциялау үшін қолайлы жағдайлар жасайды.

2022 жылғы қарашада «СИБУР Холдинг» ЖАҚ стратегиялық серіктесінің полипропилен және полиэтилен өндіру жөніндегі жобаларға кіруі жөніндегі міндетті құжаттамаға қол қойылды.

Қор екі топтамадан тұратын басым жобалардың тізімін анықтады. Бірінші топтамаға 3,6 трлн теңге сомасына 13 жоба кіреді. Бұл Қазақстанның батыс облыстарын сумен қамтамасыз ету жобалары, газбен жабдықтау, электр энергетикасы және т/ж көлігін дамыту саласындағы жобалар. Екінші тізбе 20,4 млрд теңге сомасына 20 жобадан тұрады. Бұл мұнай-газ химиясы, газбен жабдықтау, электр энергетикасы, оның ішінде ЖЭК, телекоммуникация және т/ж көлігін дамыту саласындағы жобалар.

2023 жылы 1,3 мың тұрақты жұмыс орнын құрумен 1,6 трлн теңге сомасына 14 жобаны іске қосу жоспарланған. 4 жоба басым жобалар тізбесіне кіреді.

ЛАЙЫҚТЫ ЖҰМЫС ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ

Өнеркәсіпті дамыту және жұмыс орындарын құру

Ел дамуының ағымдағы әлеуметтік-экономикалық конъюнктурасын және Қордың ел экономикасы үшін рөлін (Қордың ел экономикасындағы үлесі 2022 жылы 5,7%-ды құрады) назарға ала отырып, біз ең алдымен Қазақстан экономикасына, оның ішінде Стратегиялық жобаларды іске асыру мақсатында инвестицияларға назар аудардық. Алдағы 7 жылда Қорды басқару моделі елдің әлеуметтік және инфрақұрылымдық дамуын қолдау міндеттері бар стратегиялық холдинг ретінде айқындалды.

Қор инфрақұрылымдық жобаларды, сондай-ақ өңірлік жобаларды және индустриялық даму жөніндегі жобаларды іске асыру арқылы ел экономикасын қолдау жөніндегі функцияны орындауды жалғастыруда.

Жауапты инвестициялар қағидатын қамтитын және ESG критерийлерін ескеретін Қордың инвестициялық саясатына сәйкес Қор жалпы сомасы 24 трлн теңгеден асатын Қор тобының басым инвестициялық жобаларының екі топтамасын іске асырады. Осы жобалар мұнай-газ химиясының, электр энергетикасының, газ инфрақұрылымының, теміржол көлігінің, телекоммуникацияның маңызды инфрақұрылымын кеңейту, Қазақстан үшін электр энергиясын жинақтаудың инновациялық жүйелері бар жел электр станцияларын салу салаларын қамтиды (7-кесте).

Басым жобаларды іске асыру Қор активтерінің қызметі мен құнына ұзақ мерзімді әсер етеді, жаңа жұмыс орындарын құруға мүмкіндік береді, сондай-ақ жүйе құраушы болады және салалардың дамуына және ел экономикасының нығаюына әсер етеді, тұтастай алғанда инвестициялық ахуалды жақсартуға әсер етеді.

Жаңа өнімді қайта бөлу және индустрияны құру

Қордың Қазақстан Республикасының экономикасындағы басты рөлі – жоғары технологиялық жобаларға инвестициялар арқылы, әсіресе шикізатты қайта өңдеу және қосылған құн тізбегін құру саласындағы экономиканы әртараптандыру және дамыту. Ол үшін біз инновациялық жобаларды іске асыру үшін ірі шетелдік инвесторларды тарту бойынша белсенді жұмыс істеп жатырмыз. Бұл өсуі мен дамуы әлеуеті жоғары жобаларды іске асыру үшін жағдай жасауға мүмкіндік беретін шетелдік инвесторлармен стратегиялық әріптестік арқылы жүзеге асырылады (мысалы, Қазақстан үшін электр энергиясын жинақтаудың инновациялық жүйелері бар жел электр станцияларын салу).

Өнеркәсіптік секторда қосылған құнды арттыруға қабілетті жоғары технологиялық өндірістерге ерекше назар аударылады.

Мұндай жобаның мысалы Қордың еншілес кәсіпорны – Kazakhstan Petrochemical Industries Inc ЖШС (KPI) 2022 жылғы қарашада ашылған интеграцияланған газ-химия кешенінің операторы болып табылады. KPI – Қазақстанның мұнай-газ химиясы саласындағы шикізатты терең өңдеуді жүзеге асыратын алғашқы ауқымды зауыт. Жоба Қазақстан экономикасын әртараптандыруға және экспорттық шикізаттық бағытынан шығуға бағытталған. Зауыт жылына 500 мың тоннаға дейін полипропилен өндіреді, бұл әлемдік полипропилен өндірісінің шамамен 1% құрайды және Қазақстанға осы өнімнің жетекші әлемдік өндірушілерінің қатарына кіруге мүмкіндік береді.

Қосымша, 2023 жылдан бастап 2027 жылдар аралығында Қор полиэтилен мен қажетті инфрақұрылымды өндіру жөніндегі жобаны іске асыруды жоспарлап отыр, осылайша өнімнің жаңа қайта бөліністерін құруды және өнеркәсіптік индустрияларды дамытуды жалғастыруда.

Химия, тамақ (желатин өндірісін құру, жеміс-жидек өсіру бойынша толық циклды өндіру, Агрофондты жасау), өңдеу өнеркәсібі (минерал-мақта плиталарынан сэндвич панельдерін өндіру, жылу оқшаулағыш материалдарды өндіру), құрылыс сияқты түрлі салаларда жаңа қайта бөлулерді дамыту жөніндегі жобаларды іске асыру жоспарлануда.

Жобалардың толық тізімі №7 кестеде көрсетілген. [GRI 203-1, GRI 203-2](#)

Кадрлық әлеуетті дамыту және жұмыс орындарын құру

Жаңа жұмыс орындарын құру біз өз қызметімізді жүзеге асыратын өңірлер үшін маңызды аспектілерге ие: әлеуметтік (жұмыссыздықты төмендету, өмір сүру деңгейін жақсарту), экономикалық (экономиканың өсуі, шағын бизнесті дамыту), кадрлық әлеуетті дамыту (мамандарды тарту және дамыту) және экономиканы әртараптандыру (белгілі бір секторларға тәуелділікті азайту).

Қор елдегі ең ірі жұмыс беруші болып табылады. Есепті жылы Қор тобында құрылған жұмыс орындарының саны 259 мың адамнан асты. Өнімнің жаңа қайта бөлінуіне шығу Қордың алдына кадрлық әлеуетті арттыру, жаңа салалардағы құзыреттілікті күшейту және үздік әлемдік тәжірибелерге сүйене отырып, жұмыскерлердің біліктілігін үздіксіз арттыру бойынша жаңа міндеттер қояды.

2022 жылы 5 682 уақытша және 709 тұрақты жұмыс орнын құра отырып, мұнай-газ химиясы, энергетика секторларында 5 жоба пайдалануға берілді. [GRI 203-2](#)

Қор тобының жаңа инвестициялық жобаларын іске асыру 50 мыңға жуық жұмыс орнын құруға мүмкіндік береді. [GRI 203-2](#)

Еңбек өнімділігінің артуы халықтың табысы мен әл-ауқатын арттыруда шешуші рөл атқарады. Біз болашақ ұрпақты сақтау және қолдау үшін ресурстарды ұтымды пайдалануға және өндірістің барлық факторларының үйлесімді жұмыс істеуіне ұмтыламыз. Бұл Қордың ағымдағы бағдарламалары мен жоспарларын еңбек өнімділігін арттыруға – қосылған құны жоғары секторларда өнімді жұмыс орындарын құруға және өндірісте озық технологияларды қолдануға шоғырландыруды талап етеді. Қазақстан Республикасының ұлттық даму жоспарына сәйкес, 2025 жылға қарай бүкіл ел бойынша еңбек өнімділігін 45%-ға арттыру мақсаты қойылды. Қор бұл мақсатты 2023–2032 жылдарға арналған даму жоспарында көрсетті және 2032 жылға қарай еңбек өнімділігін 2021 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 1,5 есеге арттыруды жоспарлап отыр.

Инфрақұрылым мен нарықтарға тең қол жетімділік

Қор компаниялары тобын реформалау аясында инфрақұрылым мен нарықтарға тең қолжетімділікті құру жолымен отандық бизнесті дамытуды ынталандыру бойынша жұмыс өзінің жалғасын табуда.

«Самұрық-Энерго» АҚ Екібастұз ГРЭС-1, ГРЭС-2 және Мойнақ СЭС-тен электр энергиясын тұлғалардың бірыңғай тобы

құрамында орталықтандырылған өткізуді жүзеге асырады. Адамдардың бірыңғай тобынан электр энергиясын сатудың мақсаты бенітілген шекті тарифтердегі айырмашылықтарға байланысты кемсітушілікті қоспағанда, нарық субъектілеріне тең жағдайлар ұсыну болып табылады. Электр энергиясын орталықтандырылған сату нарықтың барлық субъектілері үшін электр энергиясының орташа өлшенген құнын анықтауға мүмкіндік береді.

Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасына сәйкес, халықты табиғи газбен қамтуды 2030 жылға қарай 13,5 млн адамға (65%) дейін ұлғайту мақсатында елді, оның ішінде солтүстік өңірлерді одан әрі газдандыру жалғастырылатын болады. Осы тапсырманы іске асыру шеңберінде әртүрлі нұсқалар, оның ішінде «Сарыарқа» магистральдық газ құбыры жобасының одан әрі кезеңдерін салу зерттелуде.

Сондай-ақ, «Әділетті Қазақстан: Бәріміз және әрқайсымыз үшін. Қазір және әрдайым» атты Қазақстан Республикасы Президентінің сайлауалды бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-қимыл жоспарына сәйкес Қорға жылына 21 млн тоннаға дейін қайта өңдеу көлемін ұлғайту арқылы ішкі нарықты мұнай өнімдерінің негізгі түрлерімен қамтамасыз ету міндеті жүктелді. Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі әзірлеген Жол картасы жобасының шеңберінде

Шымкент мұнай өңдеу зауытын жылына 6-дан 9 млн тоннаға дейін кеңейтудің базалық жобасы басталды. ШМӨЗ кеңейту жобасын аяқтау 2029 жылға жоспарланған. ШМӨЗ-де қайта өңдеудің жобалық қуатын ұлғайту қайта өңдеу көлемін жылына 21,3 млн тоннаға дейін ұлғайтуға мүмкіндік береді.

Біз газ, көмір және электр энергиясын жеткізу, вагондарды беру және басқа инфрақұрылымға қол жеткізу нарықтарына қатысушылар үшін ашық тетіктерді енгізуді және кедергілерді жоюды қамтамасыз етеміз.

ТАЗА СУ

Біз қатысатын өңірлерде сумен қамтамасыз ету мәселелерін шешуге бағытталған жобаларды іске асырамыз.

2022 жылы Қаражанбас кен орнында қабат суын тұщыландыру зауыты іске қосылды. Жобаның мақсаты – өңірдегі ауыз су тапшылығының әлеуметтік мәселелерін шешу. [GRI 203-2](#) Енді «Қаражанбасмұнай» АҚ өз қызметінде Еділ суының орнына өндірістік мақсатта зауыт өнімдерін (тазартылған ілеспе өндірілетін су) пайдаланады. Тұщы су кен орнын тұтынудың төмендеуі нәтижесінде (1,2 млн м³) аймақ тұрғындарына қосымша 1,2 млн м³ Еділ суы қайта бөлінеді.

«Астрахань – Маңғышлақ» магистральдық су құбырын қайта жаңарту және кеңейту жобасы батыс өңірлердегі су тапшылығын шешу және халықты, ауыл шаруашылығы өндірушілерін, өнеркәсіп және мұнай-газ өндіруші кәсіпорындарды сумен қамтамасыз ету мақсатында іске асырылуда. Суағар Атырау облысының Құрманғазы, Исатай және Жылыой аудандарының тұтынушылары үшін су берудің нақты жылдық көлемі 4,8 млн м³, сондай-ақ Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласы, Бейнеу, Маңғыстау, Қарақия және Түпқараған аудандары үшін су берудің жылдық көлемі 10,5 млн м³ болатын жалғыз орталықтандырылған көзі болып табылады. Суды тұтынатын халық Маңғыстау облысы санының 35%-дан астамын және Атырау облысы санының 28%-дан астамын құрайды. Жыл сайын халықтың су тұтынуы 4-5%-ға артады. Қайта құру жобасында магистральдық су құбырының өткізу қабілетін ұлғайту және тозған жабдықты жаңарту көзделген. 2022 жылы құрылыс-монтаж жұмыстары басталды, жобаны 2023 жылы аяқтау жоспарлануда.

Қордың жоспарында «Қуаттылығы тәулігіне 50 000 м³ Кендерлиде теңіз суын тұщыландыру зауытын салу» тағы бір жобаны іске асыру бар. Жобаны 2024 жылдың соңына дейін аяқтау жоспарлануда. [GRI 203-2](#)

Жобаның мақсаты – Жаңаөзен қаласы мен жақын маңдағы елді мекендердің халқы мен кәсіпорындарын ауыз сумен қамтамасыз ету. Жоба рентабельділігі төмен болып табылады және Қор тобының өз қаражаты есебінен іске асырылады. Жобаны іске асыру «Астрахань – Маңғышлақ» магистральдық су құбырына технологиялық жүктемені тұщыландыру зауытының жобалық қуатына сәйкес азайтуға мүмкіндік береді.

ҚОЛ ЖЕТІМДІ ЖӘНЕ ТАЗА ЭНЕРГИЯ

Сенімді энергетика

Қазақстанда халықты қолдау және өмір сүру жағдайларын жақсарту үшін «QazaqGaz» ҰН» АҚ, оның газ тарату желісі жаңадан құрылғандарды қоса алғанда, елдің 16 өңірінде ұсынылған, өзінің қатысатын өңірлерінде әлеуметтік маңызы бар жобаларды іске асырады. «QazaqGaz» ҰН» АҚ қызметін іске асырудың қатысу өңірлері үшін жоғары әлеуметтік және стратегиялық маңызы бар:

- энергетикалық қауіпсіздікті, сенімді және үздіксіз газбен жабдықтауды қамтамасыз ету;
- өнеркәсіптік объектілер мен кәсіпкерлік субъектілерін табиғи газға ауыстыру.

2022 жылдың қорытындысы бойынша азаматтардың 57,7%-ы (11 млн адам) газға қол жеткізе алады. 2022 жылы 160 елді мекенде 143 000 жаңа тұтынушы газға қол жеткізді. Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес, халықты табиғи газбен қамтуды 2030 жылға қарай 13,5 млн адамға (65%) дейін ұлғайту мақсатында елді, оның ішінде солтүстік өңірлерді одан әрі газдандыру жалғастырылатын болады. 2022 жылы «ҚазМұнайГаз» ҰН АҚ-ның жіберіп алған пайдасы 453,9 млрд теңгені құрады.

Қазіргі уақытта Қор ішкі тұтынушылар үшін газ бағасының өсуін одан әрі тежеу саясатын ұстанады. Халықтың әлеуметтік қорғалмаған топтары үшін газ бағасы басым тәртіппен тежелетін болады. «QazaqGaz» ҰН» АҚ жыл сайын Энергетика министрлігі бекітетін шекті көтерме бағамен тауарлық газды көтерме саудада өткізуді жүзеге асырады. [GRI 203-2](#)

Ресурсты үнемдеу

Қоршаған ортаға, атап айтқанда климатқа теріс әсерді азайту үшін кешенді стратегия қажет. Бұл экологиялық саналы ойлауды дамытуды, жаһандық ESG бағалауларын алуды және қоршаған ортаға әсерді бақылау үшін цифрлық инновацияларды пайдалануды білдіреді.

Қордың активтері Қазақстан экономикасының электр энергетикасы, пайдалы қазбаларды өндіру және өңдеу, көлік және телекоммуникация сияқты маңызды секторларында шоғырланған, олар энергия үнемдеудің айтарлықтай әлеуетіне ие, деп энергетикалық аудиттердің нәтижелері көрсетеді.

Қор энергия тиімділігін арттыру және өз өндірістерінің энергия сыйымдылығын төмендету бойынша тұрақты жұмыс жүргізуде. Осылайша, 2014 жылдан бастап 2020 жылға дейін энергия тиімділігін арттырудың кешенді бағдарламасы іске асырылды, оны іске асыру тауар өнімінің жалпы көлемінің энергия сыйымдылығы индексінің 2014 жылмен салыстырғанда 27%-ға (3,6 т.т./млн теңгеге дейін) қысқартуға мүмкіндік берді. Жаңғырту және энергия үнемдеу шеңберінде ескі (тиімділігі аз) жабдықты жаңасына ауыстыру, мазуттан табиғи газға көшу (өндіруші объектілерде отын ретінде) және дебитті ұлғайту үшін жаңа буын қоспаларын пайдалану орындалады.

ТАЗА АУА

Электр энергиясын және жылуды өндіру үшін көмірді пайдаланудың жоғары үлесі, сондай-ақ біздің компанияның портфелінде көмірсутек отынын өзінің өндірістік және операциялық қызметін қамтамасыз ету үшін пайдаланатын компаниялардың болуы атмосфералық ауаның ластануына және климаттың өзгеруіне әсер етуіне негізгі үлес қосады (Қор кәсіпорындары елдегі ластаушы заттар шығарындыларының 26,5% -ы тиесілі¹⁰).

Біздің негізгі экологиялық міндеттеріміздің бірі өндірістік қызмет нәтижесінде ластаушы заттардың шығарындыларын азайту және мұнай-газ өндіру активтерінде тұрақты алаудың нөлдік деңгейіне қол жеткізу болып табылады.

Біз ластаушы заттардың шығарындыларын азайтуға бағытталған іс-шараларды іске асыруды жалғастыруды жоспарлап отырмыз: көмір қуаттарын табиғи газға ауыстыру, төмен көміртекті энергетика қуаттарын кеңейту (АЭС және ЖЭН) технологиялық жабдықты жаңғырту, энергия үнемдейтін технологияларды енгізу, жылу энергиясын өндіру мен тұтынуды оңтайландыру, сондай-ақ меншікті төмен көміртекті генерациялау көздерін дамыту, сондай-ақ ең үздік қолжетімді техникаларды (таза көмір және шығарындыларды ұстау технологиялары). [GRI 203-2](#)

Қордың электр станцияларында электрсүзгілерді күлді ұстау саласындағы жетекші әлемдік өндірушілердің жаңа буын сүзгілеріне ауыстыру аяқталды. Ұстаудың ҚТҚ-на 99,6% қол жеткізілді. Электр сүзгілерін жаңғырту жөніндегі іс-шаралар атмосфераға күл шығарындыларын бір блокқа 17 мың тоннаға қысқартуға мүмкіндік берді. Азот тотығының 650 мг/м³ аспайтын концентрациясын қамтамасыз ететін төмен эмиссиялы қыздырғыш құрылғылар енгізілді.

Біз нақты уақыт режимінде қоршаған ортаға эмиссиялардың мониторингін жүзеге асыруға мүмкіндік беретін қауіптілігі

І-санаттағы 12 объектіні (мұнай және газ өндіру, мұнай мен газды қайта өңдеу, газ химиясы, электр энергиясын өндіру секторларында) ластаушы заттар эмиссияларын мониторингтеудің автоматтандырылған жүйелерімен жарақтандыру жөніндегі бағдарламаны жалғастырамыз. Екі объектіде орнату аяқталды. Қалған объектілерде орнатуды 2023 жылы аяқтау күтілуде.

Жақын арада іске асыруға жоспарланған жобалар портфеліне станцияларды табиғи газды жағуға көшіру есебінен Алматы қаласының қоршаған ортасына теріс әсерді азайту, сондай-ақ Алматы қаласы мен Алматы өңірінің тұтынушыларын жылу және электр энергиясымен сенімді және үздіксіз жабдықтаумен қамтамасыз ету жөніндегі жобалар кірді:

- Алматы ЖЭО-2 алаңында қуаттылығы 600 МВт-қа дейінгі газ турбиналық технологияларды пайдалана отырып, жаңа станция салуды көздейтін қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, Алматы ЖЭО-2-ні жаңғырту;
- станцияның қуатын 450 МВт дейін ұлғайта отырып, БГҚ базасында Алматы ЖЭО-3 қайта жаңарту;
- Алматы ЖЭО-1 алаңында қуаты 200-250 МВт БГҚ салу.

Сарапшылардың бағалауы бойынша станцияны газдандыру жобасы Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақтың ең қатаң талаптарына сәйкес келеді. Алматы энергокешенін газдандырғаннан кейін ластаушы заттар шығарындыларының күтілетін қысқаруы – 88%-ға (немесе 8 есе) 49,6 мың тоннадан 6 мың тоннаға дейін. «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы бойынша ластаушы заттардың үлестік шығарындыларының күтілетін қысқаруы – 10,1 г/нВт*сағ-тан 8,6 г/нВт*сағ-қа дейін 14%-ға.

Мұнай мен газды өндіру және қайта өңдеу секторында ластаушы заттардың шығарындыларын азайту бойынша жұмыстар жүргізілуде. «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ компаниясы тобының мұнай өңдеу зауыттары «Жасыл Қазақстан» ұлттық жобасына енгізілген, оның мақсаты Қазақстандағы ауа сапасын жақсарту болып табылады. Осы жоба аясында осы

¹⁰ 2022 жылы Қазақстанда ластаушы заттардың шығарындылары бойынша деректер алдын ала болып табылады және 2,3 млн тоннаны құрайды.

зауыттардағы шығарындылар лимитін жылына 30,7-ден 20 мың тоннаға дейін төмендету (35%-ға дейін төмендету) көзделген. Жоба аясында 2025 жылға дейін ауаның ластануын төмендетуге бағытталған іс-шаралар іске асырылатын болады. Мұнай өңдеу зауыттарында технологиялық пештердегі техникалық ескірген оттықтарды ауыстыру, зауыттың отын желісіне алау газдарын қайтару, баяу кокстеу қондырғысының реакторларын булау кезінде буды ұстау жүйесін жаңғырту, технологиялық пештерде техникалық ескірген оттықтарды ауыстыру, герметикалық құю эстакадасына арналған жеңіл мұнай өнімдері, резервуарлардағы понтондарды монтаждау және т. б. қамтитын Энергия және ресурс үнемдеу және

атмосфералық ауаға шығарындыларды 2031 жылға дейін төмендету жөніндегі нысаналы көрсеткіштері бар іс-шаралар жоспары бенітілді.

Атмосфералық ауаға шығарындыларды азайту жөніндегі біздің маңызды міндеттеріміздің бірі – Қордағы ластаушы заттар шығарындыларының ең ірі эмитенттерінің бірі ретінде мұнай мен газды өндіру және қайта өңдеу секторында шикі газдың пайдалы пайдаланылуын және кәдеге жаратылуын арттыру, газдың алау жағылуын барынша азайту. «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ шикі газды тұрақты жағу көлемін барынша азайту мақсатында 2015 жылы Дүниежүзілік Банктің «2030 жылға

қарай ілесле мұнай газын толық кәдеге жарату» бастамасын қолдады.

Соңғы жылдары шикі газды пайдалы пайдалануды арттыру бойынша бірқатар іс-шаралар іске асырылды, нәтижесінде бұл көрсеткіш жақсарды және 2022 жылдың қорытындысы бойынша 98,8% -ды құрады. Шикі газды алау ретінде жағу көлемі 2017 жылмен салыстырғанда 89%-ға қысқарды. Газды жағу көрсеткіші өндірілген КСШ-ның 1 мың тоннасына 1,5 тонна деңгейінде (2021 жылы – 2,1, 2020 жылы – 2,2), бұл 2021 жылғы көрсеткіштен 29%-ға және IOGP орташа салалық көрсеткішінен 84%-ға төмен.

6–КЕСТЕ. ҚОР ТОБЫНЫҢ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖОБАЛАРЫ (БАҒЫТТАР БОЙЫНША) [GRI203-1](#), [GRI203-2](#)

Өнеркәсіп, инновация және инфрақұрылым

Жобаның атауы	Жобаның мақсаты	Іске асыру мерзімдері
Алматы қаласында ЖЭО-1, ЖЭО-2, ЖЭО-3 үшін газ инфрақұрылымын салу	Алматы қаласы мен Алматы өңірінің тұтынушыларын газбен қамтамасыз ету.	2021 жылғы қараша – 2023 жылғы желтоқсан
Станцияның қуатын 450 МВт дейін ұлғайта отырып, БГҚ базасында Алматы ЖЭО-3 қайта жаңарту	Алматы қаласы мен Алматы өңірінің тұтынушыларын жүктеме кестелеріне және температуралық режимдерге сәйкес электр және жылу энергиясымен сенімді және үздіксіз жабдықтаумен қамтамасыз ету.	2021–2025 жж.
Қуаты 200-250 МВт БГҚ құрылысымен ЖЭО-1-ді кеңейту	Алматы қаласын жылыту және электрлендіру сенімділігін қамтамасыз ету үшін қуаты 200-250 МВт БГҚ салумен Алматы ЖЭО-1-ді кеңейту.	2021–2026 жж.
Алматы қаласының кабельдік желілерін қайта құру	Кабельдік желілердегі жоғалтуды азайту және апаттық ажыратуды азайту.	2022–2030 жж.
«Достық – Мойынты» т/ж учаснесінде екінші жол салу	Пойыздар қозғалысының жылдамдығын арттыру. Қытай – Еуропа бағыты бойынша Қазақстанның негізгі транзиттік дәлізінің өткізу және тасымалдау қабілетін арттыру.	2022–2025 жж.
Қазақстан Республикасында 5G желісін салу	Мобильді интернетке неғ жолақты қол жетімділікті қамтамасыз ету және деректерді беру жылдамдығын сәйкесінше арттыру.	2027 ж. желтоқсан
Наспий теңізінің түбімен магистральдың ТОВЖ төсеуі	Өзірбайжанның Қазақстанға Наспий түбімен өтетін Өзірбайжан – Қазақстан бағыты бойынша Еуропадан Қытайға дейін цифрлық дәліз құру және сол арқылы Орта Азия мен Қытайға интернет-трафик транзиті. Еліміздің өңірлік цифрлық хаб ретіндегі мәртебесін арттыру жөніндегі маңызды және ауқымды жобалардың бірі. Бұл жобаны іске асыру деректер транзитінің ағындарын өртараптандыруға мүмкіндік береді.	2023–2024 жж.
«Дарбаза – Мақтаарал» теміржол желісінің құрылысы	«Сарыағаш» өткізу пунктін түсіру және жылына 10 млн тоннаға дейін қосымша жүк ағынын тарту, сондай-ақ Түркістан облысы Мақтарал ауданын негізгі темір жол тармағымен жалғау.	2024–2025 жж.
Маңғыстау облысының газ тасымалдау жүйесін қайта жаңарту	Жоба 2-ші жіпті салуды және «Бейнеу Жаңаөзен» газ құбырының бірінші желісін күрделі жөндеуді, «Жаңаөзен – Ақтау» газ құбырының үш желісін күрделі жөндеуді, сондай-ақ «Жаңаөзен» және «Бейнеу» компрессорлық станцияларын қайта жаңартуды көздейді.	2021 жылғы тамыз- 2024 жылғы желтоқсан

Қолданыстағы Семей – Ақтоғай теміржол учаскесіне шыға отырып, қазақстан-қытай шекарасында «Бақты» үшінші теміржол шекара өткелін салу	Қытай бағытындағы өткізу қабілетін 20 млн тоннаға дейін ұлғайту	2024–2025 жж.
Түркістан облысында қуаты 1000 МВт дейінгі БГҚ базасында электр станциясын салу	Құрылыс елдің энергетикалық қауіпсіздігін арттырады, атап айтқанда, жетіспейтін энергетикалық қуаттарды өтеуге, Орталық Азияның (Өзбекстан, Қырғызстан) энергетикалық жүйесі құратын авариялық кернеу айырмашылықтарын теңестіруге және әлеуметтік-бағдарланған тіршілікті қамтамасыз ететін объектілерді дербес үздіксіз энергиямен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, бұл станция жаңартылатын энергия көздерін ұлттық энергетикалық жүйеге интеграциялау үшін қолайлы жағдайлар жасайды. Станция құрылысы үшін 2 мың жаңа жұмыс орны құрылады.	2022–2025 жж.
«Бейнеу – Бозой – Шымкент» МГ екінші желісін салу (1-кезең)	Ел халқын газдандырумен қамтуды ұлғайту үшін газ тасымалдау жүйесінің қуатын арттыру, өнеркәсіптік тұтынушыларды газбен қамтамасыз ету	2023–2029 жж.
Алматы торабын айналып өтетін айналма т/ж желісін салу	Қала арқылы жүнтерді жеткізуді орта есеппен 24 сағатқа дейін қысқартуға және Алматы станциясын түсіруге мүмкіндік береді	2023–2024 жж.
№3 ст. энергия блогын орната отырып Екібастұз ГРЭС-2-ні кеңейту және қайта салу	Болашақ энергия тапшылығын еңсеру үшін Қор электр генерациясының жаңа қуаттарын құру жөніндегі жобаны іске асыруда	2006–2025 жж.
№4 ст. энергия блогын орната отырып Екібастұз ГРЭС-2-ні кеңейту		2022–2028 жж.

Лайықты жұмыс және экономикалық өсу

Полиэтиленді өндіру жобасы	Зауыт өңірдегі әлеуметтік тұрақтылықты сақтауға және жаңа жұмыс орындарын құруға ықпал ететін болады. Атап айтқанда, құрылыс кезеңінде шамамен 8000 жұмыс орны, ал пайдалану кезеңінде – 875 тұрақты орын құрылатын болады. Елдің ЖІӨ-ге қосқан үлесі 1,2% деңгейінде бағаланады. Оң шешім қабылданған жағдайда Полиэтилен өндіру жөніндегі жобаны іске асыру Қор бизнесінің тиімділігін арттыруға және оны әртараптандыруды, сондай-ақ технологиялық және жоғары маржиналды өнім шығару (қосылған құн тізбегінің тиімділігін арттыру, бизнесті әртараптандыру және көмірсутек шикізатынан өндірілетін өнімдер портфелін кеңейту) есебінен тұтастай алғанда ел экономикасының бәсекеге қабілеттілігін жақсартуға мүмкіндік береді.	2022–2028 жж.
Қазақстанда бутадиең және оның туындыларын өндіру	Жобаны іске асыру құрылыс кезеңінде 2000-нан астам жұмыс орнын және пайдалану кезеңінде 700 жұмыс орнын (жоғары білікті мамандар) құруға мүмкіндік береді.	2022–2025 жж.
Қуаттылығы жылына 800 мың тонна күкірт қышқылы зауытын салу	Жаңа жұмыс орындарын құруға мүмкіндік береді (құрылыс кезінде 800 адам, пайдалану кезінде 500 адам). Өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуын арттырады, жыл сайынғы салық аударымдары ≈ 4 млрд теңгені құрайды. Күкірт қышқылының импортына тәуелділікті төмендетеді (импорт: 2021 ж. ≈ 10%, 2022 ≈ 38% құрады). Күкірт қышқылының тапшылығы қауіпін жояды: Қазақстан Республикасында күкірт қышқылының күтілетін тапшылығы 2025 жылға қарай 1516 мың тоннаны құрайды. Ілеспе электр энергиясын өндіру 30 МВт құрайды.	2022–2026 жж.

Таза су

«Астрахань – Маңғышлақ» магистральдық су құбырын қайта жаңарту және кеңейту	«Астрахань – Маңғышлақ» магистральдық су құбырының өткізу қабілетін ұлғайту және халықты, ауыл шаруашылығы өндірушілерін, өнеркәсіп және мұнай-газ өндіруші кәсіпорындарды сумен қамтамасыз ету үшін тозған жабдықтарды жаңарту. Су құбыры Атырау облысының Құрманғазы, Исатай және Жылыой аудандарының тұтынушылары үшін су берудің нақты жылдық көлемі 4,8 млн м ³ , сондай-ақ Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласы, Бейнеу, Маңғыстау, Қарақия және Түпқараған аудандары үшін су берудің жылдық көлемі 10,5 млн м ³ болатын жалғыз орталықтандырылған көзі болып табылады. Суды тұтынатын халық Маңғыстау облысы санының 35%-дан астамын және Атырау облысы санының 28%-дан астамын құрайды. Жыл сайын халықтың су тұтынуы 4-5%-ға артады.	2022–2023 жж.
«Кендерли» теңіз суын тұщыландыру зауытын салу	Жаңаөзен қаласының халқы мен кәсіпорындарын сумен қамтамасыз ету және «Астрахань – Маңғышлақ» су құбырына жүктемені азайту	2023–2024 жж.

Қол жетімді және таза энергия

Батыс Қазақстан энергожүйесінің БЭЖ-мен бірлестігі	Елдің Батыс облыстары арасында 220 кВт электр желілерін күшейте отырып, Қазақстанның БЭЖ Батыс аймағының тұтынушыларын электрмен жабдықтаудың өткізу қабілеті мен сенімділігін арттыру, сондай-ақ құрылысқа жоспарланған жел және газ генерациясының ірі объектілерінің қуатын беруді қамтамасыз ету	2022–2028 жж.
БЭЖ оңтүстік аймағының электр желісін күшейту	Тұтынушыларды электрмен жабдықтаудың сенімділігін қамтамасыз ету және оңтүстік аймақ облыстары арасындағы электр байланысын күшейту үшін ел аумағы бойынша Қазақстанның БЭЖ оңтүстік аймағының электр энергетикалық жүйесін күшейту.	2021–2027 жж.
Қазақстанның оңтүстік-шығысында «Total Open» – пен бірлесіп энергия жинақтау жүйесімен қуаты 1 ГВт болатын ЖЭС салу	Жобаны іске асыру елімізде «жасыл» электр энергиясын өндіруді ұлғайтады және көмірқышқыл газы шығарындыларының алдын алуға мүмкіндік береді (шамамен 3 млн тонна CO ₂ -балама)	2021–2027 жж.
«ACWA Power»-пен бірлесіп қуаты 1 ГВт болатын жел электр станциясын салу	Жобаны іске асыру елімізде «жасыл» электр энергиясын өндіруді ұлғайтады және көмірқышқыл газы шығарындыларының алдын алуға мүмкіндік береді	анықталады
«Қашаған» газ өңдеу зауытының құрылысы (1-кезең)	Елді одан әрі газдандыру үшін ресурстық базаны кеңейту, Қазақстанның газ өңдеу саласын дамыту және қоршаған ортаны қорғау	ақпан 2021 – сәуір 2025
«Мақат – Солтүстік Кавказ» МГ лупингінің құрылысы	Атырау қаласы мен Атырау облысының халқын және ірі өнеркәсіп кәсіпорындарын газбен жабдықтаудың сенімділігін қамтамасыз ету және бір тізбекті газ құбырын тоқтатуға байланысты төтенше жағдайлардың алдын алу.	қараша 2021 – маусым 2023
«Сарша» аймағын және «Жылы жағажай» курорттық аймағын газдандыру	Маңғыстау облысындағы «Сарша» жерінің және «Жылы жағажай» курорттық аймағының тұтынушыларын табиғи газбен қамтамасыз ету	шілде 2021 – маусым 2023
Қуаты 2 800 МВт дейінгі АЭС салу	Елдің Батыс облыстары арасында 220 кВт электр желілерін күшейте отырып, Қазақстанның БЭЖ Батыс аймағының тұтынушыларын электрмен жабдықтаудың өткізу қабілеті мен сенімділігін арттыру, сондай-ақ құрылысқа жоспарланған жел және газ генерациясының ірі объектілерінің қуатын беруді қамтамасыз ету	2022–2035 жж.
Таза ауа		
Шикі газды кәдеге жарату бойынша Қашаған жобасын дамыту (2-кезең)	Энергетикалық ауысу үшін тауарлық газ – «өтпелі» отын түрін өндіру	2023–2028 жж.
Таза көмір технологиясы негізінде №1 және №2 ст. энергия блоктарын орната отырып Енібастұз ГРЭС-3-ті салу	Болашақ энергия тапшылығын еңсеру үшін Қор таза көмір технологиясы негізінде электр генерациясының жаңа қуаттарын құру жөніндегі жобаны іске асыруда	2023–2030 жж.
Қуаттылығы 600 МВт дейінгі Алматы ЖЭС-2 БГҒ-ны салу	Станцияны табиғи газды жағуға ауыстыру, сондай-ақ Алматы мен Алматы өңірінің тұтынушыларын жүктеме кестесіне сәйкес жылу және электр энергиясымен сенімді және үздіксіз жабдықтаумен қамтамасыз ету есебінен станцияның Алматының экологиялық жағдайына теріс экологиялық әсерін азайту	2020–2026 жж.

Көміртенсіздендіру жөніндегі мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған Қордың инфрақұрылымдық жобалары, үздік тәжірибелері, технологиялық шешімдері туралы ақпаратты «Самұрық-Қазына» АҚ-ның төмен көміртектегі бизнес-моделіне көшу жоспарынан таба аласыз (Қордың Төмен көміртектегі даму тұжырымдамасы тұжырымдамасына 1-қосымша https://sk.kz/investors/financial-performance/reports/low-carbon_development_concept_ru.pdf).

Нәліктен бұл біз үшін маңызды?

Компаниялар тобы қызметінің 25%-ы әлеуметтік маңызды деп танылған. Сондықтан еліміздің және азаматтарымыздың әл-ауқаты – біздің басымдылығымыз, ал Қор халық үшін оң әсері материалдық пайдадан айтарлықтай асып түсетін инвестициялық шешімдер қабылдауға мүдделі.

Біздің мақсаттарымыз бен міндеттеріміз:

- Ол бар аймақтарда әлеуметтік маңызы бар жобаларды жүзеге асыру
- Қайырымдылық және корпоративтік демеушілік қызметтерді жүзеге асыру, сондай-ақ корпоративтік волонтерлік қызметті насихаттау

Маңызды тақырыптар	Әсер түрі	Тікелей әсер ету	Жанама әсер
Жергілікті қауымдастықтар	+-	●●	
Жанама экономикалық әсерлер	+	●●●	●●●
Сатып алу тәңірибесі	+	●●●	●●●

Әсер ету түрі: + оң – теріс

Материалдық деңгейі:

- күшті
- орташа
- әлсіз

ӨҢІРЛЕРДІҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТЕ ОТЫРЫП

GRI 3-3

Қордың қызметі тек пайда табуға ғана емес, біз экономиканың әртүрлі салалары арасында қаражатты ел мен азаматтарымыздың игілігі үшін қайта бөлу функциясын орындаймыз. Керісінше, Қордың әлеуметтік инфрақұрылымды жаңғырту және қолдау жөніндегі қызметі жанама әлеуметтік әсер материалдық шығындардан едәуір асатын инвестициялық шешімдер қабылдауды талап етеді. 2022 жылы Қорды тоғыспалы субсидиялау сомасы 918 млрд теңгені құрады. Бұл ретте 256 млрд теңге тарифпен жабылмаған күрделі салымдардың сомасын құрады.

Жалпы, Қордың компаниялар тобы қызметінің 143 түрінің 36-сы немесе 25%-ы әлеуметтік маңызды болып табылады: газды ішкі нарыққа өткізу, ішкі жолаушылар тасымалы және басқалар.

Қордың әлеуметтік маңызы бар қызметі ел экономикасының барлық негізгі секторларында ұсынылған, мысалы:

- азаматтарды газбен және сумен қамтамасыз ету;
- Қазақстан Республикасы бойынша сәлемдемелерді жіберу, мерзімді басылымдарды тарату, зейнетақылар мен жәрдемақыларды төлеу;
- жолаушылар тасымалы, ішкі қатынастағы жүк тасымалы;
- ішкі жолаушылар авиатасымалдары;
- телекоммуникациялық қызметтерді ұсыну;
- экономиканы және халықтың әл-ауқатын нығайту үшін құрылыс;
- отандық кәсіпкерлікті қолдау және импортты алмастыруды дамыту;
- қайырымдылық.

ШАЛҒАЙ АЙМАҚТАРҒА ҚАМҚОРЛЫҚ ЖАСАУ

«Қазпошта» АҚ ұлттық компаниясы Қазақстан экономикасында маңызды рөл атқарады және пошта қызметтері нарығындағы басты ойыншы болып табылады. Қор көрсетілетін пошта қызметтерінің сенімділігі мен жоғары сапасының негізі болып табылады. Қордың компаниялар тобына кіретін «Қазпошта» АҚ қызметтердің кең ауқымен ұсынады: пошта, қаржы, агенттік және цифрлық қызметтер, сондай-ақ бүкіл ел бойынша көптеген бөлімшелері бар (барлық маңызды елді мекендерде 2700-ден астам бөлімшелер), бұл халыққа еліміздің кез келген нүктесінде қызметтерге ең көп қол жеткізуге мүмкіндік береді төмен бағамен.

«Қазпошта» АҚ халыққа сұранысқа ие пошта қызметтерін елдегі ең төмен бағамен ұсынады. Мәселен, жазылу бойынша мерзімді баспасөз басылымдарын тарату бойынша қызметтер көрсету кезінде компания оларды ауылда және қалада жеткізу бойынша шығынға ұшырайды.

Пошташылардың тұрақты және таптырмас жұмысы бар дәстүрлі пошта қызметтерінен басқа, «Қазпошта» АҚ қаржылық қызметтер көрсетеді, олардың қатарына зейнетақы төлеу кіреді. «80 плюс жеткізу» арнайы қызметі 80 жастан асқан зейнеткерлерге зейнетақыны тегін жеткізу қызметін пайдалануға мүмкіндік береді. Ақшаны пошта операторлары өз учаскелерінде адресатқа тікелей жеткізеді. [GRI 203-2](#)

«Қазақтелефон» АҚ ауылдық жерлерде байланысты дамытуды жалғастыруда. Екі жыл ішінде Компания бір жарым миллионнан астам ауыл тұрғындарын заманауи байланыс технологияларымен қамтамасыз етті. 2023 жылы LTE желісін орналастыру арқылы тағы 142 ауылдық елді мекенді интернетпен қамтамасыз ету жоспарлануда. Сондай-ақ 2023–2024 жылдарға арналған. [GRI 203-2](#)

АШЫҚ КӨЛІК ДӘЛІЗДЕРІ ЖӘНЕ ЛОГИСТИКА

Теміржол көлігі ел инфрақұрылымының маңызды элементі болып табылады, ол қалалар мен аймақтар арасындағы байланысты қамтамасыз етеді, сонымен қатар экономиканың дамуына ықпал етеді. Сондықтан Үкімет саяхатты халықтың барлық топтарына қолжетімді ету үшін пойыз билеттерінің құнын төмендетуге тырысады. Тарифтердің өсуін тежеу тәсілдерінің бірі билеттердің құнын субсидиялау болып табылады. Бұл ретте мемлекеттік субсидиялардың (38 млрд теңге) арқасында жолаушылар тасымалының құны көтерілмейді. [GRI 203-2](#)

Есепті жылы жолаушылар айналымы 12,4 млн п-км-ден асты (2021 жылмен салыстырғанда 30%-ға артық).

«Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ жолаушылар тасымалы жағдайларын жақсарту бойынша белсенді жұмыс жүргізуде. Компания жолаушылар вагондарының паркін жаңартуға, соның ішінде қазіргі заманғы жайлылық пен қауіпсіздік жағдайлары бар жаңа вагондарды сатып алуға инвестиция салады. Мәселен, 2022 жылы Қазақстанның жолаушылар теміржол паркі 62 «Тальго» вагонын толықтырды, ал алдағы жылдары тағы 500-ге жуық жаңа вагон сатып алу жоспарлануда, бұл вагондардың жалпы үштен екісін жаңартуға мүмкіндік береді. Қазақстанда бұрынғы «Тұлпар» зауытының (жұмыс істеп тұрған «Стадлер Қазақстан» ЖШС) базасында жаңа вагондар өндірісі ұйымдастырылады. Маңызды аспект – жергілікті кадрларды даярлау. «Стадлер Қазақстан» ЖШС зауытының қазақстандық персоналы Stadler зауыттарында оқытылатын болады.

«Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ тасымалдауға қолжетімді тарифтерді ұсына отырып, Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуын қамтамасыз етуде де маңызды рөл атқарады. Бұл ретте жүктердің негізгі номенклатурасына Қазақстандағы тарифтердің деңгейі Ресей, Өзбекстан және ТМД-ның басқа елдеріндегі тарифтерден бірнеше есе төмен. Бұл қазақстандық компанияларға көлік шығындарын үнемдеуге мүмкіндік береді, бұл бизнес пен жалпы ел экономикасының дамуына ықпал етеді. Бұл ретте «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ жүктердің ұлттық тасымалдаушысы ретінде барлық жүктерді таңдау құқығынсыз (және кіріс және шығынды) тасымалдау міндеті сақталады.

«Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ орта және жоғары қайта бөлу өнімдерін өндіру мақсатында ішкі нарықтың қажеттілігі үшін ел аумағында өндірілетін және өндірілетін базальқ материалдарды жеңілдікпен жеткізуді қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ коммерциялық жүктерді ғана емес, сонымен қатар тас көмір мен астық сияқты ерекше бақылаудағы әлеуметтік маңызы бар жүктерді де тасымалдайды, сондай-ақ басқа елдердің темір жолдарымен байланысты нығайту бойынша шараларды қабылдайды.

«Күшті өңірлер – елді дамытудың драйвері» ұлттық жобасы және 2030 жылға дейінгі көліктік-логистикалық әлеуетті дамыту тұжырымдамасы шеңберінде Достық – Мойынты теміржол учаскесінде екінші жолдар салу жөніндегі жоба іске асырылуда, бұл жүк ағынын ұлғайтуға және контейнерлік тасымалдарды дамытуға мүмкіндік береді.

Сондай-ақ, Қазақстанның транзиттік әлеуетін ұлғайту бойынша жұмыс жүргізілуде, бұл 2022 жылы транзитте тарихи максимумға қол жеткізуге мүмкіндік берді. [GRI 203-2](#)

АЗАМАТТАРДЫҢ БАРЛЫҚ САНАТТАРЫ ҮШІН ҚОЛЖЕТІМДІ ӘУЕ ҚАТЫНАСЫ

«Эйр Астана» АҚ ұлттық авиатасымалдаушысы әлеуметтік жауапкершілік дәстүрлерін ұстана отырып және қайырымдылық және демеушілік жобаларды іске асыра отырып, Қазақстанның азаматтық авиациясының дамуына өз үлесін қосуға және қоғам өмірін жақсы жаққа өзгертуге ұмтылады.

«Эйр Астана» АҚ Қазақстан Республикасы азаматтарының белгілі бір санаттары үшін жеңілдетілген авиатасымалдау мүмкіндігін ұсына отырып, көмек көрсетеді. Авиакомпания Қазақстан Республикасында емделмейтін онкологиялық немесе жүрек-қан тамырлары аурулары бар емделуге немесе операцияға ұшатын аз қамтылған отбасылардан шыққан балаларға тегін авиабилеттер немесе жеңілдіктер беру мүмкіндігін қарастырады.

«Эйр Астана» АҚ құрылған күнінен бастап ҰОС қатысушыларына, Қазақстан Республикасының азаматтарына Қазақстан мен ТМД бойынша саяхаттауға көмектеседі. Авиакомпания ардагерлерге әуежай мен басқа да төлемдерді есептемегенде ұшуға 100% жеңілдік береді.

Қордың құрылымына кіретін тағы бір авиатасымалдаушы «QAZAQ AIR» АҚ Қазақстан Республикасында субсидияланатын әлеуметтік маңызы бар авиатасымалдарға қызмет көрсетуді жүзеге асырады. «QAZAQ AIR» АҚ-да 16 жастан 22 жасқа дейінгі, сондай-ақ 60 жастан асқан жолаушылар үшін арнайы жеңілдікті тариф қарастырылған. «QAZAQ AIR» АҚ өңірлік маршруттық желісіне Түркістаннан Қостанайға, Оралға, Ақтөбеге, Алматыдан Жезқазғанға, Астанадан Талдықорған мен Павлодарға, сондай-ақ Жезқазғаннан Қарағандыға бағыттар бойынша мемлекет субсидиялайтын сұранысқа ие, әлеуметтік маңызды маршруттар кірді. [GRI 203-2](#)

ҚҰРЫЛЫС ЭКОНОМИКА МЕН ХАЛЫҚТЫҢ ӘЛ-АУҚАТЫНЫҢ НЕГІЗІ РЕТİNДЕ

Біз қолжетімді тұрғын үй және әлеуметтік нысандар салуды қоса алғанда, өңірлердің инфрақұрылымын дамытуға байланысты мәселелерді бірлесіп шешу мақсатында мемлекеттік органдармен және жергілікті билік органдарымен белсенді өзара іс-қимыл жасаймыз. Осындай әріптестік шеңберінде біз Қазақстанның түрлі өңірлерінде мемлекеттік бағдарламаларды әзірлеуге және іске асыруға қатысамыз.

Осы бастама шеңберінде біз құрылысқа меншікті және тартылатын қарыз қаражатын инвестициялаймыз. 2022 жылдың соңындағы жағдай бойынша біз 12 тұрғын үй және бір шатыр және қаптау материалдары зауытын салуға келісімшарт ұстаушылармыз. Біз сондай-ақ құрылыс пен жылжымайтын мүлікті басқарамыз және ескі және тозығы жеткен ғимараттарды қайта құру жобаларына қатысамыз, құрылыс материалдарын импортты алмастыруға бағытталған зауыттар құрылысының мемлекеттік бағдарламасына қатысамыз.

«Жайлы мектеп» ұлттық жобасы

Қор шамадан тыс жүктелген сыныптар, апаттық мектептер және үш ауысымды оқыту мәселесін түпкілікті шешу үшін ыңғайлы оқу жағдайлары бар 1,5 миллион оқушы орнын енгізу бойынша Қазақстан Республикасы Президентінің «Әділетті Қазақстан: Бәріміз және әрқайсымыз үшін. Қазір және әрдайым» сайлауалды бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-қимыл жоспарын іске асыру бойынша тапсырмаларды орындайды.

Біз 2025 жылдың соңына дейін бүкіл Қазақстан бойынша 401 жаңа мектеп салуды жоспарлап отырмыз. Бұл 842 мыңнан астам заманауи оқушы орнын құруға және үшінші ауысымды толығымен жоюға мүмкіндік береді. Мектептер қалаларда да, Қазақстан Республикасының барлық өңірлеріндегі шалғайдағы елді мекендерде де салынатын болады. Қаржыландырудың жалпы көлемі 26 млрд теңгені құрайды. Қазіргі уақытта «Жайлы мектеп» ұлттық жобасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысымен бекітілген. [GRI 203-2](#)

ОТАНДЫҚ КӘСІПКЕРЛІКТІ ҚОЛДАУ ЖӘНЕ ИМПОРТТЫ АЛМАСТЫРУДЫ ДАМУ

Отандық өндірушілерден тауарлар мен қызметтерді сатып алуды жүзеге асыратын Қор және оның портфельдік компаниялары өңірлердің экономикалық дамуында маңызды рөл атқарады. 2022 жылы сатып алынған тауарлар, жұмыстар мен қызметтер сомасы 3 591 млрд теңгені құрады және бұл соманың 92%-ы отандық жеткізушілерге тиесілі. [GRI 203-2](#)

Тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді отандық жеткізушілерден сатып алу жаңа жұмыс орындарын құруға, инфрақұрылымды дамытуға, өндірістік қуаттардың өсуіне, өндірістің өткізу тізбектерін дамытуға және жергілікті компаниялардың бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал етеді. Бұл өз кезегінде өңірлердің экономикалық дамуына, халықтың табысының артуына және әлеуметтік шиеленістің төмендеуіне ықпал етеді.

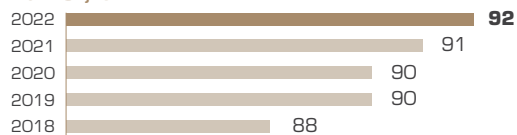

2022 жылы нарықтың қолданыстағы қатысушыларына сатып алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ету үшін мүдделі тараптардың кең ауқымының пікірін ескере отырып, біз бизнесті, әсіресе жергілікті өндірушілер мен шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін қолдауға, бизнес үшін қолжетімділікті кеңейтуге және кедергілерді жоюға, сатып алудың ашықтығын арттыруға және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайтуға бағытталған сатып алу рәсімдеріне елеулі өзгерістер енгіздік. 2022 жылы сатып алулардағы жергілікті қамту үлесі 79%-ға дейін ұлғайтылды (2021 жылы – 77%).

Сондай-ақ бір көзден сатып алу үшін негіздер 44%-ға қысқартылды, холдингшілік сатып алу тізбесі 208-ден 100 позицияға дейін оңтайландырылды, бұл бәсекелестікке жатпайтын сатып алуды азайтты. [GRI 413-1](#)

Отандық өндірушілерден сатып алу ұлттық өндірістің дамуына және технологиялық прогреске, импортқа тәуелділікті азайтуға және елдің экономикалық тәуелсіздігін нығайтуға ықпал етеді. Отандық өндірушілерді қолдау тетіктерінің бірі – Импортты алмастыру бағдарламасы, онда өндіруші импортталатын өнім өндірісін құруға міндеттенеді, ал Қор осы өнімге ұзақ мерзімді сұранысты қамтамасыз етеді. Қор тоқсан сайын таза импорттың ұзақ мерзімді қажеттілігі бар тауарлардың тізбесін бекітеді. Бағдарламамен Қазақстанда өндірісті жолға қою ұсынылады.

№2 СУРЕТ. ОТАНДЫҚ ЖЕТКІЗУШІЛЕРДЕН САТЫП АЛЫНҒАН ТАУАРЛАРДЫҢ, ЖҰМЫСТАР МЕН КӨРСЕТИЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ҮЛЕСІ, % [GRI 204-1](#)

Қазақстанда баламасы жоқ жаңа өндірістерді құруға бағытталған Импортты алмастыру бағдарламасын іске асыру шеңберінде 2018 жылдан 2022 жылға дейін Қор компаниялары жалпы сомасы 101,4 млрд теңгеге 331 офтейк-келісімшарт жасасты. Бұл ретте, 2022 жылы жалпы сомасы 19,2 млрд теңгеге 139 офтейк-келісімшарт жасалды. Офтейк-келісімшарттар жасасу Қазақстанда алғаш рет трансформаторлар мен шунттаушы реакторлар («Asia Trafo» ЖШС) және басқа да тауарлар өндірісін жолға қоюға мүмкіндік берді.

Орнықты даму қағидаттарына сәйкес келетін орнықты және жауапты бизнесті ілгерілетуге жәрдемдесе отырып, біз сатып алу қызметінің бірнеше бағыттарында ESG критерийлерін енгізуге кірістік. Негізгі бағыттардың бірі Офтейк-келісімшарттарды жасасудың және орындаудың бекітілген тәртібіне сәйкес Жаңа өндірістерді құруға жәрдемдесу бағдарламасы шеңберінде жобаларды іске асыруға әлеуетті өнім берушілердің өтінімдерін қарау болып табылады. Жобаларды бағалау өтінімдерді қараудың маңызды кезеңі болып табылады және ол жеткізушімен офтейк келісімшартын одан әрі жасау үшін Қор комиссиясының мақұлдауына тікелей әсер етеді.

Жобаларды бағалау мынадай ESG критерийлерін қамтиды: өндірілетін тауардың өмірлік циклінде (тауар өндіру, шикізат сатып алу, жеткізу, сату, пайдалану, кәдеге жарату және т. б.) «жасыл» жаңартылатын энергия көздерін (ЖЭС, АЭС, СЭС, күн электр станциялары және жаңартылатын электр энергиясы көздері) пайдалану, оның ішінде өндіріске жоспарланатын тауарлардың белгісі (пайдалану кезінде парниктік газдар мен ластаушы заттардың шығарындылары азаятын тауарлар), сондай-ақ көміртегі әсерін азайту үшін өзге де технологияларды қолдану.

ЖЕР ҚОЙНАУЫН ПАЙДАЛАНУҒА АРНАЛҒАН КЕЛІСІМШАРТТАР ШЕҢБЕРІНДЕГІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Қордың портфельдік компаниялары жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттар аясында әлеуметтік маңызы бар объектілерді, спорт кешендерін салуды, өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуын және т. б. қаржыландыруды жүзеге асырады. Мәселен, «ҚазМұнайГаз» ҰҚ» АҚ еншілес ұйымдарының жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарында өндірістік қатысу өңірлерін дамытуға және халықтың мұқтаж топтарына әлеуметтік нөмен көрсетуге, сондай-ақ облыс әкімдіктерімен жасалған келісімдер мен меморандумдар негізінде портфельдік компаниялар қаражатты жергілікті атқарушы органдарға аударды, олар жергілікті қоғамдастықтардың қажеттіліктерін негізге ала отырып, қаражатты бөледі. [GRI 203-2](#)

«Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ корпоративтік волонтерлік және кәсіптік бағдар беру аясында 2020 жылдан бастап оқушылар үшін SANA көшбасшылық әлеуетін дамыту бойынша ақпараттық лагерь ұйымдастырады. Лагерьдің негізгі мақсаты – оқушыларға арналған оқыту және ақпараттық іс-шаралар арқылы жеке құзыреттілік пен көшбасшылық қасиеттерді, эмоционалды интеллектті дамыту.

Біз әр түрлі ЖОО студенттерінің практикадан және ақылы тағылымдамадан өтуіне мүмкіндік береміз. Мәселен, 2022 жылы Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің 2 студенті, сондай-ақ басқа да жоғары оқу орындарының 6 студенті Қорда тағылымдамадан өтті, Қазақстанның және шетелдің жоғары оқу орындарында оқитын 741 адам Қордың өндірістік объектілерінде мұнай-газ химиясы, энергетика және атом саласы (Қазақстан-Британ техникалық университеті, С. Өтебаев атындағы Атырау Мұнай және газ университеті, Satbayev University және т. б.) бағыттары бойынша практикадан өтті.

97 адам мұнай-газ химиясы, энергетика және атом саласы бағыттары бойынша Жазғы мектеп аясында Қордың өндірістік объектілерінде жазғы практикадан өтті.

«Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ дәстүрлі түрде Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарымен және бейінді колледждерімен, сондай-ақ жақын шетелдің білім беру мекемелерімен атом саласының мамандықтары бойынша (Қ. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ, Д. Серікбаев атындағы ШҚМТУ, М. Әуезов атындағы ОҚМУ, Томск политехникалық ұлттық зерттеу университеті, «МИФИ» ұлттық ядролық зерттеу университеті, Мәскеу мемлекеттік электроника және математика институты және т. б.) ынтымақтасады. Осы ынтымақтастық шеңберінде «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ жұмыскерлерді магистратура бағдарламаларында, сондай-ақ «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ-мен және оның кәсіпорындарымен еңбек қатынастарында тұрмайтын және тұлғаларды бакалавриат бағдарламаларында оқытады.

ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ

Біз қайырымдылық және корпоративтік демеушілік, сондай-ақ корпоративтік волонтерлікті ілгерілету арқылы елдің әлеуметтік дамуына үлес қосуды жалғастырамыз. 2022 жылы «Жеңіс» қайырымдылық жобасы аясында еріктілер, оның ішінде Қордың портфельдік компанияларының жұмыскерлері Қостанай облысындағы Ұлы Отан соғысының ардагерлері мен тыл еңбеккерлеріне көмек көрсетті. Біздің жұмыскерлер Павлодар облысының қарттар мен мүгедектер интернаттарына және Екібастұз өңірінің ауылдарына арналған концерттер өткізу, «Біз біргеміз» акциясына, «World cleanup day» дүниежүзілік акциясына және т. б. сияқты түрлі сыртқы әлеуметтік бастамалар мен акцияларға қатысады. [GRI 203-2](#)

Қостанай облысындағы өрт кезінде біздің жұмыскерлер өңір тұрғындарына көмек көрсетті. «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ Өрт сөндіру поездарын ұсынды, «Қазпошта» АҚ

гуманитарлық көмекті жеткізуді қамтамасыз етті, «Samruk-Kazyna Trust» НҚ Қостанай облысы үшін зардап шеккендерге көмек көрсету үшін әлеуметтік жобаларды қаржыландыруға кезектен тыс гранттар бөлді, «Жеңіс» қайырымдылық жобасы аясында еріктілер ҰОС ардагерлері мен тыл еңбеккерлеріне көмек көрсетті Қостанай облысында «Samruk-Kazyna Trust» НҚ іске қосқан «Саламатты Қазақстан» медициналық пойызы медициналық көмек көрсетті. «Қазақтелеком» АҚ Әулікөл ауданының тұрғындарын абоненттік төлемнен толығымен босатты және Әулікөл ауылындағы жаңа «Бірлік» шағын ауданын заманауи телекоммуникация қызметтерімен қамтамасыз ете отырып, Қостанай облысында желілерді қалпына келтіру жобасын іске асырды. Жаңа қоныстанушылар қызметтерді 2022 жылдың соңына дейін тегін пайдаланды.

Samruk–Kazyna Trust

Қайырымдылық қызметімізде біз, ең алдымен, өңірлердің әлеуметтік-экономикалық жағдайын жақсартуға және адамдардың барынша көп санын қамтитын жергілікті халықтың өмір сүру сапасын арттыруға бағытталған жобаларға басымдық береміз.

Бұл жобаларды Қордың барлық тобынан Қордың бірыңғай қайырымдылық операторы – «Samruk-Kazyna Trust» НҚ Қордың портфельдік компанияларымен, халықпен, жұртшылықпен және жергілікті атқарушы билікпен тығыз өзара іс-қимыл жасай отырып іске асырады. Жобалардың бастамашылары – портфельдік компаниялар, үкіметтік емес ұйымдар. Қызмет қоғамдық және әлеуметтік саясат саласындағы сарапшыларды тарта отырып жүзеге асырылады. Қайырымдылық заңдылық, теңдік, еріктілік және жариялылық қағидаттары негізінде жүзеге асырылады. Қабылданатын шешімдердің ашықтығын қамтамасыз ету мақсатында әлеуетті пайдаланушылар қамқоршылық кеңестің отырыстарына онлайн режимінде қатысу және сөз сөйлеу

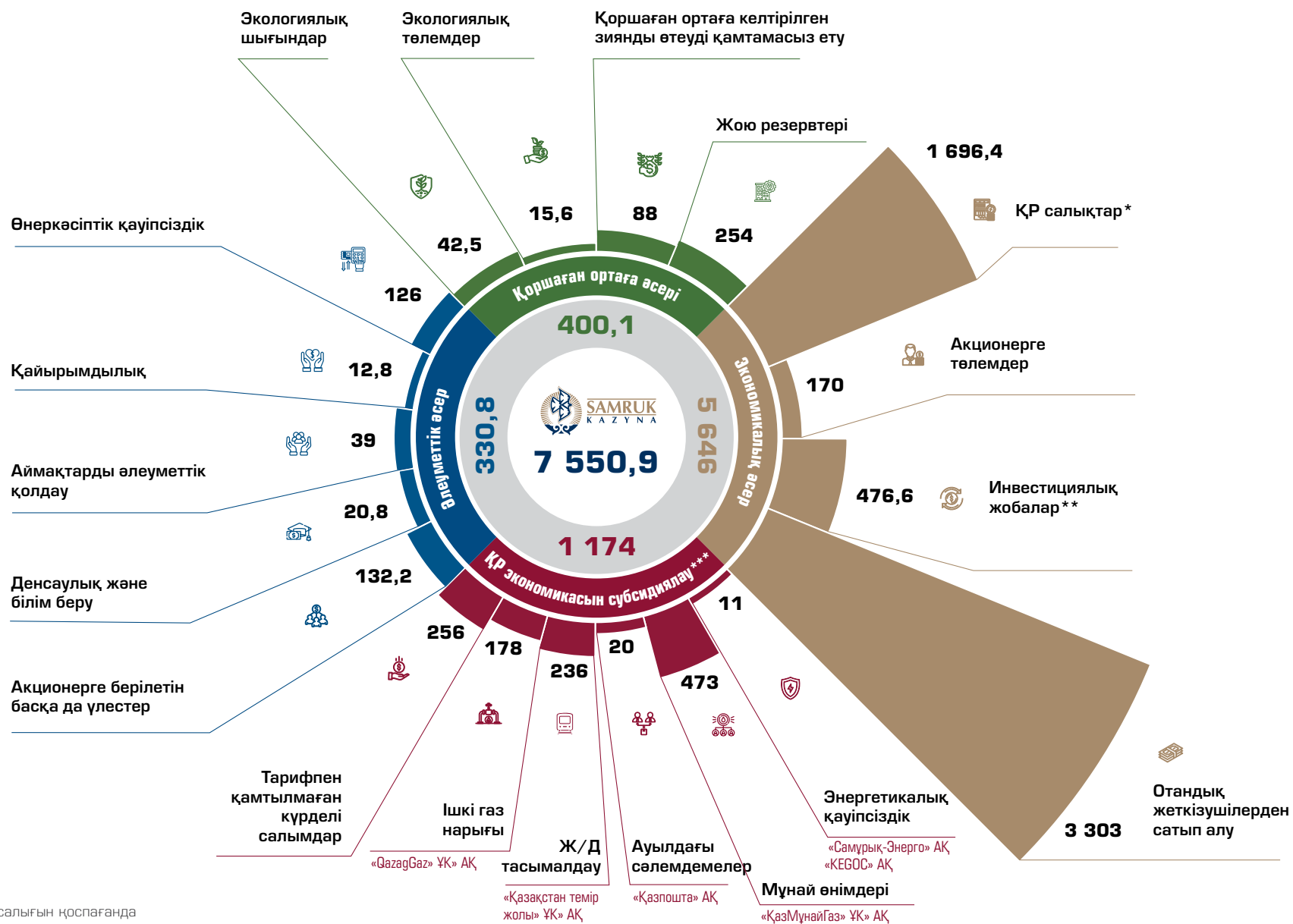
мүмкіндігіне ие болды. «Samruk-Kazyna Trust» НҚ Қордың Қоғамдық кеңесіне және БАҚ-қа атқарылған жұмыстар туралы үнемі есеп береді. Қайырымдылық қызметін жүзеге асыру регламенттеріне, нормаларына, ережелеріне қатысты мүдделі тұлғалармен тұрақты негізде түсіндіру жұмыстары жүргізіледі. 2022 жылы 700-ге жуық қоңырау қабылданды, жалпы саны 600-ден асатын 8 өңірде жалпы жұртшылықпен, ҰЕҰ өкілдерімен, журналистермен, қоғамдық пікір көшбасшыларымен, жұмыскерлермен 80 кездесу өткізілді.

2022 жыл Мемлекет басшысы «Балалар жылы» деп жарияланды, осыған байланысты біздің күш-жігеріміз ең алдымен еліміздің өңірлеріндегі балаларды қолдауға бағытталды. Жыл ішінде 43 әлеуметтік жоба іске асырылды, 500 мыңға жуық адам, оның ішінде халықтың әлеуметтік осал топтарынан және балалардан көмек алды, оның ішінде 95 мың адам ауылдық жерлерден және 55 мың бала. Жобаларды іске асыру арқылы 624 адам жұмыспен қамтамасыз етілді. Негізгі бастамалардың қатарына өңірлердің тұрғындары үшін медициналық пойыздарды ұйымдастыру, ерекше балаларға арналған бейімделген спорт, сондай-ақ перзентханаларда нәрестелерді реанимациялауға арналған гипотермиялық құрылғыларды жеткізу кіреді. Қайырымдылық бағдарламасының бағыттары шеңберінде келесі бағыттар бойынша жобалар іске асырылды:

- «Адамдарға, әлеуметтік және медициналық секторлардағы қауымдастықтарға көмек» бағыты бойынша жалпы сомасы 5 788 млн теңгеге 23 жоба іске асырылды;
- «Медиа, мәдени қоғамдастықты дамыту, адами әлеуетті дамыту» бағыты бойынша жалпы сомасы 1 376 млн теңгеге 14 жоба іске асырылды;
- «Қор тобы қатысатын өңірлерде әлеуметтік инвестициялардың өңірлік бағдарламасын іске асыру» бағыты бойынша жалпы сомасы 2 839 млн теңгеге 6 жоба іске асырылды.

2022 ЖЫЛДЫҢ НӘТИЖЕЛЕРІ БОЙЫНША ӘСЕР ЕТУ МАТРИЦАСЫ

GRI 203-1, GRI 203-2

* Жеке табыс салығын қоспағанда

** ҚҰС-сыз, есептеу негізінде

*** Бағалар мен тарифтердің өсуін тежеу мақсатында әлеуметтің маңызы бар облыстарды қордың кросс субсидиялауы

БІЗДІҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУҒА ДЕГЕН КӨЗҚАРАСЫМЫЗ

”

Біз портфельдік компаниялардағы өзгерістердің драйвері бола отырып, жоғары стандарттар мен талаптар қоя отырып, үздік әлемдік тәжірибеге сәйкес корпоративтік басқару жүйесін үнемі жетілдіріп отырамыз.

03

Тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізу үшін біз ESG қағидаттарын корпоративтік мәдениетке және Қордың негізгі рәсімдеріне дәйекті түрде біріктіреміз. Біз жоғары стандарттар мен талаптарды қоя отырып, портфельдік компаниялардағы өзгерістердің драйвері бола отырып, үздік әлемдік тәжірибелерге сәйкес корпоративтік басқару жүйесін үнемі жетілдіріп отырамыз. [GRI 2-9, GRI 2-10, GRI 405](#)

Үкімет бекіткен Қордың корпоративтік басқару кодексі корпоративтік басқару саласындағы соңғы әлемдік трендтерді және ЭЫДҰ-ның неғұрлым өзекті ережелерін, атап айтқанда, Директорлар кеңестерінің тиімділігін арттыру және олардың акционерлерге есеп беруі мәселелерінде ескереді. Кодексті әзірлеу ЭЫДҰ сарапшыларының, Қор менеджментінің және топтың тәуелсіз директорлар пулының тікелей қатысуымен жүргізілді.

Қордың компаниялар тобы институционалдық инвесторлар тарапынан сенімді нығайту мақсатында Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттарын барынша ықтимал сақтауға ұмтылады. 2022 жылы Кодекстің негізгі ережелеріне олардың сақталуына талдау жүргізілді, есепті жылы Қор негізінен Кодексте көрсетілген барлық қағидаттарды ұстанды.

Корпоративтік басқару саласындағы стандарттарды арттыра отырып¹¹, біз өз кезегінде Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексінің, ЭЫДҰ-ның мемлекет қатысатын кәсіпорындар үшін басшылығының ең қатаң нұсқамаларына негізделетін жетекші қор биржаларының Премиум сегментінің талаптарына назар аударамыз. Нәтижесінде Премиум сегменттің талаптарына сәйкестік компаниялардың капитал нарығындағы мүмкіндіктерін айтарлықтай арттырады.

Жауапты инвестор бола отырып, Қор барлық портфельдік компанияларда Корпоративтік басқарудың тиісті тәжірибесін дамытуға жәрдемдеседі. Қордың өкілдері портфельдік компаниялардың ДН мүшелері болып табылады, бұл Қорға корпоративтік басқарудың жоғары деңгейде жұмыс істеуін, сондай-ақ портфельдік компанияларда шешім қабылдау кезінде Қор мүдделерінің сақталуын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Қор ДН тиімділігін бағалау бойынша портфельдік компаниялардың есептерін, портфельдік компаниялардың қызметі туралы есептерді қарайды, Қордың стратегиялық мақсаттарын каскадтауды ескере отырып Портфельдік компаниялардың стратегияларын бекітеді.

Біз ақпараттың жеткіліксіздігімен байланысты тәуекелдер компаниялардың ұзақ мерзімді тұрақтылығы мен құнына әсер

ететін инвестициялық тәуекелдерге айналатынын түсінеміз. Осыған байланысты біз ашылатын ақпараттың сапасы мен қолжетімділігін арттыру бойынша, оның ішінде Сантьяго қағидаттарын ұстану бойынша IFSWF (International Forum of Sovereign Wealth Funds) тұрақты есептілігі арқылы жұмыс жүргіземіз.

Қор тобы озық халықаралық стандарттарға (GRI, TCFD, ISSB, CDP) сәйкес жыл сайынғы қаржылық емес есептілікті (орнықты даму туралы есептерді) дайындауды практикаға енгізеді. Бизнесітегі нақты өзгерістерді қадағалауға мүмкіндік беретін құрал ретінде Қор тобында беделді халықаралық рейтингтік агенттіктердің тәуелсіз бағалаудан өту және ESG-рейтингтерді алу тәжірибесі енгізіліп, кеңейтілетін болады.

2022 жылы барлық портфельдік компанияларда Директорлар кеңесі мен Басқарманың құзыреттері мен өкілеттіктерінің аражігін ажырату бөлігінде Директорлар кеңесі туралы Жарғылар мен ережелер жаңартылды, отырыстарды өткізу тәртібі мен Директорлар кеңесінің отырыстарына материалдар форматы біріздендірілді. 2023 жылы Ұлыбританияның корпоративтік басқару кодексінің негізгі ережелерін Қордың корпоративтік басқару кодексіне біріктіру жөніндегі жұмыс жалғасады.

¹¹ Стандартты сегмент Еуропалық Одақтың эмитенттерге арналған негізгі минималды талаптарына сәйкестігін болжайды, ЕО талаптарын орындауға міндетті талап жоқ. Ұлыбританияның корпоративтік басқару кодексі.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

Күнделікті тәжірибемізде біз Қор тобының қызметінде корпоративтік басқарудың жоғары стандарттарын ұстануға тырысамыз және үздік халықаралық тәжірибені пайдалана отырып, осы саладағы жақсартулар бойынша үздіксіз жұмыс істейміз.

Тұрақты даму мәселелерін басқару корпоративтік басқарудың қолданыстағы құрылымына интеграцияланған және барлық ұйымдастырушылық деңгейлерде жүзеге асырылады.

© [2022 жылдық есеп: Корпоративтік басқару жүйесі](#)

Қордың Жалғыз акционері – Қазақстан Республикасының Үкіметі, оның өкілеттігеріне Қордың Даму жоспарын бекіту, Директорлар кеңесінің мүшелері мен Басқарма төрағасын сайлау және мерзімінен бұрын тоқтату кіреді. [GRI 2-10](#)

Директорлар кеңесі орнықты дамуды енгізуге стратегиялық басшылық пен бақылауды жүзеге асырады, тиісті комитеттердің ұсынымдары негізінде экономикалық, экологиялық және әлеуметтік мәселелері бойынша шешімдер қабылдайды. [GRI 2-9](#) Директорлар кеңесі Компанияның ағымдағы қызметінің міндеттерін шешуді оның Төрағасы бастаған Басқармаға тапсырады. [GRI 2-13](#)

Қабылданатын шешімдердің тиімділігін арттыру, неғұрлым күрделі және маңызды экономикалық, экологиялық және әлеуметтік мәселелер бойынша ұсынымдарды алдын ала қарау және әзірлеу үшін Директорлар кеңесі жұмыс істеп тұрған бес комитетті құрды, олардың бірін тәуелсіз директор басқарады. Тұрақты даму мәселелері Директорлар кеңесі жанындағы мынадай комитеттерде қаралады: [GRI 2-9](#), [GRI 2-12](#), [GRI 2-14](#)

- Тағайындаулар мен сыйақылар комитеті Директорлар кеңесінің, Басқарманың құрамына, Корпоративтік хатшы лауазымына білікті мамандарды тарту, тәуелсіз

директорлардың сыйақыларын мақұлдау, Басқарма Төрағасы мен мүшелеріне, сондай-ақ Омбудсмен мен Корпоративтік хатшыға еңбекақы төлеу және сыйақы беру шарттары мәселелері бойынша ұсынымдар береді және ұсыныстар қалыптастырады;

- Қордың Директорлар кеңесінің Аудит комитеті Тұрақты даму саласындағы тәуекелдерді, қаржылық емес ақпарат пен есептіліктің сапасын, корпоративтік басқару қағидаттары мен заңнаманың сақталуын, сондай-ақ сыртқы және ішкі аудиттің тәуелсіздігін бақылауды жүзеге асырады;
- Стратегия комитеті стратегиялық жоспарлау мәселелерін, оның ішінде Қордың 10 жылдық кезеңге арналған даму жоспарын және Қордың 5 жылдық кезеңге арналған іс-шаралар жоспарын; Қор компаниялары тобының инвестициялық қызметінің мәселелерін қарайды;
- Трансформация бағдарламасының іске асырылуын бақылау комитеті Қорды трансформациялау мәселелерін және активтерді қайта құрылымдау мен жекешелендіру мәселелерін қарайды.

Директорлар кеңесінің толық құрамы және Директорлар кеңесі жанындағы комитеттер туралы ақпарат Қордың 2022 жылғы жылдық есебінде,

© [2022 жылдық есеп: Директорлар кеңесі және оның комитеттері](#)

сондай-ақ корпоративтік сайтта толық ашылады. [GRI 2-9](#), [GRI 2-10](#)

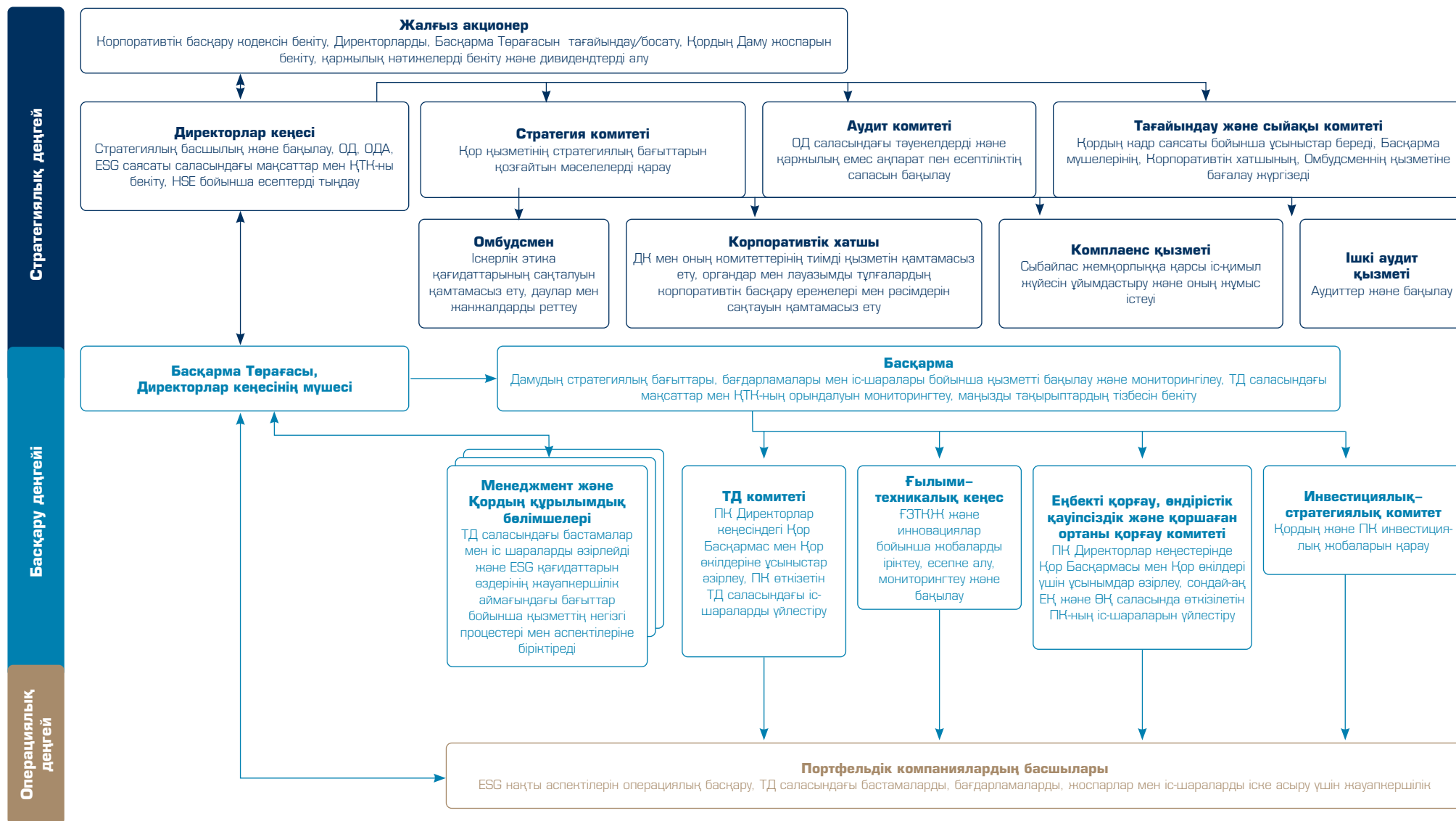
© [sk.kz](#)

Директорлар кеңесі мен оның Комитеттерінің қызметі туралы ақпарат жыл сайын корпоративтік сайтта орналастырылады.

2022 жылы Директорлар кеңесінің 18 отырысы өткізіліп, онда 121 мәселе қаралды.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ ҚҰРЫЛЫМЫ

Тұрақты даму аясында мынадай есептіліктер бекітілді: Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелерін сақтау/сақтамау туралы есеп; Тұрақты даму саласындағы 2021 жылғы есеп; Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директордың есебі; Қордың портфельдік компанияларында COVID-19 қауіпсіздігі, еңбекті қорғау және таралуының алдын алу жөніндегі есепті қарау; Диагностика нәтижелері туралы есеп корпоративтік басқару.

Экономикалық мәселелерді, сондай-ақ орнықты даму мәселелерін шешуге жауапты Қордың басшы жұмыскерлері Басқарма мүшелері болып табылады. Қор басқармасы компанияның Даму жоспарына, Іс-шаралар жоспарына және Жалғыз акционер мен Директорлар кеңесі қабылдаған шешімдерге сәйкестігін қамтамасыз ете отырып, оның күнделікті қызметіне басшылықты жүзеге асырады. Басқарма тоқсан сайын Директорлар кеңесіне Қор қызметінің нәтижелері туралы есеп береді. [GRI 2-12](#), [GRI 2-13](#) Ішкі нормативтік құжаттарға сәйкес, Қордың Басқарма Төрағасы Қорының Директорлар кеңесі комитетінің Төрағасы бола алмайды. [GRI 2-11](#)

2022 жылы Қор Басқармасы қараған негізгі мәселелер:

- Қордың портфельдік компанияларының 2021 жылғы жылдық қаржылық есептілігін бекіту;
- Қордың портфельдік компанияларының Директорлар кеңестері мен бақылау кеңестерін сайлау;
- Қордың портфельдік компанияларының бірінші басшыларын келісу және/немесе тағайындау;
- Қордың портфельдік компанияларының жарғылық капиталдарын толықтыру;
- Қордың портфельдік компанияларының жарғыларына және өзге де ішкі нормативтік құжаттарына өзгерістер енгізу.

Басқарма жанында өз қызметін тұрақты даму саласындағы мынадай комитеттер жүзеге асырады:

- Еңбекті қорғау, өндірістің қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау комитеті. Комитет проблемалық мәселелерді талқылау, тәжірибе алмасу, сондай-ақ

еңбекті қорғау, өндірістің қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау саласындағы стратегиялық бастамалар мен идеяларды қарауға шығару жөніндегі диалог алаңы ретінде қызмет етеді.

- Тұрақты даму комитеті. Тұрақты даму комитетін құрудың мақсаты портфельдік компаниялар жүргізетін орнықты даму саласындағы іс-шараларға ұсыныстар әзірлеу және үйлестіру болып табылады.
- Ғылыми-техникалық кеңес. Кеңес алқалы және ашық шешім қабылдауды қамтамасыз етеді, ҒЗТНЖ және инновациялар бойынша жобаларды іріктеуді, есепке алуды, мониторингтеуді және бақылауды жүргізеді.

2022 жылы қорда ESG қағидаттарын енгізуге бағытталған құрылымдық өзгерістер болды. Басқарма жанынан жеке құрылымдық бөлімше – ESG департаменті – осы бағыттағы жұмысты үйлестіретін Стратегия және активтерді басқару жөніндегі басқарушы директордың басшылығымен құрылды. [GRI 2-24](#)

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ҚЫЗМЕТІН ІРІКТЕУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ

Директорлар кеңесінің мүшелерін, оның ішінде Тәуелсіз директорларды және Директорлар кеңесінің Төрағасын іріктеу және сайлау критерийлері «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңында, компания Жарғысында, Корпоративтік басқару кодексінде және Компанияның Директорлар кеңесі туралы ережеде айқындалған.

Қордың Корпоративтік басқару кодексінің ережелеріне сәйкес Директорлар кеңесінің құрамына кандидаттарды іріктеу кезінде мыналар назарға алынады:

- 1) басшылық лауазымдардағы жұмыс тәжірибесі;
- 2) Директорлар кеңесінің мүшесі ретіндегі жұмыс тәжірибесі;
- 3) жұмыс өтілі;

- 4) халықаралық сертификаттардың болуын қоса алғанда, білімі, мамандығы;
- 5) бағыттар мен салалар бойынша құзыреттердің болуы (салалар активтер портфеліне байланысты өзгеруі мүмкін);
- 6) іскерлік беделі;
- 7) Қордың Директорлар кеңесінің құрамына сайланған жағдайда тікелей немесе ықтимал мүдделер қақтығысының болуы.

2022 жылы Қордың Директорлар кеңесінің құрамына 7 адам кірді, оның ішінде 3 – тәуелсіз директорлар, тәуелсіз директорлардың үлесі 43%-ды құрады және озық халықаралық практикаларға сәйкес келеді. Есепті кезеңде Директорлар кеңесінің құрамы білім, құзыреттілік, салалық сараптама және жас әртүрлілігі тұрғысынан теңдестірілген. [GRI 2-10](#)

Комитеттердің құрамына Қордың Директорлар кеңесінің мүшелері және нақты комитетте жұмыс істеу үшін қажетті кәсіби білімі бар сарапшылар кіреді. [GRI 2-10](#)

Директорлар кеңесінің мүшелері заңнама, корпоративтік басқару, тәуелдерді басқару, қаржы және аудит, орнықты даму, ұйым қызметінің саласы мен ерекшеліктерін білу сияқты бағыттарды қоса алғанда, Директорлар кеңесінің құзыреті және Директорлар кеңесі мен комитеттердегі өз міндеттерін орындау бөлігінде өз білімдерін тұрақты негізде арттыруы тиіс. 2021 жылдан бастап қорда Қордың Директорлар кеңесі мүшелерінің Кәсіби даму қағидалары қолданылады. [GRI 2-17](#)

Ұжымдық білімнің болуын қамтамасыз ету үшін 2020 жылдан бастап «Самұрық-Қазына» АҚ Директорлар кеңесінің, Директорлар кеңесі комитеттерінің, Директорлар кеңесінің Төрағасы мен мүшелерінің қызметін бағалау туралы ереже

қолданылады, оған сәйкес Директорлар кеңесі, комитеттер, Директорлар кеңесінің Төрағасы мен мүшелері Директорлар кеңесі бекіткен құрылымдық процесс шеңберінде бағаланады. Бағалау әдістері – өзін-өзі бағалау немесе бағалау сапасын жақсарту үшін тәуелсіз кеңесшіні тарту. Бұл ретте бағалау кемінде үш жылда бір рет тәуелсіз консультантты тарта отырып жүргізіледі. Бағалау нәтижелері Директорлар кеңесі мүшелерін қайта сайлау немесе өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату кезінде назарға алынады. [GRI 2-18](#)

Қордың корпоративтік басқаруына тәуелсіз бағалау 2021 жылы жүргізілді. Бағалау корпоративтік басқарудың бес құрамдас бөлігін қамтыды, соның ішінде Директорлар кеңесі мен атқарушы органның тиімділігі, тәуелдерді басқару, ішкі бақылау және аудит, тұрақты даму және ашықтық. Бағалау қорытындысы бойынша корпоративтік басқарудың тиімділігін одан әрі арттыру бойынша ұсынымдар берілді, олар бойынша біз есепті жылы жұмысты жалғастырдық. 2022 жылы корпоративтік басқарудың жоғарыда аталған бес компоненті бойынша өзін-өзі бағалау жүргізілді. [GRI 2-18](#)

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МЕН БАСҚАРМА МҮШЕЛЕРІН МАРАПАТТАУ САЯСАТЫ

Заңнамаға сәйкес Қордың тәуелсіз директорларына сыйақы төлеу мөлшері мен шарттарын Жалғыз акционер айқындайды. [GRI 2-19](#), [GRI 2-20](#)

Қордың Директорлар кеңесінің мемлекеттік қызметшілер болып табылатын мүшелері Директорлар кеңесіне және оның комитеттеріне мүше болғаны үшін жеке сыйақы алмайды. [GRI 2-19](#).

Тәуелсіз директорлар үшін белгіленген жылдық сыйақы көзделген, өзге де төлемдер көзделмеген. Қордың тәуелсіз директорларына сыйақы төлеу мөлшері мен шарттары «Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы №669 Жарлығын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы №962 қаулысымен («ҚБП» белгісімен ресімделген 3-қосымша) айқындалған. [GRI 2-19](#), [GRI 2-21](#)

Тәуелсіз директорға сыйақы төлеу шарттары: [GRI 2-18](#), [2-19](#)

- 1) Қордың мүдделерін неғұрлым дәрежеде көрсететін тәсілдерді пайдалана отырып, Қордың Директорлар кеңесі мүшесінің өкілеттіктерін адал орындау;
- 2) заңнамамен, Жарғымен және Қордың ішкі құжаттарымен шешімдер қабылдау кезінде басшылық жасау;
- 3) растайтын құжаттарды ұсына отырып, сырқаттанушылықты, демалысты, іссапарды қоспағанда, Қордың Директорлар кеңесінің отырыстарына қатысу.

Тәуелсіз директор Қордың Директорлар кеңесінің өткізілген күндізгі және сырттай отырыстарының жартысынан азына қатысқан жағдайда, 3-тармақшада көзделген жағдайларды қоспағанда, жылдық сыйақы елу пайызға азаяды.

Басқарма мүшелерінің сыйақысы тұрақты және ауыспалы құрамдас бөліктен тұрады. Айнымалы компонент орта мерзімді мақсаттар мен міндеттерді орындауға байланысты және Директорлар кеңесі бекіткен Қордың корпоративтік және функционалдық ҰТҚ-ға сәйкес белгіленеді. Қызмет нәтижелеріне байланысты сыйақыға қатысты нақты мақсатты өлшенетін тиімділік анықталды. Сыйақыларды анықтау саясаты мен процесі туралы толығырақ Қордың 2022 жылғы жылдық есебінде жарияланған.

© [2022 жылдық есеп: Сыйақы саясаты](#)

¹² «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының Заңы

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖӘНЕ ІШКІ БАҚЫЛАУ

Корпоративтік тәуекелдерді басқару жүйесі корпоративтік басқару жүйесінің негізгі құрамдас бөлігі болып табылады және тәуекелдерді уақтылы сәйкестендіруге, бағалауға, басқаруға және бақылауға бағытталған. ТБКЖ стратегиялық және операциялық мақсаттарға, сенімді есеп беру және заңнаманы сақтау саласындағы мақсаттарға қол жеткізу үшін ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз етуге бағытталған.

Қордағы тәуекелдерді басқару мәселелерін реттейтін негізгі ішкі нормативтік құжат Қордың Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жөніндегі саясаты болып табылады. Бұл Саясат COSO-ның «Ұйымдардың тәуекелдерді басқарудың тұжырымдамалық негіздері: стратегиямен және тиімділік көрсеткіштерімен интеграция» ұсынымдарын ескере отырып жасалған және Қордың барлық деңгейлерінде тәуекелдерді басқару үшін тәуекел иелерінің жауапкершілігін күшейтуді қамтамасыз етуге, Қордың барлық процестеріне тәуекел-менеджменттің интеграциясын арттыруға арналған. Директорлар кеңесі алдағы кезеңге тәуекел-дәрежесі, тәуекелдер картасын және тізілімін бекітеді, сондай-ақ стратегиялық, қаржылық, құқықтық және операциялық тәуекелдерді қамтитын Қордың тәуекелдері бойынша есептерді тоқсан сайын бекітеді.

Тәуекелдерді тиімді басқару мақсатында Директорлар кеңесі «үш қорғаныс желісі» [GRI 2-23](#) қағидатын айқындады. Бірінші қорғаныс желісі – тәуекелдердің тікелей иелері. Екінші қорғаныс желісі – бақылау және мониторинг функцияларын жүзеге асыратын Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау департаменті және Комплаенс қызметі. Үшінші қорғаныс желісі – тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін объективті және тәуелсіз бағалауды қамтамасыз ететін Ішкі аудит қызметі. [GRI 2-16](#), [GRI 2-24](#)

Барлық негізгі тәуекелдер, соның ішінде жазатайым оқиғалар тәуекелдері, маңызды инвестициялық жобалардың тәуекелдері, әлеуметтік тұрақсыздық тәуекелдері, қаржылық тәуекелдер, сот процестерінің тәуекелдері, беделге нұқсан

келтіру тәуекелдері, санкциялық заңнаманың әсер ету тәуекелі, жекешелендіру бағдарламасының тәуекелдері 2022 жылы Директорлар кеңесінің назары мен бақылауының тұрақты назарында болды. [GRI 2-12](#)

КОРПОРАТИВТІК ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ [GRI 2-24](#)

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін қалыптастыруда маңызды рөл атқарады. Директорлар кеңесі Қордың жалпы тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саясатын, сондай-ақ Қордың жекелеген тәуекелдерді басқару саясатын және тәуекелдерді басқару құрылымын бекітуге жауапты; тәбет дәрежесін, негізгі тәуекел көрсеткіштерін, тәуекелдер тізілімін және тәуекелдер картасын бекіту; компанияның негізгі тәуекелдерін сипаттайтын және талдайтын тәуекелдерді басқару есептерін және тәуекелдерді басқару іс-шараларын тоқсан сайын бекіту.

Директорлар кеңесі жанынан тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жөніндегі функцияларды тиімді жүзеге асыру мақсатында Аудит комитеті жұмыс істейді, ол тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау мәселелері бойынша ұсынымдың сипаттағы мынадай функцияларды орындайды: Директорлар кеңесінің қарауына шығарылатын тәуекелдер жөніндегі мәселелерді алдын ала мақұлдау; сыни тәуекелдерді, тәуекелдерді басқару жөніндегі Қор тобының өткізілген іс-шаралары мен жоспарларын қарау және ішкі бақылау; Қордың ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің жай-күйі туралы сыртқы және ішкі аудиторлардың есептерін талдау.

Басқарма корпоративтік саясаттардың орындалуын және орындалуын қамтамасыз ету үшін ТБКЖ-ның ұйымдастырылуы мен тиімді жұмыс істеуіне жауап береді. Басқарманың тәуекел мәселелері жөніндегі функцияларына:

Аудит комитетіне және Директорлар кеңесіне тәуекелдер бойынша тоқсан сайынғы есептерді уақтылы ұсыну; ТБКЖ саясатын іске асыруды қамтамасыз ету және Қордың тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласындағы ішкі құжаттарды жетілдіру; тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін қамтамасыз ететін Қордың ұйымдық құрылымын бекітеді.

Ішкі аудит қызметі ұйымның қызметін жетілдіруге бағытталған тәуелсіз және объективті кепілдіктер мен консультациялар беру жөніндегі қызметті жүзеге асырады. Ішкі аудит ұйымға тәуекелдерді басқару, бақылау және корпоративтік басқару процестерін бағалау мен тиімділігін арттыруға жүйелі және дәйекті тәсілді қолдана отырып, алға қойған мақсаттарына жетуге көмектеседі.

Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау департаменті мынадай функцияларды орындайды: ТБКЖ-ның жұмыс істеуін қамтамасыз ету, ТБКЖ бойынша әдіснамалық құжаттарды әзірлеу және өзектендіру; Қор тобының тәуекелдеріне елеулі әсер етуі мүмкін ішкі/сыртқы факторларды талдау; тәуекелдерді картада және тәуекелдер тіркелімінде сәйкестендіру, ақпаратты талдау арқылы Қор тобы бойынша тәуекелдерді шоғырландыруды жүзеге асыру; Қордың тәуекелдер тізілімін, тәуекелдер мен тәуекел-тәбет картасын дайындау, сондай-ақ Қордың тәуекелдері бойынша тоқсан сайынғы есептілікті дайындау; өз құзыреті шеңберінде ІАҚ, портфельдік компаниялармен, сыртқы консультанттармен және басқа да мүдделі тараптармен тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша өзара іс-қимыл жасау.

2022 жылы Қор тәуекел тізілімінде Қор қызметі үшін неғұрлым маңызды болып табылатын, мынадай топтарға бөлінген 24 тәуекел бекітілді: стратегиялық тәуекелдер, қаржылық тәуекелдер, операциялық тәуекелдер және құқықтық тәуекелдер. Тәуекелдер тізілімінде ESG экологиялық тәуекел, жазатайым оқиғалар қауіпі, әлеуметтік тұрақсыздық қауіпі, жұмыскерлердің тәуекелдері, сот процестерінің қауіпі,

корпоративтік басқару принциптерін бұзу қаупі, сәйкестік тәуекелдері сияқты тәуекелдер бар. Сондай-ақ Қор 2022 жылы экологиялық тәуекел шеңберіндегі климаттық тәуекел факторларын ескерген.

ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕСІ

Ішкі бақылау жүйесі Қордың ТБКЖ-ның ажырамас бөлігі болып табылады және процестік тәуекелдерге жылдам жауап беруге, негізгі және қосалқы процестер мен күнделікті операцияларды бақылауды жүзеге асыруға қабілетті басқару жүйесін құруға бағытталған және COSO «Ішкі бақылау – Интеграцияланған модель» моделіне сәйкес құрылған, сонымен қатар өзара тәуелді бес компоненттен тұрады:

- бақылау ортасы;
- тәуекелдерді бағалау;
- бақылау процедуралары;
- ақпарат және байланыс;
- мониторинг.

2022 жылы Қордың ішкі нормативтік құжаттарында бақылау рәсімдерін құжаттау және тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласындағы ішкі нормативтік құжаттарды сақтау арқылы ішкі бақылаудың тиімді жүйесін құру бойынша жұмыс жалғастырылды.

Қордың Ішкі аудит қызметі тәуекелдерді басқару және бақылау жүйесінің маңызды элементі болып табылады. 2022 жылы Ішкі аудит қызметі бекітілген Жылдық аудиторлық жоспарға сәйкес тексерулер жүргізді және бизнес-жоспарлау процесі, сатып алу процесі, әкімшілік шығыстардың тиімділік нормаларын сақтау саласындағы ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерін жақсарту бойынша ұсыныстар берді. Тексеру нәтижелері бойынша Қызмет ұсынымдар берді, оның ішінде ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерін, процестерді, қызметті жүргізу қағидаттары мен әдістерін жақсарту бойынша ұсыныстар берілді.

Қызмет өз қызметін ішкі аудиттің халықаралық нәсіби стандарттарына, оның ішінде халықаралық Ішкі аудиторлар

институтының Өдеп кодексіне сәйкес жүргізеді. Қызметте ішкі аудит қызметін Ішкі аудит анықтамасына, Ішкі аудиторлар институтының Ішкі аудиттің нәсіби практикасының халықаралық стандарттарының талаптарына және Өдеп кодексіне сәйкестігі тұрғысынан бағалау, сондай-ақ ішкі аудиттің тиімділігі мен нәтижелілігін бағалау және қызметті жетілдіру үшін мүмкіндіктерді анықтау мақсатында Ішкі аудит қызметін кепілдендіру/қамтамасыз ету және сапасын арттыру бағдарламалары енгізілді.

Кепілдіктер/қамтамасыз ету және ішкі сапаны арттыру бағдарламасы мерзімді ішкі бағалауды және қызметтің ағымдағы мониторингін, сондай-ақ кемінде 5 жылда бір рет жүргізілетін сыртқы тәуелсіз бағалауды, аудит нәтижелері бойынша аудит объектісінің кері байланысын тұрақты жинауды нәздейді. 2023 жылы нәтижелері Қордың Директорлар кеңесіне ұсынылатын Қызметтің жұмысына сыртқы тәуелсіз бағалау жүргізу жоспарланған.

© [2022 жылдық есеп: Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау](#)

КОМПЛАЕНС ҚЫЗМЕТІ ЖӘНЕ ОМБУДСМЕН ИНСТИТУТЫ

Комплаенс қызметі тек Қордың ғана емес, бүкіл квазимемлекеттік сектордың үлкен ашықтыққа қарай өзгерістерінің драйвері болып табылады. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес Қор компанияларының бүкіл тобы бойынша бірнеше бағытта жүргізіледі. Біз барлық портфельдік компанияларда комплаенс институтын белсенді түрде ілгерілетеміз, осылайша сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресті сапалы жаңа деңгейге шығарамыз.

2017 жылдан бастап Қордың ірі портфельдік компанияларында комплаенс-қызметтер құрылды. Қазіргі уақытта «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасы Заңының талаптарына жататын

барлық еншілес және тәуелді компанияларда сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-функцияларды орындау жүктелген комплаенс-қызметтер немесе бөлімшелер жұмыс істейді. Сәйкестік функциясы өзінің тиімділігін қамтамасыз ету үшін жеткілікті өкілеттіктер мен ресурстарға ие.

Барлық комплаенс-қызметтер Директорлар кеңестеріне/Бақылау кеңестеріне тікелей есеп береді, бұл олардың атқарушы органдардан тәуелсіздігін қамтамасыз етеді. Мүдделер қақтығысы компаниядағы басқа лауазымдарды біріктіру мүмкіндігін жою арқылы жойылады. [GRI 2-15](#) Біз сыбайлас жемқорлық және реттеуші тәуекелдерді басқару саласындағы үздік халықаралық тәжірибелерді ұстанамыз.

Осы тәуекелдерді талдау және мониторингтеу жүзеге асырылады, олардың нәтижелері мүдделі мемлекеттік органдар мен компанияларға жіберіледі. Есепті кезеңде Қордың барлық маңызды бизнес-процестері сыбайлас жемқорлық және өзге де тәуекелдерді сәйкестендіру мақсатында талданды. [GRI 205-1](#)

Қордың реформалары шеңберінде сатып алулардың ашықтығын қамтамасыз етудегі комплаенс рөлі күшейтілді. 2022 жылғы 1 сәуірден бастап қабылданған Сатып алудың жаңа тәртібіне сәйкес комплаенс-тексеру объектісі болып табылатын бір нәзден сатып алу санаттары айқындалды. Сондай-ақ қатысушылары оффшорлық юрисдикцияларда

тірнелген өнім берушілермен іскерлік қатынастарға тыйым салынды. Сатып алудың жаңа тәртібінде өнім берушілер сыбайлас жемқорлыққа қарсы міндеттемелерді бұзған жағдайда мәмілелерді біржақты бұзу мүмкіндігі көзделген.

Сыбайлас жемқорлықтың алдын алудың пәрменді құралдарының бірі контрагенттердің сенімділігін тексеру болды. Қазіргі уақытта Қордың электрондық сатып алу жүйесінде осы процесті автоматтандыру бойынша жұмыстар жүргізілуде. Мемлекеттік дерекқорларға қосылу жоспарлануда, бұл қолданыстағы контрагенттерге талдау жүргізуге, сондай-ақ үшінші тұлғалардың сенімділігін және олардың Қор компаниялары тобының жұмыскерлерімен үлестестігін тексеруге мүмкіндік береді. Деректер базасына қосылу санкциялық және өзге де «қара тізімдер» бойынша тексеру жүргізуге, сондай-ақ сценарийлер мен тарихи деректер негізінде үшінші тұлғалардың белсенділігіне мониторинг жүргізуге мүмкіндік береді.

Барлық жұмыскерлер мен басшы органдардың мүшелері еңбек шарттарын жасасу кезінде сенімділікті кешенді тексеруден, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатымен танысудан өтеді. [GRI 205-2](#) Есепті кезең ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша оқытудан Қордың басшы жұмыскерлері мен әкімшілік-басқару персоналының 100% өтті.

Қордың ресми корпоративтік сайтында басты бетте және «Комплаенс» бөлімінде мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жүйесінің талаптары туралы ақпарат, комплаенс саласындағы негізгі құжаттар, сондай-ақ Компанияда жұмыс істейтін жедел желі байланыстары орналастырылған. Жедел желілерге және басқа да ресми арналар арқылы келіп түскен өтініштер, оның ішінде анонимді өтініштер белгіленген рәсімдерге сәйкес қаралады. Сенім телефонының операторы Қорға қатысты тәуелсіз компания болып табылады, бұл өтініш берушінің тиісті құпиялылық деңгейі мен құпиялығын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Қордың компаниялар тобы жұмыскерлерінің «Жедел желі» жұмысы туралы хабардарлығын арттыру үшін тұрақты негізде қоғамдық орындарда бейнероликтер, плакаттар орналастырылады, «Жедел желі» байланыстары бар скринсейверлер пайдаланылады. [GRI 2-25](#) Бұзушылықтар туралы хабарлау мәдениетін арттыру мақсатында, оның ішінде өтініш берушіні қорғау және құдалауға жол бермеу жөніндегі Қор белгілеген саясатты қоса алғанда, компаниялардың жоғары басшылығын тарта отырып, «жедел желіні» түсіндіру жұмыстары және танымал ету жүргізілуде. [GRI 2-24](#)

«Жедел желіге» келіп түскен хабарламалардың динамикасы Қор компаниялары тобының жұмыскерлері мен контрагенттері тарапынан сенім артып келе жатқанын көрсетеді.

Келіп түскен өтініштерді тіркеу және өтініш берушіге жауап беру процестері комплаенс кешенді жүйесі шеңберінде толық автоматтандырылған. Жедел желі операторының барлық өтініштері Қордың компаниялар тобының комплаенс-офицерлерінің қарауына нақты уақыт режимінде келіп түседі.

Есепті кезеңде «жедел желіге» барлығы 905 өтініш түсті. Келіп түскен өтініштердің жалпы санының төрттен бірі расталды. [GRI 2-25](#)

Қор компаниялары тобы бойынша есепті кезеңде портфельдік компаниялардың Комплаенс қызметтерін тексерулер мен тексерулердің комплаенс нәтижелері бойынша (оның ішінде «жедел желіге» өтініштер бойынша) тәртіптік жауапкершілікке 171 жұмыскер тартылды. Есепті кезеңде Қор тобында сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары үшін 2 адам қылмыстық жауапкершілікке тартылды. [GRI 2-25](#), [GRI 205-3](#)

2023 жылға Қор сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті одан әрі қалыптастыруға бағытталған келесі іс-шараларды жоспарлады:

- Қордағы ISO 37001 халықаралық стандартының талаптарына сәйкестігі тұрғысынан сертификаттық

аудиттен өту және Қор тобының компанияларын одан әрі кезең-кезеңімен сертификаттау;

- анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін митигациялау үшін деректерді талдаудың ақпараттық жүйелері мен құралдарын дамыту;
- уәкілетті мемлекеттік органдармен бірлесіп квазимемлекеттік секторда сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс институтын дамытуға қатысу;
- бірыңғай әдіснамалық тәсілдер арқылы портфельдік компанияларға одан әрі қаскадтаумен комплаенстің (оның ішінде санкциялық, листингтік, реттеушілік, монополияға қарсы және т. б.) «жаңа» бағыттарын дамыту.

Омбудсмен

Қорда корпоративтік этика қағидаттарын ілгерілетумен, корпоративтік жанжалдар мен этикалық бұзушылықтарды объективті реттеуді қамтамасыз етумен айналысатын Омбудсмен институты жұмыс істейді. [GRI 2-25](#) Компания омбудсменінің қызметі Қазақстан Республикасының заңнамасымен, Жарғымен, Қор омбудсмені туралы ережемен, Қордың мінез-құлық кодексімен және басқа да ішкі құжаттармен реттеледі.

Омбудсменнің негізгі міндеттері:

- еңбек дауларын, жанжалдарды, әлеуметтік-еңбек сипатындағы проблемалық мәселелерді шешуге, сондай-ақ жұмыскерлердің іскерлік әдеп қағидаттарын сақтауына жәрдемдесу;
- даулар мен жанжалдарды ерте ескерту және реттеу арқылы Қордың рейтингі мен беделін арттыруға жәрдемдесу;
- басшылар мен жұмыскерлер арасындағы бейресми коммуникацияларды қамтамасыз ету, осы негізде жетілдіру үшін проблемалар мен бағыттарды уақтылы анықтау, қор мен портфельдік компаниялардың саясаттары мен рәсімдерін жетілдіру жөнінде ұсыныстар енгізу.

БІЗДІҢ АДАМДАР

”

Біздің қызметкерлер – басты құндылық және басты ресурс. Олардың кәсіпқойлығы мен қауіпсіздігінің деңгейі біздің жұмысымыздың нәтижелеріне және инвесторлар үшін құндылығымызға тікелей әсер етеді.

04

Біздің жұмыскерлер басты құндылығымыз және басты ресурсымыз. Олардың нәсібилігі мен қауіпсіздік деңгейі біздің қызметіміздің нәтижелеріне және инвесторлар үшін

құндылығымызға тікелей әсер етеді. Біз еңбек нарығында нәсіби кандидаттарды ашық және айқын тәсілмен тартамыз, жұмыскерлеріміздің нәсібилігін дамыту үшін бағдарламалар

өзірлейміз, меритократия қағидатына сәйкес жұмыскерлерді оқытумен, сондай-ақ қауіпсіз еңбек жағдайларымен қамтамасыз етеміз.

ПЕРСОНАЛДЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

Адам ресурстарын басқару саласында біз қазақстандық және халықаралық құқық нормаларын ұстанамыз. Біз білікті кадрларды тартуға және ынталандыруға, корпоративтік мәдениетті дамытуға және персоналды басқарудың озық технологияларын енгізуге бағытталған Кадр саясатын бекіттік.

Адам ресурстарын басқарудың тиімді жүйесін құру мақсатында біз HR-процестерге қағидаттарды, тәсілдер мен талаптарды айқындайтын және Қор тобында үздік HR-тәжірибелерді енгізуге ықпал ететін корпоративтік стандартты үнемі өзектендіреміз. [GRI 2-24](#)

Адам ресурстарын басқару қағидаттары бірқатар қағидалармен реттеледі, мысалы, Еңбекақы төлеу және жұмыскерлерді әлеуметтік қолдау қағидалары және т. б. [GRI 3-3](#)

Қор тобы жұмыскерлерінің тізімдік саны 2022 жылы 259 055 адамды құрайды (2021 жылы 258 044). Есепті кезеңдер арасында жұмыскерлер санының айтарлықтай ауытқуы анықталған жоқ. [GRI 2-7](#)

Біздің өндірістік қызметіміздің ерекшелігіне байланысты ерлердің үлесі үлесі дәстүрлі түрде 72%-ды, ал әйелдер 28%-ды құрайды (259 055 адамның ішінен). [GRI 2-7](#) Өкімшілік-басқару персоналының үлесі – 7% (оның ішінде әйелдердің үлесі 58%), 93% – өндірістік персонал (оның ішінде әйелдердің үлесі 25%). Басшы және басқарушы жұмыскерлердің үлесі – 5% (оның ішінде әйелдердің үлесі 40%).

Жоғары басшылықта әйелдердің үлесі: Қордың компаниялар тобының басқармаларында – 15%, бақылау және қамқоршылық кеңестерде, сондай-ақ Қор компанияларының Директорлар кеңестерінде – 14%. [GRI 405-1](#)

Біз портфельдік компаниялардың басқарушы органдарындағы әйелдердің үлесін арттыру бойынша жұмыс істейміз: портфельдік компаниялардың Директорлар кеңесі мен атқарушы органдарының құрамындағы әйелдердің үлесін 2030 жылға дейін 30%-ға дейін (2022 жылы 15%) кезең-кезеңмен арттыру жоспары әзірленді. 2023 жылдың желтоқсанына қарай Қордың барлық компаниялар тобы

бойынша басқармалардағы, Директорлар кеңестеріндегі және бақылау кеңестеріндегі әйелдердің орташа үлесі 20%-ға, 2030 жылға қарай – 30%-ға жетуі тиіс. Бұл жоспарлар гендерлік теңдіктің әлемдік трендіне толығымен сәйкес келеді.

Өткен жылы Қор басшылығына айтарлықтай өзгерістер енгізілді, оның ішінде топ-менеджерлердің санын азайту және бес басқарушы директордың үшеуін ауыстыру. Бұл өзгерістер 12 ірі компанияның 8-нің басшылығына да әсер етті.

2022 жылдың қорытындысы бойынша кадрлардың ауысу коэффициенті 8%-ды (2021 жылы 12%) құрады, бұл Қордың Басқарма Төрағасы 2022 жылға бекіткен (№9-р) Қор тобындағы әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету жөніндегі нешнді іс-шаралар жоспарының (14%) 25-тармағына сәйкес кадрлардың ауысу көрсеткіші шегінде. [GRI 401-1](#)

БАРЛЫҒЫНА ТЕҢДІК

Біз жұмыс орнындағы қысымның немесе немсітушіліктің кез келген түрін жою арқылы барлық жұмыскерлер үшін тең еңбек жағдайларын, сондай-ақ жалдау мен мансаптық өсудің әділ және ашық процестерін қамтамасыз етеміз. Қорға және портфельдік компанияларға жұмыскерлерді іріктеу және жалдау рәсімдерінің ашықтығын арттыру үшін 2019 жылдан бастап Қор тобының 493 компаниясын біріктіретін Samruk Qyzmet (QSamruk.kz) бірыңғай онлайн рекрутинг платформасы жұмыс істейді. 2022 жылдан бастап барлық жұмыс орындары @samrukazynaofficial tg-арнасында ашық түрде жарияланады.

№3 СУРЕТ. ЖЫЛ СОҒЫНА ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША ШТАТТЫҚ ЖҰМЫСКЕРЛЕР САНЫ

Бірыңғай рекрутингтік порталдағы ізденушілер саны 2022 жылы 60%-ға (84 486-дан 136 489 ізденушіге дейін) ұлғайды, бұл Қор компанияларында жұмыс істеуге деген жоғары қызығушылықты көрсетеді. Барлық кезеңде (2019 жылдан бастап) 27 600-ден астам бос жұмыс орны жарияланды (2022 жылы – 17 354). Сыртқы кандидаттар qsamruk.kz арқылы жабылған бос жұмыс орындарының саны 2022 жылы – 7 221 (2021 жылы 1 794).

Біз барлық адамдар үшін теңдік және мүмкіндігі шектеулі жандарды қолдау саясатын ұстанамыз, 2022 жылы Қор 2 860 мүмкіндігі шектеулі жандарға жұмыс беруші болып табылады, оның ішінде басым бөлігі Маңғыстау облысында тұрады (482 адам). Қорда гендерлік шектеулер жоқ, мысалы, 2021 жылмен салыстырғанда 2022 жылы декреттік және бала күтімі бойынша демалысқа шыққан ерлер санының 16,7%-ға өсуі байқалды (толығырақ 9-қосымшада).

Бізде гендерлік айырмашылықтарына байланысты базалық жалақыда және сыйақы төлеу жүйесінде айырмашылықтар [GRI 405-2](#), сондай-ақ гендерлік, жас, ұлттық, діни немесе өзге де белгілер бойынша жұмыскерлерді немсіту жоқ. [GRI 2-24](#), [GRI 406-1](#)

Қор қазақстандық персоналды басшылық лауазымдарға ілгерілетуге жардемдеседі, сондықтан әкімшілік-басқару персоналы қатарынан 10 шетелдік жұмыскерді қазақстандық азаматтар алмастырды. Директорлар кеңесі мен бақылау кеңестеріндегі шетелдіктердің саны да 23-тен 14-ке дейін қысқарды (40%). [GRI 202-2](#) Қор президенттік жастар таланттар резервінің мүшелерін басшылық позицияларға тартады. Қордың бес басқарушы директорының үшеуі – Президенттік жастар кадрлық резервінің жас түлектері.

№4 СУРЕТ. ҚЫЗМЕТ ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША ПЕРСОНАЛДЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

Басшы құрамға қойылатын талаптар күшейтілді. Енді Қор компанияларының бірінші басшылары, басқарушы директорлары мен бөлімшелерінің басшылары лауазымдарына барлық кандидаттарды серіктестік пен сыбайлас жемқорлықтың алдын алу үшін комплаенс-офицерлер тексереді. Полиграфиялық тексерулер, сондай-ақ өтірік детекторының сынақтары ретінде белгілі, сыбайлас жемқорлықтың жоғары тәуекелдеріне байланысты лауазымдарға, атап айтқанда сатып алу саласындағы басшылық лауазымдарға әлеуетті үміткерлерді тексеру құралы ретінде пайдаланылады. [GRI 205-1](#) Есепті кезеңде 52 компанияда 133 үміткер осындай тексеруден өтті, бұл ретте 27 адам тест тапсырған жоқ және жұмысқа қабылданбады.

Неліктен бұл біз үшін маңызды?

Біздің қызметкерлерге және олардың өкілдеріне деген көзқарасымыз бизнесті жүргізудің негізі болып табылады. Тиімді жұмыс үшін қолайлы жағдайлар жасау, жоғары білікті кадрларды тарту және ұстап тұру мақсатында Қордың және қоржындық компаниялардың барлық штаттық қызметкерлеріне әлеуметтік қолдау көрсетіледі, оған әлеуметтік төлемдер мен өтемақылардың әртүрлі түрлері кіреді.

Біздің мақсаттарымыз бен міндеттеріміз:

- Күшті көшбасшылық командаларға негізделген тиімді корпоративтік мәдениетті қалыптастыру және дамыту, меритократияның іргелі принциптерін жүзеге асыру және персоналды дамытуға инвестициялау.
- Әртүрлі тетіктерді, соның ішінде қаржылық емес тетіктерді енгізу, оның ішінде ұжымдық шарттар мен әлеуметтік пакеттің шарттарын жақсарту, еңбегін жұртшылық мойындау

Маңызды тақырыптар	Әсер түрі	Тікелей әсер ету	Жанама әсер
Жұмыс орнындағы қауіпсіздік және денсаулық	-	● ● ●	● ● ●

Әсер ету түрі: + оң – теріс

Материалдық деңгейі:

- ● ● күшті
- ● орташа
- әлсіз

БІЗДІҢ АДАМДАРҒА ҚАМҚОРЛЫҚ

Тиімді жұмыс істеу, жоғары білікті кадрларды тарту және ұстап қалу үшін қолайлы жағдайлар жасау мақсатында Қордың және портфельдік компаниялардың барлық штаттық жұмыскерлері үшін әлеуметтік қолдау көрсетіледі¹³. Біз жұмыскерлерге әртүрлі әлеуметтік төлемдер мен өтемақыларды қамтитын кепілдендірілген әлеуметтік пакетті ұсынамыз:

- еңбек демалысына сауықтыруға материалдық көмек;
- жұктілікке және босануға байланысты төлемдер;
- 1,5 жасқа толғанға дейін бала күтімі бойынша демалыстағы жұмыскерлерге ай сайынғы төлемдер;
- тұрғын үй мәселелерін шешуге көмек көрсету;
- еңбек ету қабілетінен жалпы айырылуына, мүгедектік алуына байланысты басқа жұмысқа ауыстыру мүмкін болмаған жағдайда еңбек шарты бұзылған кезде өтемақы;
- жерлеуді ұйымдастыруға жұмыскердің қайтыс болуына байланысты біржолғы төлем, өндірістегі жазатайым оқиға салдарынан қаза тапқан жұмыскердің отбасына біржолғы төлем. [GRI 401-2](#)

Біз ана/әке болумен байланысты барлық қажетті демалыс шарттарын ұсынамыз. 2022 жылы 9 274 адам (2021 жылы 9 513) декреттік және бала күтімі бойынша демалыс алды (оның ішінде ерлер саны 5,4%). Декреттік демалыстан оралған әйелдердің көрсеткіші 42%-ы және 41%-ы (сәйкесінше 2021 жылы 56% және 38%). [GRI 401-3](#)

Сондай-ақ Қор ауруға шалдыққан жағдайда ерікті медициналық сақтандыруға әлеуметтік кепілдіктер береді, салауатты өмір салтын насихаттау үшін фитнес-клубқа бару абонементтерін сатып алуға бөліп төлеу ұсынылады. [GRI 401-2](#)

Сонымен қатар, жұмыскерлерге тарихи қалыптасқан әлеуметтік қолдау түрлері ұсынылады. [GRI 401-2](#) Әлеуметтік көмектің бұл түрлері ұжымдық шарттарда бекітілген немесе

жеке кәсіпорынның ішкі нормативтік құжаттарында көзделген. Мұндай төлемдерге мыналар жатады:

- мерейтойлық жасқа жетуіне байланысты төлемдер;
- некеге байланысты;
- некеге тұру кезінде қысқа мерзімді демалыс;
- баланың туылуына байланысты;
- туыстарының қайтыс болуына байланысты-жалақының сақталуына байланысты;
- емдеу шығындары сақтандыру бағдарламасында белгіленген лимиттен асқан жағдайда емделуге және медициналық операцияларды төлеуге;
- мүгедек жұмыскерлерге;
- жұмыскердің мүгедек балалары
- және басқалары.

Бұл жәрдемақылар дағдарыс кезеңіне қарамастан өзгерген жоқ.

Ұлттық заңнамаға сәйкес азаматтардың зейнетақы жинақтары Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорында болады. Зейнетақы жинақтары: мемлекет кепілдік берген ең төменгі зейнетақы мөлшерлемесінен; жеке зейнетақы жинақтарынан (ай сайынғы жарна – жалақының 10%) және қосымша өңірлік үстемеақылардан тұрады. [GRI 201-3](#)

Біздің жұмыскерлеріміздің ең төменгі орташа айлық жалақысының (сыйлықақыларды, қосымша ақылар мен үстемеақыларды ескере отырып) қызмет аймағына байланысты 2022 жылға арналған ұлттық заңнамада белгіленген ең төменгі жалақыға қатынасы мынадай шектерде:

- өндірістік персонал үшін (ерлер) 1,2:1-ден 2,7:1-ге дейін;
- өндірістік персонал үшін (әйелдер) 1,2:1-ден 2,4:1-ге дейін;
- әкімшілік-басқару персоналы үшін (ерлер) 2,4:1-ден 5,5:1-ге дейін;
- әкімшілік-басқару персоналы үшін (әйелдер) 2,4:1-ден 4,5:1-ге дейін.

¹³ Жәңілдіктер пакеті ұйымға байланысты өзгеруі мүмкін.

Неліктен бұл біз үшін маңызды?

Әлемде ең құнды ресурстардың бірі адами капиталды дамытуға небір көңіл бөлінуде. Біздің стратегиямыздың амбицияларын жүзеге асыру жоғары ынталы қызметкерлерге және олардың жаңа салаларда дамуына байланысты. Сондықтан біздің қызметкерлерге инвестиция салу Қордың бәсекелестік артықшылықтарын сақтау мен нығайтудың негізгі басымдықтары болып табылады.

Біздің мақсаттарымыз бен міндеттеріміз:

- Үздік әлемдік тәжірибеге негізделген қызметкерлердің кәсіби біліктілігін үздіксіз арттыру
- Қызметкерлеріміздің көшбасшылық әлеуетін арттыру, заманауи бизнес көшбасшыларының дамуына қолдау көрсету

Маңызды тақырыптар	Өсер түрі	Тікелей өсер ету
Оқыту және тәрбиелеу	+	●●

Өсер ету түрі: + оң – теріс

Материалдық деңгейі:

- күшті
- орташа
- әлсіз

Бұл коэффициенттің ең жоғары мәні Маңғыстау және Атырау облыстарына тиесілі.

2022 жылы Қор тобының 243 мың жұмыскерінің жалақысы төмен лауазымдарға баса назар аударып, 5-48%-ға өсті.

ПЕРСОНАЛДЫ ДАМУҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Кадрлық әлеуетті арттыру арқылы адами капиталды дамыту жұмыскерлеріміздің жаңа салалардағы құзыреттерін күшейту және үздік әлемдік тәжірибелерге сүйене отырып, олардың біліктілігін үздіксіз арттыру біздің стратегиялық міндеттеріміздің бірі болып табылады.

Жұмыскерлерімізді дамуы 70/20/10 қағидатына негізделген, онда әрбір жұмыскер жене даму жоспарына сәйкес өзінің оқуы мен дамуы үшін жауап береді. Қор жоғары білікті кадрлық әлеуетті құру үшін өзін-өзі дамытуға, оқытуға, коучингке, тәлімгерлікке, функционалдық академияларға, HR жобаларына және Қор тобы ішіндегі кәсіби қауымдастықтарға инвестиция салады. Бәсекелестік артықшылықтарды қолдау мен нығайтудың негізгі басымдықтарына құзыреттілікті дамыту бағдарламаларын, модульдік оқыту бағдарламаларын енгізу, инженерлер мен техниктер мен жұмысшыларды басым оқыту, инженерлік және техникалық мамандықтар үшін дуальды оқытуды дамыту, оқытуда цифрлық технологияларды пайдалану және персоналдың барлық деңгейлері үшін бейімдеу бағдарламаларын әзірлеу кіреді. Біздің тәсілдерімізге ішкі оқыту жүйесін әзірлеу, дағдыларды игеру және дамыту үшін жұмысшыларды ротациялау, таланттар пулын құру, бағалау әдістерін жақсарту, шетелдік және жергілікті жұмысшылар арасында білім беруді қамтамасыз ету, халықаралық оқыту бағдарламаларында жұмыскерлерді қолдау және қысқарту, қайта құрылымдау, тарату жағдайында жұмыскерлерге жаңа мүмкіндіктерге көшуге көмектесу үшін аутплейсмент бағдарламаларын енгізу кіреді немесе зейнетке шығу. [GRI 404-2](#), [GRI 3-3](#)

2022 жылы Қор тобының 625 328 жұмыскері оқудан өтті. Осы мақсатта оқытуға жұмсалған шығындар – 104,3 млрд теңгені құрады, оқытудың орташа құны – бір жұмыскерге 166,7 мың теңге (2021 жылы 227,9 мың теңге). 2022 жылы персоналды оқытудың

Ұйымның қызметіндегі елеулі өзгерістерге қатысты хабарламаның ең аз кезеңі – егер еңбек, ұжымдық шарттарда хабарламаның неғұрлым ұзақ мерзімі көзделмесе, күнтізбелік 15 күннен кешіктірмей. [GRI 402-1](#)

жалпы саны жылына 11,8 млн сағатты құрады (өндірістік персонал – жылына 6,1 млн сағат, әкімшілік-басқарушылық – жылына 5,7 млн сағат).

Қор тобының 1 жұмыскері орта есеппен 19 академиялық оқу сағатынан өтті, оның ішінде: [GRI 404-1](#)

Таланттарды басқарудың негізгі қағидатына Қордың бизнес-стратегияға сәйкес кадрлық әлеуетін дамыту, ашықтық пен өділеттілік, біздің нақты қажеттіліктерімізге жауап беретін мұрагерлер пулын құру, мансаптық жоспарларды талқылау және өз бөлімшесінен тыс жұмысшылардың мансабын дамыту кіреді. Таланттарды басқару жүйесінің негізгі міндеті компания үшін маңызды рөлдерді орындау үшін әлеуеті бар жұмысшылар пулын құру және Қорды болашақта қажетті таланттармен қамтамасыз ету болып табылады.

Біз «Самұрық-Қазына» АҚ Әкімшілік және басқарушы жұмыскерлерінің қызметін бағалау қағидаларымен реттелетін персоналдың қызметіне тұрақты бағалау жүргіземіз.

Бағалаудың мақсаты Қордың стратегиялық мақсаттарына қол жеткізу үшін жұмыс нәтижелеріне, жұмыскерлердің дағдыларына, білімдері мен құзыреттеріне қойылатын талаптарды айқындау арқылы жұмыскерлер қызметінің тиімділігін арттыру. [GBL404-3](#) Қызметті бағалау келесі негізгі қағидаттарға негізделген:

- сенімге негізделген әділ және объективті кері байланыс беру;
- оқыту мен дамыту қажеттілігін анықтауға көмек көрсету;
- қызметтің жеке көрсеткіштерін жақсартуға жәрдемдесу.

Біз, жұмыскерлердің еңбегін тану және бизнес-нәтижелерге қол жеткізгені үшін көтермелеу жүйесіне назар аударамыз, сондай-ақ еңбенақы төлеу жүйесін жетілдіреміз. Ол үшін Қор еңбек нарығына талдау жүргізеді, қаржылық-экономикалық мүмкіндіктерге сәйкес жалақы деңгейін қолдайды, жалақы деңгейін анықтауға сараланған көзқарасты сақтайды және әкімшілік-басқарушылық және өндірістік персонал арасындағы алшақтықты азайтады. Дәл осындай жүйе портфельдік компанияларда енгізілуде.

КОРПОРАТИВТІК МӘДЕНИЕТ

Біз көшбасшылардың мықты командасына, жұмыскерлердің белсенділігі мен келісімділігіне негізделген тиімді корпоративтік мәдениетті құру үшін жұмыс істейміз.

Біздің HIT (Humility, Integrity, Transparency) корпоративтік құндылықтарымыз: қарапайымдылық, адалдық және ашықтық – біздің корпоративтік мәдениетіміздің негізінде жатыр және ішкі және сыртқы коммуникациялардың негізгі қағидаттары болып табылады.

Біздің басшылығымыз корпоративтік этикалық мінез-құлық нормаларын нақты ұстанады, корпоративтік мәдениетті жоғары деңгейде қолдайды және дамытады және Қор мен жалпы халықтың мүддесі үшін әрекет етеді. Қордың ішінде де, сыртында да корпоративтік мінез-құлық құндылықтарын сақтау және дамыту әрбір басшы мен жұмыскердің жауапкершілік аймағы болып табылады.

Біздің сервистік компаниямыз, «Samruk Business Academy»¹⁴ жеке меншік мекемесі, жұмыскерлерді оқыту, бағалау және дамыту, Қор компаниялары тобының мамандарын қайта даярлау және біліктілігін арттыру саласында қызмет көрсететін, бізге дамудың стратегиялық мақсаттарына сәйкес корпоративтік мәдениетті қалыптастыруға көмек көрсетеді.

Есепті жылы мынадай маңызды іс-шаралар өткізілді:

- «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ «Өндірістік қауіпсіздік саласындағы көшбасшылық. Жаңа сын-қатерлер мен төсілдер» VII жыл сайынғы форумы» (75 қатысушы);
- «Қазақстан темір жолы» ҰН» АҚ 100 жас тұлғалар бағдарламасы аясында үш жылдық модульдік оқыту аяқталды;

- көшбасшылық бағдарламалар: «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ менеджменті және кадр резерві не арналған 2 Модуль «Мансап. Б пулы» (14 қатысушы);
- Қорға арналған «Гендерлік теңдік» бағдарламасы (140 қатысушы қатысып, 71 жобаны аяқтайды);
- «ҚазТрансОйл» АҚ үшін «Өзгерістер агенттерінің жария коммуникация құралдары» жастар форумы (50 қатысушы);
- 2022 жылғы қазаннан 2023 жылғы мамырға дейінгі оқу кезеңіне есептелген «Middle Management» бағдарламасының 1 және 2 оқыту модульдері өткізілді;
- Мақсатты аудиториясы Қордың және портфельдік компаниялардың 35 жасқа дейінгі жас мамандары болатын жас көшбасшыларды дамыту жөніндегі бағдарламаның бірінші және екінші кезеңдері.

Жыл сайын біз жалпыға ортақ еңбек туралы идеяны ілгерілетуге және өндірістік мамандықтарды дәріптеуге бағытталған «Үздік маман» байқауын өткіземіз.

Дамудың одан арғы бағыттары

- Жаңа оқу бағдарламаларын іске қосу (HR, PR, IR мектептері және т. б.).
- FMD Global/Global CCU халықаралық аккредиттеу.
- SBA LMS жүйесін енгізу (білім мен тәжірибені таратудың автоматтандырылған жүйесі).
- Сараптамалық және әдіснамалық қолдаумен қолданбалы біліктілік орталығын құру.
- «Мұнай-газ өнеркәсібі және мұнай-химия мектебі», «Көлік және коммуникация мектебі», «IT және телекоммуникация мектебі», «Энергетика мектебі», Health&Safety School оқытудың өндірістік бағдарламаларын әзірлеу.

¹⁴ SBA 2022 жылы «Бірыңғай персоналды дамыту орталығының» негізінде 2004 жылы құрылған «Самұрық-Қазына» корпоративтік университеті» жеке мекемесі болып өзгертілді.

ЖАСТАР САЯСАТЫ

Бүгінгі таңда Қордың компаниялар тобында 30 жасқа дейінгі 44,5 мыңнан астам жас маман немесе жұмыскерлердің жалпы санының 17%-ы есептеледі. 30 жасқа дейінгі басшы және басқарушы жұмыскерлердің үлесі – 7%. Жастармен жұмыс істеуге жүйелі көзқарас, жас мамандардың зияткерлік және кәсіби дамуына баса назар аудара отырып, жаңа тәсілдерді енгізу мақсатында Қорда Жастар саясатын дамыту жөніндегі іс-шаралар жоспары іске асырылуда. Әрбір портфельдік компанияда жастармен жұмыс істеу үшін супервайзерлер анықталған. Жастар кеңесі институты енгізілді.

«Jas Samiryq» қарқынды челленджін өткізу бағдарламасы әзірленді (дамудың үш бағыты бойынша тапсырмаларды жеңе орындау – физикалық, эмоционалдық және интеллектуалдық), оның қорытындысы бойынша портфельдік компаниялардың (пікір көшбасшыларының) ең белсенді 200 жұмыскері үшін жастар білім беру форумы өткізілді.

«Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ жас мамандарды дамыту үшін «Жас Өркен» және «Ізбасар» бағдарламаларын іске асырады. Бағдарламаның мақсаты – компания кәсіпорындарында кезең-кезеңімен мансаптық өсу перспективасы бар талантты көшбасшыларды тәрбиелеу.

Неліктен бұл біз үшін маңызды?

Әлеуметтік-еңбек қатынастары еңбектің сапасы мен өнімділігін арттыруды қамтамасыз етудің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Әрбір қызметкердің бірігуіне, оның ішінде өз мүдделері мен еңбек ұжымдарының мүдделерін қорғау үшін кәсіподақтар құруға құқығы бар. Біз үшін бұл құқықты жан-жақты қолдап, оған қажетті жағдай жасау маңызды.

Біздің мақсаттарымыз бен міндеттеріміз:

- Әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз етудің кешенді жоспарын іске асыру
- Татуластыру институттарының рөлін ілгерілету және күшейту, оның ішінде кәсіподақтарды оқыту және медиаторлардың жеке пулын құру.

Маңызды тақырыптар	Өсер түрі	Тікелей өсер ету
Қызметкерлермен өзара әрекеттесу	+	● ● ●

Өсер ету түрі: + оң – теріс

Материалдық деңгейі:

- ● ● күшті
- ● орташа
- әлсіз

ӘЛЕУМЕТТІК-ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ

Жұмыскерлердің сөзсіз құқығы бірлестіктердің бостандығы, еңбек ұжымдарының мүдделерін қорғау үшін кәсіптік одақтарға бірігу құқығы. Біз әлеуметтік жауапты компания ретінде осы құқықты толығымен қолдаймыз және осы институционалдық құрылымды дамыту үшін қолайлы жағдай жасаймыз. [GRI 407-1](#)

Кәсіподақтар диалог алаңының жақсы үлгісі болып табылады, бұл әлемдік тәжірибемен расталады. 2022 жылдың соңында біздің 38 портфельдік компанияда ұжымдық шарттарға қол қойылды (2021 жылы – 37). [GRI 2-24, GRI 407-1, GRI 2-30](#)

Әлеуметтік өзара іс-қимыл және коммуникациялар орталығы (бұдан әрі – ӨӨІҚНО) – Қор компаниялары тобында әлеуметтік-еңбек қатынастарын реттеу және әлеуметтік әріптестікті дамыту алаңы. 2021 жылдан бастап дағдарыстық жағдайлар туындаған жағдайда Қор бөлімшелері мен портфельдік компаниялардың және дағдарысқа қарсы іс-шаралар ұйымдарының өзара іс-қимылын үйлестіруге арналған Қордың жедел штабы жұмыс істейді. Есепті кезеңде жедел штабтың 7 отырыс өткізілді.

Біз еңбек ұжымдарындағы моральдық-психологиялық ахуалға мониторинг жүргіземіз. Еңбек жағдайларын жақсарту, еңбек дауларының алдын алу және т. б. бойынша жұмыстар жүргізілуде. ӨӨІҚНО жанында 4 байланыс арнасы (электрондық пошта, телефон, Whatsapp мессенджері, веб-сайт) бойынша еңбек ұжымдарында әлеуметтік шиеленістің туындау алғышарттары немесе фактілері туралы жедел деректерді жинауды және талдауды 24/7 режимінде жүзеге асыратын Әлеуметтік тұрақтылық мониторингі орталығы жұмыс істейді. 2022 жылы «Нысан» колл-орталығының жедел желісі арқылы 23 мыңнан астам хабарлама келіп түсті, оның ішінде әлеуметтік-еңбек қатынастары мәселелері бойынша – 1 037. 86 ереуіл тіркелді, оның 78-і Маңғыстау облысына тиесілі, оның ішінде мұнай-газ секторының мердігерлік ұйымдары тарапынан 30 ереуіл.

Әлеуметтік тұрақтылықтың интерактивті картасы енгізілді, ол арқылы нақты уақыт режимінде Қор компаниялары тобының

кәсіпорындарындағы жағдай бақыланады (12 портфельдік компанияның периметрі бойынша 230 мыңнан астам адам).

2013 жылдан бастап Қордың компаниялар тобында Samruk Research Services әлеуметтік тұрақтылық деңгейіне зерттеу жүргізілуде, бұл бүкіл Қазақстан бойынша өндірістік ұжымдардың әлеуметтік-еңбек қатынастарындағы проблемалық аймақтарды диагностикалауға және алдын алу шараларын уақтылы қабылдауға мүмкіндік береді. Ол компаниялардың барлық дерлік жұмыскерлерін қамтиды.

Қор компаниялары тобындағы әлеуметтік тұрақтылық деңгейі 2022 жылдың қорытындысы бойынша қанағаттанарлық – SRS жалпы көрсеткіші 2021 жылмен салыстырғанда 3%-ға төмендеп 70%-ды құрады (97 мыңнан астам респондентті қамту). Зерттеу смс-тарату (онлайн сауалнама) және телефон арқылы сауалнама арқылы жүргізілді.

Бес жылдан астам уақыт бойы Қордың Кәсіподақ белсенділерінің корпоративтік мектебі кешенді білім беру жобасы жаңа формациядағы кәсіби кәсіподақ жұмыскерлерін тәрбиелеп келеді. Оқу бағдарламасында қақтығыстарды басқару, медиация, тиімді қарым-қатынас психологиясы, ұжымдық шартты қалыптастыру сияқты әдістерге ерекше назар аударылады. Кәсіподақ құру мен ұжымдық шартты қалыптастырудың қадамдық алгоритміне көңіл бөлінеді. Белсенділер мектебінде тыңдаушыларға олардың салдарымен күресудің орнына даулардың алдын алуға үйретіледі. Мектеп бағдарламасы еңбек құқығы, ұжымдық келіссөздер жүргізу және кәсіподақ ұйымдастыру сияқты бүгінгі таңда сұранысқа ие дағдыларды оқытуды қамтиды. [GRI 407-1](#)

2022 жылдың наурыз айында біз «Медиаторлар пулы» жобасын іске қостық. Астана және Алматы қалаларында Қор тобының түрлі портфельдік компанияларының 102 жұмыскері оқудан өтті. Аталған жобаның мақсаты – жанжалдарды уақтылы анықтау және шешу үшін Қор тобының әрбір компаниясында сертификатталған

Неліктен бұл біз үшін маңызды?

Жұмыстағы қауіпсіздік пен қауіпсіздік адамның негізгі құқығы болып табылады және біз қызметкерлеріміздің және біздің нысандарда жұмыс істейтін әрбір адамның қауіпсіздігін қамтамасыз етуге міндеттіміз. ISO 45001 «Еңбекті қорғау және қауіпсіздікті басқару жүйесі» халықаралық стандартына сәйкес еңбек қауіпсіздігін басқарудың тиімді жүйесін қолдауға ерекше назар аударылады.

Біздің мақсаттарымыз бен міндеттеріміз:

- 2023 жылы LTIFR O,14 деңгейіне жету
- 2027 жылы LTIFR O,11 деңгейіне жету
- 2023 жылы өндірістік персонал үшін қауіпсіздік мәдениетін 100% оқыту

Маңызды тақырыптар	Өсер түрі	Тікелей әсер ету	Жанама әсер
Жұмыс орнындағы қауіпсіздік және денсаулық	-	●●●	●●●

Өсер ету түрі: + оң – теріс

Материалдық деңгейі:

- күшті
- орташа
- әлсіз

медиатордың болуы. 2018 жылдан 2021 жылға дейін әлеуметтік-еңбек қатынастары орталығы бүкіл Қазақстан бойынша Қор тобы компанияларының 300-ден астам кәсіподақ жұмыскерлерді оқытты. Тағы 80 кәсіподақ көшбасшысын оқыту 2022 жылдың 19 тамызында аяқталды. [GRI 407-1, GRI 2-24](#)

Тағы бір бағыт – Қордың компаниялар тобында IR (Industrial relations – өндірістік қатынастар) әдістерін енгізу, бұл өндірістегі әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларды арттыруға мүмкіндік береді. 2022 жылы Қор компаниялары тобында IR дамуын бірыңғай тәсілдерді және орталықтандырылған реттеуді қамтамасыз ету үшін корпоративтік стандарт

ЖҰМЫС ОРНЫНДАҒЫ ҚАУІПСІЗДІК

Өндірістік қауіпсіздікті қамтамасыз ету және «нөлдік жарақатқа» ұмтылу біздің стратегиямыздың ажырамас бөлігі болып табылады. Біздің қызметіміздің ерекшелігіне байланысты Қор тобына кіретін өндірістік объектілерде жұмыс істеу адамдар үшін ықтимал қауіпті болуы мүмкін және еңбекке қабілеттілігін жоғалтуға немесе активтерін жоғалтуға, өндіріс тиімділігінің төмендеуіне, қаржылық шығындарға себеп болуы мүмкін, бұл қордың беделіне теріс әсер етуі мүмкін. Осыған байланысты 2022 жыл Қор компаниялары тобында «еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жылы» болып жарияланды.

Стратегиялық мақсатымызға қол жеткізу үшін біз Қор тобының барлық жұмыскерлеріне таралатын «Денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігі саласындағы менеджмент жүйесі» ISO 45001 халықаралық стандартына сәйкес өндірістік қауіпсіздікті басқарудың тиімді жүйесіне қолдау көрсетуге ерекше назар аударамыз. Осы жүйе шеңберінде біз Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік, өрт қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы ұлттық заңнамасының талаптарын ұстанамыз, сондай-ақ жұмыс орнында қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша үздік салалық әлемдік

бенітілді, сондай-ақ әлеуметтік-тұрмыстық жағдайлардың санитарлық-эпидемиологиялық мониторингі, ішкі коммуникацияларды дамыту, кері байланыс мәдениеті және жұмыс орнындағы қысымның алдын алу, IR тарихы мен ESG күн тәртібімен және Тұрақты даму мақсаттарымен өзара байланысы туралы оқыту жүргізілді.

Қабылданған шаралардың арқасында туындайтын еңбек даулары медиация әдістерін қолдана отырып, Қор компаниялары тобының жергілікті кәсіподақ ұйымдарын тарта отырып және сот органдарына жүгіну арқылы құқықтық өріс аясында шешіледі.

тәжірибелерді енгіземіз. Біз өз қызметімізді Өндірістік қауіпсіздік саясатына, Портфельдік компанияларға, олардың еншілес және тәуелді ұйымдарына, сондай-ақ қызмет көрсетушілерге қолданылатын өндірістік қауіпсіздікті басқарудың корпоративтік стандартына сәйкес жүзеге асырамыз. [GRI 403-1, GRI 403-8, GRI 3-3](#)

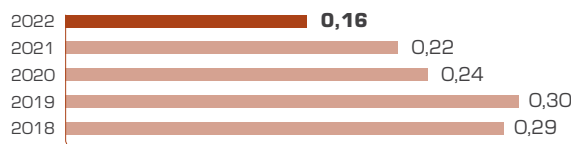
Бұл ретте компаниялардың өздері денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету менеджменті жүйелерін енгізуді және сертифициаттауды қамтамасыз етеді және олардың жоғарыда көрсетілген құжаттардың талаптарына сәйкестігін қамтамасыз етеді. Жүйелерді жетілдіру өндірістік қауіпсіздіктің тиісті бағыттары бойынша жекелеген рәсімдерді әзірлеу немесе өзектендіру, өндірістік қауіпсіздік жүйесінің тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу және т. б. арқылы үздіксіз негізде жүргізіледі.

Қор тобының топ-менеджменті жұмыс орнындағы қауіпсіздікті қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады. Ол қауіпсіз мінез-құлықтың драйвері болып табылады және өндірістік қауіпсіздік мәселелеріне адалдық пен қатысуды көрсетеді. 2022 жылы Директорлар кеңесі жұмыскерлердің

денсаулығы мен қауіпсіздігін бақылауға көңіл бөле бастады. Өндірістік қауіпсіздік туралы есептер Директорлар кеңесінің отырыстарында қаралды. Елдегі жағдайдың тұрақтануына қарамастан Covid-19-ды жұқтыру жағдайларын бақылау жалғастырылды.

Қорда үш жыл бойы проблемалық мәселелерді талқылау, тәжірибе алмасу, сондай-ақ өндірістік қауіпсіздік саласындағы стратегиялық бастамалар мен идеяларды қарау бойынша диалог алаңы – Қор Басқармасы жанындағы Еңбекті қорғау, өндірістік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау комитеті табысты жұмыс істейді. Аталған Комитеттің құрамына 13 ірі портфельдік компаниялардың CEO-1 деңгейінің жауапты өкілдері кіреді. Комитеттің негізгі мақсаты – Қор Басқармасына және Директорлар кеңестеріндегі Қор өкілдеріне ұсыныстар әзірлеу, өндірістік қауіпсіздік саласындағы корпоративтік басқару жүйесінің тиімділігін арттыру жөніндегі портфельдік компаниялардың іс-шараларының орындалу барысын үйлестіру мен бақылауды қамтамасыз ету болып табылады. [GRI 403-4, GRI 2-24](#)

№5 СУРЕТ. ЖҰМЫС УАҚЫТЫН ЖОҒАЛТУ ЖАРАҚАТТАРЫНЫҢ ДИНАМИКАСЫ (LTIFR), БІРЛІК

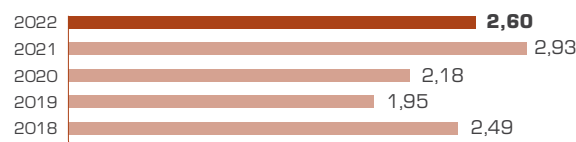
2022 жылы Еңбекті қорғау, өндірістік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау комитетінің 5 отырысы өткізілді. Жұмыс келесі бағыттарға бағытталды:

- өндірістік қауіпсіздік саласындағы қызметтің барысы мен нәтижелерінің мониторингі;

- жазатайым оқиғаларды тергеп-тенсеру нәтижелерін және қабылданған іс-шараларды қарау;
- өндірістік қауіпсіздік саласында жаңа нормативтік құжаттар мен процестерді (оның ішінде цифрландыру жөніндегі бірқатар шешімдерді) әзірлеу және қолданыстағы нормативтік құжаттарды жетілдіру.

Ірі портфельдік компанияларда өндірістік қауіпсіздік қызметтері құрылды. Біз әрбір портфельдік компанияда бірінші басшыға өндірістік қауіпсіздік жөніндегі функцияның тікелей әкімшілік есептілігін енгіземіз. Мәселен, «QazaqGaz» ҰК» АҚ-та 2022 жылы өндірістік қауіпсіздік жөніндегі функция өндірістік блоктан бөлініп Компанияның Басқарма төрағасының қарамағындағы дербес қызмет қалыптастырылды. Қор тобы бойынша орта есеппен 1 өндірістік қауіпсіздік жұмыскеріне 134 жұмыскер келеді. [GRI 403-3](#)

№6 СУРЕТ. ӨЛІМ-ЖІТІМ КОЭФФИЦИЕНТІНІҢ ДИНАМИКАСЫ, БІРЛІК

Біз жұмыс орындарындағы қауіпсіздікті қамтамасыз етуде тәуекелге бағытталған тәсілді қолданамыз. Есепті жыл ішінде тұрақты негізде басқарудың әртүрлі деңгейлерінде жұмыс орындарының жай-күйіне аудиттер жүргізілді. Өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптарға сәйкестікке жүргізілген ішкі аудиттердің саны 2022 жылы 25 641 аудитке жетті (2021 жылы 19 073 аудит). Бұл ретте анықталған 126 мың сәйкессіздіктің 121 мыңы жойылды. Қалған бұзушылықтар бойынша жоюдың ұзағырақ мерзімдері белгіленді. [GRI 403-2](#)

Компаниялар тобында өндірісте жазатайым оқиғалар мен аварияларсыз жұмыс істеу жұмыскерлердің мақсатты әрекеттеріне ғана емес, сонымен қатар мердігер ұйымдардың жұмыскерлеріне де байланысты. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі корпоративтік ережелер мен ережелерді мүлтіксіз сақтау бойынша мердігер ұйымдарға қойылатын талаптар Қордың өндірістік қауіпсіздігі саласындағы тиімді басқару жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады. Мердігер ұйымдардың жұмыскерлеріне оның ішінде олардың біліктілігі мен құзыретіне қойылатын талаптар біздің жұмыскерлерге қойылатынмен бірдей. Бұл талаптар лайықты ұйымдармен жасалған шарттардың бөлігі болып табылады. Олардың сақталуын Қор мен портфельдік компаниялар көшпелі аудит барысында, нақты бағалау бойынша, мердігерлік ұйымдардың өндірістік қауіпсіздік талаптарына сәйкестігіне бағалайды.

Жергілікті жерлерде жұмыскерлерге 178 кәсіподақ ұйымдары тарапынан үлкен қолдау көрсетіледі. Жұмыс орындарында жұмыскерлердің өмірі мен денсаулығын сақтау мақсатында кәсіподақтармен бірлесіп еңбек жағдайларын жақсарту, өндірістік жарақаттану мен кәсіптік аурулардың алдын алу, ішкі және қоғамдық бақылауды ұйымдастыру жөніндегі іс-шаралар көзделеді. [GRI 403-7, GRI 403-10](#)

Біз жыл сайын жазатайым оқиғалардың алдын алу, жұмыскерлер үшін санитарлық-тұрмыстық еңбек жағдайларын жақсарту, жұмыскерлерді сауықтыру, жеке қорғаныс құралдарын сатып алу, арнайы киімдерді химиялық тазалау және жуу, еңбекті қорғау мәселелерін оқыту және насихаттау жөніндегі іс-шараларды қаржыландыруды қамтамасыз етеміз. 2022 жылы осы мақсаттарға 126 млрд теңге жұмсалды (2021 жылы 99,8 млрд теңге).

7-КЕСТЕ. БАҒЫТТАР БОЙЫНША ӨНДІРІСТІК ҚАУІПСІЗДІК САЛАСЫНДАҒЫ ТАЛАПТАРДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУГЕ ИНВЕСТИЦИЯЛАР, МЛРД ТЕҢГЕ

	2018	2019	2020	2021	2022
Барлығы	57,0	65,3	122,4	99,8	126,0
Еңбекті қорғау	17,0	17,7	19,9	22,6	24,4
Өрт қауіпсіздігі	7,6	8,2	8,6	10,2	15,2
Өнеркәсіптік қауіпсіздік	27,8	34,0	88,4	60,8	81,9
Оқыту	2,0	2,4	1,9	2,4	1,7
Басқа да	2,2	2,5	3,3	3,6	2,5

Портфельдік компанияларды өндірістік қауіпсіздіктің жағдайын жақсартуға ынталандыру мақсатында 2022 жылдың нәтижелері бойынша алғаш рет өндірістік қауіпсіздік саласындағы нәтижелерге қол жеткізгені үшін Қордың Басқарма Төрағасының жыл сайынғы номинациясын беру практикасы енгізілді. Осылайша, жүргізілген бағалау нәтижелері бойынша бірінші орынға номинант болып «Қазақтелеком» АҚ анықталды, ол Қордың Басқарма Төрағасының Құрмет грамотасымен марапатталды. [GRI 403-7](#)

2022 жылдың негізгі нәтижелері

Біздің портфельдік компанияларымызбен бірлесіп, біз өндірістік қауіпсіздікті басқару жүйесін жетілдіруге және келесі бағыттар бойынша жарақаттану деңгейін төмендетуге бағытталған жүйелі жұмыс жүргіздік:

- 1) Басшылардың көшбасшылығы мен адалдығын арттыру. «Қазақтелеком» АҚ, «HEGOC» АҚ, «QazaqGaz «ҰН» АҚ, «Samruk-Kazyna Odeu» ЖШС-да Қорға ұқсас, алғаш рет өндірістік қауіпсіздік бойынша мамандандырылған Форумдар өткізілді. Аталған іс-шараларда бірінші

- басшылар, еншілес және тәуелді ұйымдар мен құрылымдық бөлімшелердің басшылары өндірістік қауіпсіздік бойынша міндеттемелер қабылдады. Бұдан басқа, CEO-1 деңгейінің басшылары өндірістік алаңдарды 2 айда кемінде 1 рет көшпелі тексеруді жүзеге асыруы тиіс. CEO-1 деңгейіндегі компаниялардың басшылары есепті жылы барлығы 43 тексеру жүргізді.
- 2) Қауіпсіздік мәдениетінің деңгейін арттыру, хабардарлықты өзгерту және жұмыскерлерді өндірістік қауіпсіздік мәселелеріне тарту. 2022 жылы қауіпті жағдайларды, қауіпті әрекеттерді, ықтимал қауіпті оқиғаларды (Near Miss) тіркеу, Қауіпсіз мінез-құлық бақылауларын жүргізу, әрбір жұмыскердің қауіпті жұмыс түрлерін тоқтата тұру құқығын іске асыру сияқты жарақаттанудың алдын алудың белсенді құралдары белсенді енгізілді. 2022 жылы 136 360 мінез-құлық қауіпсіздік бақылаулары жүргізілді, 2 040 қауіпсіз орындалатын жұмыс түрлері тоқтатылды (2021 жылы 1 797), бұл қауіпсіз еңбек мәдениетінің өсіп келе жатқан деңгейін көрсетеді. [GRI 403-2](#)
- 3) Қор тобының ішінде де, өнеркәсіп салаларының озық компанияларымен де тәжірибе алмасу. Өндірістік қауіпсіздік қызметтерінің басшылары мен жұмыскерлері «Теңізшевройл», «(NOC) Норт Каспиан Оперейтинг Компани», «(HPO B. V.) Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В.» сияқты ірі ұйымдарда болып, олардың жұмыс істеу тәсілдерімен танысты. «Қазпошта» АҚ жұмыскерлері көлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша тәжірибе алмасу аясында «Сауда-көлік компаниясы» ЖШС-да барды, «Самұрық-Энерго» АҚ АлЭС жұмыскерлері жауап сапарымен ГРЭС-1 барып, СҚЗ-У ЖШС-ның энергокешенінде және СҚЗ-У ЖШС-дағы электр қауіпсіздігін қамтамасыз ету тәртібімен танысты.

- 4) Жұмыскерлердің құзыреттерін дамыту. 2022 жылы ҚР Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамасының талаптары шеңберінде жұмыскерлердің 210 406 немесе 81%-ы , жұмыскерлердің 62 114 немесе 24%-ы ҚР заңнамасынан тыс нұрстарда білім алды. Оның ішінде NEBOSH нұрстарында 244 жұмыскер, IOSH нұрстарында 817 жұмыскер, «қауіпсіз жүргізу» (defensive driving) нұрстарында 3 069 жұмыскер оқытылды. Сонымен қатар, біз Ұлыбританияның қауіпсіздік және денсаулық сақтау институтының мақұлдауына ие болған және аталған курс бойынша өндірістік персоналдың 100%-ын оқыту жоспарлап отырған «Еңбек қауіпсіздігі мәдениеті» атты жеке корпоративтік оқу курсы өзін өзі оқыту бағдарламасын жүргізді. [GRI 403-5](#)
- 5) Процестерді цифрландыру. SAP жүйесінде оқиғалар мен озық көрсеткіштер бойынша есептілік іске қосылды.
- 6) ТЖ-ның алдын алу. Қауіпті өндірістік объектілерде шартты аварияларды жою бойынша бірлескен оқу-жаттығулар өткізу практикасы енгізілді. Мәселен, Маңғыстау мұнай құбыры басқармасының «Ақтау» МҰТП базасында «Резервуарлық парктегі өрт» тақырыбында дағдарыстық жағдайларды басқару командасының оқу-жаттығуы өткізілді.
- 7) Тоғыспалы аудитті жүргізу. Қор компания сарапшыларымен бірлесіп Қордың 18 ұйымында аудит жүргізді, олардың барысында жазатайым оқиғаларға ықтимал алғышарттар болып табылатын 600-ден астам сәйкессіздіктер анықталды. [GRI 403-2](#)

Қызметтің қорытындысы 2021 жылмен салыстырғанда (133-тен 111 адамға дейін) өндірістегі жазатайым оқиғалардың салдарынан зардап шеккендердің жалпы санының 16%-ға төмендеуі болды. Өндірістік жарақаттануды бағалауға Қор тобының барлық жұмыскерлері енгізілді. [GRI 403-9](#)

LTIFR коэффициенті 0,16¹⁵ құрады, бұл 2021 жылмен салыстырғанда 27%-ға төмен.

Қордың өндірістің қызметіне байланысты ауыр жарақаттардың коэффициенті 2022 жылдан бастап есептеле бастады және 0,15-ті құрады.

Өкінішке орай, 2022 жылы өліммен аяқталған 12 жазатайым оқиға болды (2021 жылы 14 жағдай): «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ – 5, «Самұрық-Энерго» АҚ – 4, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ – 1, «НЕГОС» АҚ – 1, «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК – 1. [GRI 403-9](#)

8-КЕСТЕ. 2022 ЖЫЛЫ БОЛҒАН ОҚИҒАЛАРДЫҢ ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША ЖАЗАТАЙЫМ ОҚИҒАЛАРДЫҢ САНЫ, БІРЛІК

Портфельдік компаниялар	Өлімге әкелу себебі	Жағдайлар саны
«Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ	Вагондар арасында қысылу	2
	Электр тогының соғуы	1
	Биіктіктен құлау	1
	Конструкцияның құлауы	1
«Самұрық-Энерго» АҚ	Электр тогының соғуы	1
	Биіктіктен құлау	1
	Жылжымалы құрамның басып кетуі	1
«ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ	Автокөліктің шанағы мен аспасы арасында қысылып қалу	1
	Құбырдан ауаның шығып кетуі	1
«Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ	ЖҰКО	1
«НЕГОС» АҚ	Биіктіктен құлау	1

Өндірісте болып жатқан оқиғаларды талдау және тергеу және болашақта олардың қайталануын болдырмау үшін шаралар қабылдау маңызды аспект болып табылады. Әрбір жағдай бойынша талдау жүргізіледі, басқа компанияларда олардың қайталануына жол бермеу мақсатында мән-жайларды, себептерді және қабылданған түзету шараларын қысқаша сипаттай отырып, ақпараттық бюллетеньдер жіберіледі.

[GRI 403-7](#)

Барлық ауыр жарақаттардың 55%-ы оқиғалардың үш санатына жатады: құлау; сүріну және сырғанау; қозғалатын, ұшатын, айналатын заттардың және ЖҰКО әсері.

Ауыр жазатайым оқиғалардың көпшілігі 36 мен 50 жас аралығындағы зардап шеккендермен болды. Зардап шеккендердің үштен біріне жуығы 11 жылдан 20 жылға дейін жұмыс өтілі болған. Бұл уақыт өте келе үлкен тәжірибесі бар жұмыскерлердің өзіне деген сенімділік сезімі және жұмысты орындау кезінде жинақылықтың жоқтығын көрсетеді. Осыған байланысты біздің 2023 жылға арналған іс-шараларымыз осы мәселені шешуге бағытталатын болады. [GRI 403-9](#)

№7 СУРЕТ. 2022 ЖЫЛЫ ОҚИҒА ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША ЖАЗАТАЙЫМ ОҚИҒАЛАР, %

¹⁵ LTIFR (Жоғалған уақыт жарақатының жиілігі) – еңбекке қабілеттілігін жоғалтумен болған жазатайым оқиғалардан зардап шеккен компания қызметкерлерінің саны (қайтыс болғандарды қоса алғанда) 1 миллион адам/сағатқа көбейтілген және 12 жұмыс істеген адам-сағаттың жалпы санына бөлінген есеп айлары [GRI 403-9](#)

ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ

Біз әр жұмыскерге әл-ауқат тақырыбына өзінің саналы көзқарасын қалыптастыруға және жұмыста және одан тыс уақытта салауатты және бақытты өмір сүру үшін қажетті дағдыларды қалыптастыруға көмектесуге тырысамыз.

Қор физикалық әл-ауқаттын жақсарту, өмір сүру сапасын жақсарту, денсаулықты жақсарту және өнімділікті арттыру үшін пайдалы әдеттерді қалыптастыру бойынша жоспарлы жұмыс жүргізеді.

Қор тобындағы денсаулық сақтау және еңбек гигиенасы саласындағы мәселелерді басқару Қазақстан заңнамасының; Еңбек кодексінің, Денсаулық туралы кодекстің, Қазақстан Республикасының Санитарлық ережелері мен нұсқаулықтарының, Денсаулық сақтау және еңбек гигиенасы саласындағы халықаралық талаптардың талаптарына сәйкес жүргізіледі. Бес жылда кемінде бір рет өндірістік объектілерді еңбек жағдайлары бойынша тәуелсіз мамандандырылған ұйымды тарта отырып аттестаттау өткізіледі, оның нәтижелері

бойынша еңбек жағдайлары мен қауіпсіздігін жақсарту жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс-шаралар кешені өткізіледі. [GRI 3-3, GRI 403-3](#)

2022 жылдың қорытындысы бойынша денсаулығының нашарлауы себебінен еңбек қызметіне байланысты емес өлім-жітім саны 49%-ға төмендеді, жұмыс орнында барлығы 27 өлім тіркелді, олардың 90%-ы қан айналымы ауруларынан, оның ішінде жүрек-қан тамырлары ауруларынан туындаған.

Жұмыскерлер арасында жүрек-қан тамырлары ауруларының жоғары пайызының ықтимал себептерінің бірі – COVID-19 пандемиясынан кейінгі асқынулар немесе «постковид синдромы».

2022 жылы жұмыс орнындағы денсаулығының нашарлау жағдайларының саны 6 384-не (2021 жылы 3 877) дейін өскені тіркелді. Денсаулықтың нашарлау жағдайларының

көбеюінің себептерінің бірі – COVID-19 пандемиясы. 2022 жылы 201 463 жұмыскер (тексерілуге жататын 207 407 жұмыскер) мерзімді медициналық тексеруден өтті.

Денсаулықтың нашарлау жағдайларын азайту, сондай-ақ физикалық әл-ауқатты жақсарту, жұмыскерлердің өмір сүру сапасын арттыру үшін пайдалы әдеттерді қалыптастыру мақсатында портфельдік компанияларда мынадай жұмыстар жүргізіледі:

- 1) жыл сайынғы медициналық тексеру, ауысым алдындағы және ауысымнан кейінгі жұмыскерлердің денсаулық жағдайына бақылау жүргізіледі; медициналық қарап-тексеру нәтижелері бойынша әлеуметтік маңызы бар аурулардың алдын алу, сондай-ақ одан әрі бақылау, емдеу және оңалту бойынша ұсынымдар беріледі;
- 2) халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік орган ведомствосының аумақтық бөлімшесімен келісілген

жұмыскерлерді сауықтыру және еңбек жағдайларын жақсарту жөніндегі жыл сайынғы іс-шаралар жоспары әзірленеді;

- 3) жұмыскерлерді сауықтыруға бағытталған спартакиадалар, кәсіпорындарда және ПҚ-ның орталық аппараттарында спорттық іс-шаралар өткізіледі;
- 4) медицина жұмыскерлері өндірістік объектілерде қан айналымы жүйесі ауруларының, темекі шегудің, алкогольизмнің, дұрыс тамақтанбаудың алдын алу бойынша дәрістер мен әңгімелер түрінде санитарлық-ағарту жұмыстарын жүргізеді;
- 5) жұмыскерлер санаторий-курорттық емделуге жіберіледі, сауықтыру мақсатында демалысқа материалдық нөмен беріледі;
- 6) «Қазақстан темір жолы» ҰҚ» АҚ-да Қордың ұсынысы бойынша 4 индикатордан тұратын өндірістің қауіпсіздіктің жаңа көрсеткіші, оның ішінде басқарудың желілік және өңірлік деңгейлеріне каскадтаумен өліммен аяқталатын денсаулық жағдайының нашарлау жиілігінің коэффициенті белгіленді. [GRI 403-6](#), [GRI 403-7](#)

Дамудың одан арғы бағыттары

Біздің 2023 жылға арналған мақсатымыз – Қордың корпоративтік тиімділігі болып табылатын LTIFR 0,14 көрсеткішіне қол жеткізу. Сонымен қатар портфельдік компаниялардың ҚТЖ-ға жарақаттану жағдайларын азайтуға оң әсер етуі тиіс қауіпсіздік бойынша мінез-құлық бақылауларын, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі карточкаларды тіркеу, мердігерлік ұйымдардың аудиттерін жүргізу және басқалары енгізілген.

Біз жұмыскерлердің қауіпсіздік мәдениетінің деңгейін арттыру, топ-менеджмент көшбасшылығын дамыту, жабдықтың сенімділігін қамтамасыз ету және ТЖ алдын алу бойынша пәрменді әдістерді қолдану жөніндегі жұмысымызды жалғастыруға ниеттіміз.

Осы мақсаттар үшін Қордың Басқарма Төрағасы белгіленген мерзімдері бар 38 нақты іс-шарадан тұратын 2023 жылға арналған өндірістің қауіпсіздік жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірленді және бекітілді, оның ішінде:

- қауіпсіздік мәдениеті бойынша барлық өндірістік персоналды 100% оқыту;
- ынталандыру жүйелерін енгізу және қауіпсіздік талаптарын бұзғаны үшін жауапкершіліктің нақты өлшемдерін айқындау;
- ең қауіпті жұмыс түрлерін қауіпсіз жүзеге асыру әдістері бойынша нұрстар әзірлеу және жұмыскерлерді оқыту;
- техникалық қайта жарақтандыру жоспарларының орындалуын әзірлеу және бақылау;
- «Lockout/tagout» (LOTO) бұғаттау және таңбалау рәсімін енгізу;
- есептілікті автоматтандыру және цифрлық шешімдерді қолдану бойынша жұмысты жалғастыру.

Оның ішінде портфельдік компаниялармен келесі құралдарды енгізу және қаржыландыру мәселесі пысықталуда:

- теміржол жылжымалы құрамының жол жұмыстарын жүргізу орнына жақындағаны туралы автоматты түрде хабарлау;
- вагондардың алға жылжуы кезіндегі қашықтықтан бейнебақылау жүйесі – «техникалық көру»;
- жұмыскерлерді орналастыру жүйесі;
- ірі габаритті техниканы қауіпті аймақтардың жарық индикаторымен жарақтандыру;
- білезіктермен және басқа шешімдермен жұмыскерлердің денсаулығын бақылау.
- жұмысты жүйелеу және ықтимал ТЖ-ға жедел ден қою үшін тұрақты жұмыс істейтін штаб құру;

- Қорды және мемлекеттік органдарды тарта отырып, апатты, ТЖ жою бойынша командалық-штабтық оқу-жаттығулар өткізу;
- жұмыс аймағының ауасындағы қауіпті заттардың ШРҚ асып кетуін автоматты режимде бақылауға мүмкіндік беретін қосымша аспаптарды талдау және қажет болған жағдайда орнату;
- мердігерлік ұйымдарды басқару жөніндегі жұмысты жалғастыру.

2022 жылы мердігерлік ұйымдарда өндірістің қауіпсіздік саласындағы аудиттер кезінде анықталған сәйкессіздіктер саны 15 863 құрады, оның ішінде 14 707 жойылды. Осылайша, 2023 жылдан бастап Қордың компаниялар тобына кірмейтін мердігер ұйымдармен өндірістің қауіпсіздік саласында жауапты мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру бойынша белсенді жұмыс жүргізуді жалғастыру туралы шешім қабылданды. Жұмыстың алғашқы кезеңдерінің бірі мердігер ұйымдарда өндірістің қауіпсіздіктің жағдайы туралы есептілікті компанияларға енгізу болып табылады. Келер жылдан бастап объектілерде жұмыстарды жүзеге асыратын мердігер ұйымдармен компаниялардың өңірлік бөлімшелерінің басшылығымен тоқсанына кемінде 1 рет кеңестер өткізу жауапкершілігі бекітілді, бұл мердігер ұйымдар арасында қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыру деңгейін арттыруға мүмкіндік береді.

Қор өндірістің қауіпсіздік жүйесін жетілдіруде жүйелі жұмысты жалғастырады және көшбасшылық танытатын және еңбек қауіпсіздігі талаптарын саналы түрде сақтайтын компаниялар тобының әрқайсысын қолдайды, әріптестерін осыған шақырады. [GRI 403-6](#)

ҚОРШАҒАН ОРТА

”

Біз өзіміз жұмыс істейтін аймақтарда экологиялық стандарттарды сақтау және қоршаған ортаны қорғау жауапкершілігін мойындаймыз, сондықтан біз күн сайын өз жұмысымызды жақсартуға тырысамыз және болашақ қиындықтар мен мүмкіндіктерге жауап беруге дайынбыз.

05

Неліктен бұл біз үшін маңызды?

Біз өз жұмысымыздың жағымсыз әсерлерін барынша азайту үшін қоршаған ортаны қорғау көрсеткіштерін жақсартуды міндеттеміз және қазіргі және болашақ ұрпақтардың әл-ауқатын қамтамасыз ету үшін болашақ қиындықтар мен мүмкіндіктерге жауап беруге дайынбыз.

Біздің мақсаттарымыз бен міндеттеріміз:

- 2032 жылға қарай ЖЭҚ және СЭС-тің электр энергиясын өндірудегі үлесі 26% (2021 жылғы деңгейден)
- 2032 жылға қарай 5,8 млн тонна CO₂-балама офсеттің жобалар портфелін қалыптастыру (2021 жылғы деңгейден)
- Мұнай және газ өндіруші объектілерде нөлдік тұрақты жағуға қол жеткізу
- Қор деңгейінде биоәртүрлілікке әсер ету тәуекелдерін басқару және ақпаратты ашудың бірыңғай тәсілдерін әзірлеу
- Су ресурстарын басқару бағдарламаларын әзірлеу

Маңызды тақырыптар	Әсер ету түрі	Тікелей әсер ету	Жанама әсер
Энергия	-	● ● ●	
Су және ағынды сулар	-	● ● ●	
Биоалуантүрлілік	-	●	● ●
Шығарындылар	-	● ● ●	
Жергілікті қауымдастықтар	+-	● ●	

Әсер ету түрі: + оң – теріс

Материалдық деңгейі:

- ● ● күшті
- ● орташа
- әлсіз

Біз бар аймақтардағы экологиялық ережелерді сақтау және қоршаған ортаны қорғау үшін жауапкершілігімізді мойындаймыз, сондықтан біз күн сайын көрсеткіштерімізді жақсартуға тырысамыз және болашақ қиындықтар мен мүмкіндіктерге жауап беруге дайынбыз. [GRI 413-1](#)

Біз қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша халықпен өзара іс-қимыл бойынша жүйелі жұмыс жүргіземіз. Біз сақтық қағидасының негізгі ережелерімен бөлісеміз (Рио-де-Жанейраның БҰҰ қоршаған ортаны қорғау және даму декларациясының 15-қағидасы, 1992). Жаңа жобалар мен объектілерді іске қосу алдында міндетті түрде, біз қоғамдық пікірді анықтау және оның әсерді бағалау процесінде есепке алу мақсатында жоспарланған қызмет және оның ықтимал әсері туралы жұртшылықты хабардар етуге бағытталған қоршаған ортаға әсерді бағалау (ҚОӘБ) шеңберінде іс-шаралар нешенин жүргіземіз. Біз барлық мүдделі тараптардың ҚОӘБ жобаларына қол жеткізуін, ескертулер мен ұсыныстарды қабылдауды және тіркеуді қамтамасыз етеміз. Материалдар халықты жоспарланған іс-шаралармен таныстыру мақсатында жергілікті билік органдарының веб-сайттарында және БАҚ-та орналастырылады. [GRI 3-3](#)

ПАРНИКТИК ГАЗДАР ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ

Соңғы қол жетімді деректер бойынша Қордың портфельдік компанияларының ел ауқымындағы парниктік газдардың тікелей шығарындыларына қосқан үлесі 14,4%-ға бағаланады, бұл ретте CO₂ (көмірқышқыл газы) шығарындыларының көлемі елдің CO₂ шығарындыларының 15,7%-ын құрайды.

2022 жылы Қор тобының көміртегі әсері (парниктік газдардың тікелей және жанама шығарындылары) 60,9 млн тоннаны құрады CO₂-балама¹⁶. Дегенмен, Қордың көміртегі әсері деректері квоталау жүйесімен қамтылмаған қондырғыларды қамтымайды, сондай-ақ жанама шығарындылар туралы деректер жанама шығарындылар туралы деректерді беру талаптарының болмауына байланысты толық болмауы мүмкін¹⁷.

Тікелей шығарындылар 50,7 млн тоннаны құрады CO₂-баламаны. [GRI 305-1](#) Жанама шығарындылар көлемі 10,2 млн тонна CO₂-баламаны құрады. [GRI 305-2](#) Парниктік газдардың тікелей шығарындыларының көлемі 2021 жылғы көрсеткіштен 10,9 млн тонна CO₂-балама төмен, жанама шығарындылар көлемі 2021 жылғы көрсеткіштен 0,3 млн тонна CO₂-балама төмен. [GRI 305-4](#) Парниктік газдар шығарындыларының қарқындылығы млн теңгеге түсімге 108,9 тонна CO₂-баламаны құрады, бұл 2021 жылғы көрсеткіштен 27,5%-ға төмен. Бұл өзгерістер есепті жылы метан шығарындыларын есептеу әдістемесін қайта қарауға байланысты¹⁸. [GRI 305-5](#)

CO₂ (көмірқышқыл газы) тікелей шығарындылары 2021 жылғы деңгейден 1,1%-ға қысқарды және 44,9 миллион тонна CO₂ (2021 жылы 45,4 миллион тонна CO₂) құрады, бұл парниктік газдар шығарындыларын азайту жөніндегі бірқатар бастамалардың нәтижесі. [GRI 305-1](#), [GRI 305-5](#)

Қазақстандық шығарындылар саудасы жүйесімен парниктік газдар шығарындыларына квоталарды бөлудің ұлттық жоспарына кіретін «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ (қондырғылар операторлары) тобының 14 еншілес және тәуелді ұйымдары қамтылған. Қондырғы операторлары жыл сайынғы негізде аккредиттелген тәуелсіз ұйым тексеруге жататын парниктік

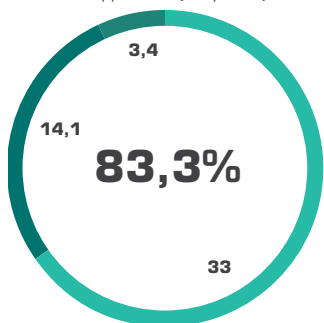
¹⁶ Қордың төмен көміртенгі дамыту тұжырымдамасына сәйкес 2021 жылы көміртегі ізі 75 миллион тонна CO₂-балама болды, бұл парниктік газдар шығарындыларының барлық көздерінің Тұжырымдамасын неғұрлым жан-жақты қамтумен байланысты, сондай-ақ метан шығарындыларын есептеу мен есепке алудың басқа әдістемесін қолдану.

¹⁷ 2020 жылға арналған деректер Қазақстан Республикасының 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу стратегиясы туралы.

¹⁸ Парниктік газдар шығарындылары көлеміндегі елеулі өзгерістер Қордың төмен көміртенгі дамыту тұжырымдамасына сәйкес есептеу әдістемесі мен көлемін қайта қараумен байланысты. Қордың төмен көміртенгі дамыту тұжырымдамасына сәйкес 2021 жылы көміртегі ізі 75 млн тонна CO₂-балама.

№ 8 СУРЕТ. ПАРНИКТІК ГАЗДАР ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ (КӨМІРТЕГІ ІЗІ ЖӘНЕ ТІКЕЛЕЙ ЖӘНЕ ЖАНАМА ШЫҒАРЫНДЫЛАРҒА БӨЛУ)

СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША ПАРНИКТІК ГАЗДАРДЫҢ ТІКЕЛЕЙ ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ (1-ҚАМТУ)

- Электр энергетикасы секторы 33 млн т CO₂-балама (2021 жылы 40,3 млн т CO₂-балама)
- Мұнай-газ секторы 14,1 млн т CO₂-балама (2021 жылы 18 млн т CO₂-балама)
- Көлік-логистика секторы 3,4 млн т CO₂-балама (2021 жылы 3,1 млн т CO₂-балама)

65% Тікелей шығарындардың электр энергетикасы секторына тиесілі

83% Тікелей шығарындардың алауды жағуды қоса алғанда, қазба отындарын жағудың стационарлық көздерінен келеді

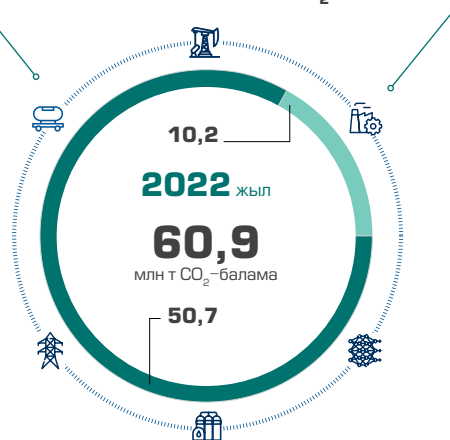
8% Тікелей шығарындардың өндірістік процестердің шығарындарынан келеді

газдарды түгендеу туралы есептерді әзірлейді. Квоталанатын қондырғылардың парниктік газдар шығарындарына квоталар саудасының ұлттық жүйесі шеңберінде парниктік газдар шығарындарын азайту жөніндегі міндеттемелері болады. Квоталанатын қондырғылардың үлесіне 34 млн тонна CO₂ тиесілі.

Қор қызметінің құрылымына, парниктік газдар шығарындары туралы ақпаратты ашу жөніндегі халықаралық талаптар мен нұсқаулықтарға сәйкес шығарындарды бағалау мынадай аспектілер бойынша жүргізіледі:

- көмірсутек отыны мен заттарды жағуға, ұшпа шығарындарға (ағып кетулерге), кез келген өндірістік объектілердің және жүзеге асырылатын

ҚОРДЫҢ КӨМІРТЕГІ ІЗІ, МИЛЛИОН ТОННА CO₂-БАЛАМА

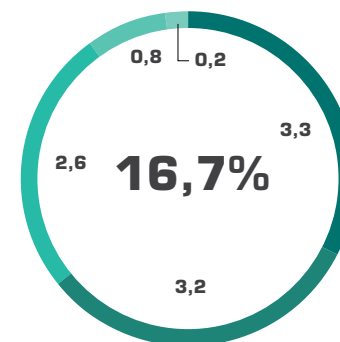

- Тікелей парниктік газдар шығарындары
- Жанама парниктік газдар шығарындары

өндірістік процестердің жұмыс істеуіне байланысты парниктік газдардың тікелей шығарындары Scope 1 шығарындары (сондай-ақ әдістемелік нұсқауларға сәйкес есептілік мақсаттары үшін);

- электр энергиясын, жылу энергиясын, ыстық суды және буды тұтынумен байланысты жанама энергия шығарындары Scope 2 бойынша шығарындар;
- Scope 3 бойынша шығарындар – компанияның құндылығын құру тізбегінде туындайтын парниктік газдардың барлық басқа шығарындары, атап айтқанда сатылған өнімді пайдалану кезіндегі шығарындар (11-санат – «Use of Sold Products»). «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ және «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ сияқты Қордың портфельдік компаниялары Scope 3 бойынша парниктік газдар шығарындарын есептеуді жүзеге асыруда.

СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША ЖАНАМА ПАРНИКТІК ГАЗДАР ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ (2-ҚАМТУ)

- Мұнай-газ секторы 3,3 млн т CO₂-балама (2021 жылы 3,4 млн т CO₂-балама)
- Көлік-логистика секторы 3,2 млн т CO₂-балама (3,2 млн т CO₂-балама 2021 жылы)
- Электр энергетикасы секторы 2,6 млн т CO₂-балама (2,9 млн т CO₂-балама 2021)
- Тау-кен металлургия секторы 0,86 млн т CO₂-балама (0,87 млн т CO₂-балама 2021 жылы)
- Телекоммуникация секторы

Жанама шығарындардың **100%** сатып алынған электр энергиясының шығарындары (нарықтық әдіс) млн т CO₂-балама

Жанама шығарындарға мұнай-газ, көлік-логистикалық және электр энергетикасы секторлары үлкен үлес қосады

«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ № 11 «Сатылған өнімдерді пайдалану» санатына сәйкес шығарындар бойынша ақпаратты ашады. Қордың басқа да портфельдік компанияларында Scope 3 бойынша есептілікті кезең-кезеңімен дамыту жоспарлануда. [GRI 305-3](#)

Парниктік газдар шығарындарын есептеу «Парниктік газдар шығарындарын есептеу жөніндегі жекелеген әдістемелерді бекіту туралы» 2010 жылғы 5 қарашадағы № 280-п бұйрығына, «Парниктік газдар шығарындары мен сіңірулерін есептеу жөніндегі әдістемелерді бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 17 қаңтардағы № 9 бұйрығына, «Парниктік газдарды түгендеу мониторингі мен бақылау қағидаларын бекіту туралы» 2015 жылғы 19 наурыздағы

Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің №221 бұйрығына, «Парниктік газдарды түгендеу туралы есептер нысандарын беніту туралы» Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің м.а. №502 бұйрығына, «Парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулерін есептеу жөніндегі әдістемелерді беніту туралы» Қазақстан Республикасы Экология, Геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 13 қыркүйектегі №371 бұйрығына, «КӨСҮТ-нің парниктік газдарды ұлттық түгендеудің басшылық қағидаттарына» сәйкес жүргізіледі. [GRI 305-1](#), [GRI 305-2](#)

Қордың парниктік газдарының негізгі эмитенттері электр және жылу өндіру секторы (54,2%) және көмірсутектерді барлау, өндіру, тасымалдау, өңдеу секторы (28,6%). Парниктік газдар шығарындылары туралы ақпаратты ашуды қамтуға Қордың операциялық бақылауындағы және Қазақстан Республикасының парниктік газдар шығарындылары саласындағы ұлттық реттеуге жататын портфельдік компаниялар кірді. Түгендеу шекараларына шетелдік активтер, сондай-ақ Қордың қаржылық бақылауындағы портфельдік компаниялар енгізілмеген. [GRI 305-1](#), [GRI 305-2](#)

Электр энергиясы мен жылу өндіру секторының тұтынатын электр энергиясының негізгі үлесі қазба отындарын

пайдалана отырып өндіріледі. Жанармайды жағу нәтижесінде климаттың өзгеруіне әсер ететін парниктік газдар ауаға түседі. 2022 жылы тікелей көлем CO₂ (көмірқышқыл газы) шығарындылары сектор бойынша 32 млн тоннаны құрады CO₂, бұл 2021 жылғы көрсеткіштен 3%-ға төмен. Меншікті шығарындылар көлемі 2021 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 0,02 млн тонна CO₂/млн кВт*сағ-қа қысқарып, 0,8 млн тонна CO₂/млн кВт*сағ-ты құрады.

Көмірсутектерді барлау, өндіру, тасымалдау, өңдеу секторының өндірістік қызметі де қазба отындарын пайдаланумен байланысты. 2022 жылы CO₂ (көмірқышқыл газы) секторының шығарындыларының көлемі 9,8 млн тонна CO₂ құрап, 2021 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 3,1%-ға өсті. Көмірсутектерді барлау, өндіру, тасымалдау, қайта өңдеу секторы бойынша парниктік газдар шығарындыларының үлес көлемі 1000 тонна КСШ-ға 0,0003 млн тонна CO₂-ні құрады.

2018 жылы «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ CDP – инвесторлардың тікелей және жанама парниктік газдар шығарындылары және климаттың өзгеруіне байланысты тәуекелдер туралы ақпаратты ашу жөніндегі бастамасына, соның ішінде тауарлық өнімнің ұңғымадан бастап оны түпкілікті пайдалануға дейінгі барлық көміртегі әсерін бағалауға қатысатынын мәлімдеді.

2022 жылғы шілдеде CDP алаңында «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ-ның 2021 жылға арналған Климаттық сауалнамасы жарияланды, ол Румыния мен Грузиядағы еншілес ұйымдарды қоса алғанда, компанияның барлық активтері бойынша парниктік газдардың тікелей және жанама шығарындыларының көлемі туралы деректерді қамтиды. Сондай-ақ CDP халықаралық климаттық рейтингін алу «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ-ның 2023 жылға арналған жоспарында бар.

Басқа портфельдік компаниялардың парниктік газдар шығарындыларының үлесі шамалы. Барлық портфельдік компаниялар бойынша көрсеткіштерді 9-қосымшадан таба аласыз.

Біз өз қызметімізде климаттың өзгеруіне әсер ететін озонды бұзатын заттардың елеулі шығарындыларын жүзеге асырмаймыз, осыған байланысты Қор деңгейінде бұл көрсеткіш шоғырландырылмайды. Мерзімді бақылау және мониторинг жүргізіледі. Климаттың өзгеруі мәселелері тәуекелдерді анықтауды және қоршаған ортаға жүктемені азайту бойынша шаралар қабылдауды талап етеді. [GRI 305-6](#)

АТМОСФЕРАЛЫҚ АУАНЫҢ САПАСЫ

2022 жылдың қорытындысы бойынша Қор тобы бойынша ластаушы заттардың жалпы саны – 608,7 мың тоннаны құрады, 2021 жылға қарағанда 1,1%-ға (615,3 мың тонна) төмендеді. [GRI 305-7](#)

Электр энергиясы мен жылу өндіру секторына ластаушы заттар шығарындыларының 59% (немесе 358,1 мың тонна) келеді, бұл 2021 жылғы деңгейден 0,08%-ға жоғары (2021 жылы 357,7 мың тонна). Жыл сайын осы сектордағы ластаушы заттардың үлестік шығарындылары төмендейді: 2022 жылдың қорытындысы бойынша ЖЭК және СЭС, газ

ЖЭО-1 (өндірілетін электр энергиясының бірлігіне) өндіру үлесінің ұлғаюының арқасында 2021 жылдың көрсеткішімен салыстырғанда 2%-ға төмендеді.

Мұнай мен газды өндіру және қайта өңдеу секторында 2022 жылдың қорытындысы бойынша ластаушы заттардың жалпы саны 120,6 мың тоннаны құрап, 2021 жылдан бастап 9,4%-ға (110,2 мың тонна) ұлғайды. Қордан осы сектордың үлесі 2022 жылы 20%-ды құрайды. 2022 жылы мұнай мен газды өндіру және қайта өңдеу секторында ластаушы заттар шығарындыларының ұлғаюы күрделі жөндеуден кейін

«Қаламқас» ГҚЭС номиналды режиміне шығуына байланысты энергия ресурстарын тұтынудың өсуімен, сондай-ақ «ПетроҚазақстанОйл Продактс» ЖШС бойынша мұнай өңдеу көлемінің 20%-ға ұлғаюымен байланысты.

Газ тасымалдау секторы Қордың ластаушы заттар шығарындыларының 20%-ы тиісті (2021 ж. – 23 %). Ластаушы заттардың көлемі 123 мың тоннаны құрап, 2021 жылдан бастап 11,4%-ға (139 мың тонна) төмендеді.

9-КЕСТЕ. ІС-ШАРАЛАР ТҮРІ БОЙЫНША ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУҒА АРНАЛҒАН ЖАЛПЫ ШЫҒЫСТАР МЕН ИНВЕСТИЦИЯЛАР, МЛН ТЕҢГЕ

Іс-шаралардың түрі	2021	2022
Технологияларды енгізу	4 579,8	1 150,7
Энергия тиімділік	184,4	920,7
Зерттеулер мен әзірлемелер	727,6	890,7
Эмиссиялар үшін төлемдер	13 716,6	13 747
Басқа да	36 100,1	39 575

Темір жол тасымалы секторына Қордың ластаушы заттар шығарындыларының 0,8%-ы тиіселі. 2022 жылдың қорытындысы бойынша шығарындылар 2021 жылға қарағанда 6,4 мың тоннадан 5,1 мың тоннаға дейін 18,7%-ға төмендеді. Шығарындыларды жыл сайын азайтуға жаңа тепловоздарды енгізу, аралас жылытуы бар жаңа жолаушылар вагондарын сатып алу, қазандықтарды

қатты отыннан газ тәрізді отынға ауыстыру және өндірістің ғимараттарды жылытуды электр жылумен жабдықтауға қосу есебінен қол жеткізіледі.

Пайдалы қазбаларды өндіру және өңдеу секторы Қордың ластаушы заттар шығарындыларының 1%-дан азын құрайды. 2022 жылдың қорытындысы бойынша сектордағы ластаушы заттардың жалпы саны 1,4 мың тоннаны құрады, шығарындылар көздерін газ тәріздес заттарды тазарту жөніндегі қосымша қондырғылармен жарақтандыруға және қолда бар газ тазарту жабдығы жұмысының тиімділігін арттыруға және өндіріс көлемінің қысқаруына байланысты 2021 жылғы көрсеткішпен (1,5 мың тонна) салыстырғанда 5%-ға төмендеді.

Қордың қалған портфельдің компаниялары бойынша ластаушы заттардың үлесі кемінде 1%-құрайды. [GRI.305-7](#)

Қоршаған ортаға әсерін азайту үшін оны қорғауға жыл сайын қаражат бөлінеді. 2022 жылы қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған жалпы шығыстар мен инвестициялар 56 284 млн теңгені құрады, бұл 2021 жылғы шығыстардың 1,8%-на артық.

Дамудың одан арғы бағыттары

Біз ластаушы заттардың шығарындыларын азайтуға бағытталған іс-шараларды іске асыруды жалғастыруды жоспарлап отырмыз: технологиялық жабдықтарды жаңғырту, энергия үнемдеу технологияларын енгізу, жылу энергиясын өндіру мен тұтынуды оңтайландыру, сондай-ақ меншікті төмен көміртекті генерациялау көздерін дамыту, сондай-ақ ең үздік қолжетімді техникаларды (таза көмір технологиялары, сондай-ақ шығарындыларды ұстау технологиялары) қолдану.

ЭНЕРГИЯ ТИІМДІЛІГІН БАСҚАРУ

Төмен көміртенкті даму саласындағы мақсаттарымызға қол жеткізудегі негізгі бағыттардың бірі отын-энергетикалық ресурстарды барынша ұтымды пайдалану. Осыған байланысты біз барлық портфельдік компанияларда энергия тиімділігін арттыруға және энергия мен ресурс үнемдеуге көп көңіл бөлеміз. Қорда 2027 жылға дейін Қор тобының энергия және ресурс үнемдеу және энергетикалық тиімділікті арттыру саласындағы мақсаттары мен міндеттерін айқындайтын, сондай-ақ энергия үнемдеу және энергетикалық тиімділікті арттыру жөніндегі іс-шараларды іске асырудың басым бағыттары мен қағидаттарын белгілейтін Энергия және ресурс үнемдеу бағдарламасы қабылданды. [GRI 3-3](#)

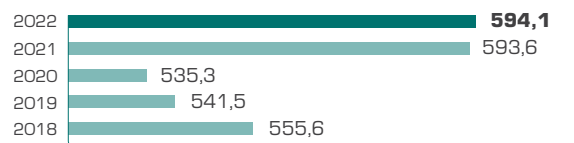
Есепті жылы Қор ішіндегі энергияның жалпы шығыны 594,1 млн ГДж¹⁹ құрады, 2021 жылмен салыстырғанда 0,08% шамалы өсім байқалады. 2018–2022 жылдар кезеңінде энергетикалық ресурстарды тұтыну деңгейінің 6,9%-ға өсуі байқалды, бұл «Самұрық-Энерго» АҚ көмір ГРЭС-на электр энергиясын өндірудің ұлғаюына, «Karabatan Utility Solutions» ЖШС Қарабатан газ турбиналық электр станциясының іске қосылуына, өз қажеттіліктері мен технологиялық шығындарға газ тұтынудың өсуіне байланысты, нәтижесінде көмір мен табиғи газды тұтыну ұлғайды. [GRI 302-1](#)

Қор бойынша жаңартылмайтын көздерден энергия тұтыну құрылымында 2022 жылы тас көмір шамамен 55%, газ – 18% (оның ішінде табиғи газ – 15%, басқа түрлері – 3%), сұйық отын – 8% (оның ішінде дизель отыны – 5%, басқа түрлері – 3% алады), мұнай зауытының газы мен электр энергиясы сыртқы көздерден – 7%-дан келеді. [GRI 302-3](#)

Энергия ресурстарын ең көп тұтыну электр энергиясы мен жылу өндіру секторына тиесілі – компания қызметінің ерекшеліктеріне байланысты 57% (2022 жылы 340,2 млн ГДж). Тұтынудың негізін Қордың көмір электр станцияларында электр және жылу энергиясын өндіру үшін оны тұтыну жылына

18 млн тоннадан асатын «Богатырь» разрезіндегі көмір құрайды. Есепті жылы электр энергиясы мен жылу өндіру секторының меншікті энергия тұтынуы – 9,5 ГДж/мың кВт*сағ құрады. [GRI 302-3](#)

№9 СУРЕТ. ЖАЛПЫ ЭНЕРГИЯНЫ ТҰТЫНУ, МЛН ГДЖ

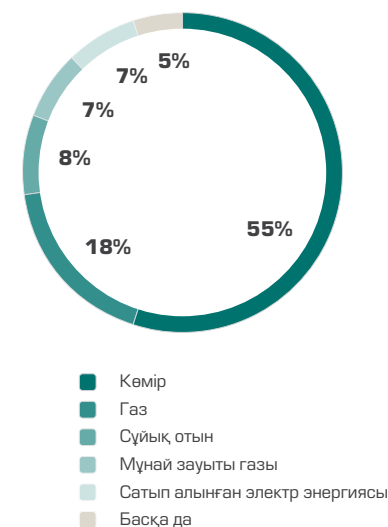
Мұнай мен газды өңдеу секторы Қордың энергетикалық ресурстарын жалпы тұтынудың 12%-ын (2022 жылы 68,6 млн ГДж) құрайды. Сектордың меншікті энергия тұтынуы – 3,8 ГДж/тонна өңделген мұнай (газ). Мұнай мен газды барлау және өндіру секторы Қордың энергетикалық ресурстарын жалпы тұтынудан шамамен 10%-ын (2022 жылы 58,2 млн ГДж), газ мұнайын тасымалдау секторы – 8%-ын (2022 жылы 49,5 млн ГДж) тұтынады. Мұнай мен газды барлау және өндіру секторында меншікті энергия тұтыну өндірілген КСШ-ның 2,8 ГДж/тоннасын, газ мұнайын тасымалдау секторында-тасымалданған мұнайдың (газдың) 0,7 ГДж/тоннасын құрады. [GRI 302-3](#)

Темір жол тасымалы секторының үлесі Қордың энергия ресурстарын жалпы тұтынуынан 7%-ын (2022 жылы 40,9 млн ГДж) құрайды. «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ балансында 16 мың шақырымнан астам темір жол және 1,7 мыңға жуық локомотив бар. Поездардың тартылуына сыртқы көздерден электр энергиясы (2022 жылы 29% – 11,8 млн ГДж) және дизель отыны (2022 жылы 64% – 26,4 млн ГДж) жұмсалады, бұл сектордың жалпы тұтынуының шамамен 93%-ын құрайды. Қалған секторлардың үлесіне энергия ресурстарын жалпы тұтынудың 7%-ы тиесілі.

2022 жылы жаңартылатын көздерден энергия тұтыну – 96 мың ГДж-ны құрады, оның ішінде 43 мың ГДж сатылып алынады, 53 мың ГДж – меншікті өндіріс. [GRI 302-1](#)

Энергия және ресурс үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар аясында 2022 жылы энергия үнемдеудің жиынтық көлемі – 16,5 млн ГДж-ны құрады. Электр энергиясы мен жылу өндіру секторы отын-энергетикалық ресурстарды тұтынуды азайтуға бағытталған 58 іс-шараны орындады, бұл 14,2 млн ГДж отынды үнемдеуге мүмкіндік берді. Сектордың электр энергиясын тұтынуы 2022 жылдың қорытындысы бойынша өткен жылға қарағанда 2%-ға төмендеді, сондай-ақ өткен жылға қарағанда жылу энергиясын тұтыну айтарлықтай төмендеді (7%-ға). [GRI 302-4](#)

№10 СУРЕТ. 2022 ЖЫЛЫ ЖАҢАРТЫЛМАЙТЫН КӨЗДЕРДЕН ЭНЕРГИЯНЫ ТҰТЫНУ, %

¹⁹ Бұл көрсеткіш газдың технологиялық ысыраптарын қамтымайды.

Мұнай мен газды өңдеу, барлау және өндіру және тасымалдау секторларында ағымдағы жылы төмен көміртенді даму жоспары бойынша 49-дан астам іс-шара орындалды, отын-энергетикалық ресурстардың жылдық есептік үнемделуі 2,1 млн ГДж-ны құрады.

Дамудың одан арғы бағыттары:

2027 жылға дейін энергия үнемдеу саласындағы біздің негізгі міндеттеріміз:

- Қордың бес ірі компаниясы өнімінің энергия сыйымдылығын 2027 жылға қарай (базалық 2021 жылдан бастап) 10%-ға төмендету, бұл Қазақстан Республикасының жалпы ішкі өнімінің энергия сыйымдылығын төмендету жөніндегі міндеттерді шешуді қамтамасыз етуге мүмкіндік береді;
- технологиялық процестерді тиімді басқару және инновациялық технологиялар мен жабдықтарды қолдану негізінде өндірістік процестердің энергетикалық тиімділігін үнемі арттыру;
- Бағдарламаның нысаналы көрсеткіштеріне қол жеткізу үшін оңтайлы ұйымдастырушылық және экономикалық жағдайлар жасау;
- отын-энергетика және су ресурстарын тиімді пайдалану және тұтынуды азайту;
- энергия менеджменті жүйесінің энергия тиімділігі көрсеткіштері жүйесін енгізу.

Электр энергиясы мен жылу өндіру секторында көмір генерациясының жаңа объектілерін салу және жұмыс істеп тұрған станцияларды жаңғырту жаңа станциялардың негізгі және қосалқы жабдықтары шартты отынның үлестік шығыстарын төмендету мақсатында жаңа энергия тиімді технологияларды қолдануды ескере отырып белгіленеді, бұл кейіннен парниктік газдар шығарындыларының төмендеуіне әсер етеді деп болжайды.

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022–2060 жылдарға арналған энергетикалық көшу бағдарламасын іске асыру шеңберінде сектор генерация құрылымындағы жаңартылатын энергия көздерінің үлесін ұлғайту бойынша жұмыс жүргізуде. Бағдарламаның мақсаты – 2060 жылға қарай «Самұрық-Энерго» АҚ нетто көміртегі әсерін төмендету.

Көміртегі әсерін азайту және электр энергиясына өсіп келе жатқан сұранысты қамтамасыз ету бойынша нысаналы көрсеткішке қол жеткізу үшін жиынтық қуаты шамамен 6 000 МВт ЖЭС және СЭС бірқатар жаңа жобаларын іске асыру қажет болады. 2060 жылға қарай «Самұрық-Энерго» АҚ шамамен 200 МВт күн генерациясын, сондай-ақ қуаты 20 МВт ГеоТЭС пилоттық жобасын салуды жоспарлап отыр. «Самұрық-Энерго» АҚ сонымен қатар әмбебап қайталама энергия тасымалдаушы ретінде көміртегі әсерін азайту үшін сутегі энергетикасын дамыту перспективаларын зерттеуді жоспарлауда.

Мұнай мен газды өңдеу, барлау және өндіру және тасымалдау секторларында 2022–2031 жылдарға арналған төмен көміртенді даму бағдарламасы әзірленді, оның шеңберінде энергия үнемдеу саласында мынадай мақсаттар қойылды:

- энергоменеджменттің автоматтандырылған жүйесін өндірістік процеспен үйлестіру;
- рационализаторлық ұсыныстар енгізу үшін «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ жұмыснерлерін ынталандыру құралдарымен энергия тиімділігін арттыру саясатын енгізу;
- энергия тұтыну және ресурс үнемдеу саласындағы нормативтік-техникалық базаны оңтайландыру.

2022–2031 жылдарға арналған төмен көміртенді даму бағдарламасы аясында «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ ЖЭС-ті пайдалануды дамытуды жоспарлап отыр.

БИОАЛУАНТҮРЛІЛІКТІ САҚТАУ

Қазіргі адамзаттың маңызды міндеттерінің бірі-планетадағы биологиялық әртүрліліктің тұрақты төмендеуі. Ғалымдар арасында тек адам қызметінің нәтижелерінен туындаған түрлердің алтыншы жойылуы туралы айту қабылданған. 2022 жылы Канадада биоалуантүрлілік саласындағы Куньмин-Монреаль негіздемелік бағдарламасына қол қойылған БҰҰ биологиялық әртүрлілік туралы конвенциясы (COP15) тараптары конференциясының 15-ші отырысы таяу жылдардағы әлемдік қоғамдастық үшін биологиялық әртүрлілік мәселелерінің өзектілігін айқындаған негізгі оқиға болып саналады.

Инвестициялық нарық сонымен қатар осы мәселелерге назар аударудың айтарлықтай артқанын көрсетті. Осылайша, Табиғатқа байланысты қаржылық ақпаратты ашу жөніндегі жұмыс тобының (TNFD) жұмысы жандандырылды, ол қаржы институттарын, корпорацияларды және жиынтығында 20 трлн АҚШ долларын басқаратын нарықтық қызметтерді жеткізушілерді біріктіреді. Әлемдік жетекші рейтингтік агенттіктер де өз өнімдерін биоалуантүрлілікті сақтау мәселелеріне бейімдей бастады. Мәселен, мысалы, MSCI рейтингтік агенттігі биоалуантүрлілік тәуекелдерін геоақпараттық талдау бойынша шешімдер әзірледі.

Өндірістік активтердің үлкен көлеміне және Қазақстан өңірлерінде кең географиялық қатысуына ие бола отырып, Қор жаһандық үрдістерден қалыс қалмауды қажет деп санады және биологиялық әртүрлілікті сақтау мәселелерін маңызды басымдықтар қатарына қойды. 2022 жылы Компаниялар тобы бойынша биоалуантүрлілікті сақтау саласында бірыңғай стратегияның болмауына қарамастан, бұл мәселе тұрақты даму жөніндегі есептілікте ақпаратты ашу процестері шеңберінде Қор басшылығының назарында болады.

Бұл ретте біз 2017 жылдан бастап биологиялық әртүрлілік мәселелеріне назар аударамыз. 2022 жылы «Қазақтелефон» АҚ, «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ сияқты Қор тобының кейбір портфельдік компаниялары биоалуантүрлілікке әсерді басқару жөніндегі басшылық құжаттарды әзірлеп, бекітті.

Осы есепте біз биоалуантүрлілікке әсер ету мәселелері бойынша шоғырландырылған ұстанымды ашу тәжірибесін бастаймыз. Болашақта біз биоалуантүрлілікті сақтауға байланысты тәуекелдер мен мүмкіндіктерді бағалау мәселелеріне барынша көп көңіл бөлуге ниеттіміз. [GRI 3-3](#)

ҚАТЫСУ АУМАҒЫНА GRI ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТ ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША БЫҚТИМАЛ ӘСЕР ЕТУ [GRI 304-1, 304-2](#)

Қор тобының компаниялары әртүрлі масштабтарға, қызмет бағыттарына және географиялық қатысуға ие. Осы жағдайға байланысты Қор тобының биоалуантүрлілікке әсер етуінің мүмкін жолдары әр түрлі болуы мүмкін.

Маңызды сызықтық инфрақұрылым

Қордың тобы Қазақстан Республикасының барлық өңірлерінде жинақталған түрде қатысады. Бұл, ең алдымен, кең желілік инфрақұрылымы бар компанияларға қатысты. Атап айтқанда, «ҚазТрансОйл» АҚ және «QazaqGaz» ҰН» АҚ магистральдық мұнай және газ құбырлары, «KEGOC» АҚ магистральдық электр беру әуе желілері, «Самұрық-Энерго» АҚ таратушы электр энергетикалық компанияларының электр беру әуе желілері, «Қазақстан темір жолы» ҰН» АҚ темір жолдары, «Қазақтелефон» АҚ кабельдік телекоммуникациялық

желілері, Қазақстанның көптеген, ал кейбір жағдайларда барлық өңірлері бойынша салынған. Мұндай инфрақұрылым, әдетте, орманды-дала, су маңы, дала, шөлейт және шөлді биотоптарға әсер етеді, олар негізінен ұсақ шоқыларда, таулы және жазық рельефтерде кездеседі.

Аталған кейбір портфельдік компаниялардың және/немесе олардың еншілес ұйымдарының инфрақұрылымы биоалуантүрлілікті сақтау үшін маңызды аумақтарға жақын немесе арқылы өтеді: биоалуантүрліліктің негізгі аумақтары, негізгі орнитологиялық аумақтар немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар.

Маңызды сызықтық инфрақұрылымы бар портфельдік компаниялардың биоалуантүрлілікке теріс әсерінің негізгі аспектілері:

- тұяқты сүтқорентілердің көші-қон жолдарына темір жолдарға, жасанды қоршауларға, үйінді бөгеттерге, жүрдек автомобиль жолдарына кедергі жасау;
- темір жолдарда және автомобиль жолдарында жануарлардың өлімі;
- орташа қуатты электр беру әуе желілерінде және жұмыс кернеуіндегі қосалқы станциялар жабдықтарында электр тогының соғуынан құстардың өлімі;
- электр берудің әуе желілерімен соқтығысудан, сондай-ақ осы желілердегі сервистік жұмыстар барысында құстардың өлімі.

Қордың портфельдік компаниялары аталған тәуекелдерді таниды және оларды барынша азайтуға бағытталған іс-шараларды іске асырады.

Мысалы, әуе желілерінде электр тогының соғуынан құстардың өлімін азайту үшін портфельдік компаниялар құс қорғаныш құрылғыларын орнату бойынша жұмыстар жүргізуде, сондай-ақ өзін көтеретін оқшауланған сыммен (ӨҚОС-З) орындалған әуе желілеріне түйреуіш оқшаулағыштары бар 6-10 кВ әуе желілерін жоспарлы қайта жарақтандыру жүргізілуде.

Сондай-ақ 2022 жылы Қордың ғылыми-техникалық кеңесі «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ-ның – «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ кәсіпорындарында құстарды электр беру желілерінің әсерінен қорғау бойынша кешенді зерттеулер жүргізу» ғылыми-зерттеу жобасын мақұлдады. Бұл жоба әуе желілерінде құстардың өлімін азайтуға бағытталған Қор компаниялары тобындағы алғашқы ғылыми жоба болды.

Мұнай және газ өндіру кен орындары

Қор тобының жекелеген санатын мұнай-газ өндіруші кәсіпорындар, сондай-ақ оларға сервистік қызмет көрсететін кәсіпорындар құрайды. Қордың тобына кіретін мұнай-газ өндіруші компаниялар стационарлық және негізінен Қазақстанның батыс облыстарында, шөлді және шөлейт биотоптарда орналасқан. Жекелеген кен орындары Каспий теңізінің акваториясында орналасқан және биоалуантүрлілік үшін тәуекелдердің ерекше тобын білдіреді.

Осылайша, Солтүстік Каспийдің шығыс бөлігінің акваториясы өзінің сулы-батпақты жерлерімен және Еділ (Қазақстан Республикасының шегінде), Орал және Ембі өзендерінің атырауларымен, сондай-ақ теңіздің іргелес жағалауы мен акваториясы Еуразия құрлығындағы аса маңызды алқаптар болып табылады және Каспий теңізінің солтүстік бөлігіндегі мемлекеттік қорық аймағына кіреді. Бұл жерлер ұя салу,

балқыту, маусымдық көші-қон және қыстау кезеңінде миллиондаған суда жүзетін және су маңындағы құстардың болуын қамтамасыз етеді. Солтүстік Каспий арқылы Еуразиядағы ең ірі, Сібір-Қара теңіз-Жерорта теңізінің ұшу жолы өтеді.

Мұнай және газ өндіруші компаниялардың биоалуантүрлілікке теріс әсерінің негізгі аспектілері:

- каспий итбалықтары үшін алаңдаушылық факторы;
- құстар мен итбалықтардың мұнаймен және мұнай өнімдерімен механикалық ластануы;
- Каспий теңізіне улы заттардың авариялық/ рұқсатсыз шығарылуы нәтижесінде ихтиофауна мен итбалықтарға зиян келтіру;
- мұнай көмірсутектерінің ашық булану өрістеріндегі уытты әсері;
- булану өрістеріне қонатын су маңындағы құстардың өлімі;
- әуе желілерінде және жұмыс кернеуіндегі қосалқы станциялардың жабдықтарында электр тогының соғуынан құстардың өлімі;
- жаңа ұңғымалар мен ілеспе инфрақұрылымды орналастыру кезіндегі алаңдаушылық факторы;
- коммерциялық жолдар желісінің кеңейуі нәтижесінде өсімдіктер қауымдастығының деградациясы.

Биоалуантүрлілік үшін тәуекелдерді барынша азайтуға бағытталған іс-шаралардан басқа, Қор тобы келтірілген залалды өтеу мақсатында өтемақы іс-шараларын да іске асырады. Осылайша «Жеңіс Оперейтинг» ЖШС сервистік компаниясы «Атырау бекіре балық өсіру зауыты» РМҚН-мен бірлесіп 2022 жылы оларды кейіннен Жайық өзеніне шығарумен 1 406,2 мың теңге сомасына 28 123 дана көлемінде 1,5 гр аспалы бекіре балықтарының өсіру бойынша жұмыстар жүргізді.

Тау-кен кәсіпорындары

Қордың тобына тау-кен секторының кәсіпорындары кіреді. Оларға «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ және «Тау-Кен Самұрық» ҰТК» АҚ-ның өндіру кәсіпорындары кіреді.

Қызылорда, Түркістан, Жамбыл және Ақмола облыстарындағы бірнеше уран өндіруші кәсіпорындардың акционері, сондай-ақ әуе желілерінің ұзақтығы едәуір энергия беруші компания – «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ 2022 жылы оның аясында мерзімді ғылыми-зерттеу биоалуантүрлілікке әсерін бағалау жұмыстары қарастырылған экологиялық және әлеуметтік салалардағы іс-қимыл жоспарын (ESAP) іске асырудың жол картасын іске асыруды жалғастырды.

Тау-кен жұмыстарын жүргізу технологиясы (ашық және жабық тау-кен жұмыстары кезінде, сондай-ақ жерасты ұңғымаларын шаймалау кезінде) қолданыстағы эконәтижеге теріс әсер ету қаупінің болуын болжайды. Теріс әсердің негізгі аспектілерінің ішінде мыналарды бөліп көрсетуге болады:

- жарылыс және бұрғылау жұмыстарынан, жарық шуынан және т. б. алаңдаушылық факторы;
- қолданыстағы өсімдіктер қауымдастығына тікелей зиян;
- рұқсат етілмеген және авариялық төгінділер, шаймалау және өнімді ерітінділердің төгілуі;
- кәсіптік маңызы бар жолдарда жануарлардың өлімі;
- орташа қуатты әуе желілерінде және жұмыс кернеуіндегі қосалқы станциялардың жабдықтарында электр тогының соғуынан құстардың өлімі;
- жаңа ұңғымалар мен ілеспе инфрақұрылымды орналастыру кезіндегі алаңдаушылық факторы;
- кәсіптік жолдар желісінің кеңеюі нәтижесінде өсімдіктер қауымдастығының деградациясы.

Электр энергиясын өндіру

«Самұрық-Энерго» АҚ энергетикалық компаниялар тобына иелік етеді, олардың басым бөлігін электр энергиясын өндіретін компаниялар құрайды. Портфельдік компаниялардың кейбір электр станциялары биоалуантүрлілікті сақтау үшін маңызды аумақтарға жақын орналасқан.

Биоалуантүрлілік мәселелеріне гидроэлектростанциялар, электр желісі компаниясы, сондай-ақ жел электр станциялары үлкен әсер етуі мүмкін. Бұл көбінесе электр станцияларының орналасуының климаттық және физикалық ерекшеліктеріне, сондай-ақ олардың функционалдық рөліне байланысты. Мысалы, гидроэлектростанциялар таулы өзендердің жоғарғы ағысында немесе су қоймаларының бөгеттерінде орналасады, мұнда су өсімдіктері мен жануарларының да, құрлықтың да биологиялық түрлерінің алуан түрлілігі өте бай. Сонымен қатар, бөгеттегі су деңгейін реттеу, егер контр реттеушінің сыйымдылығы өзеннің төменгі ағысындағы тұрақты деңгейін ұстап тұру үшін жеткіліксіз болса, өзеннің төменгі ағысындағы деңгейін мезгіл-мезгіл қайта қарауды қамтиды. Жел электр станцияларының жел жүктемесі жоғары жерлерде орналасуы кейбір жағдайларда құстардың қоныс аударуымен сәйкес келеді.

Гидроэлектростанциялар мен жел электр станцияларының биоалуантүрлілікке теріс әсерінің негізгі аспектілері:

- өзендердегі және/немесе басқа су айдындарындағы су деңгейінің айтарлықтай өзгеруі кезінде ихтиофаунаның (уылдырықтың), су омыртқасыздарының, су өсімдіктерінің, кейбір суда жүзетін және су маңындағы құстардың өлімі;

- жел электр станцияларының турбиналарымен соқтығысудан құстардың өлімі;
- орташа қуатты әуе желілерінде және жұмыс кернеуіндегі қосалқы станциялардың жабдықтарында электр тогының соғуынан құстардың өлімі;
- әуе желілерімен соқтығысудан, сондай-ақ әуе желілеріндегі сервистік жұмыстар барысында құстардың өлімі.

Басқа да қызмет түрлері

Қордың компаниялар тобында қазіргі уақытта биоалуантүрлілікке әсері бағаланбаған көлік, құрылыс және сервистік бағыттағы басқа да компаниялар бар.

Дамудың одан арғы бағыттары:

- Ірі портфельдік компанияларда («ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ, «Самұрық Энерго» АҚ, «Тау-Кен Самұрық ҰТК» АҚ) биоалуантүрлілікті зерделеу бойынша кешенді ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу;
- Қор деңгейінде биоалуантүрлілікке әсер ету тәуекелдерін басқарудың және ақпаратты ашудың бірыңғай тәсілдерін әзірлеу;
- Қоғамдық растау рәсімін жүргізу;
- Табиғатты қорғау шараларын қаржыландыру (женелеген түрлері бойынша демешілік);
- КЕҰ-ны биоалуантүрлілікті басқару рәсімдерін жақсарту мәселелеріне белсенді тарту.

БИОАЛУАНТҮРЛІЛІКТІ САҚТАУ ҮШІН МАҢЫЗДЫ ЗАРДАП ШЕККЕН АУМАҚТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ

10-КЕСТЕ. ҚОРДЫҢ ПОРТФЕЛЬДІК КОМПАНИЯЛАРЫНЫҢ ЗАРДАП ШЕККЕН НЕМЕСЕ ЖАҚЫН ОРНАЛАСҚАН АУМАҚТАРЫ НЕГІЗГІ ОРНИТОЛОГИЯЛЫҚ АУМАҚТАР (ІВА)²⁰

№	ІВА	Заңды тұлғаның атауы
1	KZO06	«Интергаз Орталық Азия» АҚ («QazaqGaz» ҰН АҚ)
2	KZO08	«ҚазТрансОйл» АҚ («ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ)
3	KZO09	«ҚазТрансОйл» АҚ («ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ)
4	KZO10	«Интергаз Орталық Азия» АҚ («QazaqGaz» ҰН АҚ)
5	KZO11	1. «ҚазТрансОйл» АҚ («ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ) 2. «Исатай Оперейтинг компания» ЖШС («ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ)
6	KZO12	«Ақтау Теңіз Солтүстік Терминалы» ЖШС («Қазақстан темір жолы» ҰН» АҚ)
7	KZO13	«ҚазТрансОйл» АҚ («ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ)
8	KZO16	«ҚазТрансОйл» АҚ («ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ)
9	KZO17	«ҚазТрансОйл» АҚ («ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ)
10	KZO18	«Интергаз Орталық Азия» АҚ («QazaqGaz» ҰН» АҚ)
11	KZO49	«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС («Самұрық-Энерго» АҚ)
12	KZO56	«Ereymentay Wind Power» ЖШС («Самұрық-Энерго» АҚ)
13	KZO63	«Интергаз Орталық Азия» АҚ («QazaqGaz» ҰН» АҚ)
14	KZO65	«Интергаз Орталық Азия» АҚ («QazaqGaz» ҰН» АҚ)
15	KZO66	«Интергаз Орталық Азия» АҚ («QazaqGaz» ҰН» АҚ)
16	KZO68	1. «Қаратау» ЖШС («Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ) 2. «Уранэнерго» ЖШС («Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ)

²⁰ <http://datazone.birdlife.org/site/mapsearch>.

№	ІВА	Заңды тұлғаның атауы
17	KZO69	1. «Қаратау» ЖШС («Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ) 2. «Буденовское» БН» ЖШС («Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ) 3. «Уранэнерго» ЖШС («Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ) 4. «Русбурмаш-Қазақстан» ЖШС («Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ)
18	KZO70	1. «Қазатомөнеркәсіп-SaUran» ЖШС («Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ) 2. «Ақбастау» БН АҚ («Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ) 3. «Уранэнерго» ЖШС («Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ) 4. «Шалқия Цинк ЛТД» АҚ («Тау-Кен Самұрық» ҰТН» АҚ) 5. «Интергаз Орталық Азия» АҚ («QazaqGaz» ҰН» АҚ)
19	KZO71	«Шалқия Цинк ЛТД» АҚ («Тау-Кен Самұрық» ҰТН» АҚ)
20	KZO72	1. КАТНО БН ЖШС («Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ) 2. «Шалқия Цинк ЛТД» АҚ («Тау-Кен Самұрық» ҰТН» АҚ)
21	KZO73	«Интергаз Орталық Азия» АҚ («QazaqGaz» ҰН» АҚ)
22	KZO76	1. «Шардара СЭС» АҚ («Самұрық-Энерго» АҚ) 2. «Интергаз Орталық Азия» АҚ («QazaqGaz» ҰН» АҚ)
23	KZO84	«EWP» ЖШС, «ПВЭС» ЖШС («Самұрық-Энерго» АҚ)
24	KZ103	«Ұ. Д. Қантаев атындағы Мойнақ СЭС» АҚ («Самұрық-Энерго» АҚ)
25	KZ105	«Богатырь Көмір» ЖШС («Самұрық-Энерго» АҚ)
26	KZ108	1. «Шүлбі СЭС» АҚ («Самұрық-Энерго» АҚ) 2. «Қазмырыш» ЖШС («Тау-Кен Самұрық» ҰТН» АҚ)

11-КЕСТЕ. ҚОРДЫҢ ПОРТФЕЛЬДІК КОМПАНИЯЛАРЫНЫҢ ЗАРДАП ШЕККЕН НЕМЕСЕ ЖАҚЫН ОРНАЛАСҚАН АУМАҚТАРЫ БИОАЛУАНТҮРЛІЛІКТІҢ НЕГІЗГІ АУМАҚТАРЫ (КВА)²¹

№	КВА	Заңды тұлғаның атауы
1	19 944	«Шардара СЭС» АҚ («Самұрық-Энерго» АҚ)
2	19 955	1. КАТКО БК ЖШС («Қазатомөнеркәсіп» ҰАН» АҚ) 2. «Шалқия Цинк ЛТД» АҚ («Тау-Кен Самұрық» ҰТН» АҚ)
3	20 601	«Ұ.Д. Қантаев атындағы Мойнақ СЭС» АҚ («Самұрық-Энерго» АҚ)
4	20 927	1. «Өзенмұнайгаз» АҚ («ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ) 2. «Ақтау Теңіз Солтүстік Терминалы» ЖШС («Қазақстан темір жолы» ҰН» АҚ)
5	21 811	«Өзенмұнайгаз» АҚ («ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ)
6	21 947	«Шалқия Цинк ЛТД» АҚ («Тау-Кен Самұрық» ҰТН» АҚ)
7	21 969	«Samruk-Green Energy» ЖШС («Самұрық-Энерго» АҚ)
8	21 980	«Ембімұнайгаз» АҚ («ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ)
9	21 986	«EWP» ЖШС, «ПВЭС» ЖШС («Самұрық-Энерго» АҚ)
10	22 007	«ҚМГ-Қарашығанақ» ЖШС («ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ)
11	22 284	1. «Қазатомөнеркәсіп-SaUran» ЖШС («Қазатомөнеркәсіп» ҰАН» АҚ) 2. «Шалқия Цинк ЛТД» АҚ («Тау-Кен Самұрық» ҰТН» АҚ)
12	46 725	«Ұ.Д. Қантаев атындағы Мойнақ СЭС» АҚ («Самұрық-Энерго» АҚ)

12-КЕСТЕ. ЕҚТА ҚОРЫНЫҢ ПОРТФЕЛЬДІК КОМПАНИЯЛАРЫНЫҢ ЗАРДАП ШЕККЕН НЕМЕСЕ ЖАҚЫН ОРНАЛАСҚАН АУМАҚТАРЫ

№	Заңды тұлғаның атауы	ЕҚТА
1	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ ²²	1. Каспий теңізінің солтүстік бөлігіндегі мемлекеттік қорық аймағы; 2. Үстірт мемлекеттік табиғи қорығы; 3. Кеңдерли-Республикалық маңызы бар Наясан қорық аймағы; 4. 8 қорық; 5. 1 аймақтық маңызы бар табиғи парк.
2	«Интергаз Орталық Азия» АҚ («QazaqGaz» ҰН» АҚ) ²³	Сырдария-Түркістан мемлекеттік өңірлік табиғи паркі
3	«Бұхара-Орал» МГ («QazaqGaz» ҰН» АҚ) ²⁴	Михайловский мемлекеттік табиғи қорығы
4	«Қазақстан-Қытай» МГ («QazaqGaz» ҰН» АҚ)	Оңтүстік Қазақстан қорық аймағы
5	«EWP» ЖШС, «ПВЭС» ЖШС, «Ұ.Д. Қантаев атындағы Мойнақ СЭС» АҚ, («Самұрық-Энерго» АҚ) ²⁵	1. «Бұйратау» мемлекеттік ұлттық табиғи паркі 2. Шарын мемлекеттік ұлттық табиғи паркі

²¹ <https://www.keybiodiversityareas.org/sites/search>.

²² According to the annual reports of Portfolio Companies.

²³ According to the annual reports of Portfolio Companies.

²⁴ According to the annual reports of Portfolio Companies.

²⁵ According to the survey of Biodiversity Research & Conservation Center (BRCC) Public Fund.

Осы Есепке ақпарат пен фотоматериал ұсынғаны үшін «Биоалуантүрлілікті зерттеу және сақтау орталығы» қоғамдық қорына алғысымызды білдіреміз.

СУ РЕСУРСТАРЫН БАСҚАРУ

БҰҰ мәліметтері бойынша, әлем халқының 40%-дан астамы үшін су тапшылығы мәселесі өзекті және болжам бойынша шиеленісе түседі. Қазіргі уақытта 1,7 миллиардтан астам адам өзендердің бассейндерінде тұрады, онда су тұтыну су қорын толықтыру мүмкіндігінен асып түседі.

Біз өз қызметімізде Экологиялық кодексті, Су кодексін, Қазақстан Республикасының Салық кодексін, Қазақстан Республикасының белгіленген санитарлық ережелерін, жалпы корпоративтік саясатты, «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ су қағидаттарын, Директорлар кеңесі комитеттері деңгейіндегі басқарманы (нейбір портфельдік компанияларда) ұстанамыз. [GRI.303-2](#), [GRI.3-3](#)

2017 жылдан бастап «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ-да су ресурстарын басқару жөніндегі корпоративтік стандарт енгізілді, ол 8 негізгі «су» қағидатын айқындайды және «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ-ның су үнемдеу және су тұтыну саласындағы тобына кіретін ұйымдардың қызметіне қойылатын талаптарды белгілейді. «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ компаниялар тобының су ресурстарын пайдалану бөлігіндегі қызметінің нәтижелері компанияның су ресурстарына жиынтық әсері талданатын корпоративтік орталықта шоғырландырылады. Бұдан басқа, «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ 2019 жылдан бастап Carbon Disclosure Project су қауіпсіздігі жөніндегі сауалнама шеңберінде су ізі туралы ақпаратты ашады.

2021 жылы «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ «Жер асты және жер асты суларына уранның жерасты-ұңғымалық сілтісізденуінің әсерін мониторингтеуді ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік нұсқаулар» корпоративтік стандартын бенітті және уран өндіруші кәсіпорындар жер асты суларының мониторингін енгізді және жүзеге асырады. Стандарттық мақсаты – «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ уран кен орындарының орналасқан ауданындағы табиғи сулардың жай-күйіне жерасты ұңғымалық сілтісіздендіру тәсілімен уран

өндіру кезеңінде және уран өндіруші кәсіпорындардың осы процесті аяқтауы бойынша мониторинг жүргізуге бірыңғай талаптарды белгілеу.

Су объектілеріне әсерді бақылау үшін біз жер асты және жер үсті су объектілеріне тоқсан сайын мониторинг жүргіземіз. Жер асты сулары үшін бақылау мониторингтік ұңғымалары қолданылады. Біз үнемі алынатын су көлемін азайтуға және жер үсті су объектілері үшін айналымды су пайдалануды ұлғайтуға бағытталған іс-шараларды өткіземіз. Сезімтал су объектілеріне әсер ету мониторингінің нәтижелері тоқсан сайын стейкхолдерлердің назарына жеткізіледі. Портфельдік компаниялардағы су ресурстарын реттеу мәселелерін экология департаменттері үйлестіреді. [GRI.303-3](#)

СУ АЛУ

2022 жылы Қордың портфельдік компанияларының су тартуы 304 143 Мл (мың м³) құрады, бұл Астана қаласының жыл сайынғы суды жинаудан 38,4%-ға артық, [GRI.303-3](#)

Біздің қызметіміз ерекше экологиялық, шаруашылық, тарихи-мәдени және рекреациялық құндылықты білдіретін Қазақстанның батыс өңірінің су объектілеріне (Орал, Қиғаш өзендері, Нөкжиде құмдары, Пятимарск су қоймасы); Шарын өзені мен Бестөбе су қоймасына («Мойнақ гидроэлектростанциясы» АА), Сырдария өзені мен Шардара су қоймасына, Қ. Сәтбаев атындағы арнаға, Шідерті каналына (үлкен Алматы көлі және Үлкен Алматы өзенінің бассейніне (су электр станцияларының наскады), Қапшағай су қоймасына (Қапшағай су электр станциясы), Шу-Сарысу бассейніне барынша ықпал етеді. [GRI.303-1](#)

2022 жылы Қор компаниялары 205 073 Мл (мың м³) тұщы суну алды, бұл жалпы суды жинаудың 67,4%-ын құрайды.

Тұзды суды жинау 99 070 Мл (мың м³), Қордың жалпы суды жинау көлемінің 32,3% құрайды.

2022 жылы мұнай мен газды өндіру, өңдеу мақсатында 83 707 Мл (мың м³) алынды, бұл 2021 жылғы деңгейден 0,8%-ға аз (мың м³).

Уран өндіру және қайта өңдеу секторындағы суды жинаудың жалпы көлемі 9 188,9 Мл (мың м³) құрады, бұл қордың портфельдік компанияларының суды жинаудың жалпы көлемінде 3%-дан аспайды.

Суды жинаудың негізгі көлемі жерасты су объектілері есебінен қамтамасыз етіледі (93,3%).

2022 жылы жылу және электр энергиясын өндіру секторы 211 247 Мл (мың м³) алды, бұл 2021 жылы суды жинау көлемінен 133 Мл (мың м³) аз.

СУДЫ ТҰТЫНУ

Қор су ресурстарының ауқымды тұтынушысы болып табылады. 2022 жылы су тұтынудың жалпы көлемі 304 143 Мл (мың м³) құрады. [GRI.303-5](#)

Қордың технологиялық үдерістерінде су ресурстарын тұтынушы ең маңызды секторлар: электр энергиясын өндіру (Қордың жалпы су тұтынушының 58,8%; «Самұрық-Энерго» АҚ), мұнай мен газды өндіру және өңдеу (17,1%; «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ), жылу энергиясын өндіру (18,6%; «Самұрық-Энерго» АҚ), уранды өндіру және өңдеу (2,8%-дан аспайды; «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ). Осы есептің мақсаты үшін Қор тобының басқа секторларының суды (2,7%), сондай-ақ шаруашылық-тұрмыстық мақсаттар үшін су ресурстарын тұтынуы елеусіз. [GRI.303-5](#)

2022 жылы жылу және электр энергиясын өндіру мақсатында 211 247 мл (мың м³) су тұтынылды, бұл қордың жалпы су тұтынуының 69,5%-ын құрайды. Жылу және электр энергиясын өндіру секторының су тұтынуы 2021 жылмен салыстырғанда 133 Мл (мың м³) қысқарды.

2022 жылы мұнай мен газды өндіру және қайта өңдеу секторының портфельдік компаниялары бойынша су тұтыну 83 707 Мл (мың м³) құрады, бұл қордың жалпы су тұтынуының 27,5%-ын құрайды.

2022 жылы уран өндіру және өңдеу секторы 9 188,9 Мл (мың м³) тұтынды, бұл 2021 жылмен салыстырғанда 9,2%-ға артық. 2022 жылы суды тұтынудың төмендеуі уран өндірісінің ұлғаюымен байланысты.

СУДЫ БҰРУ

2022 жылы 87 926 Мл (мың м³) бөлінді, бұл 2021 жылмен салыстырғанда 1,1%-ға аз. Осы көлемнен 83 569 Мл (мың м³) жасанды жер үсті объектілеріне жіберілді (сүзу алаңдары, жинақтаушы тоған, буландырғыш тоған және т. б.) 941 Мл (мың м³) бөгде ұйымдарға берілді. Су бұру буландырғыш тоғандарға жүзеге асырылады; Қор ластанған сарқынды суларды су айдындарына ағызуды жүзеге асырмайды. Экологиялық заңнамада белгіленген бөлінген су сапасының нормативтеріне ағынды суларды тазартудың механикалық және биологиялық әдістерін қолдану арқылы қол жеткізіледі. [GRI 303-4](#)

Жылу және электр энергиясын өндіру секторында өнеркәсіптік ағынды сулардың пайда болуының ең маңызды көздері күл-қож қалдықтарын гидрозолизациялау жүйелері арқылы күл үйіндісіне шығару және тасымалдау процестері болып табылады, мұнда ағынды сулар қосымша көлік агенті ретінде пайдаланылады. 2022 жылы бөлінген сарқынды сулардың көлемі 73 818 Мл (мың м³) құрады, бұл 2021 жылмен салыстырғанда 774 Мл (мың м³) және 1%-ға аз.

№ 11 СУРЕТ. ҚОРДЫҢ СУ ТЕҢГЕРІМІ, МЫҢ М³

304 143

Су тұтынудың жалпы көлемі*

20 264
Басқа да көздерден

34 622
Жерасты су объектілерінен

49 498
Қалалық сумен жабдықтау жүйелерінен

234 895

Өндірістік қажеттіліктерге суды тұтыну

199 760
Жер үсті су объектілерінен

83 569
Жасанды жер үсті объектілеріне

54 227
Пайдаланусыз беріледі

941
Үшінші тарап ұйымдарына берілді

Жалпы су тартудың
67,4%-ын
тұщы су құрайды

69,5%

жылу және электр энергиясын өндіру секторына тиесілі

*СЭС-ларының су алуын есепне алмай

Мұнай және газ өндіру, қайта өңдеу секторымен 10 692,3 Мл (мың м³) ағынды су бөлінді. Судың елеулі көлемі мұнай мен газды қайта өңдеу секторында ғана қайта пайдаланылады, онда 2022 жылы 5 522,5 Мл (мұнай мен газды өндіру, қайта өңдеу секторының портфельдік компанияларының жалпы су тұтынуының 6,6%; мың м³) су қайта пайдаланылды, бұл 2021 жылмен салыстырғанда 502,2 Мл-ге (мың м³) артық.

Уранды өндіру және өңдеу секторы 2022 жылы 3 415,6 Мл (мың м³) бөлді, бұл 2021 жылмен салыстырғанда 29,2%-ға аз.

2022 жылы өндірілген ілеспе-қабаттық судың жалпы көлемі 136 519,2 Мл (мың м³) құрады, оның 99,2%-ы қабаттық қысымды ұстап тұру үшін қабатқа айдалды. Сонымен қатар, шамалы көлемдегі су өрт сөндіру жүйелерін қуаттандыруға, бу өндіруге және шаруашылық-ауыз су қажеттіліктеріне пайдаланылады.

Қор суды табиғи су объектілеріне қайтаруды жүзеге асырмайды. Біз су ресурстарын тиімді пайдалануға және соның салдарынан су алуды азайтуға назар аударамыз. Бұл көрсеткіштің ашықтығы және оны әрі қарай бақылау мүмкіндігі үшін біз суды алу көрсеткіші суды тұтынуға тең екенін түсінеміз.

Дамудың одан арғы бағыттары

Су ресурстарын басқару мәселелері біз үшін негізгі климаттық тәуелдердің бірі болып табылады. Осыған байланысты біз 2022–2027 жылдарға арналған энергия және ресурс үнемдеу бағдарламасын әзірледік, оның мақсаты су ресурстарын ұтымды пайдалану болып табылады. Портфельдік компаниялардың деректерін талдау тікелей өлшеу арқылы емес, есеп айырысу арқылы алынған мәліметтер сапасының төмен деңгейін көрсетті. Сондықтан біздің қысқа мерзімді міндетіміз – энергия ресурстары мен су ресурстарын тұтынудың тиімді техникалық есебін ұйымдастыру, оның ішінде деректерді жинауды автоматтандыру және суды пайдалануды бақылау.

2023 жылы «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ және «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ-да су ресурстарын басқару жөніндегі бағдарламаларды әзірлеу жоспарланған, олардың мақсаты суды жинауды қысқарту, айналымды сумен жабдықтауды ұлғайту жөніндегі іс-шаралар мен нысаналы көрсеткіштерді анықтау және егжей-тегжейлі талдау жүргізу болып табылады.

Су ресурстарының ысырабын азайту үшін қосымша мүмкіндіктерді іздеу үшін персоналды энергетикалық және су ресурстарын ұтымды тұтынуға тарту жоспарлануда.
[GRI 3-3, GRI 303-1](#)

Табиғатты қорғаудың негізгі іс-шараларының бірі TAZALYQ жобасын іске асыру болып табылады, оның шеңберінде Атырау мұнай өңдеу зауытының механикалық және биологиялық тазарту құрылыстарын жаңғырту және реконструкциялау,

сондай-ақ булану алаңдары мен нормативтік-тазартылған ағындар арнасын қайта қалпына келтіру жүргізіледі.

Маңғыстау облысында «Қаражанбасмұнай» АҚ-да тұзсыздандыру зауыты пайдалануға берілді. Зауыт Қаражанбас кен орнының қабаттарын қабатқа бу айдау әдісімен мұнай беруді арттыру мақсатында қабат суын өңдеуге және кәдеге жаратуға және техникалық сумен жабдықтауға арналған.

«Karabatan Utility Solutions» ЖШС «Атырау облысындағы Ұлттық индустриялық мұнай-химия технопаркі» (АЭА) арнайы экономикалық аймағының аумағында орналасқан өндірістік объектілер үшін нөлдік сұйық төгінділер қағидаты бойынша химиялық тазартылған су өндіруді жүзеге асырады. Кәсіпорын интеграцияланған газ-химия нешені («КРІ» ЖШС) және «KUS» ЖШС ПГТЭС инфрақұрылымының технологиялық қажеттіліктері, сондай-ақ «KLEPE» ЖШС, «Butadiene» ЖШС болашақ қажеттіліктері үшін өндірістік сумен, өртке қарсы сумен, минералдандырылған сумен, тұзсыздандырылған сумен қамтамасыз ету үшін технологиялық желілерден су дайындауды және ағындардың барлық түрлерін тазартуды қамтамасыз етеді.

Бұл процесс сұйық қалдықтардың қоршаған ортаға төгілуін болдырмауға, су айналымының тұйық циклін құруға, осылайша кәсіпорындардың қажеттіліктері үшін тұзсыздандырылған су алу үшін шикізат ретінде бастапқы өзен суына деген қажеттілікті едәуір азайтуға, бастапқы шикізатты пайдалану коэффициентін арттыруға мүмкіндік береді.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТАЛАПТАРДЫ САҚТАУ

Біз өндірістің объектілердегі Қазақстан Республикасының табиғат қорғау заңнамасына сәйкессіздіктерді анықтау, проблемалық мәселелерді айқындау және заңнама талаптарына қандай да бір сәйкессіздіктердің алдын алу жөніндегі іс-шараларды жүргізу үшін тәуекелдерді басқару бойынша жұмыс жүргіземіз.

2022 жылы Қордың қоршаған ортаны қорғауға жұмсаған шығыстарының сомасы 56,3 млрд теңгені құрады, оның 24%-ы эмиссиялар үшін салық төлемдері, 76%-ы қоршаған ортаны қорғау іс-шараларына, сақтандыруға, қоршаған ортаны қорғау саласындағы өтемақы іс-шараларына жұмсалған шығындар, қоршаған ортаға әсерді болғызбауға салынған инвестициялар және т. б. кезеңнен бастап мұнай қалдықтарын қайта өңдеуге салынған инвестициялар 2015 жылы мұнай өндіру және өңдеу секторының қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған барлық шығындарының үштен бірінен астамын құрады.

Табиғат қорғау заңнамасын бұзғаны үшін төленген айыппұлдар сомасы 1 937,2 млн теңгені құрады. Есепті жылы айыппұлдардың ең көп сомасы «Инкай» БҚ» ЖШС ағынды сулардың рұқсат етілген нормасынан асып кеткені үшін ұсынған уран – 1 653,1 өндіру және қайта өңдеу секторына тиесілі.

Мұнай және газ өндіру және қайта өңдеу секторының компаниялары 2022 жылы 273 млн теңге төледі, оның ішінде алдығы жылдары қойылған айыппұлдар үшін 88,4 млн теңге. Компаниялар бірқатар талаптарға шағымдану жұмыстарын жүргізді: шағымдар ішінара қанағаттандырылды, айыппұл сомасының бір бөлігі төмендетілді. Сондай-ақ секторда

өндірістің объектілердегі Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасына сәйкессіздіктерді анықтау, проблемалық мәселелерді анықтау және заңнама талаптарына сәйкессіздіктерді болдырмау жөніндегі іс-шараларды жүргізу үшін тәуекелдерді басқару бойынша жұмыстар жүргізілді.

2022 жылы Қордың экологиялық талаптарды сақтау саласындағы негізгі бағыттары:

- әрбір жобаға қажетті барлық рұқсат құжаттамасын алу немесе жарамдылығын сақтау;
- құзыретті органдар тарапынан ықтимал экологиялық инциденттер мен санкциялар тәуекелін төмендету үшін заңнама талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету;
- «Өндірістің экологиялық бақылауды жүргізу кезінде қоршаған ортаға эмиссиялар мониторингінің автоматтандырылған жүйесін жүргізу қағидаларының» 2-тарауының 11-тармағының талаптарына жататын 12 объектіде ластаушы заттар эмиссияларының мониторингінің автоматтандырылған жүйелерін белгілеуге қатысты Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің талаптарын орындау. Алты нысан «Самұрық-Энерго» АҚ-ға және алты нысан – «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ-ға тиесілі;
- «Мұнай және газ өндіру», «Қалдықтарды кәдеге жарату, залалсыздандыру және жою, оның ішінде термиялық төсілмен» ҚДТ бойынша анықтамалықтарды әзірлеу жөніндегі техникалық жұмыс топтарының жұмысына белсенді қатысу. «Мұнай мен газды қайта өңдеу» және «Энергия өндіру мақсатында ірі қондырғыларда отынды жағу» ең жақсы қолжетімді техникалар бойынша әзірленген анықтамалықтарға қатысты да талқылаулар жүргізілуде.

ҚОСЫМШАЛАР

”

Біз инвесторлар мен барлық мүдделі тараптар үшін салыстырмалы және пайдалы ESG шешімдерін қабылдау ақпаратын береміз.

06

ЕСЕПТІ ДАЙЫНДАУ ӘДІСТЕМЕСІ

Біздің материалдық әсер мен тұрақтылық көрсеткіштерін ұсынуға деген көзқарасымыз келесідей интеграцияланған және жан-жақты түрде тиісті ақпаратты жариялау, сондықтан ол біздің мүдделі тараптарымызға оңай қол жетімді болады. Жаңартылған GRI 2021 стандарттарының күшіне енуіне байланысты, атап айтқанда GRI 1:2021 негіздері және GRI 3: Маңызды тақырыптар 2021 стандарттарының жаңартылуына байланысты есепте ашу үшін маңызды тақырыптарды анықтауда қабылданған тәсілді қайта қарау қажеттілігі туындады. GRI 3 сәйкес: Маңызды тақырыптар 2021, маңызды тақырыптардың тізімін Қор Басқармасы бекітті.

МАҢЫЗДЫ ТАҚЫРЫПТАРДЫ АНЫҚТАУҒА КӨЗҚАРАС

Бірінші қадам. Қордың миссиясын, оның стратегиялық басымдықтарын, Қор тобының портфельдік компаниялары қызметінің салалық ерекшелігін, олардың ел экономикасындағы маңызды рөлін, экологияға және адамдарға әсерін ескере отырып, Қордың қызметі мен іскерлік қатынастар шеңберіндегі адам құқықтарына әсер етуді қоса алғанда, орнықты даму тұрғысынан Қордың мәнмәтінін түсіну.

Екінші қадам. Қордың экономикаға, қоршаған ортаға және адамдарға нақты және ықтимал әсерін (теріс және оң әсерлері, қысқа және ұзақ мерзімді әсерлері, қасақана және байқаусызда әсерлері, сондай-ақ қайтымды және қайтымсыз әсерлері) анықтау және тұрақты даму контексті тұрғысынан есепке енгізілуі мүмкін тақырыптарды анықтау. Нақты теріс әсер әсердің ауырлығы бойынша бағаланды, ал ықтимал теріс әсер ауырлығы мен ықтималдығы бойынша бағаланды. Нақты оң әсердің маңыздылығы әсер ету ауқымы бойынша, ал ықтимал оң әсердің маңыздылығы масштабты мен ықтималдығы бойынша анықталды. Ең маңызды ESG

мәселелерін таңдау кезінде жаңа әдіснамалық тәсілдер қолданылды, соның ішінде «қос маңыздылық» негізінде іріктеу, яғни компанияның қаржылық нәтижелері мен оның бизнесінің құны үшін, сондай-ақ қоғам үшін (мүдделі тараптар тұрғысынан) ең маңызды тақырыптарды таңдау.

Осы кезеңде дереккөздердің кең тізімі талданды және тұрақты даму саласындағы Қорға қатысты тақырыптар анықталды. Тәсіл мыналарға негізделді:

- орнықты даму саласындағы ұлттық трендтер мен реттеуші ортаны талдау (Экологиялық кодекс, Көміртегі бейтараптығына қол жеткізу стратегиясының жобасы);
- тұрақты даму саласындағы жаһандық трендтерді, оның ішінде БҰҰ ТДМ, тұрақты даму саласындағы халықаралық есептілік стандарттарын, оның ішінде Directive 2014/95/EU қаржылық емес есептілік жөніндегі директиваның, Тұрақты даму саласындағы корпоративтік есептілік жөніндегі директиваның (CSRD) №2022/2464 талаптарын, рейтингтік агенттіктердің сауалнама-бағалау нұсқаларын, тұрақты даму саласындағы жетекші есептер мен зерттеулерді талдау консалтингтік және талдамалық компаниялар, халықаралық форумдар меморандумдары және т. б. Біз, сондай-ақ, өз қызметімізді жүргізетін секторлардың салалық ерекшеліктерін ескердік және GRI 2021 орнықты даму саласындағы есептіліктің қолданыстағы салалық стандарттарына жүгіндік;
- Қор қызметі үшін елеулі тәуекелдерді есепке алу;
- тұрақты даму саласындағы мүдделі тараптар көтеретін негізгі мүдделерді/тақырыптарды талдау;
- өткен есепті кезеңде маңызды деп танылған тақырыптарды қайта қарау және біздің алдыңғы есебімізге кері байланысты талдау;
- ішкі құжаттарды (ұзақ мерзімді даму жоспары, корпоративтік басқару кодексі, корпоративтік саясат пен рәсімдер, негізгі тәуекелдер), сондай-ақ аудиторлық есептерді талдау.

Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу біз үшін маңызды. Бұл, бізге, олар үшін ненің маңызды екенін және олардың Қор тобынан нені күтетінін түсінуге мүмкіндік берді.

Мүдделі тараптарымызды қызықтыратын тақырыптарды анықтау үшін біз Қоғамдық кеңестің, бейіндік Қауымдастықтардың алаңында талқыланды тақырыптарды, компанияның ресми арналары арқылы кері байланыс алу үшін алынған ішкі және сыртқы мүдделі тараптардың сұрауларын қарастырдық.

Бұл қадамда біз сұрау (сауалнама) нәтижелеріне негізделген тақырыптарға басымдық бердік. Сауалнама барысында біз Қордың және портфельдік компаниялардың негізгі басшыларынан тақырыптарды олардың әсері мен әсері тұрғысынан бағалауды, сондай-ақ есепке қосқысы келетін тақырыптарды анықтауды сұрадық.

Осы кезеңнің нәтижесі болашақта бағаланған және сараланған маңызды тақырыптардың алдын-ала тізімі болды.

Үшінші қадам. Экономикаға, қоршаған ортаға және адамдарға нақты және ықтимал әсерін бағалау. Қор үшін тәуекелдер мен мүмкіндіктерді ескере отырып, тақырыптардың алдын ала тізбесін талдау.

Әрбір тақырып нақты және ықтимал оң немесе теріс әсер ету тұрғысынан бағаланды, бұл әсердің ауырлығы (scale масштабы және score қамтуы) 3 балдық шкала бойынша, бұл әсердің маңыздылығы 1-ден 5-ке дейінгі шәкіл бойынша бағаланды.

Төртінші қадам. Оларды есептілікке енгізу үшін ең маңызды тақырыптарға басымдық беру.

Есеп біздің әсеріміз туралы ақылға қонымды және теңдестірілген түсінік беретініне және мүдделі тараптарға біздің қызметіміздің нәтижелерін бағалауға мүмкіндік беретініне көз жеткізу үшін біз анықталған маңызды тақырыптарды Толықтық қағидатын сақтау тұрғысынан бағаладық.

Осы рәсімдерді жүргізу нәтижесінде 13 маңызды тақырып, 87 тақырыптық көрсеткіш анықталды.

Есеп жарияланғанға дейін Қордың жоғары басшылығы оның мазмұнын (маңызды тақырыптардың тізбесін) қарайды және бенітеді.

Біздің мақсатымыз – экономикаға, қоршаған ортаға және адамдарға әсер етуді одан әрі жоспарлау үшін басымдықтарды белгілеу.

Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу деңгейінің жоғарылауы осы есепте ашылған маңызды әлеуметтік аспектілердің санын көбейтті. Сайып келгенде, бұл маңыздылық матрицасына айтарлықтай әсер етті және осы есептің назарын біздің қызметіміздің әлеуметтік әсеріне аударды. [GRI 3-1](#)

БІЗДІҢ ЕСЕПТЕ ҚАМТЫЛҒАН МАҢЫЗДЫ ТАҚЫРЫПТАР

Маңызды деп анықталған және олардың басымдығы диаграммада және маңыздылық матрицасында көрсетілген тақырыптар 2-қосымшада келтірілген. Есеп жоғары немесе орташа басымдыққа ие тақырыптарды ашады.

13-КЕСТЕ. ҚОРДЫҢ 2022 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН МАҢЫЗДЫ ТАҚЫРЫПТАРЫ [GRI 413-2](#), [GRI 3-2](#)

Маңызды тақырыптар	Маңыздылығын бағалау			БҰҰ ТДМ
	Әсер ету түрі	Маңыздылықтың тікелей әсері	Маңыздылықтың жанама әсері	
Экологиялық тақырыптар		● ● ●		
Энергия	-	● ● ●		7
Су және ағынды сулар	-	●	● ●	13
Биоауантүрлілік	-			13
Шығарындылар	-	● ● ●		13
Әлеуметтік тақырыптар				
Жұмыскерлермен өзара әрекеттесу	+	● ● ●		8 16
Жұмыс орнындағы қауіпсіздік және денсаулық	-	● ● ●	● ● ●	3 8
Оқыту және білім беру	+	● ●		4
Адам құқықтары және кемсітушілікке қарсы іс-қимыл	+	●		4 5 10
Жергілікті қауымдастықтар	+-	● ●		11 17
Экономикалық тақырыптар				
Экономикалық нәтижелілік	+	● ● ●		7 9 11 17
Жанама экономикалық әсерлер	+	● ● ●	● ● ●	7 9 11 16 17
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	+	● ●		16
Сатып алу тәжірибесі	+	● ● ●	● ● ●	16

Әсер ету түрі: + оң – теріс

Материалдық деңгейі:

- ● ● күшті
- ● орташа
- әлсіз

ТАҚЫРЫПТАРДЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР

Біз 2021 жылғы Тұрақты даму есебімен салыстырғанда маңызды тақырыптарға бірқатар өзгерістер енгіздік.

2021	2022
Экологиялық тақырыптар	
Энергияны үнемді тұтыну	Энергия
Қалдықтарды азайту	Су және ағынды сулар
Төмен көміртенді даму	Биоалуантүрлілік
Тікелей және жанама CO ₂ шығарындылары	Шығарындылар
Әлеуметтік тақырыптар	
Халықтың жұмыспен қамтылуына әсері	Жұмыспен қамту
Денсаулық және өндірістің қауіпсіздік (соның ішінде COVID-19)	Жұмыс орнындағы қауіпсіздік және денсаулық
Персоналды оқыту және дамыту	Оқыту және білім беру
Персоналды марапаттау және бағалау	Адам құқықтары және кемсітушілікке қарсы іс-қимыл
Қайырымдылық қызметі	Жергілікті қауымдастықтар
Корпоративтік мәдениет	
Әртүрлілік және инклюзивтілік	
Экономикалық тақырыптар	
Корпоративтік басқару жүйесі	Экономикалық нәтижелілік
Басқарушы органдардың гендерлік құрамның тепе-теңдігі, оның ішінде Директорлар кеңесінде	Жанама экономикалық әсерлер
Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік	Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік
Әлеуметтік жауапты сатып алу	Сатып алу тәжірибесі
Ашықтық және ақпаратты ашу	
Парасаттылық және комплаенс	

ТӘУЕЛСІЗ РАСТАУ GRI 2-5

«KPMG Такс энд Эдвайзорс» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
Қазақстан, А25D6T5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
+7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной ответственностью
«KPMG Такс энд Эдвайзорс»
Казахстан, А25D6T5, Алматы,
пр. Достык, 180

«Самұрық – Қазына» ұлттық ал-ауқат қоры» АҚ компаниясының 2022 жылғы Тұрақты даму туралы есебінің таңдамалы ақпараттына қатысты шектеулі сенімді қамтамасыз ететін тапсырма бойынша тәуелсіз машықтанушы маманның қорытындысы

«Самұрық-Қазына» ұлттық ал-ауқат қоры» АҚ акционерлеріне

Кіріспе

Бізді «Самұрық-Қазына» Ұлттық ал-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Компания») Басшылығы Компанияның 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдағы Тұрақты даму есебінде (бұдан әрі – «Есеп») ашылған, төменде анықталған Таңдамалы ақпаратқа қатысты шектеулі сенімді қамтамасыз ететін тапсырманы орындауға құқылымыз.

Ресімдердің мінгі

Біз Есептің «GRI Content Index маамдн көрсеткіші» 3-қосымшасында көрсетілген немесе ашылған және осы Қорытындыға А қосымшасында («Таңдамалы ақпарат») ұштыртылған Есепте ұсынылған саясатқа және сандық ақпараттың бағалауын жүргіздік.

Қолданылатын өлшемдер

Біз Таңдамалы ақпараттың бағалауын Жіландық есептік бастамасы (GRI) («Қолданылатын өлшемдер») жариялаған тұрақты даму саласындағы есептік стандарттарында қамтылған ақпаратты ашуға қойылатын талаптарды пайдалана отырып жүргіздік.

Басшылықтың жауапкершілігі

Басшылық Таңдамалы ақпараттың Қолданылатын өлшемдерге сәйкес дайындауына және ұсынылуына, сондай-ақ Есепті дайындауды қамтамасыз ететін тиісті ішкі бақылау жүйелерінің құрылуына және қолданылуына жауапты болады.

Басшылық қосымша өрекеттер фактілерін, алдымен алуға және анықтауға, сондай-ақ Компания қосымше қолданылатын нормативтік құрылық актілерді анықтауға және сақтауға жауапты.

Басшылық Есепті дайындауға қатысты» қызметкерлерді дұрыс бағалауды қамтамасыз етуге, ақпараттық жүйелерді дұрыс қалыптастыруға және есеп беру жүйесіндегі өзгерістер барлық негізгі бағамшәлерді қамтытыны қамтамасыз етуге жауапты.

© 2022 KPMG LLP, Такс энд Эдвайзорс, LLC, компания Република Казахстанда және Қазақстан Республикасындағы заңгерлік фирманың мүшесі және Қазақстан Республикасындағы заңгерлік фирманың мүшесі. Мыналар KPMG брендінің қолданылуына қатысты. Мыналар KPMG брендінің қолданылуына қатысты.

© 2022 KPMG LLP, Такс энд Эдвайзорс, компания Република Казахстанда және Қазақстан Республикасындағы заңгерлік фирманың мүшесі және Қазақстан Республикасындағы заңгерлік фирманың мүшесі. Мыналар KPMG брендінің қолданылуына қатысты. Мыналар KPMG брендінің қолданылуына қатысты.

«Самұрық-Қазына» ұлттық ал-ауқат қоры» АҚ

«Самұрық - Қазына» ұлттық ал-ауқат қоры» АҚ компаниясының Тұрақты даму туралы 2022 жылғы есебіне қатысты шектеулі сенімді қамтамасыз ететін тапсырма бойынша тапсырма машықтанушы маманның қорытындысы
2-бет

Біздің жауапкершілігіміз

Біздің жауапкершілігіміз болып Таңдамалы ақпаратты Қолданылатын өлшемдерге сәйкес дайындауға қатысты шектеулі жауапкершілікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындау және қолданылған жұмыс нәтижесінде қорытындыны беру табылады.

Біз тапсырманымызды Халықаралық аудит стандарттары мен сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмалар жөніндегі көмес шығарған «Өткен кезеңдерде» қаржылық ақпараттың аудиттен және шолу тексеруден өлшеу сенімділігі қамтамасыз ететін тапсырмалар» 3000 (қайта қаралған) сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмалардың қалыңаралық стандартына (бұдан әрі – СҚТХС 3000) сәйкес, сондай-ақ жылжымайтын пәндер шығарындыларына қатысты «Жылжымайтын пәндер шығарындылары туралы есептілікке қатысты сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмалар» СҚТХС 3410 сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырмалардың қалыңаралық стандартына (бұдан әрі – СҚТХС 3410) сәйкес орындадық. СҚТХС 3000 (қайта қаралған) және СҚТХС 3410 Таңдамалы ақпаратта әлеуметтік бурмалылардың жастығына сенімділіктің шектеулі деңгейіне қол жеткізетіндей етіп, біздің ресімдерімізді қоспағанын және жүргізілуін талап етеді.

Біздің ұйым «Тұрақты өлетілікке аудит және шолу тексерулерін жүргізетін, сондай-ақ сенімділікті қамтамасыз ететін басқа да тапсырмаларды немесе ішкіне қарайтін қорытынды бойынша тапсырмаларын орындайтын аудиторлық ұйымдардамыз саланы басқару» 1 Саланы басқарудың қалыңаралық стандартын білдінеміз, ол этикалық талаптарды, өлетік стандарттарды және қолданылатын зеннамалық және нормативтік талаптарды сақтауға қатысты сәйкес ішкі процедуралармен расталға» саланы басқару жүйесін өзгерту, аяқтау және пайдалануды талап етеді.

Біз тәуелсіздікті және адалдық, объективтілік, кәсіби құрметтілік, лайықты абыайшудылық, құпиялық және кәсіби міндетсіздік негізінде алуға қатысты өрекеттерімізге негізделген бухгалтерлердің қалыңаралық этика стандарттары жөніндегі Кәсіптік Кәсіби бухгалтерлердің қалыңаралық этика кодексінің (қалыңаралық тәуелсіздік стандарттарын қоспағанда) басқа да этикалық талаптарын ұстанамыз.

Ресімдер

Шектеулі жауапкершілікті қамтамасыз ететін тапсырмалар, ең алдымен, Таңдамалы ақпаратты дайындауға жауапты тұлғаларға сауалдарды жіберуді және, мен-жайларға қарай, аналитикалық және басқа ресімдерді қолданылуын қамтиды. Бұл ресімдерге мыналар кіреді:

- Компанияның мүдделі тараптардың негізгі топтары үшін маңызды тақырыптар мен мәселелерді анықтау процесстерін түсіну мақсатында басшылыққа сауалнама жүргізу.
- Компания үшін маңызды салалардағы негізгі мәселелерді реттейтін тұрақты даму және сәйкес саласындағы стратегияға, сондай-ақ осы салалардағы тәжірибе жүзінде іске асыруға қатысты Компания және еншілес ұйымдар деңгейінде басшылық пен жауапты қызметкерлерге сауалнама жүргізу.
- Есепте көрсету үшін ақпаратты дайындауға және ұсынуға жауапты Компания мен еншілес ұйымдардың қызметкерлеріне сауалнама жүргізу.

© 2022 KPMG LLP, Такс энд Эдвайзорс, компания Република Казахстанда және Қазақстан Республикасындағы заңгерлік фирманың мүшесі және Қазақстан Республикасындағы заңгерлік фирманың мүшесі. Мыналар KPMG брендінің қолданылуына қатысты. Мыналар KPMG брендінің қолданылуына қатысты.

© 2022 KPMG LLP, Такс энд Эдвайзорс, компания Република Казахстанда және Қазақстан Республикасындағы заңгерлік фирманың мүшесі және Қазақстан Республикасындағы заңгерлік фирманың мүшесі. Мыналар KPMG брендінің қолданылуына қатысты. Мыналар KPMG брендінің қолданылуына қатысты.

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры АҚ

“Самұрық – Қазына” ұлттық әл-ауқат қоры АҚ компаниясының Тұрақты дамуы туралы 2022 жылы есебіне қатысты шектеулі сенімді қамтамасыз ететін талпырма бойынша негізгі мақсаттарға ұқсас маманнаң қорытындысы

3-бет

- ақпараттың дегерлігі және осындай бастапқы құжаттарда қамтылған барлық маңызды ақпараттың Есепке енгізілгенін-енгізілмегенін анықтау үшін Тандамалы ақпаратты бастапқы құжаттардан тиісті ақпаратпен салыстыру;
- Есепке ұсынылған ақпаратты оның Баздн жағдайы білімсіз және Компанияның Тұрақты даму саласындағы нәтижелер түсінігіне сәйкес келетінін-келмейтінін анықтау үшін бағу;
- басшылық өзгеріспен өсетілік шақараларына сәйкес компания деңгейінде және еншілес ұйымдар деңгейінде әрбір таңдалған ақпарат үшін шектелгендірілген дерестерді алу және дерестерді Расмидер тақырыбында ұсынылған ақпаратпен үйлестіру;
- іріктеу негізінде Тандамалы ақпаратқа қатысты кәсіптік расмидерді іске асыру:
  - * еншілес ұйымдар деңгейінде берілген ақпаратпен салыстырып тексеру үшін тексерілетін мәндер бойынша растаушы дерестерді бастапқы құжаттарды, жүйелік жазбаларды немесе өсеттерді алу;
  - * алтынмен жүйе жүзеге асырылған өсеттер мен басқа қатысты жазбалардан еншілес ұйымдар деңгейіндегі Тандамалы ақпаратты қайта өсеттеуді (қолданылатын жағдайда) орындау.

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін талпырма шеңберіндегі процедуралар сенімді мен орындалу мерзімі бойынша әрекеттенеді, сонмен қатар орынды сенімділікті қамтамасыз ететін талпырма шеңберіндегі процедуралармен салыстырғанда шектеулі. Нәтижесінде шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін талпырманы орындау нәтижесінде қол жеткізілетін сенімділік деңгейі орынды сенімділікті қамтамасыз ететін талпырманы орындау нәтижесінде қол жеткізілетін сенімділік деңгейінен асауы тиімен.

Біз алған дәлелдер Баздн тұжырымнамалық нәтиже қамтамасыз ету үшін жеткілікті және дұрыс деп санаймыз.

Таң шектеулер

Ішкі бақылаудың керікелетін құрылымына тиік шектеулерге байланысты Есепке берілген ақпаратта қателіктер немесе сәйкессіздіктер туындауы және анықталмауы мүмен. Баздн талпырма Есепті дайындауға және ұсынуға қолданылатын ішкі бақылау жүйесіндегі барлық кемшіліктерді анықтауға арналмаған, өйткені талпырма өсеті және шінде үздіксіз орындалмаған, бірақ процедуралар таңдамалы негізде жүргізіледі.

Қорытынды

Баздн қорытындымыз осы қорытындыда сипатталған аспектілер негізінде және өсиере отырып қызығаштырылды.

Осы қорытындыда сипатталған біз жүргізген расмидердің және шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін талпырма шеңберінде алынған дәлелдемелердің нәтижелері бойынша жоғарыда анықталған Тандамалы ақпарат Қолданылатын елшімшарттарға сәйкес барлық маңызды аспектілер бойынша дайындалмаған деп өсеттеуге негіз беретін ешбір зат Баздн нәтижесінде аударған жоқ.

Пайдалану және таралу шектеулері

Баздн қорытынды көз келген мақсатта немесе көз келген басқа контексте Компания акционерлерінен басқа бірге қоры қандай да бір құқықтарды сатып

© 2023 KPMG LLP, ақпараттың ұйым, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылымдарының, мүдделіліктерінің және қызметкерлерінің құқықтарымен қамтамасыз етілген. KPMG компаниясы KPMG Network компаниясының мүшесі және KPMG Network компаниясының мүшесі болып табылады. KPMG Network компаниясының мүшесі болып табылады. KPMG Network компаниясының мүшесі болып табылады. KPMG Network компаниясының мүшесі болып табылады.

© 2023 KPMG LLP, ақпараттың ұйым, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылымдарының, мүдделіліктерінің және қызметкерлерінің құқықтарымен қамтамасыз етілген. KPMG компаниясы KPMG Network компаниясының мүшесі және KPMG Network компаниясының мүшесі болып табылады. KPMG Network компаниясының мүшесі болып табылады. KPMG Network компаниясының мүшесі болып табылады.

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры АҚ

“Самұрық – Қазына” ұлттық әл-ауқат қоры АҚ компаниясының Тұрақты дамуы туралы 2022 жылы есебіне қатысты шектеулі сенімді қамтамасыз ететін талпырма бойынша негізгі мақсаттарға ұқсас маманнаң қорытындысы

4-бет

алғысы келетін көз келген Тарап пайдалануы мүмкін немесе сенім артуы мүмкін өсеті ретінде қарастырылмауы керек. Баздн қорытындыға немесе оның еншілесіне қол жеткізген және Баздн қорытындыға (немесе оның көз келген белгісіне) сенім артуға шешім қабылдаған Компания Акционерлерінен басқа көз келген тұлға өз тәуекелдерін көтереді. Қолданыстағы заңнама шеңберінде Компания Акционерлерінен басқа адамдар алдында орындалған жұмыс пен осы қорытынды үшін жауапкершілікті өзінше қабылдамаймыз.

Баздн қорытындымыз Компанияның Акционерлеріне оның дәйексіз келтірілмейтіндігіне және жазбаша түрде Баздн алдын ала келісіміне толық немесе шінара сілтеме жасалмайтындығына негізделіп беріледі.

«KPMG» Тақс әнд Эдвардс ЖШС
Алматы, Қазақстан Республикасы

22 қыркүйек 2023 жыл

© 2023 KPMG LLP, ақпараттың ұйым, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылымдарының, мүдделіліктерінің және қызметкерлерінің құқықтарымен қамтамасыз етілген. KPMG компаниясы KPMG Network компаниясының мүшесі және KPMG Network компаниясының мүшесі болып табылады. KPMG Network компаниясының мүшесі болып табылады. KPMG Network компаниясының мүшесі болып табылады.

© 2023 KPMG LLP, ақпараттың ұйым, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылымдарының, мүдделіліктерінің және қызметкерлерінің құқықтарымен қамтамасыз етілген. KPMG компаниясы KPMG Network компаниясының мүшесі және KPMG Network компаниясының мүшесі болып табылады. KPMG Network компаниясының мүшесі болып табылады. KPMG Network компаниясының мүшесі болып табылады.

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры АҚ

“Самұрық – Қазына” ұлттық әл-ауқат қоры” АҚ компаниясының Тұрақты іс-әрекет туралы 2022 жылғы есебіне қатысты шектелген сәлемді қамтамасыз ететін пәллілерге бойынша пәллілерді мәліметтері туралы мәліметтері қорытындысы 9-бет

	ұлттық табиғат қорғау тапшы енгізілген түрлердің жалпы саны	
3-3	Мәңгілік табиғаттарды басқару	Қоршаған орта (Жылжымайтын газдар шығарындары); 67-бет
305-1	Пәнарнегіз газдардың пәнарнегіз шығарындары (қамту аймағы 1)	Қоршаған орта (Жылжымайтын газдар шығарындары); 67-69-бет, 9-қосымша ESG Data, 131-132-беттері
305-2	Пәнарнегіз газдардың жанма энергетикалық шығарындары (қамту аймағы 2)	Қоршаған орта (Жылжымайтын газдар шығарындары); 67-69-бет, 9-қосымша ESG Data, 132-бет
305-3	Пәнарнегіз газдардың өзге де жанма шығарындары (қамту аймағы 3)	Қоршаған орта (Жылжымайтын газдар шығарындары); 68-бет, 3-қосымша, GRI Content Index Мәзірін көрсеткіш; 106-бет
305-4	Пәнарнегіз газдар шығарындарының қорындылығы	Қоршаған орта (Жылжымайтын газдар шығарындары); 67-бет, 9-қосымша ESG Data, 132-133-беттері
305-5	Пәнарнегіз газдар шығарындарын азайту	Қоршаған орта (Жылжымайтын газдар шығарындары); 67-бет
305-6	Озон қабатының бұзылуына себептесетін заттар шығарындары (O3)	Қоршаған орта (Жылжымайтын газдар шығарындары); 69-бет, 3-қосымша, GRI Content Index Мәзірін көрсеткіш; 106-бет
305-7	Атмосфераға NOx, SOx және басқа да мәңгілік газдардың шығарындары	Қоршаған орта (Атмосфералық ауаның сәлемді); 69-70-бет, 9-қосымша, ESG Data, 135-бет
3-3	Мәңгілік табиғаттарды басқару	Бірін адамдар (Қызметкерлер құрамының құрылымы); 53-бет
401-1	Жаңадан қалдығын-қызметкерлер және кадрлардың тұрақтылығы	Бірін адамдар (Қызметкерлер құрамының құрылымы); 53-бет, 9-қосымша, ESG Data, 128-бет
401-2	Уақытша жұмысқа кіретін немесе толық емес жұмысқа кіретін шартпен жұмыс істейтін жұмысқа кіретін берілмейтін жұмысқа кіретін қамтыу шартпен жұмыс істейтін жұмысқа кіретін берілмейтін жөндөмі	Бірін адамдар (Бірін адамдарының құрамын айту); 56-бет
401-3	Деректі демалыс	Бірін адамдар (Бірін адамдарының құрамын айту); 56-бет, 9-қосымша, ESG Data, 128-бет
3-3	Мәңгілік табиғаттарды басқару	Бірін адамдар (Қызметкерлер құрамының құрылымы); 53-бет
402-1	Ұзақ қызметке кіретін өзгерістерге қатысты қауіпсіздіктің өң аз өзгерісі	Бірін адамдар (Бірін адамдарының құрамын айту); 56-бет
3-3	Мәңгілік табиғаттарды басқару	Бірін адамдар (Жұмыс орындағы әлеумет); 50-бет
403-1	Жұмыс орындағы әлеумет	Бірін адамдар (Жұмыс орындағы әлеумет); 50-бет

© 2022 «Самұрық – Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры АҚ компаниясының Тұрақты іс-әрекет туралы мәліметтері туралы мәліметтері қорытындысы 9-бет

© 2022 «Самұрық – Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры АҚ компаниясының Тұрақты іс-әрекет туралы мәліметтері туралы мәліметтері қорытындысы 9-бет

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры АҚ

“Самұрық – Қазына” ұлттық әл-ауқат қоры” АҚ компаниясының Тұрақты іс-әрекет туралы 2022 жылғы есебіне қатысты шектелген сәлемді қамтамасыз ететін пәллілерге бойынша пәллілерді мәліметтері туралы мәліметтері қорытындысы 10-бет

	қорғау және құлпытқ мәселелерін басқару жүйесі	құлпытқ; 60-бет
403-2	Құлпыт анықтау, тәуелсіздігі бейлалу, жағдайына өңделуді тереу	Бірін адамдар (Жұмыс орындағы құлпытқ); 61-62-бет
403-3	Денсаулық сақтау қызметтері	Бірін адамдар (Жұмыс орындағы құлпытқ, Денсаулықты қорғау); 61, 64-бет
403-4	Жұмыс орындағы әлеумет қорғау және құлпытқ мәселелері бойынша қызметкерлердің қатысуы, консультациялар мен коммуникациялар	Бірін адамдар (Жұмыс орындағы құлпытқ); 61-бет
403-5	Жұмыс орындағы әлеумет қорғау және құлпытқ мәселелері бойынша қызметкерлердің қатысуы	Бірін адамдар (Жұмыс орындағы құлпытқ); 62-бет
403-6	Жұмыс орындағы денсаулықты жақсарту	Бірін адамдар (Денсаулықты қорғау); 65-бет
403-7	Қоршаған ортамен байланысты денсаулық пен өлең құлпытқ салдарын болдырмау және азайту	Бірін адамдар (Жұмыс орындағы құлпытқ, Денсаулықты қорғау); 61-65-бет
403-8	Жұмыс орындағы әлеумет қорғау және құлпытқ мәселелерін басқару жүйесімен қамтылған қызметкерлер	Бірін адамдар (Жұмыс орындағы құлпытқ); 60-бет
403-9	Өзіндік қаржылар	Бірін адамдар (Денсаулықты қорғау); 62-63-бет, 9-қосымша, ESG Data, 129-130-беттері
403-10	Өзіндік қаржылар	Бірін адамдар (Денсаулықты қорғау); 61-бет, 9-қосымша, ESG Data, 130-бет
3-3	Мәңгілік табиғаттарды басқару	Бірін адамдар (Қызметкерлер құрамының құрылымы); 56-бет
404-1	Бір қызметкерге қатысты оқу сағаттарының орташа саны	Бірін адамдар (Қызметкерлер құрамының құрылымы); 56-бет, 9-қосымша, ESG Data, 128-129-беттері
404-2	Жұмысқа кіретін біліктілігі арттыру бағдарламалары және басқа пәллілердің ауысу кезінде өлең көрсету бағдарламалары	Бірін адамдар (Қызметкерлер құрамының құрылымы); 56-57-бет
404-3	Тұрақты өнімділік пен мәңгілік дамуды бағалайтын жұмысқа кіретін пәллілер	Бірін адамдар (Қызметкерлер құрамының құрылымы); 57-бет
3-3	Мәңгілік табиғаттарды басқару	Бірін адамдар (Қызметкерлер құрамының құрылымы); 53-бет

© 2022 «Самұрық – Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры АҚ компаниясының Тұрақты іс-әрекет туралы мәліметтері туралы мәліметтері қорытындысы 10-бет

© 2022 «Самұрық – Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры АҚ компаниясының Тұрақты іс-әрекет туралы мәліметтері туралы мәліметтері қорытындысы 10-бет

1-ҚОСЫМША. БҰҰ-НЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУ МАҚСАТТАРЫН ҰСТАНУЫ

GRI 2-24

БҰҰ ТДМ бойынша басым міндеттер	Қордың стратегиялық міндеті/ мақсаты	2022 жылғы прогресс	2022 жылғы іс-шаралар	2022 жылғы ТДЕ бөлімдері
 <p>Жарақат деңгейін төмендету және еңбек қауіпсіздігін арттыру. Денсаулық сақтау мен кәсіптік даярлықты қаржыландыруды ұлғайту.</p> <p>Денсаулық сақтау қызметтерімен қамтуды қамтамасыз ету.</p>	<p>№ 16 стратегиялық міндет H&S озық тәжірибелері</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2023 жылғы LTIFR 0,14 жетістігі • 2027 жылғы LTIFR 0,11 жетістігі • 2023 жылы қауіпсіздік мәдениеті бойынша өндірістік персоналды 100% оқыту 	<p>Қор «Vision Zero» тұжырымдамасына қосылды. Басшылық өлім-жітімді нөлге дейін төмендету мақсатында барлық оқиғаларды, оның ішінде ауыр зардаптарды азайту бойынша міндеттеме қабылдады.</p> <p>Өндірістегі жазатайым оқиғалардың салдарынан зардап шеккендердің саны 16%-ға азайды.</p> <p>LTIFR жұмыс уақытының жоғалуымен жарақат алу коэффициенті 27%-ға төмендеді (LTIFR 0,16).</p> <p>FAR (Fatal Accident Rate) өлім-жітім коэффициенті 11%-ға төмендеді.</p> <p>Денсаулығының нашарлауы себебінен еңбек қызметіне байланысты емес өлім-жітім саны 49%-ға төмендеді.</p> <p>Жұмыскерлердің 97%-ы мерзімді медициналық тексеруден өтті.</p> <p>28 628 жұмыскер дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету дағдыларына оқытылды.</p>	<p>Өндірістің қауіпсіздік жөніндегі саясат және корпоративтік стандарт бекітілді.</p> <p>Қор ұйымдарында тоғыспалы аудиттер жүргізілді.</p> <p>Қор, Еңбек және әлеуметтік қорғау министрлігі және Халықаралық әлеуметтік қамсыздандыру қауымдастығы (ISSA) арасындағы өзара түсіністік туралы меморандумға қол қойылды.</p> <p>«Қауіпсіз еңбек мәдениеті» корпоративтік оқу курсы әзірленді.</p> <p>Медициналық ауысым алдындағы және ауысымнан кейінгі тексерулерді автоматтандыруды жүзеге асыру.</p>	<p>☉ Жұмыс орнындағы қауіпсіздік</p> <p>☉ Денсаулық сақтау</p>

БҰҰ ТДМ бойынша басым міндеттер	Қордың стратегиялық міндеті/мақсаты	2022 жылғы прогресс	2022 жылғы іс-шаралар	2022 жылғы ТДЕ бөлімдері
 <p>Сапалы мектепке дейінгі оқытуға тең қол жетімділік.</p> <p>Тегін бастауыш және орта білім. Білім беру саласындағы теңсіздіктің барлық түрлерін жою.</p> <p>Жастарға арналған толық жұмыспен қамту, оқыту және білім беру.</p> <p>Балалардың мүдделерін ескеретін оқу орындарын құру және жетілдіру, мүмкіндігі шектеулі адамдардың ерекше қажеттіліктері.</p>	<p>№ 15 стратегиялық міндет Әлеуметтік жауапкершілік</p> <p>№ 17 мақсат Адами капиталды дамыту</p>	<p>2022 жылға арналған «Samruk-Kazyna Trust» КҚ қайырымдылық бюджеті 9,9 млрд теңгені құрады.</p> <p>43 әлеуметтік жоба іске асырылды, 500 мыңға жуық адам, оның ішінде 55 мың бала көмек алды.</p> <p>Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің 2 студенті, сондай-ақ басқа жоғары оқу орындарының 6 студенті Қорда тағылымдамадан өтті.</p> <p>Портфельдік компаниялардың базасында Қазақстанның жоғары оқу орындарында және шетелде оқитын 741 адам мұнай-газ химиясы, энергетика және атом саласы бағыттары бойынша тәжірибеден өтті.</p> <p>97 адам Қор нәсіпорындарында жазғы өндірістің тәжірибеден өтті.</p> <p>2025 жылға қарай 401 мектеп салу бойынша «Жайлы мектеп» ұлттық жобасының басталды.</p>	<p>«Ізбасар» бағдарламасы бойынша «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ нәсіпорындарында аңылы тағылымдамадан өту үшін 8 жас маман іріктелді.</p> <p>Қатысатын өңірлерден келген 177 бала техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі мекемелерде және Қазақстан Республикасының мектеп-интернаттарында оқуға стипендиямен және гранттармен қамтамасыз етілген.</p> <p>IQanat білім беру қорының жобасы бойынша 10 сынып оқушыларына «IQanat High School of Burabay» мектеп-интернатында оқуға 50 грант берілді.</p> <p>100 көп балалы ана, жалғызбасты және қиын жағдайға тап болған әйелдер сұранысқа ие мамандықтарға және оларды жұмысқа орналастыруға оқытылды.</p> <p>Педагог мамандығын дөріптеу мақсатында жас мамандардың ауылдардан нетуі мәселесі бойынша деренті фильм жарық көрді.</p> <p>Балалар әдебиетін дамыту және насихаттау мақсатында балалар арасында «Айтұмар» республикалық эссе байқауы ұйымдастырылды.</p> <p>Мемлекеттің тілді қолдану аясын кеңейту және насихаттау бойынша «Soyle» жобасы іске асырылды.</p> <p>Мүмкіндігі шектеулі 1100 балаға арналған бейімдеу спортының тегін сенцияларын ұйымдастыру бойынша «Тең мүмкіндіктер әлемі» қорымен бірлесіп «Саламатты Болашақ» жобасы іске асырылды.</p>	<p>Өңірлердің тұрақты дамуын қамтамасыз ету</p> <p>Персоналды дамытуға инвестициялар</p> <p>Жастар саясаты</p> <p>4-қосымша. Біздің мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсіліміз</p>
 <p>Барлық әйелдерге қатысты немісүшіліктің барлық түрлерін жою, сондай-ақ әйелдердің жан-жақты және нақты қатысуын және олар үшін саяси, экономикалық және қоғамдық өмірде шешім қабылдаудың барлық деңгейлерінде көшбасшылық үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету.</p>	<p>№ 13 стратегиялық міндет Корпоративтік басқару</p> <ul style="list-style-type: none"> 2030 жылға қарай Қордың және ұйымдардың ПН ұйымдары мен атқарушы органдары құрамындағы әйелдердің 30% үлесіне қол жеткізу <p>2032 жылға қарай ESG-рейтингі бойынша 70% перцентильге иріу</p>	<p>Қордың портфельдік компанияларындағы ДН/БН құрамындағы әйелдер үлесінің орташа өлшенген нәрсеткіші 15%.</p> <p>Қорда гендерлік айырмашылықтарға байланысты базалық жалақыда және сыйақы төлеу жүйесінде айырмашылықтар жоқ.</p> <p>«Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ (ESG рейтингі S&P Global Ratings 51);</p> <p>«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ (ESG рейтингі Sustainalytics 28,5);</p> <p>«Қазақстан темір жолы» ҰН» АҚ (ESG рейтингі Moody's 57).</p>	<p>2023–2027 жылдары жалғасатын Қорға (140 қатысушы) арналған «Гендерлік теңдік» бағдарламасының басталуы Директорлар кеңестері, бақылау кеңестері және атқарушы органдар құрамындағы әйелдердің қатысу үлесін арттыруға бағытталған.</p>	<p>Корпоративтік басқару</p> <p>Персоналдың құрылымы</p> <p>Барлығына теңдік</p>

БҰҰ ТДМ бойынша басым міндеттер	Қордың стратегиялық міндеті/ мақсаты	2022 жылғы прогресс	2022 жылғы іс-шаралар	2022 жылғы ТДЕ бөлімдері
<p>7 ҚЫЗМАТ ЕМЕС ЖӘНЕ ТАЗА ЭНЕРГИЯ</p> <p>Сенімді, тұрақты және тұрақты инфрақұрылымды дамыту.</p> <p>Барлық қамтылған және тұрақты индустрияландыруға жәрдемдесу.</p> <p>Заманауи энергиямен жабдықтауға жалпыға бірдей қол жетімділік.</p> <p>Жаңартылатын көздерден энергия үлесін арттыру.</p> <p>Экологиялық таза энергетика саласындағы зерттеулерді, технологияларды, инвестицияларды дамыту.</p> <p>Тұтыну мен өндірісте ресурстарды пайдалану тиімділігін арттыру.</p>	<p>№18 стратегиялық міндет</p> <p>Ресурс үнемдеу</p> <ul style="list-style-type: none"> Өндірістік қызметтің энергия сыйымдылығын төмендету – 2027 жылға қарай 10% (2021 жылғы деңгейден) Электр энергиясын сатып алуға төмен көміртекті генерация үлесін 2032 жылға қарай 45%-ға дейін ұлғайту (2021 жылғы деңгейден) <p>Электр энергиясын өндірудегі ЖЭҚ және СЭС үлесі 2032 жылға қарай 26% (2021 жылғы деңгей туралы)</p>	<p>Электр энергиясын өндірудегі ЖЭҚ және СЭС үлесі 6%.</p> <p>АХҚО юрисдикциясында «Жасыл» активтерді (ЖЭҚ, СЭС) басқару үшін Qazaq Green Power PLC компаниясы тіркелген.</p>	<p>Ресурс және энергия үнемдеу бағдарламасы бекітілді.</p> <p>Қор «KEGOC» АҚ мысалында Smart Grid технологиясының элементтерін іске асыра бастады.</p> <p>Түркістан қаласында маневрлі БГҚ құрылысы басталды (толығырақ 42-бетте).</p> <p>«Самұрық-Энерго» АҚ және «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ портфельдік компаниялары 2027 жылға дейін жалпы белгіленген қуаты шамамен 2,3 ГВт болатын қосымша ЖЭҚ (СЭС қоса алғанда) енгізуді жоспарлап отыр.</p> <p>2026 жылдан бастап қуаты 1 ГВт ЖЭС пайдалануға беру көзделген (2025 – 100, 2026 +100 мВт, 2027 – +300 мВт).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☉ Көміртексіздендіру ☉ Жаңа өнімді қайта бөлу және жұмыс орындарын құру ☉ Энергия тиімділігін басқару
<p>8 ЛАЙЫҚТЫ ЖҰМЫС ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ</p> <p>Жұмыспен қамту және еңбекақысы тең лайықты жұмыс.</p> <p>Толық жұмыспен қамту және еңбекақысы тең лайықты жұмыс.</p> <p>Еңбек құқықтарын қорғау және қауіпсіз жұмыс жағдайларын қамтамасыз ету.</p> <p>Жастарға арналған жұмыс, оқыту және білім беру.</p> <p>Тұрақты экономикалық өсу.</p> <p>Экономикалық өнімділіктің үшін әртараптандыру және жаңғырту және инновациялар.</p>	<p>№15 стратегиялық міндет</p> <p>Әлеуметтік жауапкершілік</p> <ul style="list-style-type: none"> 2023–2027 жылдары корпоративтік құндылықтарды енгізу және корпоративтік мәдениетті дамыту жөніндегі шараларды іске асыру; 2023–2027 жылдары жалақысы төмен кәсіптер мен лауазымдар жұмыскерлерінің жалақысын арттыру; Корпоративтік мәдениет бойынша Қордың жол картасын орындау пайызы; Надрлардың ауысуы; жұмыскерлердің еңбек жағдайларына қанағаттану деңгейі; Персоналды тарту деңгейі. 	<p>Қор 259 мыңнан астам жұмыскері бар ширек миллион адамға жұмыс беруші болып табылады.</p> <p>Қордың бес басқарушы директорының үшеуі – президенттік жастар кадр резервінің жас түлентері.</p> <p>2022 жылы жалақысы төмен лауазымдар мен өндірістік персоналдың жалақысын 5%-дан 48%-ға дейін арттыруға 340 млрд теңге бағытталды.</p>	<p>Президенттік жастар таланттар резервінің мүшелерін басшылық позицияларға тарту.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☉ Адам құқықтарының құндылығы және этикалық мінез-құлық ☉ Барлығына теңдік ☉ Біздің адамдарға қамқорлық ☉ Әлеуметтік-еңбек қатынастары ☉ Жұмыс орнындағы қауіпсіздік ☉ Денсаулық сақтау
<p>9 ИНДУСТРИАЛДЫҚ ИННОВАЦИЯЛАР ЖӘНЕ ИНФРАҚҰРЫЛЫМ</p> <p>ҒЗТҚЖ және инновацияларды, жоғары технологиялық өндірістерді дамыту.</p>	<p>№6 стратегиялық міндет ҒЗТҚЖ және инновацияларды, жоғары технологиялық өндірістерді дамыту</p> <ul style="list-style-type: none"> отандық және шетелдік ғылыми-технологиялық әріптестер желісін қалыптастыру; ғылыми-зерттеу әлеуетін арттыру; қолданбалы зерттеулерді қаржыландыруды 2026 жылдың соңына дейін 8 млрд теңгеге дейін ұлғайту. 	<p>Қорда ғылыми-техникалық кеңес жұмыс істейді.</p> <p>«Samgau» Center for Scientific and Technological Initiatives (FTIO) ғылыми және технологиялық бастамалар орталығы құрылды.</p> <p>Қордың ғылыми-техникалық кеңесінің отырыстарында жалпы сомасы 8,5 млрд болатын 70 жобаны іске асыруға мақұлданды.</p>	<p>Қор көлік-логистикалық инфрақұрылымды (Қазақстанның мұнай-газ, энергетика, теміржол және телекоммуникация жүйелерін жаңғырту), энергетика мен әлеуметтік саланы қоса алғанда, әртүрлі секторларға 13 трлн теңгеден астам инвестиция салуды жоспарлап отыр.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☉ Жаңа өнімді қайта бөлу және жұмыс орындарын құру

БҰҰ ТДМ бойынша басым міндеттер	Қордың стратегиялық міндеті/мақсаты	2022 жылғы прогресс	2022 жылғы іс-шаралар	2022 жылғы ТДЕ бөлімдері
 <p>Барлық жұмыскерлер үшін тең еңбек жағдайларын жасау жұмыс орнындағы қысымның немесе кемсітушіліктің кез келген түрін жою.</p>	<p>№17 стратегиялық міндет Адами капиталды дамыту</p> <ul style="list-style-type: none"> Қызмет бойынша жалдау және ілгерілетудің әділ және ашық процестерін құру қазақстандық персоналды басшылық лауазымдарға ілгерілету Қордағы ішкі ілгерілеумен жабылған позициялардың үлесін арттыру Қордың негізгі лауазымдарына мұрагерлер пулынан тағайындаулар Қордың мұрагерлер пулы арасындағы айналымның төмендеуі 	<p>Бірыңғай рекрутингтік онлайн QSamruk.kz рекрутинг порталындағы ізденушілер саны 2022 жылы 60%-ға өсті.</p> <p>2022 жылы qsamruk.kz арқылы сыртқы кандидаттармен жабылған бос жұмыс орындарының саны 7 249 (2021 жылы 1 795).</p> <p>Директорлар кеңесі мен бақылау кеңестеріндегі шетелдіктер саны 23-тен 14-ке дейін қысқарды (40%).</p>	<p>Samruk Qyzmet-ті ашық жалдауды қамтамасыз ету үшін жеке іздеу және жалдау платформасы ретінде дамыту.</p> <p>2022 жылы барлық тағайындаулар @samrukazynaofficial tg-арнасында көпшілікке жарияланады.</p>	<p>☉ Біздің адамдар</p>
 <p>Қалалар мен елді мекендердің ашықтығын, қауіпсіздігін, өміршеңдігін және экологиялық орнықтылығын қамтамасыз ету.</p>	<p>№8 стратегиялық міндет Ірі инфрақұрылымдық жобалар</p> <ul style="list-style-type: none"> Өз қатысатын өңірлерде әлеуметтік маңызы бар жобаларды іске асыру 	<p>Қордың қызметі қатысу өңірлері үшін жоғары әлеуметтік және стратегиялық маңызға ие.</p> <p>2022 жылы Kazakhstan Petrochemical Industries Inc ЖШС операторы болып табылатын алғашқы интеграцияланған газ-химия кешенінің ашылуы өтті.</p>	<p>Қашаған кен орнының шинізат базасында газ өңдеу зауытын салу.</p> <p>Сарша аймағын және «Жылы жағажай» курорттық аймағын газдандыру.</p> <p>Маңғыстау облысының газ тасымалдау жүйесін қайта жаңарту.</p> <p>«Мақат – Солтүстік Кавказ» магистральдық газ құбырында лупинг салу.</p> <p>Алматы қаласын газдандыру, Алматы қаласының газ тарату желілерін жаңғырту, реконструкциялау; Қостанай облысының 3 елді мененді газдандыру (Жітіқара қарасы, Тобыл кенті, Большая Чураковка ауылы).</p>	<p>☉ Стратегия инвестицияға айналады</p>
 <p>Климаттың өзгеруіне өренет ету шараларын саясат пен жоспарлауға қосу.</p> <p>Қауіпті климаттық құбылыстарға төзімділік пен бейімделу қабілетін арттыру.</p>	<p>№19 стратегиялық міндет Көміртектендіру</p> <p>№20 мақсат Жасыл қаржыландыру</p> <ul style="list-style-type: none"> 2032 жылға қарай көміртегі өсерінің 2021 жылғы базалық деңгейден 10%-ға төмендеуі және 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу 2032 жылға қарай CO₂-балама 5,8 млн тонна офсеттік жобалар портфелін қалыптастыру (2021 жылғы деңгейден) Қордың төмен көміртекті бизнес-моделіне көшу жөніндегі Жоспардың орындалу дәрежесі, % CDP рейтингтерін алу 	<p>«Самұрық-Энерго» АҚ жасыл облигацияларды «Астана» халықаралық қаржы орталығының қор биржасына – Astana International Exchange қор биржасына жылдық 11,4% купондық мөлшерлеменен және айналыс мерзімі 6,5 жыл болатын 18,4 млрд теңге мөлшерінде жария жазылу жолымен дебюттік орналастыруды жүзеге асырды.</p> <p>«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ жаңартылатын энергияның халықаралық сертификаттарын сатып алды.</p> <p>«ПВЭС» ЖШС CO₂-балама 136 мың тоннаны офсет ретінде тіркеді.</p>	<p>Қордың төмен көміртекті даму тұжырымдамасы, оның ішінде Төмен көміртекті бизнес-модельге көшу жоспары бекітілді.</p> <p>Төрт бағыт бойынша 53 іс-шарадан тұратын Төмен көміртекті бизнес-модельге көшу жоспары бекітілді.</p> <p>9 портфельдік компанияда Төмен көміртекті дамудың жеке бағдарламалары бекітілген.</p> <p>Тіркеу сатысында «Jetісу энергиясы» ЖШС-нің офсеттік жобалары 180 мың тонна CO₂-балама және «Samruk-Green Energy» ЖШС CO₂-балама 17 мың тонна.</p>	<p>☉ Жаһандық сын-қатерлерге біздің жауабымыз</p> <p>☉ Жаңа өнімді қайта бөлу және жұмыс орындарын құру</p> <p>☉ Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау</p> <p>☉ Парниктік газдар шығарындылары</p>

БҰҰ ТДМ бойынша басым міндеттер	Қордың стратегиялық міндеті/мақсаты	2022 жылғы прогресс	2022 жылғы іс-шаралар	2022 жылғы ТДЕ бөлімдері
 <p>Тұрақты даму мүддесінде бейбіт және ашық қоғам құруға жәрдемдесу.</p>	<p>№ 14 стратегиялық міндет ашықтық, транспаренттілік және сәйкестік</p> <p>№ 15 стратегиялық міндет Әлеуметтік жауапкершілік</p> <ul style="list-style-type: none"> ISO 37001:2016 «Парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйелері» және ISO 37301:2021 «Сәйкестікті басқару жүйесі» халықаралық стандарттарының талаптарына сәйкестікке сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс жүйелерін сертификаттау Әлеуметтік тұрақтылық деңгейі (SRS) Қордың бизнес-процестеріне комплаенс тарту дәрежесі Қор жұмыскерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы талаптар туралы хабардар болу деңгейі 	<p>Қордың компаниялар тобында 77 дербес комплаенс-қызмет және сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-функцияларды орындау жүктелген 44 бөлімше жұмыс істейді.</p> <p>52 компаниядағы 133 үміткер Н полиграфтың тексерісінен өтті.</p>	<p>Мердігерлік ұйымдардың жұмыскерлері үшін еңбек қатынастары саласында белгіленген кепілдіктерді қамтамасыз ету үшін «Өндірістік қатынастарды дамыту (Industrial relations)» жаңа бағыты енгізілді.</p> <p>Өндірістік қатынастарды дамыту жөніндегі корпоративтік стандарт бекітілді.</p> <p>Әлеуметтік еңбек қатынастары саласындағы мониторинг және болжау мақсатында Samruk Research Services тоқсан сайынғы зерттеулері.</p> <p>Еңбек ұжымдарындағы жанжалды жағдайларды, еңбек дауларын және т. б. шешу үшін медиаторлар пулы құрылады.</p>	<p>☉ Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік</p> <p>☉ Комплаенс қызметі және Омбудсмен институтының жұмысы</p> <p>☉ Әлеуметтік-еңбек қатынастары</p> <p>☉ 4-қосымша. Біздің мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсіліміз</p>
 <p>Тиімді серіктестікті ынталандыру және қызықтыру.</p>	<p>№ 10 стратегиялық міндет Жаһандық әріптестік және инвестициялық қызметті үйлестіру</p>	<p>Қазақстанның оңтүстік-шығысында жел паркін салу жобасы бойынша француздық Total Open компаниясымен келісімге қол қойылды.</p>	<p>Қор тәжірибе және озық тәжірибелермен алмасу, бар проблемаларды талдау, сондай-ақ еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласында жаңа ірі сараптамалық алаң құру мақсатында алғашқы Health&Safety форумын ұйымдастырды.</p> <p>Қор тобы қызметінің ашықтығын арттыру мақсатында АФМ-мен ынтымақтастық туралы меморандумдарға қол қойылды Атырау облысының әкімдігімен әлеуметтік-еңбек қатынастарын реттеу саласындағы өзара ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойылды.</p>	<p>☉ Стратегия инвестицияға айналады</p> <p>☉ 4-қосымша. Біздің мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсіліміз</p>

2-ҚОСЫМША. ЕСЕП БЕРУ ШЕГІ GRI3-3

Біздің операцияларымыздың әртүрлілігіне, қызмет ауқымына және Қор ауқымына байланысты тұрақты даму есептілігі үшін қарапайым және ашық шекараларды анықтау қиын міндет болып табылады. Біз шекарадағы айырмашылықтар туралы дәйекті және ашық болуға тырысамыз.

Есептің шекаралары дауыс беретін акциялардың (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп пайызы тікелей немесе жанама түрде меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен Қорға тиесілі Қордың портфельдік компанияларын қамтиды, сондай-ақ егер, басқаша көрсетілмесе Қор кемінде 50% акцияларға иелік ететін, бірақ соған қарамастан біздің басқаруымызда болатын компаниялар енгізілген. Біздің тұрақты даму туралы есеп беруіміздің шекаралары қарастырылып отырған тақырыпқа байланысты.

Қызметтің қаржылық нәтижелері Қордың және ол бақылайтын компаниялардың шоғырландырылған деректерін қамтиды. Компаниялардың тізбесі 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Қордың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне 34-ескертпеде көрсетілген.

Өндірістік көрсеткіштер, егер өзгеше көрсетілмесе, Қордың портфельдік компаниялары және олар бақылайтын еншілес ұйымдар бойынша келтірілген. Әрбір нақты көрсеткіш бойынша түсініктемелер есеп мәтініндегі ескертулерде келтірілген.

Экологиялық және әлеуметтік көрсеткіштерге «Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.» ЖШС кірмейді, себебі 2022 жылы нысанда іске қосу-реттеу жұмыстары жүргізілді. GRI2-2

ESG санаты	Атауы	Есептің шекаралары	Болжамдар, есептеулер, деректерді жинау	Әдістеме
GRI 201	Экономикалық нәтижелілік	Шоғырландырылған қаржылық есептілікке сәйкес		Топ өзінің еншілес ұйымдарының капиталын басқару үшін пайдаланатын қызметтің негізгі көрсеткіштері мынадай коэффициенттер болып табылады: Тоқтатылған және жалғасып жатқан қызметтен пайыздар, салық салу, тозу және амортизация («D/EBITDA») алдындағы кіріске борыш; және Капиталға борын («D/E»). Қарыз ақша қаражаты мен олардың баламаларының құнына азайтылған тиісті еншілес ұйымдардың қарыздары, борыштық қағаздары, кепілдіктері және қаржылық жалдау бойынша міндеттемелеріне тең. Капитал еншілес ұйымның Бас компания акционерінің үлесіне қатысты барлық капиталына тең.
GRI 203	Жанама экономикалық өсерлер		Кросс-субсидияланатын және әлеуметтік-бағытталған тарифтер мен тауарлар мен қызметтердің бағаларын нарыққа қажетті деңгейге жеткізуді талдау мен есептеулерді портфельдік компаниялар дайындады. Көрсеткіштерді Экономика және жоспарлау департаменті және Қордың стратегия және қаржы-экономикалық басқару департаменті есептейді.	
GRI 204	Сатып алу тәжірибесі		Қордың басқаруындағы және тауарлар мен қызметтерді сатып алуды жүзеге асырған барлық портфельдік компаниялар бойынша.	

ESG санаты	Атауы	Есептің шекаралары	Болжамдар, есептеулер, деректерді жинау	Әдістеме
GRI 302	Энергия	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ, «Қазатөмөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ, «Самұрық-Энерго» АҚ, «Эйр Астана» АҚ, «Қазақстан темір жолы» ҰН» АҚ, «Қазақтелеком» АҚ, «HEGOC» АҚ, «QazaqGaz» ҰН» АҚ, «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС	ТЭР тұтынуға немесе ТЭР тұтынуға байланысты қызметті жүзеге асырмайтын компанияларды қоспағанда, Шотғырландырылған қаржылық есептілікке сәйкес тұтынудың жалпы көлемінде елеусіз (көлемінде 1%). Энергия тұтынуды қысқартуға бағытталған бастамалар нәтижесінде энергия үнемдеудің жиынтық көлемі туралы ақпарат «Эйр Астана» АҚ, «HEGOC» АҚ және «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС деректерін де қамтымайды, бұл компаниялар қызметінің ерекшелігіне байланысты.	Есептегі жалпы энергия шығыны-тұтынылатын жаңартылмайтын және жаңартылатын отынның, тұтынылатын сатып алынған электр энергиясының және жылу энергиясының қосындысы, сатылған электр энергиясы мен жылу энергиясы қосылмайды. Қордың портфельдік компаниялары қазіргі уақытта олар туралы ақпарат жинамайды энергияны тұтыну олардың ұйымдарынан тыс.
GRI 303	Су және ағынды сулар	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ, «Қазатөмөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ, «Самұрық-Энерго» АҚ	Қамту Қордың өндірістің процестерде су ресурстарын пайдаланумен байланысты қызметті жүзеге асыратын және қоршаған ортаға барынша елеулі әсер ететін портфельдік компанияларын қамтиды. Су ресурстарын пайдалану тұрғысынан келесі секторлар айқындалды: электр энергиясын өндіру (Қордың жалпы су тұтынуының 58,8%), мұнай мен газды өндіру және қайта өңдеу (17,1%; 2021 жылғы қарашада «QazaqGaz» ҰН» АҚ-ның иеліктен шығарылуына байланысты, сектор бойынша 2021–2022 жылғы ақпарат осы активті есепке алмай берілген), жылу энергиясын өндіру (18,6%; оның ішінде БҚК, сектордың су ресурстарын неғұрлым ірі тұтынушысы), уранды өндіру және қайта өңдеу (көлемінде 2,8%; қабылдағыш типі бойынша су бұруды есепке алуды «Қазатөмөнеркәсіп» ҰН» АҚ жүзеге асырмаған, ақпарат келесі есепті кезеңде ашылатын болады). Сандық көрсеткіштер 2022 жылдың 12 айындағы нақты деректерді білдіреді. (өлшеу құрылғыларының көмегімен де, есептеу арқылы да жиналған). Осы есептің мақсаттары үшін шаруашылық-тұрмыстық су ресурстарын тұтыну маңызды емес болып табылады.	Қор Экологиялық кодекстің, Су кодексінің, Қазақстан Республикасының Салық кодексінің, Қазақстан Республикасының санитарлық ережелерінің, жалпы корпоративтік саясаттың, «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ су қағидаттарының, Директорлар кеңесі комитеттері деңгейіндегі басқарманың (кейбір портфельдік компанияларда) нормативтерін ұстанады. Суды жинаудың салыстырмалы талдауы 2021 жылы ұсынылған деректер негізінде, Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Астана қаласы бойынша Ұлттық статистика бюросы департаментінің Статистикалық жинағы негізінде жүзеге асырылды.
GRI 304	Биоалуантүрлілік	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ, «Қазатөмөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ, «Самұрық-Энерго» АҚ, «Қазақстан темір жолы» ҰН» АҚ, «Қазақтелеком» АҚ, «HEGOC» АҚ, «QazaqGaz» ҰН» АҚ, «Тау-Кен Самұрық» ҰТН» АҚ	Қамту қызметі биоалуантүрлілікке әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін портфельдік компанияларды қамтиды.	Бөлімге арналған деректер «Биоалуантүрлілікті зерттеу және сақтау орталығы» қоғамдық қорының (BRCC) қатысуымен алынды.

ESG санаты	Атауы	Есептің шекаралары	Болжамдар, есептеулер, деректерді жинау	Әдістеме
GRI 305-1, 305-2, 305-3, 305-4, 305-5	Парниктік газдар шығарындылары		Шетелдік активтерді, сондай-ақ парниктік газдар шығарындыларымен байланысты қызметті жүзеге асырмайтын немесе парниктік газдар шығарындылары елеусіз болып табылатын портфельдік компанияларды қоспағанда Шоғырландырылған қаржылық есептілікке сәйкес. 1-қамтуға 20 мың тоннадан астам CO ₂ шығаратын қондырғылар енгізілген. Сандық көрсеткіштер 2022 жылдың 12 айындағы нақты деректерді білдіреді.	Парниктік газдар шығарындыларын есептеу «Парниктік газдар шығарындыларын есептеу жөніндегі жөнелеген әдістемелерді бекіту туралы» 2010 жылғы 5 қарашадағы №280-п бұйрығына, «Парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулерін есептеу жөніндегі әдістемелерді бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 17 қаңтардағы №9 бұйрығына, «Парниктік газдарды түгендеу мониторингі мен бақылау қағидаларын бекіту туралы» 2015 жылғы 19 наурыздағы Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің №221 бұйрығына, «Парниктік газдарды түгендеу туралы есептер нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің м.а. №502 бұйрығына, «Парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулерін есептеу жөніндегі әдістемелерді бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Экология, Геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 13 қыркүйектегі №371 бұйрығына, «ҚСҮТ-нің парниктік газдарды ұлттық түгендеудің басшылық қағидаттарына» сәйкес жүргізіледі.
GRI 305-6	Озонды бұзатын заттар	-	-	Қор өз қызметінде климаттың өзгеруіне әсер ететін озонды бұзатын заттардың елеулі шығарындыларын жүзеге асырмайды, осыған байланысты бұл көрсеткіш Қор деңгейінде шоғырландырылмайды.
GRI 305-7	Ластаушы заттардың шығарындылары		Шоғырландырылған қаржылық есептілікке сәйкес ластаушы заттардың шығарындыларымен байланысты қызметті жүзеге асырмайтын компанияларды қоспағанда немесе ластаушы заттардың шығарындылары шығарындылардың жалпы көлемінде (немінде 1%) елеусіз болады.	2022 жылғы Қазақстандағы ластаушы заттардың шығарындылары бойынша Қордың жалпы елдегі шығарындыларының үлесін есептеу үшін пайдаланылатын деректер алдын ала болып табылады және 2,3 млн тоннаны құрайды.
GRI 401, 402, GRI 404, 405	Жұмыспен қамту, еңбек қатынастары практикасы, дайындық және білім беру, әртүрлілік және тең мүмкіндіктер	Шоғырландырылған қаржылық есептілікке (НРІ қоспағанда) сәйкес Қор бақылаусыз, бірақ Қор құрылтайшысы болып табылатын компаниялар қосымша енгізілді: «Samruk-Kazyna Trust» НҚ, «Samruk Business Academy» және меншік мекемесі, Әлеуметтік өзара іс-қимыл және коммуникациялар орталығы.	Бұл тәсіл салалық тәжірибеге сәйкес келеді, өйткені бұл қор тікелей басқара алатын және әсер ете алатын деректер.	
GRI 403	Жұмыс орнындағы қауіпсіздік және денсаулық	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ, «Қазатомөнеркәсіп» ҰАН» АҚ, «Самұрық-Энерго» АҚ, «Эйр Астана» АҚ, «Қазақстан темір жолы» ҰН» АҚ, «Қазақтелефон» АҚ, «HEGOC» АҚ, «QazaqGaz» ҰН» АҚ, «Samruk-Kazyna Odeu» ЖШС, «Тау-Кен Самұрық» ҰТН» АҚ, «Қазпошта» АҚ, «QAZAQ AIR» АҚ, «Samruk-Kazyna Construction» АҚ	Өндірістік қызметті жүзеге асыратын және Еңбекті қорғау, өндірістік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау комитетінің периметріне кірген 13 портфельдік компания.	

ESG санаты	Атауы	Есептің шекаралары	Болжамдар, есептеулер, деректерді жинау	Әдістеме
GRI 406, 407, 408, 409, 205	Адам құқықтары, мәжбүрлі және балалар еңбегі, кемсітушілікке жол бермеу, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	Біздің саясатымыз бен талаптарымыз қолданылады. Қор ішінде де, одан тыс жерлерде де мердігерлерге және Қормен тікелей немесе жанама байланысты барлық мүдделі тараптарға қолданылады.	Егер өзгеше белгіленбесе, сандық көрсеткіштер Қордың компаниялар тобы бойынша келтірілген.	Е-Отinish азаматтарының барлық өтініштерін қабылдау мен өңдеудің бірыңғай платформасынан ақпарат. Жедел желі (сыбайлас жемқорлық және өзге де бұзушылықтар фактілері туралы хабарлау үшін) және Нысана (жұмыскерлердің өтініштері үшін) кері байланыс жүйесінен ақпарат. Қордың қауіпсіздік қызметі туралы ақпарат.
GRI 413	Жергілікті қауымдастықтар	Шоғырландырылған қаржылық есептілікке сәйкес.		

3-ҚОСЫМША. GRI CONTENT INDEX МАЗМҰН КӨРСЕТКІШІ

Көрсеткіш индексі	Көрсеткіштің атауы	Пікір	Есептегі бөлім және бет
2-1	Ұйым туралы мәліметтер		☉ Есеп туралы , ☉ Ғұндылық жасау , ☉ 6-қосымша. Байланыс ақпараты
2-2	Ұйымның тұрақты даму саласындағы есептілігіне енгізілген кәсіпорындар		☉ Есеп туралы , ☉ 2-қосымша. Есеп беру шегі
2-3	Есеп беру кезеңі, кезеңділігі және байланыс тұлғасы	Қор тобының шоғырландырылған қаржылық есептілігі 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға	☉ Есеп туралы , ☉ 6-қосымша. Байланыс ақпараты
2-4	Ақпаратты қайта қарау	Қолданылмайды, Қор ақпаратты қайта қарауды жүзеге асырмады.	
2-5	Сыртқы сенімділік		☉ Есеп туралы , ☉ Тәуелсіз сенімділік
2-6	Қызмет, құн тізбегі және басқа да іскерлік қатынастар	Құн тізбегі сипатталмаған.	☉ Қор туралы , ☉ Ғұндылық жасау
2-7	Жұмыскерлер	Көрсетілмеген: ақпаратты жинау әдістемесі мен болжамдары.	☉ Біздің адамдар (Персонал құрылымы) ☉ 9-қосымша. ESG Data
2-8	Штаттық жұмыскерлер болып табылмайтын жұмыскерлері	Жұмысшылардың ең көп тараған түрлері және олардың шарттық қатынастары жоқ, олар орындайтын жұмыс түрі жоқ. Көрсетілмеген: ақпаратты жинау әдістемесі мен болжамдары.	☉ 9-қосымша. ESG Data
2-9	Басшылықтың құрылымы мен құрамы		☉ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз ☉ 2022 жылдық есеп: Директорлар кеңесі және оның комитеттері
2-10	Ұсыну және таңдау жоғары басқару органы		☉ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Корпоративтік басқару) ☉ 2022 жылдық есеп: Директорлар кеңесі және оның комитеттері
2-11	Жоғары басшы органның Төрағасы		☉ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Корпоративтік басқару) ☉ 2022 жылдық есеп: Директорлар кеңесі және оның комитеттері
2-12	Әсерді басқаруды қадағалаудағы жоғары басқару органының рөлі		☉ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Корпоративтік басқару, Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау) ☉ 2022 жылдық есеп: Директорлар кеңесі және оның комитеттері
2-13	Әсерді басқару жауапкершілігін беру		☉ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Корпоративтік басқару) ☉ 2022 жылдық есеп: Корпоративтік басқару жүйесі

Көрсеткіш индексі	Көрсеткіштің атауы	Пікір	Есептегі бөлім және бет
2-14	Жоғары басқарушы органның орнықты даму саласындағы есептіліктегі рөлі		<p>⊕ Есеп туралы</p> <p>⊕ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Норпоративтік басқару)</p>
2-15	Мүдделер қақтығысы		<p>⊕ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Номплаенс қызметінің жұмысы және Омбудсмен институты)</p> <p>⊕ 2022 жылдың есеп: Директорлар кеңесі және оның комитеттері</p>
2-16	Маңызды мәселелер туралы ақпарат беру	Есепті кезеңде жоғары басшы органның назарына жеткізілген сын-ескертпелер болған жоқ	⊕ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Норпоративтік басқару)
2-17	Жоғары басқарушы органның ұжымдық білімі		⊕ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Норпоративтік басқару)
2-18	Жоғары басшы орган жұмысының тиімділігін бағалау		<p>⊕ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Норпоративтік басқару)</p> <p>2022 жылдың есеп: Директорлар кеңесі және оның комитеттері</p>
2-19	Сыйақы саясаты		<p>⊕ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Норпоративтік басқару)</p> <p>2022 жылдың есеп: Сыйақы саясаты</p>
2-20	Сыйақы мөлшерін анықтау процесі		<p>⊕ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Норпоративтік басқару)</p> <p>⊕ 2022 жылдың есеп: Сыйақы саясаты</p>
2-21	Жылдық жалпы сыйақы коэффициенті	Заңнамалық шектеулер «Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы №669 Жарлығын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы №962 Қаулысы (№3 қосымша, «Шетел» деген қолтаңба белгісімен берілген).	<p>⊕ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Норпоративтік басқару)</p> <p>⊕ 2022 жылдың есеп: Сыйақы саясаты</p>
2-22	Тұрақты даму туралы мәлімдеме		<p>⊕ Директорлар кеңесі мүшесінің үндеу</p> <p>⊕ Басқарма Төрағасының Сұхбаты</p>
2-23	Саясат саласындағы міндеттемелер		<p>⊕ Қор туралы (Адам құқықтары мен этикалық мінез-құлықтың құндылығы, Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік, Ашықтық, ашықтық және есеп берушілік)</p> <p>⊕ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау төзбеушілік)</p>

Көрсеткіш индексі	Көрсеткіштің атауы	Пікір	Есептегі бөлім және бет
2-24	Саясат саласындағы міндеттемелерді енгізу		<p>☉ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Корпоративтік басқару, Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау, Комплаенс қызметінің жұмысы және Омбудсмен институты)</p> <p>☉ Біздің адамдар (Персонал құрылымы, Барлығына теңдік, Әлеуметтік-еңбек қатынастары, Жұмыс орнындағы қауіпсіздік)</p> <p>☉ 1-қосымша, БҰҰ-ның тұрақты даму мақсаттарын ұстануы</p>
2-25	Теріс әсерлерді жою процестері		☉ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Комплаенс қызметінің жұмысы және Омбудсмен институты)
2-26	Неғес алу және алаңдаушылық білдіру тетіктері		☉ Қор туралы (Мүдделер қақтығысының алдын алу)
2-27	Заңдар мен нормативтік актілерді сақтау		<p>☉ 2022 жылдық есеп: 1-қосымша, Шоғырландырылған қаржылық есептілік</p> <p>☉ Қоршаған орта (Экологиялық талаптарды сақтау)</p>
2-28	Мүшелік қауымдастығы		☉ Қор туралы (Қауымдастығы серіктестік және мүшелік)
2-29	Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсілі		<p>☉ Қор туралы (Ашықтық және есеп берушілік)</p> <p>☉ 4-қосымша, Біздің мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсіліміз</p>
2-30	Ұжымдық келісімдер		☉ Біздің адамдар (Әлеуметтік-еңбек қатынастары)
3-1	Маңызды тақырыптарды анықтау процесі		☉ Есепті дайындау әдістемесі (Маңызды тақырыптарды анықтау тәсілі)
3-2	Маңызды тақырыптардың тізімі		☉ Есепті дайындау әдістемесі (Біздің есепте қамтылған маңызды тақырыптар)
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		☉ Стратегия инвестицияға айналады
201-1	Құрылған және бөлінген тікелей экономикалық құн		<p>☉ Стратегия инвестицияға айналады</p> <p>☉ 2022 жылдық есеп: Шоғырландырылған қаржылық көрсеткіштер</p>
201-2	Климаттың өзгеруіне байланысты қаржылық салдар және басқа тәуекелдер мен мүмкіндіктер		☉ Жаһандық сын-қатерлерге біздің жауабымыз (Климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктер)
201-3	Белгіленген төлемдері бар жоспарлар бойынша міндеттемелер және басқа да зейнетақы жоспарлары		☉ Біздің адамдар (Біздің адамдарға қамқорлық)
201-4	Мемлекеттен алынған қаржылық көмек		☉ Стратегия инвестицияларға аударылады
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		☉ Стратегия инвестицияларға аударылады

Көрсеткіш индексі	Көрсеткіштің атауы	Пікір	Есептегі бөлім және бет
203-1	Инфрақұрылымға және көрсетілетін қызметтерге инвестицияларды әзірлеу және әсер ету		☉ Стратегия инвестицияға айналады (Жаңа өнімді қайта бөлу және жұмыс орындарын құру. Өңірлердің тұрақты дамуын қамтамасыз ету)
203-2	Елеулі жанама экономикалық әсерлер		☉ Стратегия инвестицияға айналады (Жаңа өнімді қайта бөлу және жұмыс орындарын құру. Өңірлердің тұрақты дамуын қамтамасыз ету)
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		☉ Стратегия инвестицияларға аударылады (Өңірлердің тұрақты дамуын қамтамасыз ету)
204-1	Жергілікті өнім берушілерден сатып алу коэффициенті		☉ Стратегия инвестицияларға аударылады (Өңірлердің тұрақты дамуын қамтамасыз ету) ☉ 9-қосымша. ESG data
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		☉ Қор туралы (Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік)
205-1	Сыбайлас жемқорлыққа байланысты тәуекелдер бойынша операцияларды бағалау		☉ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Комплаенс қызметі және Омбудсмен институты) ☉ Біздің адамдар (Барлығына теңдік)
205-2	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат және рәсімдер мәселелері бойынша ақпараттандыру және оқыту		☉ Қор туралы (Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік) ☉ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Комплаенс қызметі және Омбудсмен институты)
205-3	Сыбайлас жемқорлықтың расталған жағдайлары және қабылданған шаралар		☉ Біздің тұрақты дамуға деген көзқарасымыз (Комплаенс қызметі және Омбудсмен институты)
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		☉ Қоршаған орта (Энергия тиімділігін басқару)
302-1	Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну		☉ Қоршаған орта (Энергия тиімділігін басқару) ☉ 9-қосымша. ESG data
302-2	Ұйымнан тыс энергияны тұтыну	Ақпараттың қол жетімсіздігі: дерентерді жинау ұйымдастырылмаған	
302-3	Энергия сыйымдылығы		☉ Қоршаған орта (Энергия тиімділігін басқару) ☉ 9-қосымша. ESG data
302-4	Энергияны тұтынуды азайту		☉ Қоршаған орта (Энергия тиімділігін басқару) ☉ 9-қосымша. ESG data
302-5	Өнімдер мен қызметтерге энергия қажеттілігін азайту	Ақпараттың қол жетімсіздігі: дерентерді жинау ұйымдастырылмаған	
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		☉ Қоршаған орта (Су ресурстарын басқару)
303-1	Суды ортақ ресурс ретінде пайдалану		☉ Қоршаған орта (Су ресурстарын басқару)
303-2	Суды ағызуда (суды бұрумен) байланысты әсерлерді басқару		☉ Қоршаған орта (Су ресурстарын басқару)
303-3	Алынатын судың жалпы мөлшері		☉ Қоршаған орта (Су ресурстарын басқару) ☉ 9-қосымша. ESG data

Көрсеткіш индексі	Көрсеткіштің атауы	Пікір	Есептегі бөлім және бет
303-4	Суды ағызу (дренаж)		☉ Қоршаған орта (Су ресурстарын басқару) ☉ 9-қосымша. ESG data
303-5	Суды тұтыну		☉ Қоршаған орта (Су ресурстарын басқару) ☉ 9-қосымша. ESG data
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		☉ Қоршаған орта (Биоалуантүрлілікті сақтау)
304-1	Меншіктегі, жалға алынған, басқарылатын немесе оған іргелес қорғалатын табиғи аумақтардағы немесе қорғалатын аумақтардан тыс биоәртүрлілік деңгейі жоғары аумақтардағы жұмыс алаңдары		☉ Қоршаған орта (Биоалуантүрлілікті сақтау)
304-2	Сақталған немесе қалпына келтірілген менендеу орындары		☉ Қоршаған орта (Биоалуантүрлілікті сақтау)
304-3	Сақталған немесе қалпына келтірілген менендеу орындары	Ақпараттың қолжетімсіздігі: Қор деңгейінде деректер жинау жоқ	
304-4	ТҰХО Қызыл кітабына және Ұлттық табиғатты қорғау тізіміне енгізілген түрлердің жалпы саны, өндірістік қызметтің әсеріне ұшыраған және жойылу қаупі бар аймақтарда тіршілік ету ортасы бар.		☉ 5-қосымша. Өз қызметімізді жүзеге асыратын аумақтарда анықталған түрлер және олардың табиғатты қорғау мәртебесі
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		☉ Қоршаған орта (Парниктік газдар шығарындылары)
305-1	Парниктік газдардың тікелей шығарындылары (Қамту аймағы 1)		☉ Қоршаған орта (Парниктік газдар шығарындылары) ☉ 9-қосымша. ESG data
305-2	Парниктік газдардың жанама энергетикалық шығарындылары (Қамту аймағы 2)		☉ Қоршаған орта (Парниктік газдар шығарындылары) ☉ 9-қосымша. ESG data
305-3	Парниктік газдардың өзге де жанама шығарындылары (Қамту аймағы 3)	«ІңазМұнайГаз» ҰН» АҚ және «QazaqGaz» ҰН» АҚ сияқты Қордың портфельдік компаниялары Score 3 бойынша парниктік газдар шығарындыларын есептеуді жүзеге асырады; басқа портфельдік компаниялар есептеуді жүзеге асырмайды. Осыған байланысты, Score 3 есеп беру периметріне кірмейді	☉ Қоршаған орта (Парниктік газдар шығарындылары)
305-4	Парниктік газдар шығарындыларының қарқындылығы		☉ Қоршаған орта (Парниктік газдар шығарындылары) ☉ 9-қосымша. ESG data
305-5	Парниктік газдар шығарындыларын азайту		☉ Қоршаған орта (Парниктік газдар шығарындылары)
305-6	Озон қабатының бұзылуына ықпал ететін заттардың шығарындылары (OPB)	Біз өз қызметімізде климаттың өзгеруіне әсер ететін OPB-ның елеулі шығарындыларын жүзеге асырмаймыз, осыған байланысты Қор деңгейінде бұл көрсеткіш шоғырландырылмайды.	☉ Қоршаған орта (Парниктік газдар шығарындылары)
305-7	Атмосфераға NOx, SOx және басқа да маңызды ластаушы заттардың шығарындылары		☉ Қоршаған орта (Атмосфералық ауа сапасы) ☉ 9-қосымша. ESG data
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		☉ Біздің адамдар (Персонал құрылымы)
401-1	Жаңадан жалданған жұмыснерлер және кадрлардың ауысуы		☉ Біздің адамдар (Персонал құрылымы) ☉ 9-қосымша. ESG data
401-2	Толық жұмыс жағдайында жұмыс істейтін жұмыснерлерге берілетін, уақытша жұмыснерлерге немесе толық емес жұмыс жағдайында жұмыснерлерге берілмейтін жеңілдіктер		☉ Біздің адамдар (Персонал құрылымы)

Көрсеткіш индексі	Көрсеткіштің атауы	Пікір	Есептегі бөлім және бет
401-3	Декреттің демалыс		⊕ Біздің адамдар (Персонал құрылымы) ⊕ 9-қосымша. ESG data
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		⊕ Біздің адамдар (Персонал құрылымы)
402-1	Ұйым қызметіндегі елеулі өзгерістерге қатысты хабарламаның ең аз кезеңі		⊕ Біздің адамдар (Біздің адамдарға қамқорлық) ⊕ 9-қосымша. ESG data
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		⊕ Біздің адамдар (Жұмыс орнындағы қауіпсіздік, Денсаулық сақтау)
403-1	Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесі		⊕ Біздің адамдар (Жұмыс орнындағы қауіпсіздік)
403-2	Қауіпті анықтау, тәуенелдерді бағалау, жазатайым оқиғаларды тергеу		⊕ Біздің адамдар (Жұмыс орнындағы қауіпсіздік)
403-3	Денсаулық сақтау қызметтері		⊕ Біздің адамдар (Жұмыс орнындағы қауіпсіздік, Денсаулық сақтау)
403-4	Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелері бойынша жұмыскерлердің қатысуы, консультациялар мен коммуникациялар		⊕ Біздің адамдар (Жұмыс орнындағы қауіпсіздік)
403-5	Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелері бойынша кәсіптік даярлау		⊕ Біздің адамдар (Жұмыс орнындағы қауіпсіздік)
403-6	Жұмыскерлердің денсаулығын жақсарту		⊕ Біздің адамдар (Денсаулық сақтау)
403-7	Існерлік қатынастармен тікелей байланысты денсаулық пен еңбек қауіпсіздігінің салдарын болдырмау және азайту		⊕ Біздің адамдар (Жұмыс орнындағы қауіпсіздік, Денсаулық сақтау)
403-8	Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесімен қамтылған жұмыскерлер		⊕ Біздің адамдар (Жұмыс орнындағы қауіпсіздік)
403-9	Өндірістің жарақаттар		⊕ Біздің адамдар (Жұмыс орнындағы қауіпсіздік) ⊕ 9-қосымша. ESG data
403-10	Кәсіби аурулар		⊕ Біздің адамдар (Жұмыс орнындағы қауіпсіздік)
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		⊕ Біздің адамдар (Персоналды дамытуға инвестициялар)
404-1	Бір жұмыскерге жылына оқу сағаттарының орташа саны		⊕ Біздің адамдар (Персоналды дамытуға инвестициялар) ⊕ 9-қосымша. ESG data
404-2	Жұмыскерлердің біліктілігін арттыру бағдарламалары және басқа лауазымдарға ауысу кезіндегі нөмен бағдарламалары		⊕ Біздің адамдар (Персоналды дамытуға инвестициялар)
404-3	Тұрақты өнімділік пен мансаптық дамуды бағалайтын жұмыскерлердің пайызы		⊕ Біздің адамдар (Персоналды дамытуға инвестициялар)
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		⊕ Біздің адамдар (Персонал құрылымы)
406-1	Кемсітушілік жағдайлары және қабылданған түзету әрекеттері		⊕ Қор туралы (Адам құқықтары мен этикалық мінез-құлықтың құндылығы) ⊕ Біздің адамдар (Барлығына тең құқықтар)
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		⊕ Біздің адамдар (Персонал құрылымы)

Көрсеткіш индексі	Көрсеткіштің атауы	Пікір	Есептегі бөлім және бет
407-1	Бірлестіктердің бостандығын пайдалану құқығы бар бөлімшелер мен жеткізушілер ұжымдық келіссөздер айтарлықтай тәуекелге ұшырауы мүмкін		☉ Біздің адамдар (Өлеуметтік-еңбек қатынастары)
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		☉ Біздің адамдар (Персонал құрылымы)
408-1	Балалар еңбегін пайдалану жағдайларының елеулі тәуекеліне ұшыраған қызмет және өнім берушілер		☉ Қор туралы (Адам құқықтары мен этикалық мінез-құлықтың құндылығы)
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		☉ Біздің адамдар (Персонал құрылымы)
409-1	Мәжбүрлі немесе міндетті еңбек жағдайларының елеулі тәуекеліне ұшыраған операциялар мен өнім берушілер		☉ Қор туралы (Адам құқықтары мен этикалық мінез-құлықтың құндылығы)
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару		☉ Біздің адамдар (Персонал құрылымы)
413-1	Жергілікті қоғамдастық қатысатын қызмет, әсерді бағалау және даму бағдарламалары		☉ Қор туралы (Ашықтық, айқындық және есеп беру) ☉ Стратегия инвестицияларға айналады (Өңірлердің тұрақты дамуын қамтамасыз ете отырып) ☉ 4-қосымша. Біздің мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсіліміз
413-2	Жергілікті қауымдастықтарға айтарлықтай нақты және ықтимал теріс әсер ететін операциялар	Жергілікті қауымдастықтарға айтарлықтай нақты және ықтимал теріс әсерлер анықталған жоқ.	☉ Есепті дайындау әдістемесі (Біздің баяндамада қамтылған маңызды тақырыптар) ☉ 4-қосымша. Біздің мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсіліміз

4-ҚОСЫМША. БІЗДІҢ МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ӨЗАРА ӨРЕКЕТТЕСУ ТӘСІЛІМІЗ GRI 2-29, GRI 413-1

Мүдделі тараптардың негізгі топтары	Мүдделі тараптардың күтуі	Өзара әрекеттесу арналары	Жиілігі	Есепті жылдағы өзара іс-қимыл жөніндегі негізгі іс-шаралар/2022 жылғы негізгі оқиғалар
Жалғыз акционер	<ul style="list-style-type: none"> Стратегиялық мақсаттарды іске асыру; ҚТН арттыру және тиімділікке қол жеткізу; халықтың жұмыспен қамтылуына әсері; қатысу аймақтарын қолдау. 	<ul style="list-style-type: none"> Ағымдағы қызмет туралы есептерді жариялау; акционерлердің жылдық жалпы жиналысын өткізу. 	Үнемі	<ul style="list-style-type: none"> Үкімет Қордың басым жобаларының екінші топтамасын мақұлдады. Басшылықтың Мәжілістегі жұмысы туралы есебі ұсынылды.

Мүдделі тараптардың негізгі топтары	Мүдделі тараптардың күтуі	Өзара әрекеттесу арналары	Жиілігі	Есепті жылдағы өзара іс-қимыл жөніндегі негізгі іс-шаралар/2022 жылғы негізгі оқиғалар
Биліктің мемлекеттік органдары	<ul style="list-style-type: none"> • Нормативтік талаптарды ұстану және нормативтік-құқықтық базаны жетілдіру; • Қордың қатысу өңірлерін дамытуға қосқан үлесі; • халықты жұмыспен қамтуға жәрдемдесу және кәсіпкерлікті қолдау. 	<ul style="list-style-type: none"> • Жұмыс топтарына, конференцияларға қатысу; • серіктестіктер құру, бірлескен жобаларға қатысу; • кеңестер, кездесулер, форумдар, семинарлар, презентациялар өткізу; • іскерлік хат алмасуды жүргізу және электрондық таратуды жүзеге асыру; • компанияның корпоративтік сайтында ақпаратты орналастыру; • БАҚ және интернет желісінде жариялау; • ағымдағы қызмет туралы есептерді жариялау; • мемлекеттік органдарға есеп беру. 	Қажеттілігіне қарай	<ul style="list-style-type: none"> • Қор мен Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің бірлескен баспасөз брифингі өткізілді. • Ақтөбе облысының әкімдігімен әлеуметтік-еңбек қатынастарын реттеуде ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды. • Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі мен ТНМ, сондай-ақ медициналық және авариялық-құтқару қызметтерінің қатысуымен «ҚазТрансОйл» АҚ Маңғыстау мұнай құбыры басқармасының «Ақтау» бас мұнай айдау станциясында (МҰТП) командалық-штабтық оқу-жаттығулар өткізілді.
Жұмыснерлер	<ul style="list-style-type: none"> • Қауіпсіз еңбек жағдайлары; • бәсекеге қабілетті жалақы; • кәсіби өсу; • сапалы әлеуметтік пакет. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ұжымдық шарттар жасасу; • корпоративтік журнал шығару және корпоратившілік әлеуметтік желілерді жүргізу; • басшылықпен және менеджментпен кездесулер өткізу; • жедел желі арқылы алынған өтініштерді қарау. 	Үнемі	<ul style="list-style-type: none"> • «Үздік маман» кәсіби шеберлік байқауы өткізілді. • Жас мамандарға арналған «Жас Самұрық» бағдарламасы іске қосылды. • Бірінші басшылардың аймақтағы Қордың ПҚ еңбек ұжымдарымен кездесулері өткізілді. • «Гендерлік теңдік» бағдарламасы іске қосылды. • Қор мен француздық Assystem компаниясы арасында Атом энергетикасы саласында кадрлар даярлау бойынша өзара түсіністік туралы меморандумға қол қойылды. • Қордың баспасөз хатшылары үшін PR-FAMILY клубының желісі құрылды. • «Нетворкинг және корпоративтік мәдениет» команда құраушы іс-шаралар сериясы өткізілді. • «QazaqGaz» ҰК» АҚ мен Technip Energies, MEDEF International және France Hydrogen арасында «QAZAQGAZ FTO» ғылыми-техникалық орталығының базасында газ саласындағы жұмыснерлердің құзыреттерін күшейту мәселелері бойынша ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды. • «QazaqGaz» ҰК» АҚ мен Baker Hughes арасында Шыммент оқу комбинаты базасында мамандарды оқыту бойынша келісімге қол қойылды. • Кадр резервін дайындау бойынша Boeing-пен ұзақ мерзімді әріптестік кеңейтілді.
ПҚ	<ul style="list-style-type: none"> • Стратегиялық мақсаттарды анықтау; • ESG мақсаттарын анықтау; • корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру. 	<ul style="list-style-type: none"> • Кеңестер, кездесулер, презентациялар өткізу; • іскерлік хат алмасуды жүргізу және электрондық таратуды жүзеге асыру; • сұхбат, консультациялар, фокус-топтар, форумдар, презентациялар өткізу; • Қордың корпоративтік сайтында ақпаратты орналастыру. 	Үнемі	<ul style="list-style-type: none"> • Портфельдің компаниялармен өзара іс-қимыл жөніндегі саясат жаңартылды. • Қордың компаниялар тобына кіретін Қазақстанның ірі энергетикалық объектілеріне тексеру жүргізілді. • «ҚазТрансОйл» АҚ Маңғыстау мұнай құбыры басқармасының «Ақтау» бас мұнай айдау станциясында командалық-штабтық оқу-жаттығулар өткізілді.

Мүдделі тараптардың негізгі топтары	Мүдделі тараптардың күтуі	Өзара әрекеттесу арналары	Жиілігі	Есепті жылдағы өзара іс-қимыл жөніндегі негізгі іс-шаралар/2022 жылғы негізгі оқиғалар
Қоғамдық (үкіметтік емес) ұйымдар, қауымдастықтар	<ul style="list-style-type: none"> • Өлеуметтік саланы қолдау; • халыққа есеп беру; • өлеуметтік маңызы бар тауарлар мен қызметтерге тарифтер; • өңірлік даму. 	<ul style="list-style-type: none"> • Қордың корпоративтік сайтында ақпаратты орналастыру; • БАҚ және интернет желісінде жариялау; • кері байланыс онлайн тетіктерін пайдалану; • ағымдағы қызмет туралы есептерді жариялау. 	Қажеттілігіне қарай	<ul style="list-style-type: none"> • Сарапшыларды шақыра отырып Қоғамдық кеңес отырыстарының трансляцияларын жүзеге асыру (оның ішінде онлайн) • «KAZENERGY» қауымдастығына мүшелік. • Халықаралық мұнай тасымалдаушылар қауымдастығына мүшелік. • Дүниежүзілік Банктің 2030 жылға қарай IMF-ны тұрақты жағуды тоқтату жөніндегі халықаралық бастамасы қолдау тапты. • БҰҰ-ның жаһандық шартына мүшелік. • Салалық форумдарға, конференцияларға қатысу. • Өлеуметтік және экологиялық мәселелер бойынша жұмыс топтарына мүшелік.
Инвестициялық қоғамдастық және несиелік рейтингтік агенттіктер	<ul style="list-style-type: none"> • Қаржылық және қаржылық емес ақпаратты ашу; • инвестициялық жобалар; • жекешелендіру және IPO; • климаттық және жасыл қаржыландыру; • Қазақстандағы Қордың басым инвестициялық жобаларын қаржыландыру. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ағымдағы қызмет туралы есептерді жариялау; • инвестициялық кездесулер өткізу. 	Үнемі	<ul style="list-style-type: none"> • «Алматы электр станциялары» АҚ (АлЭС) мен Еуропалық Қайта Құру және даму банкі (ЕҚДБ) арасында «Қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, Алматы ЖЭО-2 жаңғырту» жобасын қаржыландыру туралы кредиттік келісім жасалды. Мәміле сомасы 130 млрд теңгені құрайды. • Лондон қор биржасының алаңында ұйымдастырылған «Жаңа экономикалық дипломатия және Қазақстанға инвестициялау жолдары» қазақстандық жаһандық инвестициялық форумына қатысты. • Қор мен Kazakh Invest ұйымдастырған Қазақстан-Қатар инвестициялық форумына қатысты. • Қатардың егеменді қорымен бірлесіп \$200 млн инвестициялау ниеті туралы келісімге қол қойылды. • «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ Societe Generale банкімен Alstom вагон құрастыру компаниясымен қазақстандық зауытта 245 дана электровоз өндіру туралы ұзақ мерзімді келісімшарт туралы келісім жасалды.

Мүдделі тараптардың негізгі топтары	Мүдделі тараптардың күтуі	Өзара әрекеттесу арналары	Жиілігі	Есепті жылдағы өзара іс-қимыл жөніндегі негізгі іс-шаралар/2022 жылғы негізгі оқиғалар
Қоғам	<ul style="list-style-type: none"> • Әлеуметтік саланы қолдау; • халыққа есеп беру; • әлеуметтік маңызы бар тауарлар мен қызметтерге тарифтер; • өңірлік даму. 	<ul style="list-style-type: none"> • Мүдделі тараптармен кездесулер өткізу; • көпшілік кездесулер мен семинарлар өткізу. 	Үнемі	<ul style="list-style-type: none"> • Өрттен зардап шеккен Қостанай облысының тұрғындарына көмек көрсетілді: «Қазақстан темір жолы» ҰН» АҚ өрт поездарын ұсынды, «Қазпошта» АҚ гуманитарлық көмек жеткізуді қамтамасыз етті, «Қазақтелеком» АҚ Әулиенөл ауданының тұрғындарын абоненттік төлемнен толығымен босатты, «Samruk-Kazyna Trust» КҚ Қостанай облысының ҚЕҰ үшін қаржыландыруға несиеленген гранттар бөлді зардап шеккендерге көмек көрсету үшін әлеуметтік жобалар бөлді, «Жеңіс» қайырымдылық жобасы аясында еріктілер Қостанай облысындағы ҰОС ардагерлері мен тыл еңбеккерлеріне көмек көрсетті, «Samruk-Kazyna Trust» КҚ іске қосқан «Саламатты Қазақстан» медициналық пойызы медициналық көмек көрсетті. • ГРЭС-1 және ГРЭС-2 мамандары Екібастұздағы ТЖ салдарын жоюға қатысты. • Қоғамдық кеңестің 13 ашық отырысы өткізілді. • Маңғыстау өңірінің 1,8 млрд теңге сомасына 8 қайырымдылық жобасы маңқұлданды. • Ұзындығы 836 км «Достық-Мойынты» теміржол учаскесін жаңғырту жобасы басталды. • АҚШ-та тұратын және жұмыс істейтін дарынды қазақстандықтармен бейресми кездесу өткізілді; • «Samruk-Kazyna Trust» КҚ медициналық қызметтерге қол жеткізе алмайтын елдің шалғайдағы станциялары мен оларға жақын орналасқан елді мекендерінің тұрғындарына тегін сапалы медициналық тексеру көрсету үшін «Медициналық пойыздар» жобасы іске қосылды. • Халықаралық инвесторлар апталығы аясында АІХ алаңында Қаржылық сауаттылық форумы өткізілді. • Халық үшін вебинарлар өткізілді – сарапшылардан онлайн ақпараттық блоктар, сұрақтар қою мүмкіндігі бар (IPO бойынша үлкен блок іске асырылды). • Есепті незеңде IPO жобасы шеңберінде БАҚ-та 3072 жарияланым жарияланды. 153 бейнеролик дайындалды. • Қор, «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ, «Қазпошта» АҚ, қазақстандық АІХ және КАСЕ қор биржалары және брокерлік-дилерлік ұйымдар өкілдерінің қатысуымен республиканың барлық өңірлерінде жеңешелендіру және IPO бағдарламалары бойынша ауқымды ақпараттық-түсіндіру науқаны өткізілді. • IPO шеңберінде Қазақстанның барлық облыстарын, іс жүзінде барлық қалаларын (153 151 адам) қамти отырып, халықпен 200-ден астам кездесу өткізілді. • ОКҚ-да CEO-ның 2 кеңейтілген баспасөз конференциясы ұйымдастырылды. • Қордың баспасөз орталығында 19 баспасөз брифингі өткізілді. • IPO медиа жобасы аясында аудиторияның қатысуы 18 652 113 пайдаланушыны құрады. • Қордың төмен көміртекті даму тұжырымдамасын таныстыру мақсатында Қордың Қоғамдық кеңесінің ашық отырысы өткізілді.

Мүдделі тараптардың негізгі топтары	Мүдделі тараптардың күтуі	Өзара әрекеттесу арналары	Жиілігі	Есепті жылдағы өзара іс-қимыл жөніндегі негізгі іс-шаралар/2022 жылғы негізгі оқиғалар
Медиа	<ul style="list-style-type: none"> Жаңалықтарды жариялау; журналистердің сұрауларына жауап беру; брифингтер/баспасөз конференцияларын өткізу. 	<ul style="list-style-type: none"> Баспасөз хабарламаларын жариялау; ағымдағы қызмет туралы есептерді жариялау; әлеуметтік желілерді жүргізу; Қордың корпоративтік сайтында ақпаратты орналастыру; баспа корпоративтік басылымын шығару. 	Үнемі	<ul style="list-style-type: none"> Бақ үшін 3 оқыту семинары өткізілді Қордың Telegram-каналында # біздіңтұлғалар, # медициналық пойыз # айтылды орындалды жаңа айдарлары іске қосылды. 2022 PR Стратегиясы әзірленді. БАҚ және Медиа басшыларымен бейресми кездесулер өткізу. CEO жетекші басылымдардың журналистерімен бас директорлармен және брейн-рингпен кездесу ұйымдастырды. БАҚ-пен нүктелік өзара іс-қимыл: жауап беру мерзімі 7 күннен аспайтын журналистердің сұрауларына жазбаша және ауызша жауаптар; БАҚ-тың 43 сұрауларына жауаптар дайындалды. БАҚ-та ақпараттық таратылымдар. Сайтта 183 баспасөз хабарламасы орналастырылды және жиналыстарды, сөз сөйлеулерді және басқа да іс-шараларды жариялай отырып, БАҚ-қа жіберілді. Қордың әлеуметтік желілерінде 1870 материал орналастырылған. 6 дөңгелек үстел өткізілді, теледидар бағдарламаларының арнайы шығарылымдарының жазбалары ұйымдастырылды, атом энергетикасы тақырыбы бойынша БАҚ-та 481 материал шығарылды. Оның ішінде Ақшу қаласына сапар қорытындысы бойынша (55 материал) атом энергетикасы тақырыбы бойынша.
Мердігерлер мен өнім берушілер	<ul style="list-style-type: none"> Сатып алуды өткізудің ашықтығы; кедергілерді азайту. 	<ul style="list-style-type: none"> Ағымдағы қызмет туралы есептерді жариялау; әлеуметтік желілерді жүргізу; Қордың корпоративтік сайтында ақпаратты орналастыру; баспа корпоративтік басылымын шығару. 	Қажеттілігіне қарай	<ul style="list-style-type: none"> Отандық бизнеске 3,3 трлн теңге төленді, сатып алу қорытындысы бойынша 92% сатып алудағы жергілікті қамту үлесін құрады. Отандық өнім берушілермен 4 391 ұзақ мерзімді шарт жасалды.
Бизнес-қоғамдастық	<ul style="list-style-type: none"> Ұзақ мерзімді келісімшарттарды қолдау бөлігінде сатып алу жүйесін жетілдіру; әділ баға; бағаның сапаға сәйкестігі және сапаның құннан басымдығы. 	<ul style="list-style-type: none"> Бизнес өкілдерімен кездесулер өткізу; Қордың корпоративтік сайтында ақпаратты орналастыру; іскерлік хат алмасуды жүргізу және электрондық таратуды жүзеге асыру. 	Қажеттілігіне қарай	<ul style="list-style-type: none"> Ақтөбе облысында бизнес өкілдерімен, «ERG Қазхром» компаниясымен (Ақтөбе ферроқорытпа зауыты), білім және медицина жұмыскерлерімен кездесу өткізілді. Сатып алу мәселелері бойынша бизнесмендермен Қор басшылығының онлайн-кеңесі өткізілді. Іс-шараға 200-ден астам бизнес өкілдері, Қордың топ-менеджерлері және портфельдік компаниялардың басшылары қатысты.

Мүдделі тараптардың негізгі топтары	Мүдделі тараптардың күтуі	Өзара әрекеттесу арналары	Жиілігі	Есепті жылдағы өзара іс-қимыл жөніндегі негізгі іс-шаралар/2022 жылғы негізгі оқиғалар
Серіктестер	<ul style="list-style-type: none"> • Ашық сатып алу қызметі; • ұзақ мерзімді тұрақтылық. 	<ul style="list-style-type: none"> • Кеңестер, нездесулер, презентациялар өткізу; • іскерлік хат алмасуды жүргізу және электрондық таратуды жүзеге асыру. 	Қажеттілігіне қарай	<ul style="list-style-type: none"> • China Machinery Engineering Corporation (CMEC)-мен Екібастұз ГРЭС-2 неңейту және қайта құру жобасын одан әрі іске асыру кезіндегі ынтымақтастық туралы өзара түсіністік туралы меморандум жасалды. • Қор, «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ және Total Open арасында ЖЭҚ бойынша жобаны іске асырудың негізгі шарттары туралы келісім жасалды. • «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ мен Orano Mining арасында уран кенін өндіру мәселесі бойынша өзара түсіністік туралы меморандум жасалды. • «ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ мен Air Liquide арасында мұнай-газ химиясы саласындағы ынтымақтастық туралы келісім жасалды. • Қор мен GE арасындағы заманауи GE газ турбиналары пайдалну кезіндегі ынтымақтастық және тәжірибе алмасу туралы келісім аясында энергетика саласындағы ниеттер туралы келісім жасалды. • «Қазақстан темір жолы» ҰН» АҚ мен Wabtec корпорациясы арасында қазақстандық локомотивтерге қызмет көрсету және оларды газға ауыстыру саласындағы ынтымақтастық туралы келісім жасалды. • «QazaqGaz» ҰН» АҚ мен Technip Energies, MEDEF International және France Hydrogen арасында газды өңдеу, көміртегі әсерін азайту мәселелері бойынша ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды. • «QazaqGaz» ҰН» АҚ Honeywell-мен бірге Қазақстанның газ саласына цифрландыруды енгізеді. Solar Turbines-пен бірге Қазақстан Республикасының газ тасымалдау инфрақұрылымын жаңғырту. • Қор мен Powerchina Resources Ltd арасында жобаның екінші кезеңін ЖЭС қуатын 300 МВт-қа дейін ұлғайта отырып Шелек дәлізінде іске асыруды көздейтін ынтымақтастық туралы меморандум жасалды. • Авиакомпаниялар мен әуежайларды дамытуды қоса алғанда, коммерциялық авиация саласындағы Boeing-пен ұзақ мерзімді әріптестік. • «Әір Астана» АҚ мен Air Lease Corporation арасында операциялық лизингге 3 жаңа Boeing 787-9 Dreamliner нең денелі ұшағын жеткізу туралы шартқа қол қойылды. • EXIM Bank қолдауымен «QAZAQ AIR»АҚ үшін 737 MAX реактивті отбасының 20 әуе кемесін сатып алу мүмкіндігі қарастырылуда. • «Тау-Кен Самұрық» ҰТН» АҚ мен Qatar Mining арасында Қазақстан аумағындағы тау-кен өндіру саласындағы перспективалы жобалар мәселесі бойынша өзара түсіністік туралы меморандум жасалды. • Венгриядағы Қазақстан-француз инвестициялық дөңгелек үстеліне қатысу аясында «Панш» атом станциясы мен болашақ жаңа энергоблктардың құрылыс алаңдарына барды. • Қазақстан Президентінің АҚШ-қа сапары кезінде американдық бизнеспен инвестициялық дөңгелек үстел аясында GE-мен энергетика саласындағы ниеттер туралы келісім жасалды. • Ынтымақтастықтың неңеюі мен келешегін талқылау мақсатында Иран, Сингапур, Германия өкілдерімен нездесулер өткізілді. • «Жаһандық жылынуға қарсы күрес саласындағы ынтымақтастықты іске асыру туралы» Франция Республикасының Үкіметімен арнайы келісімге қол қойылды.

5-ҚОСЫМША. ӨЗ ҚЫЗМЕТІМІЗДІ ЖҮЗЕГЕ АСЫРАТЫН АУМАҚТАРДА АНЫҚТАЛҒАН ТҮРЛЕР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ТАБИҒАТТЫ ҚОРҒАУ МӘРТЕБЕСІ

GRI 304-4

№	Орыс тіліндегі атауы	Латын тіліндегі атауы	IUCN мәртебесі	ҚР Қызыл кітабындағы мәртебесі (егер бар болса)	Дереккөзі (компания)*
Құстар					
1	Кішкентай аңқұтан	<i>Egretta garzetta</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады 	3 санат: шағын көлемде сирек кездесетіндер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ «Қазатомөнернәсіп» ҰАҚ» АҚ
2	Жалбағай	<i>Platalea leucorodia</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады 	2 санат: саны тез азайып бара жатқан түр	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ «Қазатомөнернәсіп» ҰАҚ» АҚ
3	Бірқазандар (нақты түрі жоқ)	<i>Pelecanus crispus</i>	Near threatened – осал жағдайға жақындар 	2 санат: саны тез азайып бара жатқан түр	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
4	Бұйра бірқазан	<i>Pelecanus crispus</i>	Near threatened – осал жағдайға жақындар 	2 санат: саны тез азайып бара жатқан түр	«QazaqGaz» ҰН» АҚ
5	Сұңқылдақ аңқу	<i>Cygnus cygnus</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады 	2 санат: саны тез азайып бара жатқан түр	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ «QazaqGaz» ҰН» АҚ «Қазатомөнернәсіп» ҰАҚ» АҚ
6	Аланөз қара ала үйрек	<i>Aythya nyroca</i>	Near threatened – осал жағдайға жақындар 	3 санат: шағын көлемде сирек кездесетіндер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
7	Қарабас өгізшағала	<i>Larus ichthyaetus</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	2 санат: саны тез азайып бара жатқан түр	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ

№	Орыс тіліндегі атауы	Латын тіліндегі атауы	IUCN мәртебесі	ҚР Қызыл кітабындағы мәртебесі (егер бар болса)	Дереккөзі (компания)*
8	Дала бүркіті	<i>Aquila nipalensis</i>	Endangered – жойылып кету қаупі төнген 	5 санат: қалпына келтірілгендер, тұрақты бақылауды қажет ететіндер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ «Самұрық-Энерго» АҚ «QazaqGas» ҰН» АҚ «Қазатомөнернәсіп» ҰАН» АҚ
9	Бізтұмсық	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	–	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
10	Қарала шалшықшы	<i>Haematopus ostralegus</i>	Near threatened – осал жағдайға жақындар	–	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
11	Қоқиғаз	<i>Phoenicopterus roseus</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	2 санат: саны тез азайып бара жатқан түр	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
12	Ителгі	<i>Falco cherrug</i>	Endangered – жойылып кету қаупі төнген	1 санат: Жойылып кету қаупі төнген түрлер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
13	Бүркіт	<i>Aquila chrysaetos</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	3 санат: шағын көлемде сирек кездесетіндер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ «Қазатомөнернәсіп» ҰАН» АҚ
14	Үкі	<i>Bubo bubo</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	2 санат: саны тез азайып бара жатқан түр	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
15	Лашын	<i>Neophron percnopterus</i>	Endangered – жойылып кету қаупі төнген	3 санат: шағын көлемде сирек кездесетіндер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
16	Көкмандай	<i>Porphyrio porphyrio</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	2 санат: саны тез азайып бара жатқан түр	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
17	Аңқұйрық субүркіт	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	2 санат: саны тез азайып бара жатқан түр	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
18	Балықшы түйғын	<i>Pandion haliaetus</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	1 санат: Жойылып кету қаупі төнген түрлер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ «Қазатомөнернәсіп» ҰАН» АҚ
19	Тарғақ	<i>Vanellus gregarius</i>	Critically endangered – толық жойылу алдында түр 	1 санат: Жойылып кету қаупі төнген түрлер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
20	Қараңұс	<i>Aquila heliaca</i>	Vulnerable – осал 	3 санат: шағын көлемде сирек кездесетіндер	«Самұрық-Энерго» АҚ «Қазатомөнернәсіп» ҰАН» АҚ
21	Аңбас үйрек	<i>Oxyura leucoccephala</i>	Endangered – жойылып кету қаупі төнген	1 санат: Жойылып кету қаупі төнген түрлер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
22	Безгелдек	<i>Tetrax tetrax</i>	Near threatened – осал жағдайға жақындар	Екінші санаттағы безгелдектің тағы бір түрі (<i>Otis tetrax</i>)	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
23	Аңбауыр бұлдырық	<i>Pterocles alchata</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	3 санат: шағын көлемде сирек кездесетіндер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
Бауырымен жорғалаушылар					
24	Сармат жыланы	<i>Elaphe sauromates</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	–	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
25	Орта Азия (дала) тасбақасы	<i>Testudo horsfieldii</i>	Vulnerable – осал	ҚН-та бір сайтта көрсетілген, санаты жоқ. redbookkz сайтында жоқ	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ

№	Орыс тіліндегі атауы	Латын тіліндегі атауы	IUCN мәртебесі	ҚР Қызыл кітабындағы мәртебесі (егер бар болса)	Дереккөзі (компания)*
26	Еуропалық батпақты тасбақа	<i>Emys orbicularis</i>	Near threatened – осал жағдайға жақындар	ҚК-та бір сайтта көрсетілген, санаты жоқ. redbook.kz сайтында жоқ	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
Сүтқоректілер					
27	Каспий итбалығы	<i>Phoca caspica</i>		–	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
28	Қарақұйрық	<i>Gazella subgutturosa</i>	Vulnerable – осал	3 санат: шағын көлемде сирек кездесетіндер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ «QazaqGaz» ҰН» АҚ
29	Үстірт тау қошқары – уриал	<i>Ovis vignei</i>	Vulnerable – осал	ҚК-та санаты жоқ	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
30	Қарақал	<i>Caracal caracal</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	1 санат: Жойылып нету қаупі төнген түрлер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
31	Итаю	<i>Mellivora capensis</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	1 санат: Жойылып нету қаупі төнген түрлер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
32	Алдыңғы азиялық барыс	<i>Panthera pardus saxicolor</i>	Vulnerable – осал, латын атауы бойынша кітапта жоқ	ҚК-та санаты жоқ	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
33	Аң бауыр жебеңулақтылар	<i>Otonycteris hemprichi</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	3 санат: шағын көлемде сирек кездесетіндер	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
34	Үшкірқұлақты жарқанат	<i>Myotis blythii</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	–	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
35	Қызыл ымыртгүл	<i>Nyctalus noctula</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	–	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
36	Қорқау қасқыр	<i>Canis aureus</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	–	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
37	Жанат тәрізді ит	<i>Nyctereutes procyonoides</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	–	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
38	Жолақты гиена	<i>Hyena hyaena</i>	Near threatened – осал жағдайға жақындар	–	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
39	Үнді жайрасы	<i>Hystrix indica</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	4 санат: анықталмаған (аз зерттелген), бірақ саны аз	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
Жәндіктер					
40	Қысқа қанатты боливар дәуіті	<i>Bolivaria brachyptera</i>	Data deficient – деректердің жетіспеушілігі	ҚК-ға кіреді. Санат белгісіз (саны азаюда)	«QazaqGaz» ҰН» АҚ «Қазатомөнернәсіп» ҰАҚ» АҚ
					
41	Әдемі қыз инелік	<i>Calopteryx virgo</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	ҚК-ға кіреді. Санат белгісіз (саны азаюда)	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
42	Қызыл қоңыз Нүктелі стеторус	<i>Stethorus punctillum</i>		–	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
43	Арма қандыағаш қандаласы	<i>Arma custos</i>		–	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
44	Ағаш дәуіті	<i>Hierodula tenuidentata</i>	Least concerned – ең аз алаңдаушылық тудырады	ҚК-ға кіреді. Санат белгісіз (саны азаюда)	«QazaqGaz» ҰН» АҚ «Қазатомөнернәсіп» ҰАҚ» АҚ
45	Қысқа қанатты қоранус	<i>Coranus subapterus</i>		–	«ҚазМұнайГаз» ҰН» АҚ
Өсімдіктер					
46	Еділ жанаргүлі	<i>Adonis vologensis</i>			«Қазатомөнернәсіп» ҰАҚ» АҚ
47	Салбыраған қызғалдақ	<i>Tulipa patens</i>			«Қазатомөнернәсіп» ҰАҚ» АҚ
48	Ашық кестежусан	<i>Pulsatilla patens</i>			«Қазатомөнернәсіп» ҰАҚ» АҚ

№	Орыс тіліндегі атауы	Латын тіліндегі атауы	IUCN мәртебесі	ҚР Қызыл кітабындағы мәртебесі (егер бар болса)	Дереккөзі (компания)*
49	Қауырсын қау	<i>Stipa pennata</i>			
50	Шренк қызғалдағы	<i>Tulipa suaveolens</i>		Сирек кездесетін түрлері бойынша ҚР ҰҰ-ға кіреді	
51	Тамырлы полипорус	<i>Polyporus rhizophilus</i> Pat			
52	Алтай қасқыр жидегі	<i>Daphne altaica</i>			
53	Шренк тобылғытүс	<i>Spiraeanthus schrenkianus</i>	Endangered – жойылып кету қаупі төнген	Сирек кездесетін түрлері бойынша ҚР ҰҰ-ға кіреді	
54	Биберштейн қызғалдағы	<i>Tulipa biebersteiniana</i>		Сирек кездесетін түрлері бойынша ҚР ҰҰ-ға кіреді	
55	Екі гүлді қызғалдақ	<i>Tulipa biflora</i>			«Қазатомөнернәсіп» ҰАҢ» АҢ
56	Көкшіл туранга	<i>Populus pruinosa</i>			«Қазатомөнернәсіп» ҰАҢ» АҢ

6-ҚОСЫМША. БАЙЛАНЫС АҚПАРАТЫ

«САМУРЫҚ-ҚАЗЫНА» ҰЛТТЫҚ ӘЛ-АУҚАТ ҚОРЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

Заңды және нақты мекенжайы: Сығанақ көшесі, 17/10,
Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, 010000 [GRI2-1](#)

Канцелярия: +7 (7172) 55-40-01

ЖСН: 081140000436

Есепті жыл: 2022

БАРЛЫҚ СҰРАҚТАР БОЙЫНША, ЕСЕПKE ҚАТЫСТЫ ТҮСІНІКТЕМЕЛЕР МЕН ҰСЫНЫСТАРМЕН ҚОР ЖҰМЫСКЕРЛЕРІНЕ ХАБАРЛАСУҒА БОЛАДЫ:

ESG мәселелері бойынша

Email: sustainability@sk.kz

БАҚ және ішкі коммуникациялар сұратулары бойынша

Email: press@sk.kz

Инвесторлармен өзара іс-қимылға байланысты мәселелер бойынша

Email: ir@sk.kz

Жедел желі

Тел.: 8 (800) 080 4747 (Қазақстан Республикасының аумағында
қоңырау шалу тегін)

Email: mail@sk-hotline.kz [GRI2-3](#)

ЕСЕПТІ ДАЙЫНДАУ ТОБЫ:

Жобаның үйлестірушілері:

Қуанбаева Елена

Есеппен жұмыс істегендер:

Әбдірахманов Қанат

Әділбеков Қайнар

Алтынбеков Шыңғыс

Әлмағанбетова Әсел

Әлмұхамбетов Орал

Еленеев Ербол

Жұмабек Айдос

Жамбырбаева Қарина

Егізбаев Қадырбек

Қабдрашитов Азат

Набилов Асхат

Қажыбаева Айжан

Қарабеков Олжас

Кенжали Раиса

Пірмаханов Сәкен

Сатубалдин Несіпбай

Тілегенова Амина

Өтепов Мират

Хашиева Лидия

Шомаева Гүлсара

Шуманәх Гафура

 Веб-сайт: www.sk.kz

 [Instagram.com/samrukkazyna_official](https://www.instagram.com/samrukkazyna_official)

 [Facebook.com/SamrukKazyna](https://www.facebook.com/SamrukKazyna)

 [T.me/samrukkazynaofficial](https://t.me/samrukkazynaofficial)

 [Youtube.com/user/SKazyna](https://www.youtube.com/user/SKazyna)

7-ҚОСЫМША. КЕРІ БАЙЛАНЫС САУАЛНАМАСЫ

2022 жылғы тұрақты даму туралы есеп үшін осы сауалнаманы толтыруға бірнеше минут бөліңіз.
Біз сіздің пікіріңізді бағалаймыз, себебі бұл біздің жұмысымызды тиімді басқаруға және нәтижелерді жақсартуға көмектеседі.

Төмендегілердің қайсысы сізді көбірек қызықтырады? (бірнешеуін таңдау)

- Корпоративтік басқару және ашықтық
- Корпоративтік жауапкершілік саласындағы іс-әрекеттер
- Қоршаған орта
- Денсаулық және қауіпсіздік
- Адами ресурстар
- Мүдделі тараптар туралы ақпарат (аңционер, жұмыскерлер, клиенттер, жеткізушілер, ҰЕҰ, және т. б.)

Төмендегілермен қаншалықты келісетініңізді таңдаңыз:

(1) Мүлдем келіспеймін

(2) Келіспеймін

(3) Жауап беруге қиналамын

(4) Келісемін

(5) Толығымен келісемін

- Принциптер мен проблемалар Қордың даму стратегиясына сәйкес жеткілікті дәрежеде ашылған.
- Мазмұны толық және түсінікті.
- Есеп құрылымы функционалды және толық.
- Ұсынылған ақпарат сенімді және нақты.
- Кестелер мен графикалар түсінікті және сапалы бейнеленген.
- Суреттер мен сызбалар есепті жақсартады, оны оқуға және қызықты етуге мүмкіндік береді.
- Баспа нұсқасы тұрақтылық туралы жарияланымға сәйкес келеді.
- Мен есептің электронды нұсқасын қалаймын.
- Мен басқаларға есеп беруді ұсынамын.

Сіздің ойыңызша, компания маңызды бастамалар мен іс-шараларды әзірлеген келесі бағыттарды 1-ден 5-ке дейінгі басымдық тәртібімен бағалаңыз:

(бесеуге дейін таңдауға болады)

- Жұмыс орнындағы қауіпсіздік
- Қоршаған ортаны қорғау
- Өңірлердің тұрақты дамуына қосқан үлесі
- Елдің инфрақұрылымдық дамуына иелік ету
- Ашықтығы
- Әлеуметтік маңызы бар қызмет
- Экономикалық өркендеу
- Көміртексіздендіру

Сіз осы мүдделі тараптар тобының қайсысына жатасыз? (бір нұсқа)

- Жұмыскерлер
- Қызмет аймақтарындағы халық
- ҰЕҰ
- БАҒ
- Өнім берушілер
- Клиенттер
- Іскери серіктестер
- Билік өкілдері
- Басқалары

2022 жылғы Тұрақты даму туралы есепті оқу Сіздің Қор туралы пікіріңізге қалай әсер етті? (бір нұсқа)

- Оқ
- Әсер еткен жоқ
- Теріс

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТЫ

Тегі _____

Есімі _____

Қызмет түрі _____

Жұмыс орны _____

Лауазымы _____

Ұялы телефон _____

E-mail _____

Веб-сайт _____

Тұрғылықты жері _____

8-ҚОСЫМША. ГЛОССАРИЙ

Акционер – акцияның меншік иесі болып табылатын тұлға;

Қайырымдылық – қайырымдылық көмен көрсетуге және адамгершілік қажеттіліктерді қанағаттандыруға негізделген, ерікті, өтеусіз не демеушілік және меценаттық қызмет түрінде жеңілдікті шарттармен жүзеге асырылатын әлеуметтік пайдалы қызмет.

Қордың тобы – дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу пайызынан астамы компанияларға тиесілі Қор, компаниялар, олардың еншілес ұйымдары, сондай-ақ дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу пайызынан астамы аталған еншілес ұйымдарға тиесілі заңды тұлғалар, оларға қатысты «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Заңда арнайы құқықтық ереже белгіленеді.

Лауазымды тұлға – Директорлар кеңесінің, атқарушы органның мүшесі немесе атқарушы органның функцияларын жеке-дара жүзеге асыратын адам.

Парниктік газдардың басқа жанама

шығарындылары (3-қамту) – парниктік газдардың энергетикалық жанама шығарындыларынан ерекшеленетін парниктік газдар шығарындылары, олар ұйым қызметінің салдары болып табылады, бірақ басқа ұйымдарға тиесілі немесе олар бақылайтын парниктік газдар көздерінен туындайды.

Мүдделі тараптар – заңнама нормаларына, жасалған шарттарға (келісімшарттарға) немесе жанама (жанама) байланысты Қордың және/немесе портфельдік компаниялардың қызметіне, олардың өнімдеріне немесе қызметтеріне және соған байланысты іс-әрекеттерге ықпал ететін немесе әсер етуі мүмкін жеке тұлғалар, заңды тұлғалар, жеке немесе заңды тұлғалар топтары; бұл анықтама Қордың және/немесе портфельдік

компаниялардың қызметіне Қормен және портфельдік компаниялармен таныс болуы немесе олар туралы пікір білдіруі мүмкін барлық адамдар; мүдделі тараптардың негізгі өкілдері акционерлер, жұмыскерлер, клиенттер, жеткізушілер, мемлекеттік органдар, еншілес ұйымдар, облигация ұстаушылар, кредиторлар, инвесторлар, қоғамдық ұйымдар, Қордың немесе портфельдік компанияның қызметі жүзеге асырылатын өңірлердің халқы.

Квоталанатын қондырғы – экономиканың реттелетін секторларында парниктік газдардың квоталанатын шығарындыларының көлемі жылына жиырма мың тонна көмірқышқыл газынан асатын қондырғы.

Қызметтің түйінді көрсеткіштері (ҚТК) – Қордың немесе портфельдік компанияның тиімділік деңгейін сипаттайтын көрсеткіштер, олардың қызметінің тиімділігін тұтастай бағалауға мүмкіндік береді, сондай-ақ Қордың немесе портфельдік Компанияның басшы жұмыскерлері. ҚТК Қордың немесе портфельдік компанияның іс-шаралар жоспарының құрамында бекітілетін және олардың жоспарланған және есепті кезеңдердегі қызметінің нәтижелеріне сәйкес келетін сандық мәнге ие.

Тәуелсіз директор – осы акционерлік қоғамның үлестес тұлғасы болып табылмайтын және өзі Директорлар кеңесіне сайланар алдындағы үш жыл ішінде ондай болмаған (оның осы акционерлік қоғамның тәуелсіз директоры лауазымында болған жағдайды қоспағанда), осы акционерлік қоғамның үлестес тұлғаларына қатысты үлестес тұлға болып табылмайтын; осы акционерлік қоғамның немесе осы акционерлік қоғам ұйымдарының – үлестес тұлғаларының лауазымды адамдарымен бағыныстылығы жоқ және өзі Директорлар кеңесіне сайланар алдындағы үш жыл ішінде осы тұлғалармен бағынысты болмаған; мемлекеттік қызметші болып табылмайтын; осы акционерлік қоғам органдарының

отырыстарында акционер өкілі болып табылмайтын және өзі Директорлар кеңесіне сайланар алдындағы үш жыл ішінде ондай болмаған; осы акционерлік қоғамның аудитіне аудиторлық ұйым құрамында жұмыс істейтін аудитор ретінде қатыспайтын және өзі Директорлар кеңесіне сайланар алдындағы үш жыл ішінде мұндай аудитке қатыспаған Директорлар кеңесінің мүшесі.

Омбудсмен – Қордың Директорлар кеңесі тағайындайтын, оның рөлі Қордың және портфельдік компаниялардың өзіне жүгінген жұмыскерлеріне консультация беру және еңбек дауларын, жанжалдарды, әлеуметтік-еңбек сипатындағы проблемалық мәселелерді шешуге, сондай-ақ Қор мен портфельдік компаниялар жұмыскерлерінің іскерлік әдеп қағидастарын сақтауына жәрдемдесу болып табылатын тұлға.

Портфельдік компаниялар – дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу пайыздан астамы тікелей немесе жанама түрде меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен Қорға тиесілі заңды тұлғалар.

Серіктестер – өнім берушілер мен мердігерлер, бірлескен жобалардағы серіктестер.

Іс-шаралар жоспары – Директорлар кеңесі бекітетін Қордың немесе портфельдік компаниялардың бес жылдық кезеңдегі қызметінің негізгі бағыттары мен қызметінің негізгі көрсеткіштерін айқындайтын құжат.

Үкімет – Қазақстан Республикасының Үкіметі, Қордың Жалғыз акционері.

Парниктік газдардың тікелей шығарындылары (1-қамту) – ұйымның меншігі болып табылатын немесе ол бақылайтын парниктік газдар көздерінен парниктік газдар шығарындылары.

Отын–энергетикалық ресурстарды ұтымды пайдалану

– бұл олардың қорларының шектелуін және қоршаған ортаға техногендік әсерді төмендету талаптарын және қоғамның басқа да талаптарын сақтауды ескере отырып, техника мен технологияны дамытудың қазіргі деңгейінде барынша тиімділікке қол жеткізуді қамтамасыз ететін ресурстарды пайдалану.

Айналымдағы сумен жабдықтау жүйесі – суды тазартусыз сол мақсатта бірнеше рет пайдаланатын сумен жабдықтау жүйесі.

Қайта жабдықтау жүйесі – басқа мақсаттар үшін тазартудан кейін бұрылатын ағынды суды пайдаланатын сумен жабдықтау жүйесі.

Бір тонна шартты отын (б.т.ш.о.) – табиғи отынды (т.о.) шартты отынға (ш.о.е.) қайта есептеу табиғи отынның мөлшерін осы түрдегі отынның төменгі калориялық құндылығы мен 1 кг шартты отынның калориялық құндылығы қатынасының шамасына көбейту арқылы калориялық эквивалент бойынша жүргізіледі.

Отын–энергетикалық ресурстар – өндірістік, тұрмыстық және экспорттық қажеттіліктерді қамтамасыз ету үшін елде бар отын мен энергияның әртүрлі түрлерінің жиынтығы (мұнай өңдеу, газ, көмір, шымтезек және тақтатас өнеркәсібінің өнімдері, атом және гидроэлектростанциялардың электр энергиясы, сондай-ақ отынның жергілікті түрлері).

Көміртегі әсері – баламалар ретінде көрсетілген және әсер етудің бір санатын-климаттың өзгеруін пайдалана отырып, өнімнің өмірлік циклін бағалауға негізделген өндіріс жүйесіндегі парниктік газдар шығарындылары мен шығарындыларының қосындысы. Парниктік газдың белгілі бір мөлшерінің баламасы берілген парниктік газдың массасы оның ғаламдық жылыну потенциалына көбейтілген ретінде есептеледі. Осы Тұжырымдаманың мақсаттары үшін көміртегі әсеріне тікелей (көмірқышқыл газы, CO₂) және метан (CH₄) және парниктік газдардың энергетикалық жанама шығарындылары кіреді.

Көміртекті бейтараптық – парниктік газдар шығарындыларының нөлдік деңгейі, шығарындылар мен көмірқышқыл газын сіңіру арасындағы тепе-теңдік арқылы қол жеткізіледі.

Шартты отын – техникалық-экономикалық есептеулер кезінде қабылданған, нормативтер мен стандарттарда регламенттелетін, органикалық отынның әртүрлі түрлерінің жылу құндылығын салыстыруға қызмет ететін бірлік.

Тұрақты даму – бұл Қор мен Портфельдік компаниялар өз қызметінің қоршаған ортаға, экономикаға, қоғамға әсерін басқаратын және мүдделі тараптардың мүдделерін ескере отырып шешім қабылдайтын даму.

Қор – «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы.

Энергетикалық аудит (энергия аудиті) – энергия үнемдеу мүмкіндігі мен әлеуетін бағалау және энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру жөніндегі қорытындыны дайындау мақсатында энергетикалық ресурстарды пайдалану туралы деректерді жинау, өңдеу және талдау.

Энергетикалық ресурстар – жинақталған энергиясы қазіргі уақытта пайдаланылатын немесе болашақта шаруашылық және өзге де қызмет түрлерінде пайдаланылуы мүмкін табиғи және өндірілген энергия тасымалдаушылардың жиынтығы, сондай-ақ энергия түрлері (атом, электр, химиялық, электромагниттік, жылу және энергияның басқа түрлері).

Энергетикалық тиімділік (энергия тиімділігі) – көрсетілген қызметтер, жұмыстар, шығарылған өнімдер (тауарлар) немесе өндірілген энергетикалық ресурстар көлемінің осыған жұмсалған бастапқы энергетикалық ресурстарға сандық қатынасы.

Энергетикалық ресурстарды тиімді пайдалану – энергетикалық ресурстарды пайдаланудың техникалық мүмкін және экономикалық негізделген деңгейіне қол жеткізу.

Энергия үнемдеу – пайдаланылатын энергетикалық ресурстар көлемін азайтуға бағытталған ұйымдастырушылық, техникалық, технологиялық, экономикалық және өзге де шараларды іске асыру.

Энергия менеджменті – энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру саясатын, іс-шаралар жоспарларын, мониторинг рәсімдері мен әдістемелерін, энергия тұтынуды бағалауды және энергия тиімділігін арттыруға бағытталған басқа да іс-қимылдарды әзірлеуді және іске асыруды қамтитын энергетикалық ресурстарды ұтымды тұтынуды қамтамасыз етуге және басқару объектісінің энергия тиімділігін арттыруға бағытталған әкімшілік іс-қимылдар шешені.

Энергетикалық жанама парниктік газдар шығарындылары (2–қамту) – ұйым тұтынатын электр энергиясын, жылуды немесе бұды өндірудегі парниктік газдар шығарындылары.

ҚЫСҚАРТУЛАР МЕН АББРЕВИАТУРАЛАР

АЭС	Атом электр станциясы
ЖЭК	Жаңартылатын энергия көздері
ЖЭС	Жел электр станциясы
ГеоТЭС	Геотермалдық электр станциясы
ГТЭС	Газ турбины электр станциясы
ГРЭС	Гидроциркуляциялық станция
СЭС	Су электр станциясы
ҚТК	Қызметтің түйінді көрсеткіштері
ЭБЖ	Электр беру желісі
МГ	Магистральдық газ құбырлары
ҒЗТКЖ	Ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар
ҮЕҮ	Үкіметтік емес ұйымдар
ҰДАС	Ұлттық деңгейде айқындалатын салымдар
ЕҚТА	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар
ПГ	Парниктік газдар
БГҚ	Бу-газ қондырғысы
ІМГ	Ілеспе мұнай газы
ЭЫДҰ	Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы
СКГ	Сұйытылған көмірсутек газы
АҚШ	Америка Құрама Штаттары
КЭС	Күн электр станциясы

б.т.ш.о.	Бір тонна шартты отын
ОЭР	Отын-энергетикалық ресурстар
ЖЭО	Жылу электр орталығы
ҒТБО	Ғылыми-технологиялық бастамалар орталығы
ӘӨӘКО	Әлеуметтік өзара өренеттесу және коммуникация орталығы
БҰҰ ТДМ	Біріннен Ұлттар Ұйымы қабылдаған тұрақты даму мақсаттары
ШМӨЗ	Шымкент мұнай өңдеу зауыты
AIX	Astana International Exchange
BAU	Business as usual
CDP	The Carbon Disclosure Project
CO₂	Көмірқышқыл газы
D	Decarbonization
DD	Deep Decarbonization
ESG	Экологиялық, әлеуметтік және корпоративтік басқару (Environmental, Social, and Corporate Governance)
KASE	Қазақстан қор биржасы
KBA	Биоалуантүрліліктің негізгі аумақтары
IBA	Негізгі орнитологиялық аумақтар
ISO	Халықаралық стандарттау ұйымы (International Organization for Standardization)
SRS	Samruk Research Services
TCFD	Климатқа байланысты қаржылық ақпаратты ашу жөніндегі жұмыс тобы (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures)

9-ҚОСЫМША. ESG DATA

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР

Негізгі өндірістік көрсеткіштер	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Мұнай-газ секторы						
Мұнай және газ конденсатын өндіру	жылына/мың тонна	23 625,9	23 634,9	21 767,2	21 665,2	22 025,2
Мұнай және газ конденсатын өндіру (тәулігіне)	тәулігіне/мың тонна	64,7	64,8	59,6	59,4	60,3
Табиғи және ілеспе газды өндіру	жылына/млн м ³	8 485,9	8 805	8 516,8	8 359,2	8 518,6
Табиғи және ілеспе газды өндіру (тәулігіне)	тәулігіне/мың м ³	978,3	982,2	914,9	784,2	782,9
Бұрғылау учаскелерінің саны (үлесі 50%-дан астам)	саны	71	71	67	65	65
Мұнай мен газды қайта өңдеу	мың тонна	19 715	20 588	18 077	18 833	19 900
Мұнай өнімдерін өндіру, оның ішінде	мың тонна	18 338	19 134	16 818	17 404	18 668
Бензин	мың тонна	4 854	5 128	4 592	4 941	5 330
Мазут	мың тонна	2 344	2 347	1 939	2 190	2 416
Вакуумдық газойл (VGO)	мың тонна	771	463	522	526	482
Парансилол	мың тонна	16	119	205	45	76
Дизель отыны	мың тонна	6 569	6 945	6 305	6 387	6 588
Бензол	мың тонна	16	27	44	7	9
Нокс	мың тонна	347	373	345	386	377
Сұйытылған газ	мың тонна	826	838	804	806	846
Күкірт	мың тонна	46	54	53	61	60
Авиациялық отын	мың тонна	570	872	457	595	838
Пеш отыны	мың тонна	167	25	34	14	16
Битум	мың тонна	549	607	871	601	657
Тауарлық мұнай	мың тонна	251	254	243	257	231
Көміртегі үшін шикізат	мың тонна	-	-	-	26	10
Жеңіл нефта	мың тонна	-	5	-	-	2
Пропилен	мың тонна	142	153	-	-	-
Басқа да (көрсету)	мың тонна	869	926	403	562	730
Қайта өңдеудің белгіленген қуаты*	тәулігіне/мың тонна	75,8	75,8	75,8	75,8	76
Табиғи газды тасымалдау, оның ішінде	млрд м ³ *км	121 415	113 220	97 033	106 835	95 550
магистральдық газ құбырлары бойынша	млн м ³	111 567	103 494	86 590	95 422	83 744
газ тарату желілері бойынша	млн м ³	9 848	9 726	10 443	11 413	11 806

Негізгі өндірістік көрсеткіштер	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Мұнайды тасымалдау, оның ішінде	млн т/км	75 038	78 066	73 171	74 565	74 659
магистральдық құбырлар бойынша	млн т/км	67 961	67 337	64 181	64 710	65 316
теңіз байланысы (танкерлер)	млн т/км	7 077	10 729	8 990	9 855	9 343
Энергетика						
Электр энергиясын өндіру көлемі, оның ішінде	млрд кВт*сағ	31,7	30,2	31,4	35,6	35,9
нөмірде	млрд кВт*сағ	28,4	27	28,2	32,8	32,7
табиғи газда	млрд кВт*сағ	0,4	0,3	0,5	0,4	0,4
мазутта	млрд кВт*сағ					
СЭС	млрд кВт*сағ	2,7	2,7	2,6	2,2	2,6
ЖЭС	млрд кВт*сағ	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
КЭС	млрд кВт*сағ	0,0072	0,0073	0,0079	0,0090	0,0082
«СКЗ-У» ЖШС турбинасынан электр энергиясын өндіру*	млрд кВт*сағ	0,114	0,118	0,104	0,105	0,116
Әуе және кабель желілерінің ұзындығы (ЭБЖ 0,4-220 кВ)	км	44 732,6	45 599,9	45 882,7	45 983,5	45 676,2
Әуе және кабель желілерінің ұзындығы (ЭБЖ 330-500 кВ)	км	10 152,1	10 151,3	10 151,3	10 145,5	10 145,5
Әуе және кабель желілерінің ұзындығы (ЭБЖ 1150 кВ)	км	1 421,2	1 421,2	1 421,2	1 421,2	1 421,2
Электр энергиясын босату көлемі (өз өндірісі алынып тасталады)	млн кВт*сағ	5 904	6 218	6 055	6 702	6 839
Нөмір өндіру көлемі	млн тонна	44,9	44,9	43,3	44,6	42,5
Химия саласы						
Нүкірт қышқылы	тонна	121 244,9	154 334,6	153 601,3	180 902,8	175 339,2
Сұйық гербицид	мың литр	0	980	1 073	197	603
Түйіршікті гербицид	тонна	0	0	0	46,3	12,1
БОПП	тонна	4 596	7 070	8 312	9 357	5 299
ПМ	мың дана	15 921	20 682	17 848	15 546	15 476
Пайдалы қазбаларды өндіру және өңдеу						
Табиғи уранды өндіру көлемі	тонна	21 699	22 761	19 587	21 834	21 279
Уран өнімін өндіру көлем	тонна	21 705	22 808	19 477	21 819	21 227
Сирек металдар өндірісінің көлемі	тонна	1 869	1 823	1 530	1 580	1 469
Кен өндіру және өңдеу көлемі	тонна	-	21 920	21 920	-	185 000
Дайын өнім өндірісі: тазартылған алтын	тонна	22,7	29,2	33,5	51,1	55,6
Дайын өнім өндірісі: тазартылған күміс	тонна	6,2	7	9	6,4	8,3
Дайын өнім өндірісі: кремний	тонна	14 408	14 134	-	-	-
Дайын өнім өндірісі: кварц	тонна	49 000	53 000	-	-	-

Негізгі өндірістік көрсеткіштер	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Өнім экспортының жалпы көлемін заттай түрде көрсетіңіз						
U ₃ O ₈ сату көлемі (шоғырландырылған)	тонна	16 647	16 044	16 432	16 526	16 358
Компанияның сату көлемін қосқанда	тонна	15 287	14 148	14 126	13 586	13 572
Сирек металдарды сату көлемі						
Бериллий өнімдері	тонна	1 662	1 636	1 375	1 529	1 332
Тантал өнімдері	тонна	138	120	144	165	166
Ниобий өнімдері	тонна	23	9	16	8	13
Байланыс қызметтері						
Бекітілген сызықтар саны	мың сызық	2 978, 5	2 849,9	2 893, 5	2 774,5	2 636,6
Кең жолақты абоненттер саны	мың порт	1 700, 9	1 705,5	1 833,2	1 860,7	1 857,4
Ақылы теледидар абоненттерінің саны	мың нүкте	772,4	774	863,9	918,7	917,5
Ұялы байланыс абоненттерінің саны	млн абонент	16,1	15,5	14,8	14,5	14,4
Әуе тасымалы						
Ұшу саны	саны	44 670	47 505	30 955	47 113	51 819
Флоттың орташа жасы	жылдар саны	8,3	6,5	5,1	4,7	5
Шекті жолаушылар айналымы (Available Seat Kilometres)		14 267 050	14 781 918	7 904 320	13 063 678	15 921 347
Теміржол тасымалы						
Жолаушылар ағыны*	млрд п-км	19,1	18,4	8,6	13,6	16,9
Жүк айналымы**	млрд тонна/км	219,9	224	231,8	233,3	245,2
Пошта қызметтері						
Пошта қызметтері	мың бірлік	191 951	177 517	137 752	131 662	114 663

ҚР-ДА ӨНДІРІЛГЕН МҰНАЙ ӨНІМДЕРІН КӨТЕРМЕ САТУ

Өнімдер	өлшем бірлігі	2018		2019		2020		2021		2022	
		Ішкі нарық	Экспорт	Ішкі нарық	Экспорт	Ішкі нарық	Экспорт	Ішкі нарық	Экспорт	Ішкі нарық	Экспорт
Бензин, оның ішінде	мың тонна	701	0	789	37	647	163	1 195	0	1 333	7
Мазут	мың тонна	192	414	188	469	211	402	241	542	265	588
Вакуумдық газойл (VGO)	мың тонна	0	200	0	167	0	155	0	166	0	105
Параксилол	мың тонна	0	2	0	55	0	90	0	25	0	34
Дизель отыны	мың тонна	954	0	1 028	0	930	115	1 291	57	1 513	0
Бензол	мың тонна	0	5	0	12	0	19	0	4	0	3
Нокс	мың тонна	44	58	40	51	61	57	79	66	56	65
Сұйытылған газ	мың тонна	128	0	114	0	133	1	162	1	204	0
Ғүкірт	мың тонна	9	4	2	13	6	5	3	17	5	14
Авиациялық отын	мың тонна	34	0	85	0	65	0	120	0	161	0
Пеш отыны	мың тонна	32	34	7	0	6	0	4	0	0	0
Битум	мың тонна	53	0	65	0	87	0	83	0	125	0
Технологиялық отын	мың тонна	0	0	0	0	0	0	382	0	408	0
Басқа	мың тонна	4	0	14	0	15	0	18	0	22	0

ӘЛЕУМЕТТІК КӨРСЕТКІШТЕР [GRI 2-7, GRI 2-8, GRI 401-1, GRI 403-9](#)

Штаттық жұмыскерлер	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Жыл соңындағы штаттық жұмыскерлердің саны жынысы бойынша	адам	286 520	278 586	268 220	258 044	259 055
Ерлер	адам	205 006	199 236	190 914	185 233	187 115
Ерлердің үлесі	%	72	72	71	72	72
Басқарушы органдардағы ерлердің үлесі	%	67	75	69	62	60
Әйелдер	адам	81 514	79 350	77 306	72 811	71 940
Әйелдердің үлесі	%	28	28	29	28	28
Басшы органдардағы әйелдердің үлесі жасы бойынша	%	33	25	31	38	40
30 жасқа дейін	адам	61 178	55 811	52 355	44 845	44 397
30 жасқа дейінгі жұмыскерлердің үлесі	%	21	20	20	17	17
Ерлер	адам	43 302	39 240	37 039	31 988	32 318
Әйелдер	адам	17 876	16 571	15 316	12 857	12 080

Басқарушы органдар	адам	1 038	954	817	929	814
30–50 жас	адам	153 312	150 639	145 436	143 421	144 003
30 жастан 50 жасқа дейінгі жұмыснерлердің үлесі	%	53	55	54	56	56
Ерлер	адам	108 835	106 883	102 129	102 287	103 417
Әйелдер	адам	44 477	43 756	43 307	41 134	40 586
Басқарушы органдар	адам	6 846	7 051	7 127	7 584	7 788
50 жастан асқан	адам	72 030	72 136	70 429	69 778	70 654
50 жастан асқан жұмыснерлердің үлесі	%	25	27	26	27	27
Ерлер	адам	52 869	53 113	51 746	50 958	51 381
Әйелдер	адам	19 161	19 023	18 683	18 820	19 273
Басқарушы органдар	адам	2 813	2 767	2 807	3 098	3 107
қызмет түрі бойынша		286 520	278 586	268 220	258 044	259 055
Жылу және элентр энергиясын өндіру және беру	%	5	5	6	6	6
Мұнай мен газды барлау және өндіру	%	5	5	5	6	6
Мұнай мен газды қайта өңдеу	%	2	2	2	2	2
Мұнай мен газды тасымалдау	%	6	6	6	7	7
Теміржол тасымалы	%	47	46	44	44	44
Тау-кен өнеркәсібі	%	8	8	8	8	8
Әуе тасымалы	%	2	2	2	2	3
Пошта қызметтері	%	8	8	8	7	7
Химия өнеркәсібі	%	0	0	0	0	0
Телекоммуникация	%	8	10	10	10	9
Басқа да	%	9	8	8	8	8
жалдау шартының мерзімі бойынша		286 520	278 586	268 220	258 044	259 055
Тұрақты жұмыснерлер	адам	273 210	264 370	254 719	245 056	246 618
Ерлер	адам	200 589	194 432	186 767	181 478	183 178
Әйелдер	адам	72 621	69 938	67 952	63 578	63 440
Уақытша жұмыснерлер (нүктілік және босану және бала күтімі бойынша демалыс, оңу демалысы және т. б.)	адам	13 310	14 216	13 501	12 988	12 436
Ерлер	адам	4 417	4 804	4 147	3 755	3 937
Әйелдер	адам	8 893	9 412	9 354	9 233	8 499
аймақ бойынша		286 520	278 586	268 220	258 044	259 055
Қазақстан Республикасы	адам	277 769	269 880	259 616	249 816	250 813
Астана қ.	адам	25 843	26 307	23 778	22 274	19 862
Павлодар облысы	адам	16 519	15 895	15 138	14 536	14 662

Алматы облысы	адам	27 748	28 287	27 376	25 944	26 886
Қызылорда облысы	адам	14 358	14 292	13 100	12 445	13 274
Ақтөбе облысы	адам	17 123	17 441	16 466	15 659	15 535
Атырау облысы	адам	19 279	17 945	18 304	17 552	17 472
Маңғыстау облысы	адам	28 518	27 441	26 803	27 298	28 688
Солтүстік Қазақстан облысы	адам	3 155	3 031	2 838	2 945	3 202
Қостанай облысы	адам	11 376	10 665	10 939	10 375	10 480
Жамбыл облысы	адам	12 340	12 094	11 501	11 070	10 889
Түркістан облысы	адам	14 213	13 931	13 619	14 111	15 926
Шымкент қ.	адам	5 475	5 672	5 321	5 351	5 869
Абай облысы	адам	7	6	6	6	472
Алматы қ.	адам	27 524	29 523	28 909	26 360	18 250
Жетісу облысы	адам	11	12	13	9	764
Ақмола облысы	адам	7 719	7 343	6 711	7 132	10 403
Қарағанды облысы	адам	15 137	15 747	15 323	14 572	15 822
Ұлытау облысы	адам	1	1	25	33	284
Батыс Қазақстан облысы	адам	9 983	4 107	3 610	3 525	4 384
Шығыс Қазақстан облысы	адам	15 901	15 426	15 072	13 984	14 524
Оңтүстік Қазақстан облысы	адам	1 888	1 858	1 842	1 691	204
Басқа да облыстар	адам	3 651	2 856	2 942	2 944	2 961
Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде	адам	8 752	8 707	8 605	8 229	8 242
Мүмкіндігі шектеулі персонал	адам	1 937	2 541	2 443	2 725	2 860
Қазақстан Республикасы	адам	1 923	2 530	2 432	2 710	2 848
Астана қ.	адам	116	134	137	138	136
Павлодар облысы	адам	140	169	189	191	187
Алматы облысы	адам	122	184	205	199	211
Қызылорда облысы	адам	81	149	144	224	210
Ақтөбе облысы	адам	107	129	128	120	136
Атырау облысы	адам	183	231	214	229	236
Маңғыстау облысы	адам	244	290	303	454	482
Солтүстік Қазақстан облысы	адам	31	62	41	37	39
Қостанай облысы	адам	74	91	82	95	100
Жамбыл облысы	адам	64	115	98	92	118
Түркістан облысы	адам	81	94	93	108	182

Шымкент қ.	адам	43	67	69	86	94
Оңтүстік Қазақстан облысы	адам	83	95	100	96	36
Абай облысы	адам	-	-	-	-	2
Алматы қ.	адам	135	160	146	129	137
Жетісу облысы	адам	11	11	8	10	12
Ақмола облысы	адам	76	129	77	79	94
Қарағанды облысы	адам	150	186	196	201	209
Ұлытау облысы	адам	-	-	-	-	1
Батыс Қазақстан облысы	адам	56	70	71	77	71
Шығыс Қазақстан облысы	адам	113	154	117	122	137
Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде	адам	14	11	11	15	12
Кадрлардың ауысуы	%	10	9	9	13	8
Есепті жылы жынысы бойынша қабылданған жаңа жұмыскерлер	адам	39 602	33 829	35 103	41 436	38 437
Ерлер	адам	28 618	23 747	26 059	30 013	28 305
Әйелдер	адам	10 984	10 082	9 044	11 423	10 132
Деңдеттің демалысқа және бала күтімі бойынша демалысқа кеткен немесе осы демалыстан оралған жұмыскерлердің саны	адам	13 129	13 641	14 329	14 780	13 170
Ерлер	адам	269	393	453	604	705
Әйелдер	адам	12 860	13 248	13 876	14 176	12 465
УАҚЫТША ЖҰМЫСКЕРЛЕР	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Уақытша жұмыскерлер (жүктілік және босану және бала күтімі бойынша демалыс, оқу демалысы және т. б.)	адам	13 310	14 216	13 501	12 988	12 436,3
Ерлер	адам	4 417	4 804	4 147	3 755	3 937
Әйелдер	адам	8 893	9 412	9 354	9 233	8 499,3
ПЕРСОНАЛДЫ ОҚЫТУ	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Жылына оқу сағаттарының жалпы саны GRI 404-1	сағат	3 843 772,1	7 725 566,4	7 201 789,5	6 115 097	11 809 889
Ерлер	сағат	3 146 574	743 167	6 051 484	1 677 832	9 208 124
Әйелдер	сағат	697 198	6 982 399	1 150 305	4 437 266	2 601 765
Жылына бір жұмыскерге шаққандағы оқу сағаттарының орташа саны GRI 404-1	сағат	15	16	16	13	19
жынысы бойынша						
Ерлер	сағат	17	8	17	7	22
Әйелдер	сағат	9	17	12	20	13

лауазымдар бойынша						
Басшылар	сағат	555 770	1 126 545	948 246	1 074 268	1 590 746
Мамандар	сағат	1 132 033	1 947 678	2 078 862	2 545 972	4 158 895
Жұмыскерлер	сағат	2 155 968	4 651 343	4 174 682	2 494 857	6 060 248
Оқытылған жұмыскерлер саны, жылына	адам	262 370	490 983	454 922	472 316	625 328
Жұмыскерлерді оқытуға арналған шығыстар, жылына	млн теңге	13 319	21 405	15 448	107 621	104 259
САТЫП АЛУ ТӘЖІРИБЕСІ	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Сатып алынған барлық тауарлар мен қызметтер	млрд теңге	3 216	3 731	3 103	3 427	3 591
Бір нөзден алу тәсілімен жүргізілген сатып алулар	млрд теңге	2 829	2 285	626	475	636
Бір нөзден алу тәсілімен жүргізілген сатып алулар	%	88	61	20	14	18
Баға ұсыныстарын сұрату тәсілімен жүргізілген сатып алулар	млрд теңге	22	35	45	55	83
Баға ұсыныстарын сұрату тәсілімен жүргізілген сатып алулар	%	1	1	1	2	2
Ашық тендер тәсілімен өткізілген сатып алулар	млрд теңге	365	492	515	640	1 077
Ашық тендер тәсілімен өткізілген сатып алулар	%	11	13	17	19	30
Бәсекелестік келіссөздер жүргізу арқылы сатып алу	млрд теңге	0	17	1 152	1 405	997
Бәсекелестік келіссөздер жүргізу арқылы сатып алу	%	0	0	37	41	28
Холдингшілік кооперация шеңберінде сатып алу	млрд теңге		902	765	852	799
Холдингшілік кооперация шеңберінде сатып алу	%	0	24	25	25	22
ЖЕРГІЛІКТІ ҚАМТУ ҮЛЕСІ	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Ғор бойынша барлығы	%	88	90	90	91	92
Портфельдік компаниялар бөлінісінде						
«ҚазМұнайГаз» АҚ	%	79	79	82	78	82
«ҚазТрансГаз» АҚ	%	-	-	-	90	90
«Қазақстан темір жолы» АҚ	%	74	80	80	79	85
«Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ	%	84	80	68	80	82
«Самұрық-Энерго» АҚ	%	85	80	79	89	85
«Қазақтелеком» АҚ	%	23	51	41	55	24
«Эйр Астана» АҚ	%	32	33	30	45	23
«Негоя» АҚ	%	62	58	62	58	52
«Тау-Кен Самұрық» ҰТК» АҚ	%	68	71	70	46	52
«Қазпошта» АҚ	%	64	80	74	26	34
Басқа да	%	46	34	38	36	30
ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ӨНЕРКӘСІПТІК ҚАУІПСІЗДІК GRI 403-9	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Еңбек қызметіне байланысты тіркелген жазатайым оқиғалардың саны	адам	157	145	117	119	108
Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар нешінде зардап шеккендердің саны	адам	162	165	122	133	111

Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар нешінде қаза тапқандар саны	адам	15	11	11	14	12
Өндірістік қызметпен байланысты ауыр жарақаттар саны	адам	–	–	–	–	71
Уақытша еңбекке жарамсыздығы бар өндірістік жарақаттардың жиілік коэффициенті (LTIFR)	коэффициент	0,29	0,3	0,24	0,22	0,16
Өлімге әкелетін жазатайым оқиғалардың коэффициенті	коэффициент	2,49	1,95	2,18	2,93	2,60
Өндірістік қызметпен байланысты ауыр жарақаттардың коэффициенті	коэффициент	–	–	–	–	0,15
Жол-көлік оқиғаларының коэффициенті	коэффициент	0,11	0,08	0,04	0,07	0,05
Барлық жол-көлік оқиғаларының саны	бірлік	165	131	68	79	60
Топ бойынша өндірістік жарақаттану көрсеткіштері (мердігерлік ұйымдар)						
Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар нешінде мердігер ұйымдардың қаза тапқан жұмыскерлердің саны	адам	0	4	2	1	1
Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар нешінде мердігерлік ұйымдарда зардап шеккен жұмыскерлердің саны	адам	2	22	21	17	14
Өндірістік аурулардың көрсеткіштері						
Еңбек қызметімен байланысты емес және өлімге әнеп соқпаған жұмыс орнындағы денсаулығының нашарлау жағдайларының саны	адам	–	–	–	3 877	6 384
Денсаулығының нашарлауы себебінен еңбек қызметіне байланысты емес өлім-жітім саны	адам	–	–	–	53	27
«Д» есебінде тұрған жұмыскерлер саны	адам	–	–	–	108 501	23 958
Міндетті мерзімді медициналық тексеруге жататын жұмыскерлердің саны	адам	–	–	–	203 212	207 407
ҚР заңнамасына сәйкес мерзімді медициналық тексеруден өткен жұмыскерлердің саны	адам	–	–	–	193 026	201 463
Өрт саны	бірлік	89	91	90	103	106
Апаттар саны	бірлік	2	5	5	13	7
Оқиғалар саны	адам	357	316	327	284	334
Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік шығындары						
Өндірістік қауіпсіздік саласындағы, оның ішінде бағыттар бойынша талаптарды қамтамасыз ету үшін жұмсалған ақша қаражатының сомасы:	млрд теңге	57	65,3	122,4	99,8	126
Еңбекті қорғау	млрд теңге	17	17,7	19,9	22,5	24,4
Өрт қауіпсіздігі	млрд теңге	7,6	8,2	8,6	10,2	15,2
Өнеркәсіптік қауіпсіздік	млрд теңге	27,8	34	88,4	60,8	81,9
Оқыту	млрд теңге	2	2,4	1,9	2,4	1,7
Басқа да	млрд теңге	2,2	2,5	3,3	3,6	2,5

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

ҚОРДЫҢ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Орташа жасы	жылдар	59	60	56	51	52
Директорлар кеңесінің Төрағасы		Сағынтаев	Мамин	Дудас	Дудас	Дудас
Директорлар кеңесінде тәуелсіз директорлар	адам	3	3	4	4	3
Директорлар кеңесінде тәуелсіз мүшелердің үлесі	%	43	43	57	50	43
Басқарма Төрағасы Директорлар кеңесінде	адам	Есімов	Есімов	Есімов	Сәтқалиев	Сәтқалиев
Өткізілген отырыстар саны	саны	11	10	15	10	18
ҚОР ТОБЫНЫҢ БАСҚАРМАСЫ	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Мүшелер саны	бірлік	287	272	267	271	258
Ерлер	бірлік	272	264	258	262	248
Әйелдер	бірлік	24	28	28	26	36
Басқармадағы әйелдердің үлесі	%	8	10	10	10	14

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР [GRI 302-1, GRI 302-3, GRI 302-4](#)

КЛИМАТ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯ	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Көміртегі әсері	млн т CO ₂ -балама	65,1	64,5	69	72,1	60,9
газдардың тікелей шығарындылары (1-қамту) GRI 305-1	млн т CO ₂ -балама	58,5	56,7	58,4	61,6	50,7
парниктік газдардың түрі бойынша						
Нөмірқышқыл газы (CO ₂)	млн т CO ₂	46,2	44,3	44,7	45,4	44,9
Метан (CH ₄)	млн т CO ₂ -балама	11,8	11,9	12,9	15,3	5,1 ²⁶
Азот оксиді (N ₂ O)	млн т CO ₂ -балама	0,5	0,4	0,9	0,9	0,6
Сегменттер бойынша						
Мұнай мен газды барлау және өндіру	млн т CO ₂ -балама	4,2	3,8	4,1	4,3	2,8
Мұнай мен газды қайта өңдеу	млн т CO ₂ -балама	4,4	4,8	6,2	6,1	5,2
Мұнай мен газды тасымалдау	млн т CO ₂ -балама	5,1	5,7	4,7	7,5	6,1
Уранды барлау және өндіру	млн т CO ₂ -балама	0,13	0,11	0,09	0,11	0,10
Электр және жылу өндірісі	млн т CO ₂ -балама	41,2	39,11	40,68	40,31	32,99
Теміржол тасымалы	млн т CO ₂ -балама	2,33	2,23	2,16	2,28	2,39
Жолаушылар авиатасымалдары	млн т CO ₂ -балама	1,07	0,97	0,54	0,84	1,02
Телекоммуникациялық қызметтер	млн т CO ₂ -балама	0,03	0,02	0,03	0,03	0,03

²⁶ Төмендеу «Парниктік газдардың шығарындылары мен сіңірілуін есептеу әдістемесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 17 қаңтардағы No 9 бұйрығына сәйкес есептеу әдістемесінің өзгеруіне байланысты.

Электр энергиясын беру секторы	млн т CO ₂ -балама	0	0	0,0085	0,0091	0,0089
Химиялық өнімдер өндірісі	млн т CO ₂ -балама	0,0008	0,0017	0,0012	0,0013	0,0015
Тау-кен жобалары	млн т CO ₂ -балама	0,0023	0,0027	0,0012	0,0012	0,0014
Металлургиялық жобалар (тек Тау-Кен Алтын, Тау-Кен Темір үшін)	млн т CO ₂ -балама	0,0714	0,0490	0,0002	0,0002	0,0002
дереккөздер бойынша						
стационарлық жағудан, оның ішінде алау жағудан	млн т CO ₂ -балама	39,2	37,3	38,1	42,7	42,2
ұйымдастырылмаған көздер	млн т CO ₂ -балама	3,8	3,9	5,8	6	3
өнеркәсіптік процестер (ТЭР-ден басқа)	млн т CO ₂ -балама	3,7	3,9	2,6	5	4
басқалары		11,9	11,5	12	7,9	1,5
Жанама ПГ шығарындылары (2-қамту) ^{GRI 305-2}	млн т CO₂-балама	6,62	7,81	10,53	10,53	10,2
O&G: сегменттер бойынша						
Мұнай мен газды барлау және өндіру	млн т CO ₂ -балама	1,3	1,32	1,44	1,38	1,26
Мұнай мен газды қайта өңдеу	млн т CO ₂ -балама	1,88	1,79	1,84	1,7	1,74
Мұнай мен газды тасымалдау	млн т CO ₂ -балама	0,14	0,35	0,33	0,33	0,29
Уранды барлау және өндіру	млн т CO ₂ -балама	-	0,84	0,82	0,84	0,84
Теміржол тасымалы	млн т CO ₂ -балама	3,3	3,3	3,3	3,2	3,2
Электр және жылу өндірісі	млн т CO ₂ -балама	-	-	-	-	0,013
Жолаушылар авиатасымалдары	млн т CO ₂ -балама	-	0,198	0,196	0,225	0,204
Телекоммуникациялық қызметтер	млн т CO ₂ -балама	-	-	2,61	2,85	2,63
Электр энергиясын беру секторы	млн т CO ₂ -балама	0,00001	0,000019	0,000012	0,000012	0,0014
Химиялық өнімдер өндірісі	млн т CO ₂ -балама	0,00001	0,000019	0,000012	0,000012	0,0014
Тау-кен жобалары	млн т CO ₂ -балама	0,017	0,016	0,013	0,023	0,018
Металлургиялық жобалар (тек Тау-Кен Алтын, Тау-Кен Темір үшін)	млн т CO ₂ -балама	0,264	0,242	0,003	0,003	0,003
ПГ үлестік шығарындылары (1-қамту) ^{GRI 305-4}	млн т CO₂-балама/ бірлік сату					
O&G: сегменттер бойынша						
Мұнай мен газды барлау және өндіру	млн т CO ₂ -балама/1000 т УВС	0,0002	0,0002	0,0002	0,0002	0,0001
Мұнай мен газды қайта өңдеу	млн т CO ₂ -балама/1000 т УВС	0,0002	0,0002	0,0003	0,0002	0,0002
Мұнай мен газды тасымалдау	млн т CO ₂ -балама/1000 т УВС	0,00006	0,00006	0,00005	0,00006	0,00005
Эл/энергиясын өндіру («ЭГРЭС-1» ЖШС; «СЭГРЭС-2» АҚ; АлЭС АҚ (ЖЭО-1; ЖЭО-2; ЖЭО-3))	млн т CO ₂ /млн кВт*сағ	0,92	0,86	0,88	0,86	0,84
Жылу/энергиясын өндіру (АлЭС АҚ)	млн т CO ₂ -балама/млн Гкал	0,44	0,44	0,43	0,31	0,3
Нөмір өндіру («Богатырь-Көмір» ЖШС)	млн т CO ₂ -балама/млн тонна	0,26	0,25	0,27	0,17	0,03

Уранды барлау және өндіру	млн т CO ₂ -балама/т U	0,000006	0,000005	0,000005	0,000005	0,000005
Темір жол тасымалы (жүк айналымы)	грамм CO ₂ -балама /тнм	10,5	8,7	8,1	6,7	8,8
Теміржол тасымалы (жолаушылар айналымы)	грамм CO ₂ -балама /км-п	15,6	13,9	30,9	20,4	17,2
ПГ үлестік шығарындылары (2-қамту) GRI 305-4	млн т CO₂-балама/бірлік сату					
O&G: сегменттер бойынша						
Мұнай мен газды барлау және өндіру	млн т CO ₂ -балама/1000 т УВС	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06
Мұнай мен газды қайта өңдеу	млн т CO ₂ -балама/1000 т УВС	0,1	0,09	0,1	0,09	0,09
Мұнай мен газды тасымалдау	млн т CO ₂ -балама/1000 т УВС	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Уранды барлау және өндіру	млн т CO ₂ -балама/т U	-	0,00004	0,00004	0,00004	0,00004
Темір жол тасымалы (жүк айналымы)	грамм CO ₂ -балама/тнм	15,2	14,9	14,4	13,9	13,3
Теміржол тасымалы (жолаушылар айналымы)	грамм CO ₂ -балама/км-п	22,5	22,1	52,3	34,2	26,4
Парниктік газдар шығарындыларының қарқындылығы GRI 305-4						
Теңгемен түсімге арналған ПГ шығарындылары (1-қамту)	метрикалық тонна CO ₂ -балама млн теңгеге сату	166,2	167,9	152,6	130,2	92,9
АҚШ долларындағы түсімге арналған ПГ шығарындылары (1-қамту)	метрикалық тонна CO ₂ -балама млн теңгеге сату	57 265,2	64 169,1	63 013,9	55 348,9	43 075,7
Теңгемен түсімге ПГ шығарындылары (1+2-қамту)	метрикалық тонна CO ₂ -балама млн теңгеге сату	169,9	173,7	165,8	150,2	108,9
АҚШ долларындағы түсімге ПГ шығарындылары (1+2-қамту)	метрикалық тонна CO ₂ -балама млн теңгеге сату	58 673,5	66 205,5	65 366	57 213,1	44 907,6
Парниктік газдар шығарындылары туралы қосымша: квоталар						
Парниктік газдар шығарындыларына квоталар бөлінді	т CO ₂		112 279 844		40 758 049	40 037 200
Парниктік газдар шығарындыларын түгендеу	т CO ₂	41 985 174,8	40 029 837,6	41 131 752,6	41 796 175,2	40 753 643,1
Тапшылық, оның ішінде	т CO ₂	7 382 682	6 214 876	7 284 717	5 108 907	4 785 231
осымша алынды	т CO ₂	7 313 560	6 214 876	6 966 630	4 956 071	92 382
РЕСУРСТАРДЫ ТҰТЫНУ ЖӘНЕ ЭНЕРГИЯ ТИІМДІЛІГІ	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Жалпы энергия шығыны²⁷	мың ГДж	555 646,3	541 493,5	535 287,4	593 626,7	594 144,2
Электр энергиясы, оның ішінде	мың ГДж	55 465	54 913,7	53 361,9	55 402,3	54 499,9
Сатып алынған электр энергиясы, оның ішінде	мың ГДж	40 871,3	40 794,9	40 009,9	40 558,2	39 063,7
ЖЭҚ	мың ГДж	0	0	0	26,2	43
Сатып алынған электр энергиясы, оның ішінде	мың ГДж	14 593,7	14 118,8	13 351,9	14 844	15 436,2
ЖЭҚ	мың ГДж	47,6	41,8	49,7	36,8	52,6
Жылу энергиясы, оның ішінде	мың ГДж	36 641,9	41 730,9	41 413,1	41 568,3	40 371,9
сатып алынған жылу энергиясы	мың ГДж	8 491,9	7 176,9	6 773,3	6 717,5	5 989

²⁷ GRI 2021-ге сәйкес жалпы энергия шығыны (302-1. е) = тұтынылатын жаңартылмайтын отын + тұтынылатын жаңартылмайтын отын + сатып алынған электр энергиясы, жылу энергиясы, салқындату, бу + тұтынылмаған электр энергиясы, жылу энергиясы, салқындату, бу-сатылған электр энергиясы, жылу энергиясы, салқындату, бу

меншікті жылу энергиясын өндіру	мың ГДж	28 149,9	34 554	34 639,8	34 850,8	34 382,9
Салқындату	мың ГДж	0	0	0	0	0
Бу	мың ГДж	0	0	0	0	0
Мұнай-газ зауыты	мың ГДж	33 433,5	36 209,3	41 034	37 919,4	43 156
Нөмір	мың ГДж	300 506	281 929,6	293 560,4	334 720,2	328 635,9
ІМГ	мың ГДж	14 877,1	14 786,3	13 931,6	14 460,6	15 702
Газ, оның ішінде:	мың ГДж	96 728,2	103 320,1	94 336,3	109 071,7	104 280,2 ²⁸
табиғи газ	мың ГДж	84 671,1	86 700,8	76 876	90 779,6	87 056
газ бензині	мың ГДж	11 863,5	16 418,2	17 256,5	18 071,4	17 103,2
ТПБҚ (СКГ)	мың ГДж	193,5	201,2	203,7	220,7	121
Сұйық отын, оның ішінде:	мың ГДж	46 497,5	45 553,4	36 799,4	42 713,4	50 214,4
бензин	мың ГДж	1 135,7	1 075,1	976,6	892,3	958,3
дизель отыны	мың ГДж	30 024,2	29 093,3	27 992,8	29 743,2	30 971,9
авианеросин	мың ГДж	15 337,7	15 385	7 830,1	12 077,9	18 288,3
Қазандық отыны, оның ішінде:	мың ГДж	14 240,7	11 723	8 842,4	7 465,6	7 099
пеш отыны	мың ГДж	809,8	1 257,3	1 171,9	1 780,1	3 216
мұнай	мың ГДж	1 588	864,6	780,5	651,9	958
мазут	мың ГДж	11 829,6	9 555,8	6 836	5 006	2 924
неме отыны (мазут, ИФО)	мың ГДж	13,4	45,2	53,9	27,5	1
O&G: сегменттер бойынша						
Мұнай мен газды барлау және өндіру	мың ГДж	53 131,3	54 652,9	50 950,2	53 869,7	58 216,2
Мұнай мен газды қайта өңдеу	мың ГДж	67 408,4	70 180,7	71 294,1	67 323	68 654
Мұнай мен газды тасымалдау	мың ГДж	48 070,2	50 590,6	42 020,1	54 934,2	49 516
Уранды барлау және өндіру	мың ГДж	5 584,8	5 425,6	5 072,8	5 470,5	5 250,1
Электр және жылу өндірісі	мың ГДж	310 642,9	291 384	306 441,5	346 373,9	340 197,2
Теміржол тасымалы	мың ГДж	40 675,7	39 489,9	38 659,3	39 759,8	40 938,7
Жолаушылар авиатасымалдары	мың ГДж	16 431,4	16 458,5	9 039,4	13 076,8	19 428,9
Телекоммуникациялық қызметтер	мың ГДж	1 369,8	1 405,5	1 433,4	1 624,2	1 385,7
Электр энергиясын беру секторы	мың ГДж	10 780,7	10 711	10 350,7	11 163	10 373,2
Химиялық өнімдер өндірісі	мың ГДж	75	154,8	89,9	91,8	80,5
Энергияның меншікті шығыны						
		кВт*сағ / бірлік ұзар.				
Сегменттер бойынша:						
Мұнай мен газды барлау және өндіру	ГДж/тн өндірілген КСШ	2,29	2,37	2,39	2,43	2,78

²⁸ Бұл көрсеткіш газдың технологиялық ысыраптарын қамтымайды.

Мұнайды қайта өңдеу	ГДж/тн қайта өңделген мұнай (газ)	4,1	4,05	4,45	3,84	3,79
Мұнай тасымалдау	ГДж/тн мұнай	0,56	0,62	0,59	0,7	0,7
Жұн айналымына энергия шығыны (электровоздар)	кВт*сағ/ 10 мың т км	132,5	128,9	126,2	128,7	128,4
Жұн айналымына энергия шығыны (тепловоздар)	кВт*сағ/ 10 мың т км	28,7	28,2	27,5	28,4	26,9
Химиялық өнімдер өндірісі	ГДж/т шығарылатын химиялық өнім	10,9	14,3	12	22,6	14
Уранды барлау және өндіру	мың ГДж/т өндірілген U	0,220	0,305	0,259	0,251	0,254
Электр және жылу өндірісі	ГДж/мың кВт*сағ	9,8	9,6	9,8	9,7	9,5
Металлургиялық жобалар (тек Тау-Кен Алтын, Тау-Кен Темір үшін қарапайым)	ГДж/т тазартылған алтын	71	67	202	141	162
Энергия үнемдеудің жалпы көлемі	мың ГДж	1 716,2	9 595,1	13 029,1	15 825,2	16 551,3
ШЫҒАРЫНДЫЛАР	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Ластаушы заттардың шығарындылары, оның ішінде ластаушы заттардың түрі бойынша	т	599 990	594 341,2	566 825,4	615 263,7	608 760,6
Азот тотықтары (NOx бойынша қайта есептеуде)	т	93 339,3	89 799,4	91 314,3	100 913,7	104 212,6
Нүкірт қостотығы (SOx)	т	217 466	225 427	220 942,3	236 412,3	235 612,2
Қатты бөлшектер (PM)	т	45 414,2	44 582	45 856,3	51 333	51 217,8
Көміртек тотығы (CO)	т	32 929,1	27 361,2	25 138,9	27 864,6	29 719,6
Басқа да шығарындылар орны бойынша	т	209 574,4	203 093,7	180 128,3	195 441,7	187 998,4
Қазақстан Республикасы	т	599 990	594 340,8	566 544,2	614 965,1	608 676,5
Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде	т	93,5	93,5	84,1	84,1	84,1
СУДЫ ПАЙДАЛАНУ ЖӘНЕ СУДЫ БҰРУ	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Суды жинау GRI 303-3	мың текше метр	300 346	293 850	287 829	305 844	304 143
Тұщы су (жалпы минералдану <1000 мг/л)	мың текше метр	158 143	157 123	185 614	200 712	205 073
Басқа да су (жалпы минералдану ≥1000 мг/л) дереккөздің түрі бойынша	мың текше метр	142 203	136 727	102 215	105 133	99 070
Жер үсті су объектілері	мың текше метр	186 591	185 233	183 916	201 267	199 760
Жерасты су объектілері	мың текше метр	42 377	43 055	43 225	39 914	34 622
Қалалық сумен жабдықтау жүйелері	мың текше метр	44 359	40 982	40 143	44 527	49 498
Басқа да көздер	мың текше метр	27 018	24 580	20 545	20 137	20 264
Меншікті суды тұтыну	өнім бірлігіне текше м	567	474	538	467	435
Суды тұтыну GRI 303-5	мың текше метр	300 346	293 850	287 829	305 844	304 143
Өндірістік қажеттіліктер, оның ішінде	мың текше метр	225 553	222 706	219 803	237 391	234 895

Шаруашылық-ауыз су	мың текше метр	6 466	5 751	6 059	5 712	5 831
Пайдаланусыз беріледі	мың текше метр	56 109	54 699	51 514	52 621	54 227
Суды бұру <small>GRI.303-4</small>	мың текше метр	84 606	81 163	82 537	88 912	87 926
Қабылдағыштардың түрі бойынша						
Жасанды жер үсті объектілеріне тегілген (сүзу өрістері, жинақтаушы тоған, буландырғыш тоған және т. б.)	мың текше метр	77 520	74 059	76 444	83 163	83 569
Үшінші тарап ұйымдарына берілді	мың текше метр	1 836	1 429	853	926	941
Қайта пайдалану						
Қайта пайдаланылатын су көлемі	мың текше метр	10 011	7 112	8 008	9 302	10 122
Айналымдағы су көлемі	мың текше метр	3 757 254	3 630 426	3 581 714	3 935 229	3 978 678
O&G: Өндірілген ілеспе қабат суының жалпы көлемі	мың текше метр	124 372	129 200	125 374	136 520	136 519
БАСҚА ДА КӨРСЕТКІШТЕР						
ҚОҢ саласында бір адамға шаққандағы оқу сағаттарының саны	саны/адам	-	-	32	24	24
ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУҒА АРНАЛҒАН ШЫҒЫСТАР	өлшем бірлігі	2018	2019	2020	2021	2022
Қоршаған ортаны қорғауға арналған шығыстар						
Барлығы	млн теңге	35 273,7	32 425,6	41 576,9	55 308,5	56 284,3
іс-шаралар түрі бойынша						
Технологияларды енгізу, оның ішінде:	млн теңге	1 283,3	1 247,5	1 234,8	4 579,8	1 150,7
НДТ	млн теңге	0	0	0	0	8,6
АСМ	млн теңге	0	0	0	0	1 092,5
Энергия тиімділік	млн теңге	1 048,9	950,9	1 085,2	184,4	920,7
Зерттеулер мен әзірлемелер	млн теңге	861,8	734,1	1 152,5	727,6	890,7
Эмиссиялар үшін төлемдер, оның ішінде:	млн теңге	11 507,3	9 991,2	10 956,5	13 716,6	13 747
Эмиссиялар (салық) үшін нормативтік төлемдердің сомасы	млн теңге	10 401,8	9 944,6	10 886,9	13 696,9	13 738,6
Нормативтен тыс эмиссиялар үшін төлемдер сомасы	млн теңге	1 105,6	46,6	69,6	19,7	8,4
Басқа да	млн теңге	20 572,4	19 502	27 147,9	36 100,1	39 575
Табиғатты қорғау заңнамасын бұзғаны үшін төленген айыппұлдар сомасы		8 635,3	243,5	334,4	627,2	1 937,2
Ұсынылды	млн теңге	85 614,3	244,5	269,2	752,2	1 831,7
Төленді	млн теңге	8 635,3	243,5	335,2	627,2	1 937,2
Қаржылық емес санкциялардың жағдайлары	саны	3	1	0	0	2

